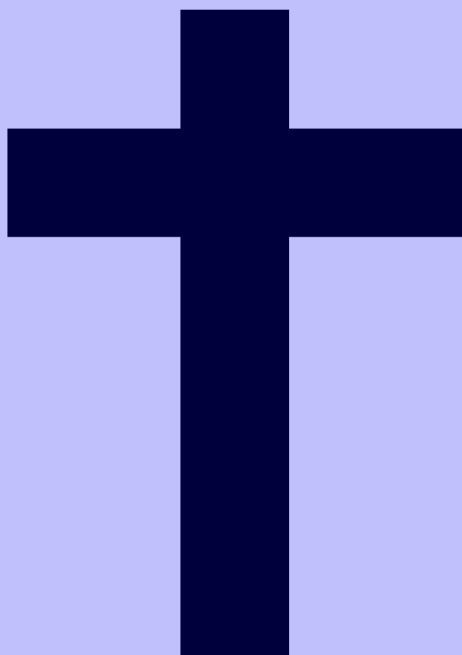

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South
Sudan

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 29 Jan 2022

b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d

Contents

Matayo	1
Marako	38
Yowani	62
Loo 'ba vo Lituwë	90
Yemisi	126
Yowani	130

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Matayo ayöru

Zutu 'ba Yësu

¹ Nenye zutu 'ba Yësu Korisito kozo 'ba Dawidi, kozo 'ba Abarayama.

² Abarayama ra o'jo Yisika, Yisika ra o'jo Yakoba, Yakoba ra o'jo Yuda, öndu ni ëti.

³ Yuda ra o'jo Pereze Zera aba, ma zë ra Tamara, Pereze ra o'jo Ezerona,

Ezerona ra o'jo Rama, ⁴ Rama ra o'jo Aminadaba, Aminadaba ra o'jo Nasona, Nasona ra o'jo Salamono,

⁵ Salamono ra o'jo Bowoza, ma mo ra Raba.

Bawoza ra o'jo Obede, ma mo ra Ruta.

Obede ra o'jo Jese.

⁶ Jese ra o'jo Dawidi vo damöku.

Dawidi ra o'jo Solomonu ma mo ra lu'bë pëti Uriya.

⁷ Solomonu ra o'jo Rebama, Rebama ra o'jo Abiya, Abiya ra o'jo Asa.

⁸ Asa ra o'jo Yesopata, Yesopata ra o'jo Yorama, Yorama ra o'jo Uziya.

⁹ Uziya ra o'jo Yotama, Yotama ra o'jo Aza, Aza ra o'jo Ezikiya.

¹⁰ Ezikiya ra o'jo Manase, Manase ra o'jo Amona, Amona ra o'jo Yosiya.

¹¹ Yosiya ra o'jo Yekoniya zë 'dö öndu ni ëti kadra 'ba kiri vidi ti'bë Babalöni.

¹² Tapëti kiri vidi ti'bë Babalöni ne.

Yekoniya ra o'jo Salatele, Salatele ra o'jo Zerobabele,

¹³ Zerobabele ra o'jo Abiyuda, Abiyuda ra o'jo Elikima, Elikima ra o'jo Azora,

¹⁴ Azora ra o'jo Zadoka, Zadoka ra o'jo Akimo,

Akimo ra o'jo Eliyuda, ¹⁵ Eliyuda ra o'jo Elizara,

Elizara ra o'jo Matana, Matana ra o'jo Yakoba,

¹⁶ Yakoba ra o'jo Yosepa kora 'ba Mariya ma 'ba Yësu ma ako'jo Korisito ne.

¹⁷ Here kozo ëdi kazi Abarayama zi Dawidi 'butë dömosowo, ëdi kazi Dawidi ma i'bënni mi Babalöni 'butë dömosowo le mi ko'jo 'ba Korisito.

Ko'jo Yësu

¹⁸ Nenye hala kö'du ko'jo 'ba Yësu Korisito. Alivö ma mo zi koze zi Yosepa, mora gba adro'bo rë nni dë mo ayölo rë nni mo ömo ku kyigo 'ba Lawo Kölö Laka aba. ¹⁹ Mora kora 'bomo Yosepa vo kö'du laka ko'do mo omba dë zi gburu mo komo vidi kayo. Mo asösu gbo zi kinga mo liwo.

²⁰ Mora mati mo ëdi kö'du ne sösu mo here ne, malayika 'ba Yere ayada rë ni zi mo temi wiri, iya henye, "Yosepa Kozo 'ba Dawidi, ere dë ta bi Mariya kiri zi yi na mbara 'beyi, ga kö'du wisi mi mo ne Lawo Kölö Laka ra i'di mo ömo. ²¹ Mo ako'jo na wisi kora akako'jo ru mo Yësu ga kö'du mo ra akakonyi vidi 'beni 'e temi kö'du kyenyë 'hezë."

²² Kö'du ne biya o'do rë ni zi tedi kaa Wiri i'di me'do mo ku kyere zi nëbi, iya henye, ²³ Wu'jë maako gba na wu'jë ngulu ako'jo wisi kora akako'jo ru mo Imanowele, mi me'do ne iya henye, "Wiri ëdi ze aba."

²⁴ Mora Yosepa ongo here oze Mariya gbo kaa malayika 'ba Wiri iya zi mo.

²⁵ Mati gba zë iri dë nni dë Mariya aba mo o'jo wisi ëni ne na kora, mora mo i'di ru mo gbo Yësu.

2

Tayi 'ba vo yölo me'do'e

¹ O'jo Yësu ku Beteleme mi dakaño 'ba Yudiya mi kadra 'ba Heroda vo damöku. Mora vo me'do yölo maako'e ayinni ta humire ökonni Yerusalema. ² Zë ako'jonn i henye, "Wisi ma o'jo kinye na yere 'ba

Yuda'e ne, mo ëdi kila? Dongo kyëlu omo ma ayi ta humirë ne dayi ze zi mo yeto."

³ Mati Heroda owo kö'du ne here, mi mo ënyi umbë gbo mora vidì 'ba Yerusalema maako'e mi zë umbë kpa. ⁴ Mora mo ako'jo vo da karasa'e 'dö vo komoyandi 'ba kö'du kida'e gbo ti'de mayinni zi ni, mora mo ako'jo hë zë, mo iya henye, "Kodo here, Korisito ne ako'jo kila?"

⁵ Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Ako'jo Korisito ne mi Beteleme mi dakaño 'ba Yudiya, ga kö'du nëbi maako ayöru kö'du ne ku kyere iya henye,

⁶ 'Mi, Beteleme, mi dakaño 'ba Yudiya, anza dë tisiwa aba mi yere'e 'ba Yuda ne. Vidì ma kyedre atasi ndö tëmi 'e mora mo akagaga vidì 'bama 'ba Yiserele.' "

⁷ Mora Heroda ako'jo vo kö'du yolo ne'e gbo liwo tayinni zi ni mo ako'jo kadra 'ba tasi 'ba kyëlu nani kazi zë. ⁸ Mora mo utu zë gbo Beteleme kö'du kira nenye'e aba, "I'bë oma'e bi liya na laka kö'du wisi ne, ëzë i'ja'e mo ku ayi iya'e kö'du mo zi ma, ti'bë kpa mo yeto."

⁹ Mati zë owonni me'do kiya 'ba Heroda ne ku zë ënyinni gbo ti'bë. Zë ongönni te kyëlu ma zë ongönni ta humirë ne. Kyëlu ne alaga nduwë dagba zi zë le i'bë owo ga bi ma wisi Yësu ëdi do mo ne. ¹⁰ Mati zë ongönni ku here ne, zë gbo mi kyëyi kyedre aba. ¹¹ Zë ödunni gbo i'bë i'janni wisi ne ëdi loko ani 'dö ma mo aba. Mora zë alimanni gbo akaño zi mo yeto. Zë upönni ha anboro 'bënni i'dinni waki'di 'bënni gbo zi Yësu. Waki'di mora dahabo, wa kyëzi ngutru, owo teme maako ako'jonn ru mo "murë."

¹² Wirì ayada zi zë tëmi wirì, ma'banni dekpe hulëhu ta da Heroda. Mora zë a'ba i'bënni gbo dakaño 'bënni ta gëri mënzë maako.

Taho mi Ezipeto

¹³ Mati zë i'bënni ku, malayika 'ba Yere alaya zi mo tëmi wirì iya henye, "Heroda omba zi wisi ne kofo. Ënyi oba wisi ne 'dö ma mo aba aho i'bë Ezipeto. Alima ani le ma kiya zi yi a'ba."

¹⁴ Yosepa ënyi gbo mi yondö nani, oba wisi ne ma mo aba aho gbo mi Ezipeto.

¹⁵ Zë i'bë alimanni Ezipeto ani le mi kadra 'ba koli 'ba Heroda.

Lima 'bëzë ani ne ëdi ku kaa kö'du 'ba Wirì iya zi nëbi iya henye, "Ma ko'jo wisi ama ku ta Ezipeto."

Kofo 'ba gisi kora mi Beteleme

¹⁶ Mati Heroda ayolo ku vo kö'du yolo ne'e andëndënni, ni ku, mi mo ënyi ata gbo. Mo utu vo kanya 'bënniye gbo ti'bënni mi dakaño ti'de 'ba Beteleme gisi kora kofo a'ba ti'de vo halinjo aba. Zë ma okonni dë gba koo riyö, ga kö'du kadra ma vo kö'du yolo ne'e ayadanni zi mo.

¹⁷ Kö'du ne o'do rë ni tinyö kaa nëbi Yeremaya iya henye,

¹⁸ "Kporo kudu ëdi mi Rama, kporo 'ba kudu 'e 'dö kuyë aba, Rayile ra ëdi kudu ga kö'du gisi ëniye. Zë olinni ku ti'de mo omba dë zi vidì maako yata ni ta bi kudu."

Ta'ba mi Ezipeto

¹⁹ Tapëti koli 'ba Heroda, malayika 'ba Yere alaya tëmi wirì zi Yosepa mi Ezipeto iya zi mo henye, ²⁰ "Ënyi, oba wisi ne ma mo aba, i'bë hulëhu mi dakaño 'ba Yiserele, ga kö'du zë ma i'di rë nni zi wisi ne kofo, olinni ku."

²¹ Here Yosepa ënyi oba wisi ne ma mo aba i'bë gbo hulëhu mi Yiserele. ²² Mora here, mati Yosepa owo Arakerosi iri pëti 'bu ni Heroda ku na yere 'ba Yudiya, mo na tere zi ti'bë ani. Ayandi mo tëmi wirì, here mo mi'bë gbo mi dakaño 'ba Galilaya. ²³ Mora o'do linjo ëni gbo mi gawo 'ba Nazereta. Here kö'du ma nëbiye iyanni ne ayi ku tinyö. "Akako'jo mo vidì 'ba Nazereta."

3

Yowani Bapatisi

¹ Mi kadra nani 'e Yowani Bapatisi ayi da lipi 'ba Yudiya. Ayeto kö'du yëti, ² iya henye, "Oto'e de 'e tëmi kö'du kyënyë ko'do 'be'e ga kö'du damöku 'ba Wirì ëdi ku kara." ³ Yowani ra Yisaya nëbi 'ba Wirì iya me'do ku kyere, ga kö'du mo iya henye,

"Here vidì maako ëdi mbere mi da lipi iya henye, ako'jo 'e gëri zi Yere. Adoro'e gëri mbiyi zi mo."

⁴ Bongo 'ba Yowani o'do temi yovu 'ba jemele. Mo ida ko'di wana ra goto ni na gasi. Wakonyo 'bomo ra womi yazi 'ba woro aba. ⁵ Vidi olo i'benni zi mo mi Yerusalema, temi daliho 'ba Yudiya ti'de kpa temi liho ma kara kara ha ranga 'ba Yeredene ne. ⁶ Ze odrho he nni ga ko'du kyenyē 'benni mo a bapatisi ze gbo mi ranga 'ba Yeredene.

⁷ Mati Yowani ongo vidi ma ako'jo ru ze Farasiye ne, 'do Sadeke ma kayo ne eti tayinni zi ni ze bapatisi, mo iya zi ze henye, "E gisi 'ba wiri ne'e, eyi ra o'ba 'e zi taho kazi riti ma edi tayi de 'e ne?" ⁸ O'do'e wa ma akayada oto'e de 'e ku temi ko'du kyenyē 'be'e. ⁹ Asosu 'e de henye, ataho'e kazi riti ma Wirī omba kutu ne kiya mo aba henye, Abarayama ne zutu 'be'e ra. Mayada zi ye Wirī akiri yito nenyē'e a ko'do na kozo zi Abarayama. ¹⁰ Logo edi ku nzo zi kaga ma ana logo de ne kiga mo akaño ku'du mo mi wa'do."

¹¹ "Medi 'bama bapatisi ko'do nje de 'e toto wini aba zi yada oto'e de 'e ku. Vidi ma atayi ta peti ma ne, akabapatisi 'e Lawo Kolo Laka wa'do aba. Mo mbiri kyedre ta da ma medi le kamoka 'ba ndi mo mo'bo de kinje. Mo aki'di bapatisi de 'e Lawo Kolo Laka 'do wa'do aba. ¹² Mo edi seri eni aba zi kahi nyenyo. Mo akakyito koru ma laka mora aki'di nyenyo eni gbo mi l'bi, mo ako'bo turu mo yaga mi wa'do ma kazi tolu ne."

Bapatisi 'ba Yesu

¹³ Yesu ayi temi Galilaya oko ha ranga 'ba Yeredene zi Yowani ni bapatisi. ¹⁴ Yowani omba yata mo iya henye, "Ayi zi ma kaa ma ra ma ti'be zi yi ko'do bapatisi da ma?" ¹⁵ Yesu aya'ba do mo iya henye, "I'di medi tiko here, ga ko'du zi re ni ko'do kaa komba 'ba Wirī ma laka here." Mora Yowani elēze gbo go mo. ¹⁶ Mati i'di bapatisi ku da Yesu, mo edi ku tasi yaga temi wini, komoriye ayehu re ni zi mo. Mo ongo Lawo Kolo Laka 'ba Wirī edi tayi akaño de ni ta komoriye kaa atu'bu here. ¹⁷ Kporo aa ta komoriye iya henye, "Yi ra na Wisi 'bama mowo yi ku pe. Ma mi kyeyi kyedre aba ga ko'du 'beyi."

4

Yonzō 'ba Yesu

¹ Mora Lawo Kolo Laka ika Yesu gbo moku da lipi zi Satani mo yonzō. ² Mati mo oro he ni ku kadra 'butēsowō 'do yondō aba kazi wakonyo maako, mo edi ku na o'bo. ³ Mora Satani ayi gbo zi mo iya henye, "Eze edi na wisi 'ba Wirī ame'do zi ri'di ne'e mofō re nni zi yi na mangolo'bo."

⁴ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ayōru ku mi buku 'ba Wirī iya henye, vidi alima de nje ra, wakonyo toto ko'du ma edi tasi ta ha Wirī."

⁵ Mora Satani ika Yesu le ti'be mi Yerusalema gawo laka, enyi i'di mo ku le da tolo yekelu 'ba Wirī. ⁶ Mo iya zi mo henye, "Eze edi na Wisi 'ba Wirī umē re yi akaño ga ko'du ayōru ku mi buku 'ba Wirī iya henye, mo aki'di me'do zi malayika eniye ga ko'du 'beyi zi ze kako yi kazi otra ndi yi ra ri'di." ⁷ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ayōru ku iya henye, ayonzō Yere Wirī 'beyi de."

⁸ Mora Satani ika mo löhu da döku ma konda riye mora ayada damoku 'do teme mo aba ti'de zi mo, ⁹ iya henye, "Wa ne ti'de maki'di zi yi eze alodro ku akaño ma yeto." ¹⁰ Yesu aya'ba do mo zi mo iya henye, "Ehe yaga tara ma Satani. Ga ko'du ayōru iya henye, 'Nje Yere Wirī 'beyi amotu.'" ¹¹ Satani ila mo gbo mora malayika ayinni akonyinni mo gbo.

Logo ko'do 'ba Yesu

¹² Mati Yesu owo i'di Yowani ku mi kamba, mo enyi i'be gbo Galilaya. ¹³ Mo alima de Nazereta enyi i'be mi Kaparanamo, gawo ha föfö 'ba Galilaya mi dakaño 'ba Zebolona 'do Napatali aba. ¹⁴ O'do re ni ku kaa Yisaya nebi 'ba Wirī iya ne here. Mo iya henye,

¹⁵ "Tu'de maako'e mi dakaño 'ba Zebolona 'do Napatali aba, 'do vidi ma ha geri 'ba föfö kyedre kayo ha ranga 'ba Yeredene vidi 'ba Galilaya dakaño 'ba vo leze'e,

¹⁶ ze vidi ma edi alimanni mi mandölu 'ba koli ne."

¹⁷ Mi kadra nani, Yesu ayeto ko'du kise 'beni yeti zi vidi, iya henye, "Oto'e de 'e

tëmi kö'du kyënyë 'be'e ga kö'du damöku 'ba Wirī ēdī ku kara.”

Yësu ako'jo kora vo kyenze kīriye sowo

¹⁸ Mati Yësu ēdī alasi ta da göti 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja öndu vo kyenze kīriye riyö Simona ma ako'jo Petero öndu nī Anderiya aba. Ēdinnī kyenze kīri tëmi föfö öndu aba. ¹⁹ Yësu iya zi zë henye, “Ayiye zi ma, ma kayandiye zi vidī kika mo zi Wirī.” ²⁰ Here kandi ila öndu 'bënnī ne, i'bënnī gbɔ mo aba.

²¹ Mo i'bë nduwë dagba i'ja öndu ma kyamo'e riyö, Yemisi nī Yowani aba gisi 'ba Zebedeyo zë ēdinnī mī tōḅbö ënnī 'bu nni Zebedeyo eti öndu ënnī ko'jo mo nzo. Yësu ako'jo zë. ²² Mora kandi zë ilannī tōḅbö ne 'bu nni aba, ënyī i'bënnī gbɔ mo aba.

Yësu ayandi kö'du vidī ko'jo aba

²³ Yësu ënyī alasi biya tëmi Galilaya, kö'du yandi aba mī bi 'ba mötu'e yöyö yöyö laka 'ba damöku 'ba Wirī aba, zi vidī ma ēdinnī dakyinë 'ba koo ma 'beri'beri rakoo ko'jo aba. ²⁴ Kö'du yöyö ga kö'du mo apere rë nī biya tëmi dakaḅo 'ba Siriya, mora here, vidī ikannī zi mo zë ma na rakoo riti aba tëmi kyinë 'ba dakoo ne'e biya, vidī maako'e ndi keḅe aba Yësu ako'jo zë biya. ²⁵ Vidī kayo alö'bönnī ga ndi mo tëmi Galilaya a'ba Gawo 'Butë, tëmi Yerusalema, Yudiya dakaḅo kapa 'ba Yeredene ma aga mo.

5

Kö'du kise 'ba Yësu da döku

Vo rakyenyiye ra

¹ Mati Yësu ongo vidī kayo ne'e, mo ënyī i'bë ëkyī da döku mora alima gbɔ akaḅo. Vo lö'bö 'bomo'e atoto rë nni kpo ro mo,

² mo ayeto gbɔ zë yandi iya henye,

³ Vo rakyenyiye ra vidī wirī lumë aba, ga kö'du damöku 'ba Wirī 'bëzë ra.

⁴ Vo rakyenyiye ra vidī ma kudu aba, ga kö'du akayëyi zë.

⁵ Vo rakyenyiye ra vidī ma dakumbë aba, ga kö'du akirinnī drīvu 'ba dakaḅo.

⁶ Vo rakyenyiye ra vidī ma na o'bo a'ba kodro aba tinyö, ga kö'du zë atovönnī.

⁷ Vo rakyenyiye ra vidī ma mikeyëyi aba, ga kö'du zë aki'janni mikeyëyi.

⁸ Vo rakyenyiye ra vidī ma di'di zë ḅbala, ga kö'du zë akongönnī Wirī.

⁹ Vo rakyenyiye ra vidī ma vo wayata, ga kö'du akako'jo zë na gisi 'ba Wirī.

¹⁰ Vo rakyenyiye ra vidī ma ayaza zë ga kö'du tinyö 'bëzë,

ga kö'du damöku 'ba Wirī 'bëzë ra.

¹¹ Vo rakyenyiye ra vidī ma alidiye, ayaza'e, o'do'e na kyënyë dakyinë kö'du 'ba Satani yada mo na ndondo ru'e aba ga kö'du 'e vo ga ndi ma. ¹² Ēdiye rakyenyi aba ga kö'du biriti kyedre ēdī na sesi asesi zi biye komoriyë. Nenyë ēdī hala nēbi ma alimannī dagba kazi komo'e ayaza zë.

Yo'do bikanyi aba

¹³ 'E kaa yo'do zi vidī köndu 'ba dakaḅo ne biya. Mora ëzë yo'do ayaḅa yoko nī ku, ata'ba akayoko hala? Anza kpe na laka, here aku'du yaga möku mora vidī akutunnī do mo ta bi lasi. ¹⁴ 'E kaa bikanyi 'ba damöku ne biya. Gawo ma uvö da lutu oho rë nī dë. ¹⁵ Vidī maako owi lamba dë mora ki'di mo hu siko, ta go mo mo i'di da wa toro 'ba lamba, i'di bikanyi gbɔ zi vidī 'ba mī loko ne biya. ¹⁶ Tëmi gëri kölö ne, bikanyi 'be'e ma yanyi ga bi dagba komo vidī, here ne zi zë kongoo kö'du laka ma o'do 'e zi yeto 'bu komoriyë.

Kö'du yandi 'ba kö'du ki'di

¹⁷ Asösu 'e dë henye ere, mayi ne zi kö'du ki'di 'ba Mosa ne koba mo 'de, a'ba kö'du yandi 'ba nēbiye. Mayi dë zi zë koba mo 'de, mayi zi kö'du yandi 'bëzë ne kinde mo. ¹⁸ Miya kö'du tinyö ra ze'e, dakaḅo komoriyë aba alaya dekpe, mora gbī le nje i'jö kö'du ki'di ma tisi wa aba ölu dë. Kö'du ki'di akinde rë nī. ¹⁹ Here ëzë vidī ma owo gbī dë le nje kö'du ma tisi wa ne a'ba okannī 'e yandi mo zi ko'do kpa here, atēdī nje tisiwa aba mī damöku 'ba Wirī. Ta gëri ma kyamo, vidī ma owo kö'du ki'di a'ba ayandi oka 'e zi ko'do mo kpa here, akatēdī na kyedre mī damöku 'ba Wirī. ²⁰ Mayada zi ye, henye ere, akato'bo 'e tödu damöku 'ba Wirī nje ëzë ēdī 'e koma aba kyoo ta da vo kö'du ki'di 'ba vo komoyandiye nni Farasi eti tëmi wa ma Wirī omba zi ko'do mo.

Kö'du yandi ga kö'du 'ba kamo

²¹ Owo 'e henye, ayada zi vidi kyere naniye, “Ofo vidi de. Eze vidi ma ofo vidi ku, aki'ja riti.” ²² Mora yaanya aba mayada zi ye, vidi ma na kamo ondu ni aba akika mo bi 'ba riti. Mo ma ako'jo ondu ni iya henye, “Yi wayawa ra,” akika mo komo vure ma kyedre 'ba Yuda'e. Mo ma iya zi ondu ni, “Yi vo lokyi,” aku'du mo mi wa'do 'ba gehena ma olu de. ²³ Here eze omba ku zi waki'di 'beyi ki'di zi Wiri da karasa asosu ondu yi edi kö'du aba re yi, ²⁴ ila waki'di 'beyi ne ani komo bi 'ba wakumu, i'be inde kö'du ne yaga temi kut'e ondu yi aba, mora a'ba 'da waki'di 'beyi ne ki'di mo zi Wiri. ²⁵ Eze vidi maako asusu yi mi geri 'ba kö'du ki'di, oba yi bi 'ba vure, inde 'e kö'du ne mo aba eze ndi kadra gba kazi toko bi 'ba vure. Eze edi 'e ku ani, mo aki'di yi zi vo vure kikyete mora mo akidra yi zi turu da kondu mora aki'di yi gbo mi kamba. ²⁶ Mayada zi yi akalima ani le eze opi ndundu kahi 'ba kö'du lite 'beyi ne ku.

Kö'du yada ga kö'du 'ba ndoro

²⁷ Owo 'e ku iya henye, “O'do ndoro de.” ²⁸ Mora yaanya aba ne mayada zi ye, bi 'ba wakumu zi Wiri, vidi ma ongo bi da mbara maako omba mo zi tedi zi ni, o'do ndoro ku mo aba mi di'di ni. ²⁹ Mora here, eze komo yi ma tiri o'do yi zi kö'du kyenyé ko'do, oba yaga u'du möku. Edi na laka zi, kya 'ba re yi koba 'de yaga ta da yi ku'du biya ida re yi aba mi gehena. ³⁰ Eze kala yi ma tiri o'do yi zi kö'du kyenyé ko'do ikye u'du möku. Edi na laka zi kya 'ba re yi ma kolö koba mo 'de ta da ida re yi biya zi ti'be mi gehena ma olu de.

³¹ Iya kpa henye, “Vidi mati ayeyi mbara 'beni mi'di zi mo waraga 'ba rakinga.” ³² Yaanya aba ne mayada zi ye henye, eze kora ma inga mbara 'beni ga kö'du ma 'beri anza ndoro de, eze mbara ne i'be oze kora maako, mo o'do ndoro ku. Kora ma oze mo ne o'do ndoro kpa ku.

Kö'du yandi ga kö'du 'ba lömu

³³ Owo 'e kpa henye ayada zi vidi ma alaganni kyere ne'e henye, apere mi lömu 'beyi de, o'do wa ma o'do lömu mo ne zi

Yere zi ko'do. ³⁴ Mora mayada zi ye o'do 'e lömu maako de komoriye aba ga kö'du bi lima 'ba Wiri. ³⁵ Alömu re yi de dakaño aba, ga kö'du bi ndi kutu 'bomo ra. Alömu re yi de Yerusalema aba ga kö'du gawo kyedre 'ba Wiri ra. ³⁶ Alömu de de yi aba ga kö'du o'bo de zi yevu ma kolö ko'do na kanyi mandere na kondu. ³⁷ Iya nje henye, “Oo mandere e'e. Wa ma iya 'e 'beri ne ayi kazi Satani.”

Kö'du yandi ga kö'du 'ba dasolo

³⁸ Owo'e ku iya henye, komo, komo aba, yingo ha, yingo ha aba. ³⁹ Yaanya aba miya zi ye henye, “Aya'ba da kö'du kyenyé de zi vidi ma o'do kö'du kyenyé zi yi. ⁴⁰ Eze vidi maako isa lo'bo yi ma datiri, mo misa lo'bo yi ma da gali kpa.” ⁴¹ Eze vidi maako iri yi na wehe zi wa 'beni kumbé, wiri kolö, injé wiri riyö. ⁴² Eze vidi maako ako'jo wa kazi yi, i'di zi mo. Eze vidi maako omba wa koba kazi yi dero, i'di zi mo.

O'do lovo vo wehe oka yiye

⁴³ Owo 'e iya henye, “O'do lovo oka yi 'e biya. Mora oyi vo wehe 'beyi 'e.” ⁴⁴ Yaanya aba mayada zi ye, o'do lovo vo wehe 'beyiye amötu ga kö'du ze ma o'donni yi na kyenyé. ⁴⁵ Zi yada 'e tedi na gisi 'ba 'bu ma komoriye, ga kö'du mo i'di kadra eni zi bi yanyi da vidi kyenyé 'e 'do ma laka eti, i'di mire zi ze ma o'donni kö'du laka kpa zi ze ma o'donni kö'du kyenyé. ⁴⁶ Hala Wiri aki'di biriti zi yi eze o'do nje lovo vidi ma o'do nni lovo yi? Vidi 'ba 'be'bele kö'du 'e o'donni kpa here. ⁴⁷ Eze ame'do nje zi aboka yiye, here ne o'do ku ndra ta da vidi ma ayolo Wiri de ne. ⁴⁸ Edi na laka ta ga kadra biya kaa 'bu yi 'ba komoriye.

6

Waki'di zi vo leri

¹ Andiyete 'e laka o'do'e kö'du laka 'be'e de komo vidi zi kongö mo, eze o'do'e ku here, i'ja'e wa ma kolö maako de kazi 'bu'e ma komoriye. ² Eze yi maako edi ki'di wa zi vo leri, iya kö'du mo de zi vidi maako kaa vo komo kandiye edinni ko'do mo mi bi 'ba mötu'e, a'ba da geri zi vidi koronni.

Na laka miya zi ye biriti 'bëzë ku nje here. ³ Èzë ëdî wakî'dî zi vo leri, î'dî vidî ma kara rë yî ne ma yolo dë. ⁴ Î'dî toto liwo. Èzë 'bu Wirî i'ja wa ma o'do ku liwo ne mo akî'dî biriti mo zi yî.

Mötu ko'do

⁵ Èzë ëdiye amötu anza'e dë kaa vo komo kandiye, kö'du zë o'donni lovo toro mötu ko'do aba mi bi 'ba mötu'e ta da gëri zi vidî nni kongö. Mayada zi ye, tinyö biriti 'bëzë go mo ra ku nje ne. ⁶ Èzë omba mötu ödu kutu yî aba loko 'bëyi isi haloko gë yî a mötu zi 'Bu yî, zi Wirî mati ongö ro mo dë ne. Wa mati o'do'e ku liwo ne, 'Bu'e akî'dî biriti mo zi ye. ⁷ Èzë ëdiye ku amötu adele'e mi me'do dë kaa vidî ma ayolo Wirî dë, ga kö'du zë asösu 'bënni henye akowonni ga kö'du mötu konda 'bënni ne. ⁸ Anza'e dë kaa zë, ga kö'du 'bu'e ayolo wa ma, omba'e ne ku kyere gba kazi ako'jo 'e dë. ⁹ Nenyë ëdî hala aka mötu'e.

'Bu ze ma komoriyë nani, ru yî mëdî na koro.

¹⁰ Î'dî damöku 'bëyi mayi, kö'du 'bëyi 'ba dakaño kinye mo'do rë ni kpa kaa 'ba komoriyë ne here.

¹¹ Î'dî wakonyo 'ba kadra ma ndenye ne zi ze.

¹² Ila ze ga kö'du yaña 'beze kaa dëdî kila oka ze 'e ga kö'du yaña zë o'donni zi ze ne here.

¹³ Ika ze dë mi wayonzö, asesi ze laka kazi Satani.

¹⁴ Èzë ila'e vidî ga kö'du ma zë ayañanni zi ye ne, 'bu'e ma komoriyë ne akila 'e kpa ga kö'du yaña 'be'e. ¹⁵ Èzë ila'e vidî dë ga kö'du kyënyë, 'bu'e ma komoriyë ne ila 'e kpa dë ga kö'du kyënyë 'be'e.

Hakoro

¹⁶ Èzë ëdiye he 'e koro, ayaña'e da komo'e dë kaa vo komo kandiye ëdinni ako'do. Zë afufu rë nni vonyö vonyö zi yolo mo nëdinni hë nni koro. Tinyö miya zi ye biriti î'dî ku nzö ndö zi zë. ¹⁷ Èzë ëdî he 'e koro, akaka'e komo'e osa'e yëni re 'e, ¹⁸ kazi vidî maako'e ayolonni ëdiye he 'e koro, nje 'bu'e ma ongö ro mo dë ne, mo

ra nje ma yolo wa ma o'do'e na liwo ne mo akî'dî biriti mo zi ye.

Watöw rë yî

¹⁹ Ulu ha wa dë zi ye dakaño kinye, bi ma malödö ëdî yaña wa ti'de zi mo ne, wa ma ëdî lëndrë ne, mora vo logo ëdinni logo wa ta do mo ne. ²⁰ Wa ma laka ulu ku zi ye komoriyë, ga bi ma malödö ayaña wa dë ta do mo, wa lëndrë, vo logo alogo wa dë ta do mo ne. ²¹ Ga kö'du, bi ma ulu ha wa ku do mo ne di'di yî atëdî nburu do mo.

²² Komo yî ra, na lamba 'ba rë yî. Èzë komo yî ëdî na laka ida rë yî ti'de akatëdî ndö mi bikanyi kyedre. ²³ Èzë komo yî na kyënyë rë yî ti'de atëdî ga bi köndu. Èzë bikanyi anza dë mi yî di'di yî ndö na bi köndu.

Wirî 'dö kchi aba

²⁴ Vidî maako o'bo dë zi litu zi yere riyö, mo atowö nje ma kölö, mo akoyi ma kölö. O'bo dë zi litu zi Wirî kpa zi damöku?

²⁵ Mi kadra ko'do kölö ne mëdî kiya zi ye alima'e dë kö'du sösu aba ga kö'du 'ba wakonyo, wa kuwë, bongö ga kö'du lawo oo ndra ta da wakonyo. Mora kö'du ida ra oo ndra ta da bongö. ²⁶ Ongö'e aliye te, zë isi nni wa dë, zë umunni wa dë ki'dî mo mi lo'bi. 'Bu 'ba komoriyë ne ëdî zë kulu. Here anza'e dë kyedre ta da aliye? Asösu 'be'e 'e ra dë kyedre ta da aliye? ²⁷ Vidî maako tëmî 'e ato'bo lima tisi konda, kö'du sösu aba kö'du mo?

²⁸ Kö'du a'di ëdiye alima kö'du sösu aba ga kö'du bongö? Ongö'e döru 'ba möku te zë urunni bongö dë, o'donni loo dë zi nni. ²⁹ Tinyö miya zi ye, Solomono ëdî le wa dakayo aba usu bongö ma teme alaga döru 'ba möku dë. ³⁰ Èzë Wirî ëdî kusu bongö ra döru ma ëdî alo'bo ato'bo'e dë bongö kusu re 'e, vidî ma kö'du koma aba ne. ³¹ Miya zi ye alima'e dë kö'du sösu aba kiya mo henye, "Ma konyo wa ndenye ta kila? Ma kuwë wa ndenye ta kila? Ma ki'ja bongö ta kila?" ³² Vidî ma ayolo Wirî dë ne ëdî nje taho ga wa 'ba dakaño ne. 'Bu 'e ma komoriyë nani mo ayolo, wa ma omba'e ne, mo akî'dî zi ye. ³³ Oma mi damöku 'ba Wirî dagba 'dö tinyö 'bomo aba, wa ma omba ne mo

ak'i'di zi yi. ³⁴ Asösu kö'du wa 'ba mindö aba dë, ga kö'du mindö ëdi kö'du sösu 'bëni aba kutu, kadra 'ba mindö ëdi kpa kö'du 'bëni aba kutu.

7

Vurë ko'do nje

¹ O'do vurë 'ba vidi maako dë na mbërë. Èzë o'do ku, ako'do vurë 'bëyi kpa here. ² Gëri ma ëdi ko'do vurë 'ba vidi mo aba ne, ako'do vurë 'bëyi kpa mo aba. Ndi me'do ma ëdi yeri mo ra vidi ne akayeri 'bëyi kpa here. ³ Kö'du a'di ongo bi da wa mati komo öndu yi, kazi bi kongö da kulugbu kyedre ma komo yi ne. ⁴ Hala akiya zi öndu yi, "I'di ma yago ngayo nenyë yaga ta komo yi," mora ëdi 'bëyi gbi kulugbu aba komo yi? ⁵ Yi vo komo kandi nenyë, ayago kulugbu ne dero dagba yaga ta komo yi, zi bi kongö na laka zi yago ngayo yaga ta komo öndu yi. ⁶ I'di wa 'ba Wirë dë zi wihiye. U'du wa ma teme 'bëyi dë da komo wa'do 'e akalasinni ta do mo, akizanni mi yi sisisi yaga.

Oma aki'ja

⁷ Ako'jo ak'i'di zi yi, oma aki'ja, akökö, akayëhu haloko zi yi. ⁸ Zë ma ti'de ako'jonnä ak'i'di zi zë. Zë ma ti'de omani, aki'janni. Zë ma akökönni akayëhu. ⁹ Eyi ra ezë wisi 'bomo ako'jo mangölo'bo, mo ënyi iri yitö i'di zi mo? ¹⁰ Ezë wisi maako ako'jo kyenze ma mo akiri wiri ki'di zi mo. ¹¹ Vo kö'du kyënyë ko'do'e, ezë i'di 'e wak'i'di 'be'e zi gisi 'be'e. 'Bu 'ba komoriyë ak'i'di wa ma laka ndra kyö zi ye. ¹² Wa ma omba oka yi 'e ko'do mo zi yi ne o'do kpa zi zë, nenyë kö'du kise 'ba kö'du ki'di 'dö nëbi kö'du ëti. ¹³ Ödu 'e ta ha resi ma tisi ne, ha resi ma kyedre ne i'bë bi 'ba koli. Gëri ma kyedre ne, vidi ma ëdi ti'bënni ta go mo ne zë na kayo. ¹⁴ Ha loko ma ëdi ti'bë bi 'ba didi ma nburu nburu ne nje tisiwa. Vidi ma i'janni ne, toto tisiwa.

¹⁵ I'di 'e komo'e mandi laka, kazi nëbi kö'du 'ba Wirë mambërë ne'e, ga kö'du usunni böngö ma o'do tëmi yëvu 'ba timëlë ne ta rë nni yaga, mora mi di'di zë na tuku wöliwöli ma kyënyë. ¹⁶ Akayölo'e

zë tëmi wa ma zë ëdinni ko'do mo. Kaga kono ana oha dë, ana kyëlu dë. ¹⁷ Mora kpa here, kaga laka ana gbi logö laka. Mora kaga ma kyënyë ana gbi logö kyënyë. ¹⁸ Kaga laka ana logö kyënyë dë. Kaga kyënyë ana logö laka dë. ¹⁹ Kaga ma ti'de ana logö ma laka dë ne akiga akaño aku'du mi wa'do. ²⁰ Akayölo zë nje tara logö 'bëzë ma ana ne.

²¹ Anza vidi biya ma ëdinni ko'jo ma, "Yere Yere," ne akatöduanni mi damöku 'ba Wirë, nje zë ma o'donni wa ma 'Bu ma komoriyë omba zë zi ko'do. ²² Mi kadra 'ba vurë nani, vidi ma kayo akiyanni zi ma henye, Yere, Yere, ze ra dëdi kumë kö'du dakyiky kore aba yaga tara vidi mi ru yi? ²³ Ma kaya'ba, ma kiya zi zë henye, "Ma yölo 'e dë. I'bë'e yaga tara ma, 'e vo kö'du kyënyë ko'du ne'e."

Vo loko ko'ba'e riyö

²⁴ Ezë vidi ma owo kö'du yandi 'bama ku koro mo aba, atëdi kaa vo kö'du yölo ma o'ba loko ëni da ri'di. ²⁵ Ezë mirë a'di wini oso le, ezë buluku aluku le akyëti rë ni le ra loko nani alöru dë, ga kö'du o'ba hu mo ku da ri'di. ²⁶ Ezë vidi ma owo kö'du yandi 'bama ne dë koro mo aba, atëdi kaa vo lumë ma o'ba loko ëni da yayi. ²⁷ Mirë a'di wini oso, buluku aluku ra loko nani alöru ku na löru kyënyë. ²⁸ Mati Yësu inde kö'du yëti ku zi vidi kayo nani 'e zë ku na rakaga ga kö'du wa yandi 'bomo ne. ²⁹ Ga kö'du mo ëdi kala konda aba. Anza dë kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du kida'e.

8

Yësu akö'jo vo mönyu

¹ Mati Yësu asi akaño ta da döku ne, vidi kayo alö'bönni go mo. ² Vo mönyu maako ayi alödro, akaño komo Yësu, iya henye, "Yere, ezë omba ku akö'jo ma nbala." ³ Yësu iza kala ni gbo ise ra vere nani, iya henye, "Momba do mo ku." Mo iya henye, "E'di na nbala." Akö'jo yi ku, mora raköo ila vere nani gbo kandi. ⁴ Yësu ise go mo zi mo, iya henye, "I'bë iya me'do nenyë dë zi vidi maako, i'bë zi vo karasa 'e ma nyelinni rë yi, i'di wakumu 'ba wa kö'jo

ma Mosa i'di kö'du mo ne, zi yada yi zi vidieye ti'de ako'jo yi ku."

Kyedre 'ba da vo kanya

⁵ Yësu ödu mi Kaparanamo kyedre 'ba vo da kanya maako 'ba Roma vo da wehe lamikölö ayi ako'jo ha Yësu ga kö'du wa konyi. ⁶ Iya henye, "Yere, vo kalima 'bama edi rakoo aba lijo na keje na riti." ⁷ Yësu iya henye, "Ma ti'bë lijo 'bëyi zi mo kö'jo."

⁸ Kyedre 'ba vo da kanya nani iya henye, "Yere, o'bo de zi yi tayi lijo 'bama. Iya nje hë yi akakö'jo vo kalima 'bama ne, ⁹ ga kö'du mayolo kala konda 'bëyi edi gbi kaa 'bama, medii kala konda 'dö vo kanya eti hu ma. Ezë ma me'do zi ma kölö, miya henye, 'i'bë,' mo i'bë gbi. Ezë ma me'do zi maako, miya henye, 'Ayi,' mo ayi gbi. Ezë ma me'do zi vo kalima 'bama, o'do wa nenyè mo o'do gbi."

¹⁰ Mati Yësu owo me'do 'ba vere ne ku, aga gbo ro mo. Mo iya zi vo geniye iya henye, "Tinyö miya zi ye, mi'ja vidi maako de 'de temi vidi 'ba Yiserele, ma edi kö'du koma aba kaa vere ne. ¹¹ Edi na laka medii kiya zi ye, ma kayo mo atayinni temi dakaño kapa 'ba humire 'dö da lere aba zi drako re nni ra Abarayama, Yisika, Yakoba eti mi damöku 'ba Wiri. ¹² Gisi 'ba Yiserele ma kayo, ma ako'jo damöku ga kö'du zë aku'du zë mi bi kondu 'ba kudu ha konyo aba." ¹³ Yësu aya'ba do mo iya zi vo da kanya nani, iya henye i'bë lijo ako'do re ni kaa wa ma oma ne. Mora vo kalima 'ba da vo kanya ne ako'jo gbo mi kadra nani.

¹⁴ Yësu i'bë ödu loko 'ba Petero i'ja wese 'ba Petero zöyi aba o'ba re ni ku da sora. ¹⁵ Mo ise kala mo, zöyi ila mo gbo. Here mo enyi gbo litu zi mo. ¹⁶ Mi da hutaga nani aba, ikanni vidi kayo maakowe edinni nökyi aba zi mo. Mo ore dakyiky i yaga ta re zë me'do aba. Mo ako'jo vidi ma rakoo aba ne'e ti'de. ¹⁷ Mo o'do here zi tedi kaa ma Yesaya nebi vo me'do 'ba Wiri iya ne. Mo iya henye, "Ma gogo makinje rakoo yaga."

¹⁸ Yësu ongo vidi kayo edinni ku kpo ta re ni mo ame'do zi vo lö'bö geniye zi zë kumu kafo föfö ma agamo. Mo ame'do gbo zi vo lö'bö geni 'e zi zë kumu ti'bë

kafo ranga ma agamo. ¹⁹ Vo komoyandi maako ayi zi mo iya henye, vo komoyandi. Bi ma i'bë zi mo. Ma kusu gëyi. ²⁰ Yësu aya'ba do mo, iya henye, "Uhwavödö 'e edinni ogo enni aba, ali 'e edinni loko enni aba. Wisi 'ba Vidi anza de lijo aba na bi 'ba ralawo." ²¹ Vere maako na vo lö'bö go mo iya henye, "Kyedre 'bama, i'di ma 'ba dero 'bu ma kusu." ²² Yësu iya zi mo henye, "Usu ga ma, ila yöku 'e musunni yöku enni."

²³ Yësu ekyi gbo mi tönbö 'dö vo lö'bö geni eti ²⁴ tisi yaa buluku enyi gbo aluku da föfö nani. Buluku alima ku tönbö koho zi liko kaño. Yësu edi ako'do. ²⁵ Zë i'benni alironni mo, iyanni henye, "Yere, akonyi ze, dedii ku kara zi koli." ²⁶ Mo iya zi zë henye, "Ediye atere ga a'di? Ediye koma tisi aba." Mo enyi amo da buluku wini kagba aba, mati onni ne, bi gbo liwo. ²⁷ Zë ti'de na rakaga iyanni henye, "Vere ne, eyi ra? Buluku 'e wini kagba aba owonni do mo."

Vo nökyi nni wa'do eti

²⁸ Mati Yësu umu da föfö i'bë mi dakaño 'ba Gadora ne, vidi riyö maako'e zë dakyiky i aba andosi de nni mo aba. Vidi ne'e enyinni na nganga. Vidi maako o'bo de zi laga ta ga bi nani, dakyiky i ne'e ayaza re nni zi Yësu. ²⁹ Zë apinni na kyembe, iyanni henye, "Yi Wisi 'ba Wiri nenyè, a'di ra omba kazi ze ayi ku de ze kinde gba kazi kadra mo toko?"

³⁰ Wa'do kayo 'ba lijo edinni wakonyo kara ra lijo da lutu. ³¹ Dakyiky iye ayaza re nni zi Yësu, iyanni henye, "Ezë omba ku kore ze, utu ze zi wa'do nani 'e." ³² Mo iya zi zë, henye, "i'bëe." Zë i'benni ödunni mi wa'do kayo naniye, mora wa'do naniye enyinni gbo ti'de ataho bi lunyi 'ba föfö mora aluyinni gbo ti'de mi wini. ³³ Vo yako wa'do nani 'e aho iyanni mi gawo. Ayadanni kö'du ma o'do re ni nani ti'de, kö'du mati o'do re ni zi kora dakyiky i ne'e. ³⁴ Vidi 'ba mi gawo nani 'e olonni gbo ti'de tayi Yësu kongö. Zë i'janni mo ako'jonnii ho mo zi mo tenyi ti'bë yaga temi dakaño enni.

9

Yēsu akɔ'jɔ kora vo keɲe maako
(Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Here Yēsu ēkyi mi tɔɲbɔ i'be hulēhu kyētī 'ba fɔfɔ mi gawo 'bēni. ² Ani kya 'ba vidī maako'e ikanni zi mo kora vo keɲe akaɲo ne ēdī ako'do da sora. Mati Yēsu ongo hala kɔ'du koma 'bēzē ēdī, mo iya zi kora keɲe ne henye, "Akyigo rē yi, wisi ama, kɔ'du kyēnyē 'bēyi ila ku." ³ Mora here, kya 'ba vo komoyandi 'ba vo kɔ'du kida'e ame'donni na bi dē nni, iyanni henye, "Kora nenye, ēdī me'do 'dasi ra kiya." ⁴ Mora here, Yēsu ayɔɔ kɔ'du sɔsu 'bēzē, ne a'ba iya henye, "Kɔ'du a'di ēdī 'e kɔ'du kyēnyē mahere ne sɔsu mo? ⁵ Mavala ra zi kiya, ila yi ku ga kɔ'du kɔɔ kyēnyē 'bēyi, kɔɔ zi kiya henye, 'Ēnyi riyē alasi?' ⁶ Mako'do tɔnyo zi ye yɔɔ, Wisi a Vidī ēdī kyigo aba dakaɲo zi kɔ'du kyēnyē kila." Mora here, mo iya zi kora keɲe ne henye, "Ēnyi riyē, injē sora 'bēyi ne, i'be liɲɔ!" ⁷ Kora ne ēnyi riyē i'be gbo liɲɔ. ⁸ Mati vidī kayo ongonni ne, zē na tere Wirī yeto aba ga kɔ'du kyigo kaa mahere ne ki'di mo zi vidī.

Yēsu akɔ'jɔ Matayo
(Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹ Here Yēsu ila bi nani, ma mo i'be dagba, mo ongo kora vo 'be'bele kɔ'du ru mo Matayo, ēdī alima bi 'ba 'be'bele kɔ'du, mo iya zi mo henye, "Alɔ'bɔ ga ma." Matayo ēnyi alɔ'bɔ gbo go mo. ¹⁰ Mati Yēsu ēdī wakonyo mi liɲɔ a Matayo, vo 'be'bele kɔ'du kyɔ, a'ba kya 'ba vo kɔ'du kyēnyē kɔ'do'e ayi onyonni wa Yēsu aba a'ba, vo lɔ'bɔ 'bɔmo'e eti da tarabiza kolɔ. ¹¹ Kya 'ba Farasiye ongonni kɔ'du ne here, ako'jonnī ha vo lɔ'bɔ 'bɔmo'e, "Kɔ'du a'di vo komoyandi 'be'e ēdinni wakonyo vidī mahere ne eti? ¹² Yēsu owo kɔ'du 'bēzē ne, aya'ba do mo iya henye, vidī ma rē zē na laka kazi kɔɔ, i'benni dē zi vo ɔwo, nje zē ma na rakɔɔ. ¹³ I'be oma'e mi kɔ'du ya'ba ma kɔ'du yoru iya ne." Ēdī kɔ'du laka ma momba, ra anza ngotu kumu. Mayi dē kɔ'du vidī laka'e, mayi ga kɔ'du vidī 'ba kɔ'du kyēnyē'e.

Kɔ'du kɔ'jɔ kɔ'du 'ba hakoro
(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴ Here vo lɔ'bɔ 'ba Yowani Bapatisi ayinni zi Yēsu, ako'jonnī kɔ'du iyanni henye, "Kɔ'du a'di ze Farasi eti, dēdī he ze koro mora vo lɔ'bɔ 'bēyiye, oro hē nni dē go mo?" ¹⁵ Yēsu aya'ba do mo iya henye, omba 'be'e yingo ma ēdinni mi kyērē 'ba oze, zi tēdī na rasosu ezē 'biyēsī ēdī zē eti? Anza here dē. Here kadra mo akatɔkɔ, ezē omba ku 'biyēsī koba 'de kazi zē mora atehenni 'da hē nni koro. ¹⁶ "Vidī maako uru bongo ma kyiyi dē zi kɔ'jɔ bongo ma kɔɔ, ga kɔ'du bongo ma kyiyi ako'do wogo kyedre mi bongo ne. ¹⁷ Vidī maako ope a'ji ma kyiyi dē mi lɔɔ wana makɔɔ, ga kɔ'du lɔɔ wana akiha a'ji akalōdī yaga, mora lɔɔ wana ne akayaɲa rē ni. Here a'ji makyiyi mope gbī mi lɔɔ wana makyiyi a'ba 'dō riyō atēdinni na laka."

Wu'jē 'ba kyedre 'ba Yuda'e nni mbara
ma ise ra bongo 'ba Yēsu
(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Mati Yēsu ēdī kɔ'du nenye kiya, vidī mi turu 'ba Yuda'e ayi zi mo alomvo akaɲo komo mo iya henye, "Wu'jē 'bama oli ku yaanya ayi i'di kala yi do mo zi mo tēdī na didi." ¹⁹ Yēsu ēnyi riyē alɔ'bɔ gbo go mo mora vo lɔ'bɔ 'bɔmo'e i'benni gbo mo aba. ²⁰ Mbara maako ēdī na riti, kɔ'du yama ēdī taho ta ro mo kɔɔ 'butē domoriyō, ayi ta kafo Yēsu ise da ha bongo 'bɔmo gbo. ²¹ Mo iya na bi dēni henye, "Ēzē mise gbī le nje ra 'bongo ɔmo, akakɔ'jɔ ma." ²² Yēsu opi rē ni ongo mo, iya henye, "Ēdī na kyigo wu'jē ama! Koma 'bēyi akɔ'jɔ yi ku." Tēmi kadra ne mbara ne akɔ'jɔ rē ni gbo na laka. ²³ Mati Yēsu ōdu mi loko 'ba turu kyedre ne, mo i'ja vidī kayo ēdinni kyēzu 'ba da koli kome. ²⁴ Mo iya zi zē henye, "Vidī biya asiye yaga. Wu'jē tisi ne oli dē mo ēdī nje ako'do!" Here zē biya ogonni mo gbo. ²⁵ Kandi ma ti ore vidī ne'e ku yaga, Yēsu i'be mi loko ma yöku wu'jē do mo ne, iri kala mo mo ēnyi gbo riyē. ²⁶ Kɔ'du yöyō ne apere rē ni biya tēmi dakaɲo nani.

Yēsu akɔ'jɔ vo komoköndu riyō

²⁷ Yësu ila bi nani ëdi ku atì'bë, vo komoköndu riyö ayetonni lö'bö ga ndi mo. Zë agbögbönni hë nni, iyanni henye, i'di miyi mëyi re ze, "Asösu kö'du ze, Wisi 'ba Dawidi!" ²⁸ Mati Yësu ödu loko, vo komoköndu riyö ne ayinni zi mo, mo ako'jo hë zë iya henye, "Oma'e ku zi matö'bo 'e kö'jo?" Zë aya'banni da me'do, iyanni henye, "Oo Yere." ²⁹ Yësu ise komo zë, iya henye, "Mo'do rë ni kaa ma oma'e" ³⁰ komo zë ayëhu rë ni gbo. Yësu ise go mo zi zë iya henye, "Ayada'e kö'du nenye dë zi vidì maako!" ³¹ Mora zë i'bë a yëlënni kö'du ne ta ga bi nani ti'de.

Yësu ako'jo kora ma o'bo dë zi me'do

³² Mati vidì kora ne'e ëdinni atì'bë, kya, vidì maako'e ikanni kora maako zi Yësu, mo o'bo dë zi me'do ga kö'du mo ëdi dakyikyì aba. ³³ Mora kandi ma ti ore dakyikyì ku yaga, kora ne ayeto me'do mora vidì biya na rakaga. Zë iyanni henye "Gba dongo kö'du ma hee ne dë mi Yiserele." ³⁴ Mora Farasiye iyanni henye, "Ne yere 'ba dakyikyiyè ra i'di kyigo ne zi Yësu zi dakyikyiyè kore yaga."

Yësu asösu rë ni ga kö'du vidì

³⁵ Yësu ënyi i'bë biya lasi aba tëmi gawo daliño aba. Mo ayandi kö'du mi bi 'ba mötu'e, kö'du yöyö laka 'ba damöku 'ba Wirì yëti aba, mora ako'jo vidì kayo dakyinë 'ba koo aba. ³⁶ Mati mo ongo vidì kayo, di'di mo oso kyö kö'du sösu aba ga kö'du zë na kö'du sösu, wakonyi kpa anza dë kaa timëlë kazi vo yako. ³⁷ Here mo iya zi vo lö'bö 'bënniye henye, "Wa mi yaka ëdi kyö, mora vo löö kö'do'e ayonni dë. ³⁸ Amötu zi vo kyeti yaka nenye, mo mutu yaga vo löö'e zi wa 'bomo toto mo ta yaka."

10

Vo Litu 'butë dömoriyö (Mk. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Yësu ako'jo vo lö'bö 'butë dömoriyö 'bëniye bi kölö i'di kyigo zi zë kore dakyikyì yaga, zi kö'jo koo rakoo aba biya. ² Nenye'e ru 'ba vo litu, butë dömoriyö ne'e ma dagba Simona (ma ako'jo Petero) öndu mo: Anderiya, Yemisi öndu ni

Yowani aba, gisi 'ba Zebedeyo. ³ Pilipo, Baratolomoya, Toma, Matayo, vo 'be'bele kö'du, Yemisi wisi 'ba Alipayo Tadöyösu, ⁴ Simona vo dakaño 'ba Kanana zë Yudasi Sikereto ma asösu Yësu aba.

Loo 'ba vo lö'bö 'butë dömoriyö (Mk. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Vidì kora 'butë dömoriyö ne'e, Yësu utu zë kö'du kira nenye aba. "I'bë'e dë mi dakaño 'ba vo leze'e mandere mi gawo 'ba Samarona'e. ⁶ Omba zi ye ti'bë zi timëlë 'ba Yiserele ma ölu. ⁷ I'bë'e ayëtiye, 'Damöku 'ba Wirì ëdi ku kara.' ⁸ Ako'jo'e vo koo, ayomö'e yöku löhu na didi, ako'jo'e zë ma na riti koo mönyu aba, ore'e dakyikyì yaga. I'ja'e kazi ma na mbiya, here i'diye kpa zi zë na mbiya. ⁹ Injë'e dahabo ako dë, kahi mandere menje kahi mi bongö re 'e. ¹⁰ Injë'e anboro 'ba wa lenze dë ta bi ti'bë 'be'e, oba'e nje bongö kamoka ma ëdiye akusu ne. Oba'e mövo 'ba lasi dë, vo löö'e aki'di zi zë wa ma zë ombanni."

¹¹ "Ëzë ayiye mi gawo, i'bë'e bi koma kö'du vidì ma akiriye kala kyedre aba, alima'e mo aba le zi ye bi nani kila.

¹² Ëzë i'bë'e mi liño iya'e henye, 'Rakyëyi mëdi ëti.' ¹³ Ëzë vidì mi liño nani iriye kala kyedre aba, i'diye wa mëtë 'be'e 'ba rakyëyi malima, ëzë zë irinni 'e dë kiri kala kyedre aba, oba'e wa mëtë'e hulëhu.

¹⁴ Ëzë kya 'ba liño mandere gawo omba dë bi 'e kiri kala kyedre aba mandere kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani akyito'e turufu 'de ta ndiye zi mo na lömu rë zë. ¹⁵ Mayada zi ye tinyö, mi kadra 'ba vurë aba atëdi na kyënyë ndra kö'du gawo nani ta da gawo 'ba Södomo, Gomora aba."

Yësu ame'do kö'du 'ba riti (Mk. 13:9-13; Lk. 21:12-17)

¹⁶ "Owo'e te, mëdi 'e kutu yaga kaa timëlë mi kutë wöliwöli. Here ëdiye nbala kaa wiriye. Mora ëdiye kpa kaa atu'bu o'donni kö'du kyënyë dë. ¹⁷ Ongö'e re 'e laka, ga kö'du vidì maako atëdinni ani zë akiri ni 'e akika bi 'ba vurë mora zë aku'bönni 'e mi bi 'ba mötu'e. ¹⁸ Kö'du ma, akika 'e bi 'ba vurë komo vo dakaño yere ëti, zi kö'du yöyö laka ne yada zi zë zi vo leze'e. ¹⁹ Ëzë ikanni 'e bi 'ba

vurë, asösu'e dë a'di ra at'i'bë'e zi kiya, mandere hala akonyo'e. Mi kadra nani mo ɔkɔ ku, ak'i'di zi ye a'di akiya'e. ²⁰ Ga kö'du me'do ma akame'do 'e atanza dë 'be'e, zë atayinni kazi Lawo Kölö Laka 'ba 'bu'e akame'do kpuru kazi 'e."

²¹ "Ōndu'e atënyinni akpa da öndu'e zë ki'di zi kofo. 'Bu'e atënyinni akpa da gisisi 'bënniye zë ki'di zi kofo. Gisisiye ako'donni wehe akpa vo ko'jo zë aba akutu zë zi kofo. ²² Vidi biya akiyiye ga kö'du ma. Mora vidi ma nduwë na kyigɔ le mi ndundu mo, akayɔmɔ mo. ²³ Èzë o'do'e na kyënyë mi gawo maako, aho'e mi gawo ma agamo. Ma yada zi ye tinyö, inde'e loɔ ne'e mi gawo biya 'ba Yiserele ne dë, gba kazi Wisi a Vidi tokɔ. ²⁴ Vo kö'du ko'jo anza kyedre ta da vo komoyandi 'bëni. Vo yasa anza kyedre ta da vo kyedre 'bëni. ²⁵ Here vo kö'du ko'jo mo'bo zi tedi kaa vo komoyandi 'bëni, vo lö'bo kaa vo kyedre 'bëni. Èzë vo da dakota ako'jo Belezobulu, vo dakota 'ba liɔ'e ako'jo ru kyënyë aba."

Atere eyi (Lk. 12:2-7)

²⁶ "Here ere'e vidi dë. Yaanya aba, wa ma ayöfu do mo, akayëhu, kö'du koho biya ako'do na yolo. ²⁷ Wa mati mëdi ayada zi ye mi mandölu, akayada'e mi bikanyi kyedre, wayawaya 'be'e akame'do ta da tolo 'ba loko. ²⁸ Ere'e dë kazi vidi ma edinni ida ra kofo, ofonni lawo dë. Ere'e Wirä ma akato'bo yanja 'do ida ra lawo aba mi wa'do gehena. ²⁹ Nje tarifa kölö akato'bo silo kogo riyö. Here silo ma kölö alëpi dë akaɔo kazi da kö'du komba 'ba 'bu'e. ³⁰ Ga kö'du yëvu biya ma de 'e ne, edi akiti. ³¹ Here ere'e dë ediye na laka ndra ta da silo kayo."

Kö'du kyënyë yasi Yësu komba dë aba (Lk. 12:8-9)

³² "Here kö'du zë ma iyanni mi vidi kayo zë 'bama, mako'do kpa here komo 'bu ma komoriyë. ³³ Mora here, èzë vidi maako omba ma dë ta komo vidi kayo, ma komba mo kpa dë ta komo 'bu ma komoriyë."

Anza rakyëyi ra dë wa ne kulu ra (Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ "Asösu'e dë henye ere, mayi zi rakyëyi ra kika mi damöku. 'E'e, mayi dë zi rakyëyi ra kika, kulu ra. ³⁵ Mayi zi gisi kora'e tënyinni wehe aba da 'bu nni, gisi minzö'e tënyinni wehe aba da ma nni, mbara koze atënyinni wehe aba da wese nni. ³⁶ Vo wehe kyënyë 'be'e, atedi akpa vidi 'ba dakota 'be'e.

³⁷ "Zë ma o'donni lovo 'bu nni, mandere ma nni ndra ta da ma, o'banni dë zi tedi na vo lö'bo 'bama. Zë ma o'donni lovo gisi kora 'bënni, mandere wisi wu'jë o'banni dë zi tedi na vo lö'bo 'bama. ³⁸ Zë ma injënni taka 'bënni dë riyë zi lö'bo ga ndi ma, o'banni dë zi tedi na vo lö'bo 'bama. ³⁹ Zë ma o'donni lovo didinni ndra ta da lovo ma, akayölunni. Zë ma ayölunni didinni ga kö'du ma, aki'janni didi löhu."

Biriti (Mk. 9:41)

⁴⁰ "Vidi ma iriye kala kyedre aba iri ne ma ra, mora vidi ma iri ma kala kyedre aba, iri ne vidi ma utu ma ne. ⁴¹ Vidi ma iri nëbi kala kyedre aba ga kö'du mo nëbi, aki'ja mi wakinye 'ba biriti 'ba nëbi. Vidi ma iri vidi ma laka kala kyedre aba ga kö'du mo na laka, aki'ja mi wa yanya 'ba biriti 'ba vidi laka. ⁴² Èzë vidi ma i'di gbä le nje siko 'ba wini kyëyi, zi vidi ma kölö 'ba ga ndi ma, vidi nani aki'ja biriti rë ni."

11

Vo litu'e kazi Yowani Bapatisi (Lk. 7:18-35)

¹ Mati Yësu inde kö'du nenyë'e yada mo zi vo lö'bo 'bëni 'butë domoriyö ne'e, mo ila bi nani i'bë kö'du yandi yeti aba mi gawo 'ba Galilaya'e. ² Mati Yowani Bapatisi owo mi kamba, kö'du Korisito edi ako'do ne, mo utu kya 'ba vo lö'bo 'bëniye zi mo. ³ Zë ako'jonnä ha Yësu iyanni henye, "Ayada zi ze, yi ra kora ma omba tayi kodo dida ze bi vidi maako?" ⁴ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "I'bë'e a'ba'e hulëhu ayada'e zi Yowani kö'du ma edi akowo'e kongɔ mo aba. ⁵ Vo komoköndu ato'bo bi kongɔ, vo keɔe ato'bo lasi, zë ma edinni na riti kazi koo mönyu o'do zë njbala, vo mbilikisi owo kö'du, yöku vidi

enyinni löhu na didi, kö'du yöyö laka edi yeti mo zi vo leriye. ⁶ Rakyenyi edi zi ze ma anza nni de dajiji aba ga kö'du ma."

⁷ Mati vo lö'bö a Yowani edi ati'benni, Yesu ame'do kö'du mo zi vidi kayo: "Mati i'be'e yaga zi Yowani mi da lipi, a'di ra omba'e zi kongö? Rakide 'ba mbili loma mi buluku? ⁸ A'di ra i'be'e yaga zi kongö? Vidi kora usu re ni mi bongö laka? Vidi ma usu re nni kaa mahere ne alimanni mi loko kyedre a yere. ⁹ Ayada'e zi ma a'di ra i'be'e yaga zi kongö? Nebi ra? Jo ongo'e ndra ta da nebi. ¹⁰ Here kö'du yoru ra iya kö'du ga kö'du mo, 'Ma kutu vo lö'bö ama dagba komo yi zi geri yehu zi bi yi.' ¹¹ Ma yada zi ye tinyö, Yowani Bapatisi edi kyedre ta da vidi maako, mo maako ma tisiwa mi damöku 'ba Wiri kyedre ta da Yowani. ¹² Mi kadra ma Yowani Bapatisi ayeti kö'du 'beni le mi kö'do nenyé damöku 'ba Wiri edi tövu kyedre kyigo aba. Kora vo wehe kö'do'e i'di re nni zi kuru mo na gbörökötö. ¹³ Here le mi kadra 'ba Yowani nebiye biya kö'du ki'di 'ba Mosa ame'do kö'du 'ba damöku. ¹⁴ Eze omba'e zi koma mi kö'du kise 'bezé, Yowani mo Eliya, ma kö'du tayi 'bomo ayeti. ¹⁵ Owo'e kö'du ne eze ediyé mbili aba!"

¹⁶ "Yaanya aba, kaa a'di ma kiya ga kö'du vidi ma edinni mi kö'do ma ndenye ne? Ze kaa gisisi ma edinni alima mi bi 'ba wakogo. Gbongö ma kolö akagbögbö he nni zi maako'e akiya.

¹⁷ 'Henyé, dolö kudi 'ba rakoze zi ye, mora olö'e de.

Daya'bi ze ngala 'ba dakoli, mora udu'e de.'

¹⁸ Mati Yowani ayi, mo oro he ni uwé a'ji de vidi biya iyanni henye, 'Mo edi dakyikyí aba.' ¹⁹ Mati Wisi a Vidi ayi, mo onyo wa, uwé a'ji. Mora vidi iyanni henye, ongo'e bi te da kora ne. Mo onyo wa takanyi. Uwé a'ji kpa takanyi mo aboka 'ba vo 'be'bele kö'du'e vo kö'du kyenyé kö'do'e eti. Mora kö'du yolö a Wiri edi na yada zi tedi tinyö temi wa ma o'do re ni."

Vidi 'ba gawo naniye owonni kö'du de (Lk. 10:13-15)

²⁰ Vidi ma mi gawo ma Yesu o'do kö'du ko'do kyedre eni mi ze ne, 'de oto de nni de temi kö'du kyenyé 'benni, here mo iya ze na kyenyé. ²¹ "Atedi zi ye kyenyé Korozini! Atedi zi ye kyenyé Beteseyida! Eze kö'du ko'do ma o'do mi ye ne o'do mi Tiyere, Sidoni aba kani vidi nani usunni bongö 'ba lubé ku re nni zi yada henye ere ze otanni de nni ku temi kö'du kyenyé 'benni. ²² Ma yada zi ye henye, mi kö'do 'ba vure aba, Wiri akila vidi 'ba Tiyere, Sidoni aba tada'e. ²³ Yi Kaparanamo! Omba'e zi re 'e kinje komoriyé? Aku'du'e akaño mi wa'do 'ba gehena. Eze kö'du ko'do ma o'do mi ye ne mo'do mi Sodomo, atedi zo kadra ndenye aba. ²⁴ Akato'bo yolö'e henye, mi kö'do 'ba vure aba Wiri rasösu ndra kö'du Sodomo tada'e!"

Ayiye zi ma zi lawo (Lk. 10:21-22)

²⁵ Mi kadra nani Yesu iya henye, "Bu Yere 'ba komoriyé dakaño aba! Mo'do owö'di zi yi ga kö'du zi vo kazi kö'du yolö'e, wa ma oho kazi vo kö'du yolö'e vo yandi eti ayada ku zi gisisiye. ²⁶ Jo, 'bu, nenyé hala wa ma omba kani zi re ni kö'do. ²⁷ Bu ma i'di wa ku biya zi ma. Vidi maako ayolö Wisi de nje 'Bu. Vidi maako ayolö 'bu de nje Wisi, ze ma Wisi inzi zi nni yada."

²⁸ "Ayiye zi ma 'e biya ma na riti kazi wayeto kinje makidiye alawo. ²⁹ O'do 'e löö 'bama, ayandi 'e kazi ma, ga kö'du ma vo watowo raya'ba aba. Here aki'ja'e ralawo. ³⁰ Löö 'bama ayeto de. Kinje mo na pelé."

12

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do 'ba ralawo (Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Anza na kowo ta go mo, Yesu edi gbo ti'be kpuru temi yaka 'ba nyenyo mi kö'do 'ba ralawo aba. Vo lö'bö 'bomo'e gbo na o'bo, here ayetonni da mbili nyenyo kowe i'jo mo konyo. ² Mati Farasi ongonni kö'du ne here, ze iyanni zi Yesu henye, "Ongö te, anza na laka mi kö'du ki'di 'beze zi vo lö'bö 'beyiye kö'du mahere ne, kö'do mi kö'do 'ba ralawo!" ³ Yesu aya'ba

da me'do iya henye, “Ako'jo'e kö'du ma Dawidi o'do mi kadra nani ma mo vidi 'benni eti na o'bo ne de? ⁴ Mo i'be ödu mi loko 'ba Wirä, mo nni vidi 'benni eti onyonni mangolo'bo koro ma i'di zi Wirä, edi le mi kö'du ki'di anza de zi ze konyo mo, nje vo karasa ra akila zi konyo mo. ⁵ Kodö ako'jo'e de mi kö'du ki'di 'ba Mosa iya henye, temi ko'do 'ba ralawo biya vo kö'du yeti mi yekelu 'ba Wirä ze oronni ko'do 'ba ralawo de, here ze anza nni de na litä? ⁶ Ma yada zi ye henye, wa maako edi kinye kyedre ta da yekelu. ⁷ Kodu yöru iya henye, momba ngötu kumu de, momba 'e zi tedi na mikuku. Ezä ayolo'e mi kö'du nenyeku, o'bo'e de zi vure kikye ra vidi ma o'donni kö'du kyenyä ako de. ⁸ Wisi a Vidi Yere 'ba ko'do 'ba ralawo ra.”

Kora vo kala keje

(Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Yesu ila bi nani enyi i'be bi 'ba mötu. ¹⁰ Kora maako edi ani na vo kala keje. Kya 'ba vidi maako'e edinni ani ombanni zi Yesu susu ga kö'du kyenyä ko'do ako'jonni ho mo iyanni henye, “Edi na kyenyä mi kö'du ki'di 'beze zi vidi ko'jo mi ko'do 'ba ralawo?” ¹¹ Yesu aya'ba da me'do iya henye, “A'di, ezä vidi ma kölo temi 'e edi timelä aba aläpi mi wogo yöndu mi ko'do 'ba ralawo, akasösu kö'du mo de zi koto mo yaga? ¹² Vidi köndu ra laka ndra ta da timelä! Here ne, kö'du ki'di 'beze ila ze zi vidi maako konyi mi ko'do 'ba ralawo aba.” ¹³ Here mo iya zi kora 'ba kala keje ne henye, “Iza ga kala yi yaga.” Mo iza go mo yaga, gbö na laka löhu kaa agamo ne. ¹⁴ Here Farasiye i'benni o'donni mala zi Yesu kofu.

Vo litu kinzi a Wirä ra Yesu?

¹⁵ Mati Yesu owo kö'du mala re ni ne, mo i'be 'de ta bi nani, mora vidi kayo alö'bönni gbö ga ndi mo aba. Mo ako'jo vidi ma ze na rakoo ne'e biya, ¹⁶ mo ise go mo zi ze iya henye, mayadanni kö'du ni de zi vidi maako'e. ¹⁷ Mo o'do here zi re ni kö'do kaa kö'du ma nebi Yisaya ayi ku tinyö.

¹⁸ “Kinye edi vo lö'bö ama ma minzi.

Mo ma mo'do lövo mo.

Kö'du mo, ma na rakyenyi.

Ma kutu Lawo Kölo Laka ama do mo,

mo akayöyö kö'du vure ama zi vidi.

¹⁹ Mo awasa mandere ha gbögbö de mandere me'do na gu nberere da geri.

²⁰ Mo owe loma ma ide re ni ku ne de, mandere yölu lamba ma omba ku kara toro kazi lëru.

Mo atedi nduwë, le mo ako'do vure ma laka 'ba kpiliri.

²¹ Tu'de biya aki'di kö'du sösu 'benni mi mo.”

Yesu Belezobulu aba

(Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23)

²² Here kya 'ba vidi maako'e ikanni kora vo komoköndu maako zi Yesu, o'bo de zi me'do ga kö'du mo edi dakyikyä aba. Yesu ako'jo kora ne, here mo o'bo zi me'do bi kongö aba. ²³ Vidi biya na rakaga temi kö'du ma Yesu o'do ne. Ze ako'jonni kö'du iyanni henye, “Mo atedi Wisi 'ba Dawidi ra?”

²⁴ Mati Farasiye owonni kö'du ne, aya'banni do mo iyanni henye, “Mo ore dakyikyä ne'e yaga, ga kö'du vo de ze Belezobulu ra, i'di kyigö ne zi mo zi ko'do here.” ²⁵ Yesu ayolo kö'du ma ze edinni asösu, mo iya zi ze henye, “Dakaño ma inye re ni na gböngö gböngö wehe kö'do oka ani aba, alima na konda de. Gawo maako, mandere dakota ma inye re ni na gböngö gböngö wehe kö'do oka maako aba akaläpi. ²⁶ Here ezä gböngö ma kölo edi wehe kö'do oka ni vere aba mi damöku a Satani, nenyeku kö'du ya'ba aba henye, inye re ni ku nzo na gböngö gböngö kandi apere re ni. ²⁷ Iya'e henye, mo ore dakyikyä yaga kyigö 'ba Belezobulu aba, mora eyi ra i'di zi vo ga ndi yiye kyigö ne zi ze kore yaga? Ze atedi na vo vure 'be 'e. ²⁸ Ezä mora dakyikyä kyigö 'ba Lawo 'ba Wirä, here damöku a Wirä ayi ku de 'e.”

²⁹ “Vidi maako o'bo de tödu mi loko 'ba kora ma na kyigö zi wasisi omo koba, nje ezä mo ida kora kyigö ne dagba atehe 'da loko omo kolö.”

³⁰ “Vidi ma anza de 'bama, mo edi tinyö kö'du aba ra ma. Vidi ma akonyi ma de zi toto, edi tinyö pere mo. ³¹ Ma yada zi ye henye, ato'bo vidi kila ga kö'du kyenyä mati o'donni, kö'du kyenyä kiya aba, mora vidi mati iya kö'du kyenyä ra

Lawo Kölö Laka, ila mo dë. ³² Vidī mati iya kö'du kyënyë ra Wisi a Vidī akila mo, vidī mati iya kö'du kyënyë ra Lawo Kölö Laka ila mo dë yaanya aba n̄buru.”

Kaga lɔɔ ni aba
(Lk. 6:43-45)

³³ “Zi tēdī lɔɔ laka aba ēdī kaga ma laka aba. Ēzē ēdī kaga ma kyënyë aba atēdī lɔɔ ma kyënyë aba. Kaga akayɔɔ tara dakyinē 'ba lɔɔ ma ana. ³⁴ 'E wiri ne'e, hala akiya'e kö'du ma laka, mora 'e Satani? Ha akiya wa ma ēdī. Ndɔ mī didi mo aba. ³⁵ Vidī ma laka akɔɔ gbī wa ma laka ga kö'du laka ēnī, vidī ma kyënyë akɔɔ gbī kö'du kyënyë ga kö'du kyënyë ēnī. ³⁶ Ayɔɔ'e henyē kadra 'ba vurē aba, vidī biya na kölō kölō akayētī kö'du kyënyë ma mo iya. ³⁷ Me'do hē yī ra, akpa ako'do vurē mo aba rē yī, zi yɔɔ yī vo kö'du laka kɔɔ vo kö'du kyënyë.”

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do
(Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Here kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du kī'di maako'e, kya 'ba Farasi maako'e eti, ame'donnī riyē iyannī henyē, “Vo komoyandi, domba zi yī kongɔ ta bi kö'du ko'do ko'do.” ³⁹ Mo aya'ba dɔ mo zi zē iya henyē, “Hala vidī kyënyë 'ba kazi wiri ēdinnī kadra ndenyē aba. Ako'jo'e ha ma ga kö'du ko'do? 'E'e! Kö'du ko'do ma akayada zi ye atēdī nje kö'du ko'do 'ba nēbī Yona. ⁴⁰ Tēmī gērī kölō ne Yona o'do kadra wota yɔndɔ aba mī kyenze, here Wisi a Vidī ako'do kadra wota yɔndɔ aba mī hu kaɔo yōndu ne. ⁴¹ Mī ko'do 'ba vurē aba, vidī 'ba Ninēwē atēnyinnī riyē akasusunnī 'e ga kö'du zē otɔnnī dē nni ku tēmī kö'du kyënyë 'bēnnī, ma owonnī kö'du yētī 'ba Yona ne. Ma yada zi ye, wa kyedre maako ēdī kinye ta da Yona. ⁴² Mī ko'do 'ba vurē aba yere mbara 'ba daliɔ 'ba Seba atēnyī riyē 'e susu ga kö'du mo i' bē tēmī gērī ne biya tēmī kaɔo 'bēnī kö'du me'do yɔɔ yandi 'ba yere Solomono kowo. Miya zi ye henyē, wa ēdī kinye kyedre ta da Solomono!”

Ta'ba 'ba dakyikyī
(Lk. 11: 24-26)

⁴³ “Ēzē dakyikyī asi ku yaga tara vidī, i' bē lasi aba dakaɔo maako bi lawo koma. Ēzē i'ja dē, ⁴⁴ akiya na bi dēnī henyē, ‘Ma ta'ba hulēhu liɔ ama ma mila ne.’ Here i' bē hulēhu i'ja loko na mbiya, n̄bala na laka. ⁴⁵ Here ēnyī i' bē yaga ika aboka niye madomoriyō dakyikyī maako'e na kyënyë ta da nī, zē ayinnī alimannī gbɔ ani. Ēzē inde rē nī ku, vidī nani ēdī mī riti kyënyë ta da ma dagba. Nenyē ēdī kö'du ma ako'do rē nī zi vidī ma kyënyë'e mī ko'do nenyē.”

Ma 'ba Yēsu öndu mo eti
(Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Mati Yēsu ēdī gba ame'do zi vidī kayo, ma mo öndu mo eti ɔkonnī gbɔ. Zē ɔrɔnnī yaga kö'du ko'jo zi me'donnī zi mo. ⁴⁷ Here vidī maako tēmī vidī naniye iya zi mo henyē, “Ongɔ te ma yī, öndu yī eti ēdinnī atɔɔ yaga, ombannī zi me'do zi yī.” ⁴⁸ Yēsu aya'ba da me'do iya henyē, “Ēyī 'bēnī ma ma? Ēyīye ra öndu ma'e?” ⁴⁹ Mo ēnyī ayada bi da vo lö'bō 'bēniye, iya henyē, “Ongɔ te! Kinye ma ma öndu ma eti. ⁵⁰ Vidī ma o'do wa ma 'bu ma komoriyē omba mo zi ko'do mo ne, mo ra na öndu ma, emī ma ma ma.”

13

Mala 'ba vo kofo kilī
(Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Mī ko'do kölō, Yēsu ila liɔo ēnyī i' bē da götī 'ba föfö alima gbɔ akaɔo. ² Vidī kayo ma atoto rē nni kpo ta rɔ mo gbɔ kyɔ, mo ēkyī mī tōn̄bō alima gbɔ mī mo, vidī kayo ɔɔ 'bēnnī yaga da götī. ³ Mo alima kö'du yētī zi zē kyɔ tēmī mala. Yēsu iya henyē, “Kadra maako aba kora maako i' bē kofo kilī. ⁴ Mati mo ilī kofo mī yaka, kya mo alēpī da gērī, ali ayi onyonnī 'de. ⁵ Kya mo alēpī mī kaɔo ma rī'dī, kaɔo ma laka nje tisiwa aba, kandi kofo ne ötu ga kö'du kaɔo ne alo dē. ⁶ Mati kadra ese o'bo wevo ma luru ne'e, ga kö'du ngara'da ödu dē gbɔ na laka, kandi wevo ne'e akyitu gbɔ. ⁷ Kya 'ba kofo alēpī mī kutē kono, övu mora ofo wevo mo. ⁸ Kya 'ba kofo alēpī mī kaɔo ma laka wevo mo ana i'jō, kya mo lamikölō, aga mo'e 'butēmodaka, mora aga mo'e 'butēwota.” ⁹ Yēsu inde

kö'du 'bëni iya henye, "Owo'e kö'du ne, ezë edî 'e mbiliye abal!"

Mi ijö 'ba mala ne

(Mk. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

¹⁰ Vo lö'bö'e ayinni zi Yësu ako'jonnî ho mo iya henye, "Kö'du a'di edî 'bëyi ame'do zi vidî tēmî mala?" ¹¹ Yësu ënyi aya'ba do mo iya henye, "Kö'du koho 'ba damöku 'ba Wirî i'di ku zi ye, anza dë zi zë. ¹² Mora here, vidî ma wa aba aki'di zi mo ndra, here mo atëdi mo aba kyo ta da ma edî. Mora vidî mati anza wa aba dë, akoba 'de kazi mo gbî le ma tisi ma mo edî mo aba ne. ¹³ Mi kö'du ma mëdi ame'do zi zë tēmî mala edî henye, 'Zë ongönni bi mora ijanni dë, zë o'je mbili nni.

Mora owonni mandere ayolönni dë.'

¹⁴ Kö'du kumë 'ba Yisaya ga kö'du 'bëzë ne henye,

'Vidî nenye'e akowonni nje na kowo

mora ödu dë, dë zë.

Zë akongönni bi akongö

mora 'de ijanni dë.

¹⁵ Didî vidî nenye'e na kyigo.

Mbili vidî nenye'e yaanya aba na kisi.

Zë ombanni dë zi kö'du tinyö kongö.

Ezë mbili zë anza dë na kisi,

zë akongönni komo nni aba,

akayolönni dë nni aba mora akoto dë nni

zi ma hulëhu,
mora akako'jo zë.' "

¹⁶ "Mora kö'du'e ne laka ga kö'du komo'e i'ja ku, mora mbiliye owo kpa ku.

¹⁷ Edî na laka miya zi ye nëbi kayo mora vidî kayo a Wirî ombanni zi ki'ja wa ma i'ja 'e ne, mora 'de ijanni dë, mora zë ombanni zi kowo wa ma owo'e ne, mora 'de owonni dë.

Yësu ayada mi mala 'ba vo kofo kilî

(Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ "Owo'e ayandiye mi kö'du 'ba vo kofo kilî ne. ¹⁹ Zë mati owonni kö'du kise 'ba damöku ne, mora ayolönni dë edinni kaa kofo mati alëpi da ga gëri. Satani ayi iri me'do ne yaga tēmî di'di zë.

²⁰ Kofo mati alëpi dakaño ma ri'di aba, edî zë ma owonni kö'du ne rakyenyi aba, kandi ma owonni. ²¹ 'De ödu dë gbo mi di'di zë, mora ehinni dë na konda. Here mati kö'du kyënyë maako ayi ga kö'du

kise ne, akilanni 'de kandi. ²² Kofo ma alëpi mi kono ne, ga kö'du zë ma owonni kö'du kise ne, kö'du sösu ga kö'du wa 'ba dakaño, lövo wa kyo ila kö'du kise ne dë tödu mi di'di zë, du ananni lögo dë.

²³ Kofo ma ili mi kaño ma laka, edî kö'du zë ma owonni kö'du kise ne, irinni gö zë ra ananni lögo, kya mo lamikölö, agamo'e 'butëmodaka mora agamo'e 'butëwota."

Mala kö'du 'ba nyangölu

²⁴ Yësu ayada mala ma kya mo zi zë. "Damöku 'ba Wirî edî kaa henye. Kora maako ili kofo ma laka mi yaka ëni.

²⁵ Yöndo kölö maako aba, mati

vidi o'donni ku biya vo wehe ayi ili kofo

nyangölu mi kutë wana, mora i'bë wëni

'de. ²⁶ Mati wevo mo övu, mbili mo omba

ku zi rë ni ki'di. Nyangölu alaya gbo. ²⁷ Vo

kalima a kora ne ayi zi mo iya henye,

'Kyedre, kofo laka ra ili mi yaka 'bëyi

ne. Nyangölu ne ayi 'bëni ta kila?' ²⁸ Mo

aya'ba da me'do zi mo, iya henye, 'Ne

vo wehe maako ra o'do kö'du ne.' Zë

ako'jonnî ho mo iyanni henye, 'Omba zi

ze ti'bë nyangölu ne koto mo 'de yaga?'

²⁹ Mo aya'ba da me'do, iya henye, 'E'e, ga

kö'du ezë atoto'e nyangölu ne akoto'e kya

wana 'dö zë eti. ³⁰ İla'e wana 'dö nyangölu

aba mövunni bi kölö le kadra 'ba wakumu

ta yaka aba. Ma kayada zi vo löö'e, zi

nyangölu koto dagba, ho mo kida na kulu

zë ko'bo, mora da wana toto zi ki'di mo

mi lö'bi.' "

Mala 'ba kofo masatada

(Mk. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹ Yësu ayada mala ma aga mo zi zë, "Damöku 'ba Wirî edî henye: Kora

maako oba kofo masatada iyî mi yaka ëni.

³² Kofo matisiwa aba ta da kofo biya, mati

övu riye, gbo na kyedre ta da wevo biya,

övu na kaga, ali ayinni uvö loko ënni mi

ngora mo."

Mala kö'du 'ba langa

(Lk. 13:20-21)

³³ Yësu nduwë mala maako yada mo

zi zë iya henye, "Damöku 'ba Wirî edî

henye: Mbara maako oba langa asusë mi

tele 'butësowo 'ba lunzu i'di gbo tö'bu."

³⁴ Yësu ayada kö'du nenye zi vidî kayo

tēmî mala. Mo iya kö'du ako dë zi zë kazi

mala. ³⁵ Mo o'do kö'du ne here zi kö'du kiya 'ba nēbī tayi tinyō: “Ma ko'do mala ēzē ma me'do zi zē. Ma kayada zi zē wa mati ayolōnni dē kyere ma damōku i'di rē ni ne.”

Yēsu ayada mi mala 'ba nyangölu

³⁶ Mati Yēsu ila vidī kayo ödu loko, vo lö'bō 'bomowe ayinni zi mo, iyanni henye, “Ayada dero zi ze mi mala 'ba nyangölu mi yaka ne a'di?” ³⁷ Yēsu aya'ba do mo, iya henye, “Kora ma ilī kofo ma laka ne Wisi a Vidī. ³⁸ Yaka damōku, kofo ma laka ne, mora vidī ma 'bēnni 'ba damōku ne. Nyangölu ra vidī ma 'bēnni 'ba Satani. ³⁹ Vo wehe ma ilī kofo ne mo ra Satani. Wa kumu ta yaka mora ndundu 'ba daliṅo, mora vo kumumo'e zē ra malayika'e.”

⁴⁰ “Here kaa ma nyangölu atoto do mo o'bo mi wa'do, kö'du ne ako'do rē ni here mi ndundu 'ba daliṅo aba. ⁴¹ Ēdī here, Wisi a Vidī akutu yaga malayika ēniye, zi toto tēmi damōku ēni yaga, vidī ma biya ēdinni vidī ki'di zi kö'du kyēnyē ko'do, biya agamo'e ma ēdinni kö'du kyēnyē ko'do. ⁴² Zē aku'dunni zē mi wa'do, zē akudunni hē nni konyo aba. ⁴³ Vidī a Wirī atanyinni kaa kadra mi damōku a 'bu nni, owo'e kö'du ne, ēzē ēdī 'e mbili aba.”

Mala kö'du 'ba wa koho

⁴⁴ “Damōku 'ba Wirī ēdī henye, kora maako i'ja wa na koho mi yaka. Mo ayöfu do mo gbo löhu. Mo na rakyenyi, i'bē wogo wasisi mati mo ēdī mo aba yaga, i'bē hulēhu wogo yaka nani gbo.

Mala 'ba atene

⁴⁵ “Damōku 'ba Wirī ēdī kpa kaa henye. Kora maako ēdī bi koma kö'du dahabo ma laka. ⁴⁶ Mati mo i'ja, mo i'bē wogo wasisi mati mo ēdī mo aba biya yaga, wogo dahabo nani gbo.

Mala 'ba kīri kyenze

⁴⁷ “Damōku 'ba Wirī ēdī kpa kaa henye, kya 'ba kora vo kyenze kīri u'du wa 'ba kyenze kīri ēnni yaga mi föfö, mora iri dakyinē 'ba kyenze biya. ⁴⁸ Mati wa 'ba kyenze kīri ēdī ku ndo, zē otōnni yaga da göti alimanni gbo akaṅo zi mi kyenze ne yanya, ma laka ne i'dinni mi бага

ēnni, mati anza na laka u'dunni zē 'de möku. ⁴⁹ Atēdī mi ndundu 'ba daliṅo aba kaa nenyē. Malayika ati'bēnni yaga akako'dōnni vidī ma kyēnyē'e tēmi ma laka ⁵⁰ Aku'du zē mi wa'do 'ba koli ani zē akudunni hē nni konyo aba.”

Kö'du kyī ma koo aba

⁵¹ Yēsu ako'jo hē zē, iya henye, “Ayolo'e kö'du nenyē'e ku?” Zē aya'banni do mo iyanni, “Oo.” ⁵² Here mo aya'ba do mo zi zē iya henye “Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma ayandi zē kö'du 'ba Damōku 'ba Wirī, kaa vo kyeti 'ba loko mati oba wa ma kyī ma koo aba, yaga tēmi lo'bi ēni.”

Omba Yēsu dē mi Nazereta (Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Mati Yēsu inde yada mala nenyē'e ku, mo ila bi nani ⁵⁴ ēnyī i'bē hulēhu mi gawo 'bēni Nazereta. Mo ayēti kö'du mi bi 'ba mötu, mora zē ma owonni kö'du yēti 'bomo ne, zē rakaga aba. Zē ako'jōnni kö'du, iyanni henye, “Here mo i'ja kö'du yolo mahere ne ta kila? Mora kö'du ko'do 'bomo ne'e? ⁵⁵ Mo ra dē wisi 'ba vo wakisē? Mariya ra dē ma mo, Yemisi, Yosepa, Simona, mora Yudasī, zē ra dē na öndu mo'e? ⁵⁶ Ēmi mo'e ra dē ēdinni alima kinye ne? Mo i'ja kö'du nenyē biya ta kila?”

⁵⁷ Mora here, zē ombanni mo dē. Yēsu iya zi zē henye, “Nēbī oro ta ga bi ne biya nje mi gawo 'bomo vo dakota 'bomo eti. ⁵⁸ Mo o'do kö'du ko'do dē ani, ga kö'du zē anza nni dē kö'du koma aba.”

14

Koli 'ba Yowani Bapatisi (Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Mi kadra nani Heroda vo dakaṅo owo kö'du Yēsu mo ayada zi vo mi ² turu ēniye henye, “Tinyō Yowani Bapatisi ra ēnyī ku na didi.” “Kö'du nere ra mo ēdī kyigō nenyē aba, zi kö'du ko'do ne'e ko'do mo.” ³ Kö'du Heroda ra kyere i'di kö'du zi Yowani kīri kida mo nyori aba ku'du mi kamba. Mo o'do kö'du ne ga kö'du Herodiya mbara 'ba öndu mo Pilipo. ⁴ Mi kadra maako aba, Yowani Bapatisi ayada zi Heroda, iya henye, “Anza na laka zi yi Herodiya koze.” ⁵ Here Heroda omba zi

mo kofo, mora ere kazi vidī 'ba Yuda'e ga kō'du zē asōsu 'bēnni Yowani ne nēbi ra. ⁶ Here mi kadra ko'jo 'ba Heroda aba wu'jē 'ba Herodiya ɔɔ komo vidī kayo. Heroda gbɔ rakyenyi aba ⁷ alōmu zi mo, iya henye, "Malōmu ku zi kī'di zi yī wa ma ako'jo kō'du ga kō'du mo." ⁸ Here tēmi kō'du sōsu 'bama mo, mo ako'jo hɔ mo, iya henye, "i'di zi ma kinye yaanya aba da Yowani Bapatisi da gbenje ne." ⁹ Yere gbɔ kazi rakyenyi ga kō'du lōmu ma mo o'do ta da komo yingɔ 'bēni ne'e biya ne, mo i'di kō'du zi wu'jē ne, da kō'du wa ko'jo 'bomo omba ku. ¹⁰ Here mo i'di kō'du ikye da Yowani gbɔ mi kamba, ¹¹ do mo ne ika mi gbenje mora i'di gbɔ zi wu'jē ne, mo oba ika gbɔ zi ma ni. ¹² Vo lō'bō a Yowani ayi injēnni yōku mo usu, mora zē i'bē ayadanni kō'du mo gbɔ zi Yēsu.

Yēsu i'di wakonyo zi vidī kayo
(Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

¹³ Mati Yēsu owo kō'du Yowani, mo ɔɔ ani mi tōnbō, ēnyi i'bē ga bi mbiya na bi dēni. Here vidī owonni kō'du mo ēnyi ilanni gawo 'bēnni, i'bēnni ga ndi mo aba ta akaɔo. ¹⁴ Yēsu ēnyi asi yaga tēmi tōnbō, mati mo ongo vidī kayo ne'e, di'di mo oso gbɔ ndo na kō'du sōsu ga kō'du zē, mo ako'jo zē ma na rakɔɔ ne'e gbɔ. ¹⁵ Hutaga nani aba, vo lō'bō 'bomo ayinni zi mo iyanni henye, "Bi ku ra hutaga bi nenye bi mbiya ra, utu vidī ne'e liɔ mi'bēnni wakonyo kogo zi nni." ¹⁶ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, "Zē mi'bēnni dē. 'E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zē konyo." ¹⁷ Zē aya'banni da me'do, iyanni henye, "Wa biya ma dēdi mo aba kinye mangɔɔ'bo muyi kyenze riyō." ¹⁸ Yēsu iya zi zē henye, "Ika'e zē zi ma kinye." ¹⁹ Mo i'di kō'du gbɔ zi vidī ne'e limanni akaɔo da loma, mo oba mangɔɔ'bo muyi kyenze riyō ne aba, ongo bi riyē o'do öwö'di zi Wirī. Mo owe mi mangɔɔ'bo ne'e i'di zē gbɔ zi vo lō'bō'e, vo lō'bō i'di zē gbɔ zi vidīye. ²⁰ Vidī biya onyo ɔɔnni mora vo lō'bō obanni бага 'butē domoriyō ndo na kɔɔ wa ma ɔɔ. ²¹ Watiti 'ba vidī kora ma onyonni wa ne, ēdi kpulukumuyi vidī, mbara gisisi eti iti dē.

Yēsu alasi ta da wini
(Mk. 6:45-52; Yn 6:15-21)

²² Here Yēsu i'di vo lō'bō'e tēkyinni mi tōnbō ti'bēnni dagba kapa föfö mato, mora mo iya vidī ne'e mi'bēnni 'de. ²³ Ta pēti utu vidī ne'e ku, mo i'bē da lutu riyē kuti ni aba amōtu. Mati hutaga ɔɔ, Yēsu ēdi gbɔ ani kuti ni aba. ²⁴ Mi kadra ne tōnbō ēdi ku na kɔɔ mi kutē wini 'ba föfö rē ni kɔɔ kazi wini kagba, ga kō'du buluku ēdi aluku zɔ ki'di zi mo. ²⁵ Tēmi kutē kadra wota, modaka aba mi da mindō, Yēsu ayi zi vo lō'bō'e lasi aba ta da wini. ²⁶ Mati zē ongonni mo ēdi alasi ta da wini, zē na tere. Zē iyanni kudu aba na tere henye, "Ne gililō 'ba yōku ra." ²⁷ Yēsu ame'do kandi zi zē iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra, ere'e dē." ²⁸ Here Petero ame'do riyē iya henye, "Yere ezē ēdi tinyō yi ra i'di kō'du zi ma ti'bē ta da wini zi yi ani." ²⁹ Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Ayi." Petero asi yaga tēmi tōnbō ayeto gbɔ ti'bē ta da wini zi Yēsu. ³⁰ Mati mo ongo buluku kyigɔ ne, mo na tere ayeto zi lēndi akaɔo mi wini. Mo udu "Ayɔɔ ma Yere." ³¹ Kandi Yēsu akaɔo Petero kala ni aba, iya zi mo henye, "Edi kō'du koma aba tisiwa. Kō'du a'di dē yi jijiji gɔ mo?" ³² Here zē 'dō riyō ēkyinni mi tōnbō, buluku ɔɔ gbɔ. ³³ Here zē ma mi tōnbō ne'e ayetonni Yēsu, iyanni henye, "Tinyō yi Wisi 'ba Wirī ra."

Yēsu ako'jo vo rakɔɔ mi Genesereta
(Mk. 6:53-56)

³⁴ Zē umunni kyēti 'ba föfö ayinni gawo 'ba Genesereta, ³⁵ ani vidī ayolōnni Yēsu gbɔ, zē utunni kō'du zi vidī 'ba rakɔɔ'e biya kpo tara gawo nani, ikanni zē gbɔ zi Yēsu. ³⁶ Zē alenzenni mo zi kila zē mati kɔɔ aba ne, gbī nje zi ha bongo ɔmo kisa, zē biya ma isenni ne, ako'jo zē gbɔ nbala.

15

Kō'du yandi 'ba wa nbala ti'da aba
(Mk. 7:1-13)

¹ Kya 'ba Farasiye nni vo komoyandi 'ba kō'du ki'di eti, ayinni ta Yerusalema zi Yēsu, ako'jonnī hɔ mo, iyanni henye, ² "Kō'du a'di vo lō'bō 'bēyiye ɔɔnni kō'du ki'di ma kyedre 'beze ilanni zi ze ne

dë? Akaka kala nnî dë tëmî gëri ma laka gba kazi wakonyo.” ³ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Mora kö'du a'di ɔwɔ'e kö'du a Wirî dë, iriye ga ndi kö'du yandi 'be'e? ⁴ Kö'du Wirî iya henye, ‘Ɔwɔ 'bu yi ma yi aba. Vidî ma asënë 'bu ni mandere ma ni aki'di mo zi kofo.’ ⁵ Mora ayandi 'e henye, ëzë vidî maako ëdi wa aba, mo mo'do zi 'bu ni konyi mandere ma ni. Mora iya henye, nenye 'ba Wirî. ⁶ Mo omba dë zi 'bu ni tɔwɔ. Tëmî gëri ne ɔwɔ'e kö'du ki'di a Wirî dë, ga kö'du zi ga ndi kö'du yandi 'be ra kirî. ⁷ 'E vo komokandi ne'e, kö'du 'ba Yisaya ëdi tinyö, kaa ma mo iya kö'du ga kö'du ko'do 'be'e.”

⁸ Wirî iya henye, “Vidî nenye'e ɔwɔnni ma me'do hë nnî aba, di'di zë tinyö na kɔwɔ tara ma. ⁹ Here anza na laka zi zë ma yeto, ga kö'du ëdinni kö'du ki'di 'ba vidî kɔndu ra yandi mo kaa kö'du ki'di ama.”

Wa mati ëdi vidî ko'do na ti'da
(Mk. 7:14-23)

¹⁰ Yësu ako'jo vidî kayo zi ni iya zi zë henye, “Owo'e, ayɔɔ'e. ¹¹ Anza dë wa ma i'bë ta ha vidî mi mo ra o'do mo na ti'da, wa ma asi yaga ta ho mo ra o'do mo na ti'da” ¹² Here vo lö'bö ɔmo ayinni zi mo iyanni henye, “Ayɔɔ'e ku henye ere, Farasi anzanni dë na rakyenyi mi kö'du kiya 'bëyi ne?” ¹³ Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Wevo mati 'bu komoriyë ra dë yi akoto 'de.” ¹⁴ “Asösu'e kö'du zë dë. Zë vo dagba 'ba vo komoköndu. Èzë kora vo komoköndu maako akɔkɔ vo komoköndu agamo, zë 'dö riyö akalëpinni mi wogo.” ¹⁵ Petero ënyi ame'do riyë iya henye, “Ayada mi i'jö me'do ne te zi ze.” ¹⁶ Yësu iya zi zë henye, “Anza'e dë gba ndrë na komokandi ta da oka'e. ¹⁷ Ayɔɔ'e dë? Wa ma i'bë ta ha vidî i'bë mi mo mora gbo yaga tëmî ida ro mo. ¹⁸ Mora wa ma asi yaga ta ha, ayi tëmî di'di, ne wa ma o'do vidî na ti'da ¹⁹ Tëmî di'di mo ayi kö'du sösu ma kyënyë, ma aki'di mo zi wa kofo, ndoro ko'do, kö'du kyënyë maako'e ko'do mo aba, zi wakɔɔ, ndɔndɔ, kö'du kyënyë kiya ra oka'e. ²⁰ Nenyë'e wa ma ëdinni vidî ko'do na ti'da, zi wakonyo kazi kala'e kaka, kaa ma zë iyanni ne, o'do vidî dë na ti'da.”

Koma 'ba mbara tëmî Kanana
(Mk. 7:24-30)

²¹ Yësu ila bi nani ënyi i'bë dakaŋo ma kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere nnî Sidoni aba. ²² Mbara 'ba Kanana maako ma alima bi nani ayi zi mo. Ënyi udu riyë, iya henye, “Wisi 'ba Dawidi, akonyi ma kyedre. Wu'jë ama ëdi dakyikyî aba, mi riti kyedre.” ²³ Yësu iya me'do ako dë zi mo. Vo lö'bö 'bomo ayinni zi mo alenzenni mo iyanni henye, “Ore mo 'de, mo ëdi ga ndi ze kirî kpɔɔ nenye ko'do aba.” ²⁴ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Utu ma nje zi vidî 'ba Yiserele'e ma ölunni.” ²⁵ Mati here ne, mbara ne ayi alëpi ndi mo. Mo iya henye, “Akonyi ma Yere.” ²⁶ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Anza dë na laka zi wakonyo a gisisiye ku'du mo zi wihiye.” ²⁷ Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Ne tinyö Yere, wihi ëdinni kpa wakonyo ma ɔɔ alëpi ta da tarabiza 'ba kyedre 'bëzë 'e ne konyo.” ²⁸ Yësu aya'ba dɔ mo zi mo iya henye, “Yi mbara 'ba kö'du koma kyedre aba. Mi kadra tisi nani wu'jë ɔmo ako'jo rë ni gbo.”

Yësu ako'jo vidî kyo

²⁹ Yësu ila bi nani ënyi i'bë na konda ta da kapa föfö 'ba Galilaya. Mo ëkyi da lutu alima akaŋo. ³⁰ Vidî kayo ayinni zi mo, ikanni aba, vo keŋe, vo komoköndu, vo ka'bo, vo ha ngulu vidî rakɔɔ maako'e kyo ma i'dinni zë ndi Yësu, mo ako'jo zë gbo. ³¹ Vidî ne'e na rakaga ma ongönni vo ha ngulu ëdi ku ame'do, vo ka'bo ku na laka, ma keŋe ëdi ku alasi, vo komoköndu ëdi ku bi kongɔ, ayetönni Wirî 'ba Yiserele gbo.

Yësu i'di wakonyo zi vidî kyedre kayo
(Mk. 8:1-10)

³² Yësu ako'jo vo lö'bö 'bëniye zi ni iya zi zë henye, “Ma rasösu aba ga kö'du vidî nenye'e, ga kö'du zë ëdinni ku ma aba, ko'do wota aba yaanya aba anzanni dë waako aba zi konyo. Momba dë zë kutu kazi wakonyo, ga kö'du atëdinni na riti ta da gëri 'bëzë liŋɔ.” ³³ Here vo lö'bö 'bomo ako'jonnî ho mo iyanni henye, “Da ki'ja ze wakonyo kyo mi da lëpi nenye zi ki'di zi vidî kayo nenye'e ta kila?” ³⁴ Yësu

ako'jo hē zē iya henye, “Ēdiye mangolɔ'bo aba ndö?” Aya'bannī dɔ mo iyannī henye, “Mangolɔ'bo madɔmoriyö nzoyi, kyenze ēdi tisiwa.”

³⁵ Yēsu iya kö'du gbɔ zi vidī kayo ne zi limannī akaŋo dakaŋo. ³⁶ Mo oba mangolɔ'bo madɔmoriyö kyenze ne aba o'do öwö'di zi Wirī, owe mī zē i'di zē zi vo lö'bö'e, vo lö'bö'e i'di zē zi vidī ne'e. ³⁷ Zē onyonni mora ɔvɔnni. Here vo lö'bö obannī kori madɔmoriyö ndɔndɔ na nzoyi ma ɔso. ³⁸ Watiti 'ba vidī kora ma onyonni ēdi 4,000 vidī mbara gisisi eti iti dē. ³⁹ Mati Yēsu utu vidī ne'e ku 'de, ēkyi mī tɔŋbö i'bē mī dakaŋo 'ba Magadoni.

16

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba kö'du ko'do
(Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Kya 'ba Farasiye nni Sadeke eti ayinni zi Yēsu ombanni zi mo yonzɔ ako'jonnī ho mo kö'du ko'do ko'do mo zi zē, zi yada Wirī ra omba da kö'du zi mo. ² Mora Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ēzē kadra ēdi ku loso, iya 'e henye, ‘Dēdi ku ti'bē zi komo bi laka ki'ja, ga komo bi ēdi na kahi.’ ³ Nbo da mindö aba, iya 'e henye, ‘Omba ku zi ta'di, ga kö'du komo bi na kahi a'ba na köndu.’ Aka me'do'e kö'du 'ba komo bi ne bi kongɔ aba komoriyē, mora ɔ'bo'e me'do dē kö'du kyinē 'ba kadra ne'e. ⁴ Hala kö'du kyenyē vidī ma ndenye ne kazi Wirī. Ako'jo 'e ha ma ga kö'du ko'do? 'E'e, kö'du ko'do ma aki'di zi ye nje kö'du ko'do 'ba Yona.” Here Yēsu ila zē ēnyi i'bē wēni 'de.

Langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti
(Mk. 8:14-21)

⁵ Mati vo lö'bö'e umu ni kyeti föfö maaga mo, kö'du mangolɔ'bo ölu ta dē zē zi kobanni aba. ⁶ Yēsu iya zi zē henye, “Andire'e ēdi 'e bi kida aba kö'du langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti.” ⁷ Zē ayetonnī gbɔ me'do na ga rē nni iyannī henye, “Mo iya kö'du ne ga kö'du doba 'e mangolɔ'bo maako dē.” ⁸ Yēsu ayolɔ kö'du ma zē ēdinni kiya ne, here mo ako'jo hē zē iya henye, “Kö'du a'di ēdiye ame'do na ga re 'e kö'du mangolɔ'bo ma anza dē? Hala ēdiye koma tisi aba. ⁹ Gba ayolɔ'e

dē? Mangolɔ'bo muyi ma minye mī mo kö'du vidī kora kpulukumuyi ne dē? Kori ndö ma oso'e? ¹⁰ Mora ēdi hala kö'du mangolɔ'bo madɔmoriyö kö'du vidī kora kpulukusowɔ ne? Kori ēdi ndö ma oso'e? ¹¹ Hala ayolɔ'e dē manza dē ame'do zi ye kö'du 'ba mangolɔ'bo? Ongɔ'e ga re 'e kazi langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti. ¹² Here vo lö'bö ayolonnī mo anza dē kö'du ne kiya zi ga rē nni kongɔ kazi mangolɔ'bo ma o'do langa aba, wēni ga kö'du yandi 'ba Farasiye nni Sadeke eti.”

Petero Iya Yēsu ra Korisito
(Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Yēsu ēnyi i'bē daliŋɔ ma kara ra gawo 'ba Kasariya Filipino, bi ma mo ako'jo ha vo lö'bö 'beniye iya henye, “Ēyi ra vidī ēdinni akiya mo Wisi a Vidi?” ¹⁴ Zē aya'bannī dɔ mo iyannī henye, “kya vidī maako'e iyannī henye, Yowani Bapatisi ra.” “Agama'e iyannī Eliya ra, mora agama'e iya 'benni Yeremaya ra mandere kya 'ba nēbi maako.” ¹⁵ Mo ako'jo hē zē iya henye, “Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma ēyi?” ¹⁶ Simona Petero ēnyi aya'ba dɔ mo iya henye, “Yi Korisito ra, Wisi 'ba Wirī widi.” ¹⁷ Yēsu ēnyi aya'ba dɔ mo iya henye, “Laka, Simona wisi 'ba Yona ga kö'du, tinyö nenye ayi dē zi yi kazi vidī köndu maako. I'di mbiyi zi yi kazi 'bu ma komoriyē. ¹⁸ Here mayada zi yi Petero, mako'ba kanisa a ma mora gbi le koli ɔ'bo dē zi dɔ mo kohe. ¹⁹ Maki'di gbalaka 'ba Damöku 'ba Wirī zi yi, kö'du ma ida dakaŋo kinye, akida kpa komoriyē, kö'du ma inga dakaŋo kinye, akinga kpa komoriyē.” ²⁰ Here Yēsu ise go mo zi vo lö'bö 'beni ne'e mayadanni dē zi vidī kölo maako ni Korisito ra.

Yēsu ame'do kö'du riti 'beni koli aba
(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ Mi kadra nani zɔ dagba Yēsu ayeto kiya kö'du riti 'beni koli aba zi vo lö'bö 'beniye kazi koho, iya henye, “Makati'bē mī Yerusalema mora matēdi riti aba kazi kyedre'e, vo da karasa'e vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di eti. Aki'dinni ma zi kofo, mora ta pēti ko'do da wota aba, matēnyi na didi.” ²² Here Petero oba mo tisi dakapa ayeto gbɔ mo wasa iya henye,

“Anza here Yere, kö'du ne mo'do rè ni dè zi yi.” ²³ Yèsu opi komo ni da Petero iya nenyè, “Ènyì 'de ta ra ma, Satani. Yì ra na wayata mī gèrì ama, ga kö'du sòsu 'bèyì ne ayi dè kazi Wiri, mora kazi kö'du ko'do 'ba vidì kòndu.” ²⁴ Mora here, Yèsu iya zi vo lö'bö 'bènniye henye, “Èzè vidì maako omba tayi zi ma, kö'du mo mölu ta do mo, mìnjë taka 'bèni malö'bö ga ma. ²⁵ Vidì ma omba zi didì 'bèni yomo akayölu mora vidì ma ayölu didì ni kö'du ma aki'ja. ²⁶ Vidì atèdinni wa aba èzè zè ìrinni damöku ne biya mora ayölu didì nni? Anza here dè. Waako anza ani dè zi ki'dinni zi didì nni ya'ba mo aba. ²⁷ Kö'du Wisi 'ba Vidì omba ku zi tayi mī bikanyi kyedre 'ba 'bu ni malayika èni èti, mora mo aki'di biriti zi vidì maako mī kö'du ko'do 'bomo. ²⁸ Miya zi ye henye, kya vidì maako'e èdinni kinye akolinni dè, zè akongonni bi tayi 'ba Wisi 'ba Vidì mī damöku 'bèni.”

17

Yèsu ofo rè ni

(Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

¹ Tapèti ko'do modaka aba, Yèsu oba Petero, Yemisi öndu ni Yowani aba, ènyì 'bènni riyè da döku konda na bi dè nni. ² Mati zè èdinni bi kongö rakofö ayi zi Yèsu, komo mo èdi alaka kaa kadra, bongö 'bomo ofo rè ni na kanyi. ³ Vo lö'bö wota ne'e, ongönni Mosa nni Eliya aba, èdi ame'donni Yèsu èti. ⁴ Petero ame'do riyè zi Yèsu, iya henye “Yere, èdi na laka ze kinye. Èzè omba, ma kuvö gövö wota kinye. Kölö zi yi, kölö zi Mosa, mora kölö zi Eliya.” ⁵ Mati mo èdi gba ame'do, foli laaka ayi öro riyè dè zè, gu aa tëmì foli iya henye, “Nenye gogo wisi ama ra, ma na rakyenyi mo aba. Owo'e do mo.” ⁶ Mati vo lö'bö owonni me'do ne, zè na tere umè rè nni na mī yöfu dakaño. ⁷ Yèsu ènyì ayi ise rè zè, iya henye, “Ènyìye riyè, ere 'e dè.” ⁸ Here zè ongönni bi riyè i'janni vidì maako dè, du Yèsu kuti ni aba. ⁹ Mati zè èdi tasinni akaño ta da döku, Yèsu iya zi zè henye, “Ayada'e dè zi vidì maako kö'du mati ongö'e ne, le èzè Wisi a Vidì ènyì ku tëmì koli.” ¹⁰ Vo lö'bö ako'jonnì ha Yèsu iyanni henye, “Kö'du a'di vo komoyandi

'ba kö'du ki'diye, iyanni henye ere, Eliya ra atayi dagba?” ¹¹ Yèsu aya'ba da me'do zi zè iya henye, “Eliya ra èdi tayi dagba, mo akakö'jo wasisi nzo. ¹² Mayada zi ye henye, Eliya öko ku nzo, vidìye ra ayolönni mo dè o'dönni mo kaa zè omba nni. Tèmi gèrì kölö ne zè ako'dönni Wisi 'ba Vidì kpa here.” ¹³ Vo lö'bö ènyì ayolönni mo èdi ame'do zi nni ne, kö'du 'ba Yowani Bapatisi.

Yèsu akö'jo wisi kora dakyikyì aba *(Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43a)*

¹⁴ Mati zè a'banni zi vidì kayo ne'e, kora maako ayi zi Yèsu alödro da womo ni aba akaño komo Yèsu, ¹⁵ iya henye, “Yere, i'di miyi mëyi ra wisi ama ne. Mo èdi köö nöki aba na kyènyè, èdi mo kumè kadra maako aba mī wa'do, mandere mī wini. ¹⁶ Mika mo zi vo lö'bö 'bèyìye, ö'bönni dè mo kö'jo.” ¹⁷ Yèsu aya'ba do mo, iya henye, “E vidì kazi koma kö'du kyènyè aba ne'e, omba 'e zi ma tëdi èti le ndala aba? Omba'e zi ma lima èti le ndala aba? Ika 'e wisi ne zi ma.” ¹⁸ Yèsu i'di kö'du zi dakyikyì ne, ènyì asi gbo yaga tara wisi ne, mī kadra nani akö'jo mo gbo. ¹⁹ Vo lö'bö ayinni zi Yèsu liya ako'jonnì ho mo, iyanni henye, “Kö'du a'di dore ze dakyikyì dè gbo mo yaga?” ²⁰⁻²¹ Yèsu aya'ba da me'do zi zè iya henye, “Miya zi ye henye, èzè èdiye koma aba kaa kofo masatada ma tisi, akiya'e zi lutu nenye henye, 'I'bè ta kinye nani!' ati'bè. Ako'do'e wa biya.”

Yèsu ame'do löhu ga kö'du koli 'bèni *(Mk. 9:30-32; Lk. 9:43b-45)*

²² Mati vo lö'bö 'ba Yèsu ayi atoto rè nni ku biya mī Galilaya, Yèsu iya zi zè henye, “Wisi 'ba Vidì omba ku ki'di mo zi vidì ²³ akofonni mo, ko'do da wota aba mo atènyì na didì tëmì koli.” Vo lö'bö'e na rasösu ga kö'du mati Yèsu iya aköfo ni ne.

'Be'bele kopi mī yèkèlu 'ba Wiri

²⁴ Mati Yèsu vo lö'bö 'bèni èti ayinni mī Kaparanamo, vo 'be'bele kö'du 'ba yèkèlu ayi zi Petero ako'jo ho mo iya henye, “Vo komoyandi 'be'e èdi 'be'bele loko 'ba Wiri kopi?” ²⁵ Petero aya'ba do mo, iya henye

“Èdì here.” Mati Petero i'be liɔ, Yèsu ame'do dagba, “Simona, kö'du sòsu 'bèyi a'di? Èyi ra èdinni 'be'bele kopi zi yeree 'ba dakaɔ nenyè? Vo gisi 'ba dakaɔ'e ra kòdo tu'dè maako'e?”²⁶ Petero aya'ba do mo iya henye, “Vo leze'e ra.” Yèsu aya'ba do mo iya laka, “Gisi 'ba dakaɔ'e opinni dè.²⁷ Domba dè zi vo 'be'bele kö'du ne'e ko'do mo zi tënyinni na kamo. I'be mi fofö kyenze kiri. Oto yaga dagba kyenze mati iri ku ne, ayèhu ho mo aki'ja kòhi ɳbiriri kyò kö'du 'be'bele 'bama 'ba loko 'ba Wirì 'bèyi aba. Oba zè opi na 'be'bele 'bama 'be'e aba.”

18

Èyi ra kyedre ndra?

(Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ Mi kadra nani vo lö'bö ayinni zi Yèsu ako'jonnì ho mo, iyanni henye, “Èyi ra 'bèni na kyedre mi damöku 'ba Wirì?”
² Yèsu ako'jo wisi i'di mo atoro komo zè,
³ Mora iya henye, “Miya zi ye tinyö, èzè ofo re 'e dè kaa gisisi mi di'diye, ödu'e dè mi damöku 'ba Wirì.⁴ Vidì ma kyedre mi damöku 'ba Wirì ra mati aya'ba rë ni tisi kaa wisi nenyè.⁵ Èzè vidì mati iri wisi kaa nenyè kala kyedre aba mi ru ma, iri ma ku.”

Kö'du yonzo zi kö'du kyënyë ko'do

(Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ “Èzè vidì maako o'do wisi kölö tëmi gisisi nenyè'e mo oma mi kö'du kyënyë ko'do, èdì na laka kö'du vidì nani zi yitö kyedre 'ba wakuhu kida gu mo, zi kuyi mo mi wulu ma yöndu ne.⁷ Atèdì na riti zi vidì 'ba damöku nenyè, kö'du wa maako mati èdì zi ko'do zè zi kö'du kyënyë ko'do. Wa ne ako'do rë nni 'duwi, atèdì na riti zi vidì mati i'di zè zi rë nni ko'do ne.⁸ Èzè kala yi mandere ndi yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, ikye u'du 'de yaga. Èdì na laka zi yi tödu mi didi kazi kala, mandere ndi ta da sesi kala 'dö riyö, ndi kpa 'dö riyö zi ku'du mi wa'do kazi tölu.⁹ Èzè komo yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, oto u'du 'de yaga. Èdì na laka zi yi tödu mi didi komo aba nje kölö ta da sesi komo 'dö riyö zi ku'du mi wa'do 'ba gehena.”

Mala kö'du tölu 'ba timelè

(Lk. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ “Komo'e mëdi re 'e, awasa'e dè gisisi. Miya zi ye henye, malayika 'bèzè èdì 'duwi ɳburu komo 'Bu ma komoriyè.¹² A'di ra asösu 'bèyi èzè vidì kora èdì timelè aba lamikölö, ma kölö ölu tëmi zè ako'do? Mo akila ma lamikölö 'butëmodomosowo domomodomosowo bi wakonyo dakapa lutu, ati'be koma timelè mati ölu ne dè ya?¹³ Èzè mo i'ja ku, mayada zi ye henye, mo atèdì rakyenyi aba ndra kö'du timelè kölö ne ta da ma lamikölö 'butëmodomosowo domomodomosowo ma ölunni dè ne.¹⁴ Tëmi gèri kölö ne, 'Bu'e komoriyè omba dè zi ma kölö tëmi zè zi tölu.”

Öndu mandere emi ma o'do kö'du kyënyë

¹⁵ “Èzè öndu yi o'do kö'du kyënyë zi yi, i'be ayada kö'du kyënyë 'bomo ne zi mo, o'do na liwo, nje tëmi kut'e. Èzè mo owo kö'du 'bèyi ne ku, ayomo mo ku tëmi kö'du kyënyë ko'do.¹⁶ Èzè mo owo kö'du 'bèyi ne dè, oba kölö mandere riyö vidì kya mo'e yi aba, kö'du wa sòsu ne zi vo hu kö'du dorö tëdinni riyö, mandere wota kaa mati ko'du yöru iya.¹⁷ Èzè mo owo dè zè dè, ayada kö'du ne biya zi vidì 'ba kanisa. Ndundu mo aba èzè mo owo da vidì 'ba kanisa dè, o'do mo kaa vo leze mandere kaa vo 'be'bele kö'du.”

Kö'du kida kö'du kinga aba

¹⁸ “Tinyö mayada zi ye henye, kö'du mati ida ku mi dakaɔ kinye, akida kpa komoriyè, kö'du mati inga ku dakaɔ kinye, akinga kpa komoriyè.¹⁹ Mayada kyò zi ye, èzè vidì riyö tëmi 'e dakaɔ nenyè omba da kö'du wa mati amötu'e kö'du mo, 'bu ma komoriyè ako'do zi ye.²⁰ Èzè vidì riyö mandere wota atoto rë nni bi kölö mi ru ma, ma mëdi zè èti.”

Mala 'ba vo kalima kazi kö'du kila zi oka ni

²¹ Petero ayi zi Yèsu ako'jo ho mo iya henye, “Yere, èzè öndu ma èdì nduwè kö'du kyënyë ko'do ra ma makila mo da ndö? Modomoriyö?”
²² “È'e,” Yèsu aya'ba do mo iya henye, “Anza madomoriyö, 'butëmodomoriyö

domomodomoriyö, ²³ ga kö'du damöku 'ba Wirī ēdī here. Kadra maako aba, yere maako omba zi kö'du kōhi 'ba vo kalima 'bēniye mati obanni kazi nī kongō. ²⁴ Mati mo ayeto ku zi kö'dō mo here, ma kōlō tēmī zē ika 'bēni zi mo atiti gō mo miliyōnī pawono. ²⁵ Vo kalima ne anza wa aba kyō dē, zi kōhi omo ne kopi. Yere i'dī kö'du zi mo kogo 'de kaa vo kalima, mbara 'bōmo, gisisi, biya wa mati mo ēdī mo aba kö'du zi yōngu ne kopi mo aba. ²⁶ Vo kalima ne alōdrō domo nī aba komo yere, ala'ba rē nī iya henye, 'Miyī mēyī ra ma, ma kopi wa 'bēyī ne biya zi yī.' ²⁷ Yere gbō rasōsu aba kö'du mo, ila mo tēmī yōngu ne, ila mo i'bē gbō."

²⁸ "Kora ne ēnyī i'bē andōsi dē nni, vo kalima oka nī mati oba kōhi tisiwa aba kazi mo ne, irī mo ta gu mo ḡbirī, iya zi mo henye, 'Opi yōngu ama gē yī ne.' ²⁹ Vo kalima oka mo ne alōdrō akaḡo ala'ba rē nī zi mo iya henye, 'Miyī mēyī ra ma, ma kopi zi yī.' ³⁰ Mo omba dē ēnyī u'du mo mī kamba le mo akopi yongu ne. ³¹ Mati kya 'ba vo kalima maako'e ongōnnī kö'du mati o'dō rē nī ne, zē rasōsu aba, ēnyī i'bē ayadanni kö'du ne gbō biya zi yere. ³² Yere ako'jo vo kalima ne loko iya zi mo henye, 'Yi vo kalima kyēnyē ra, mila yī kö'du wasisi mati oba kazi ma ne'e biya, nje ga kö'du ala'ba rē yī zi ma. ³³ Here kaa atēdī mīkyēyī aba ra oka yī ne kaa mati mo'dō mīkyēyī zi yī ne.' ³⁴ Here yere gbō na kamo usu vo kalima ne mī kamba zi riti kī'dī zi mo le ēzē mo opi yongu ne ku biya." ³⁵ Yēsu i'dī dō mo gbō zi zē iya henye "Ne ēdī kö'du mati 'bu ma komoriyē ako'dō zi ye, ēzē ila'e ako'e dē tēmī di'diye."

19

Yēsu ayandi kö'du ga kö'du 'ba mbara yēyī

(Mk. 10:1-12)

¹ Mati Yēsu inde me'do ne'e kiya ku, mo ila Galilaya ēnyī i'bē mī dakaḡo 'ba Yudiya kapa ranga 'ba Yeredene. ² Vidi kayo alō'bōnnī ga ndī mo, mo ako'jo zē gbō ani.

³ Kya 'ba Farasi maako'e ayinnī zi mo, ayōnzōnnī zi mo kuyī kö'du ko'jo aba, iyannī henye, "Kö'du kī'dī 'beze akila vidi kora zi mbara 'bēni yēyī na yawa kaa mo omba?" ⁴ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Ako'jo'e kö'du yōru ne dē, mati iya henye, bi yeto aba Wirī i'dī vidi kora mbara aba? ⁵ Wirī iya henye, 'Ga kö'du ne, vidi kora akila 'bu nī, ma nī akadrōko rē nni mbara 'bēni aba, zē riyō ne atēdinnī na wa kōlō.' ⁶ Here anzannī dē kpe riyō, atēdinnī kōlō. Vidi maako inye mī wa mati Wirī adrōko ku bi kōlō ne dē."

⁷ Farasiye ako'jonnī hō mo iya henye, "Kö'du a'di Mōsa i'dī kö'du zi vidi kora waraga 'ba rayēyī yōru, kī'dī zi mbara 'bēni mo kore 'de?" ⁸ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Mōsa i'dī kö'du zi ye mbara 'be'e yēyī, ga kö'du de 'e na kyigō zi yandi. Anza dē here, tēmī kadra mati bi o'dō rē nī. ⁹ Mayada zi ye henye, ēzē kora maako ayēyī mbara 'bēni 'beri ta da ndoro ko'dō, mo o'dō ndoro ku, ēzē mo irī mbara maako."

¹⁰ Vo lō'bō 'bōmo'e iyannī zi mo henye, "Ēzē ēdī ne kö'du mati mī kutē kora mbara 'bēni aba, here, vidi moze mbara dekpe." ¹¹ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, "Kö'du yandi nenyē anza dē zi vidi biya, nje zi zē mati Wirī i'dī here. ¹² Vidi kora na limu kö'du o'jo zē here. Maako'e vidi ra o'dō zē here, maako'e ombannī dē mbara koze ga kö'du 'ba damöku 'ba Wirī. Mo mati ato'bō da kö'du yandi nenyē komba, mo'dō here."

Yēsu i'dī ya'da zi gisisiye

(Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Kya vidi maako'e ikannī gisisi zi Yēsu kala nī kī'dī dē zē zi mötu kö'du zē, vo lō'bō 'bōmo ayatanni vidi ne'e. ¹⁴ Yēsu iya zi zē henye, "Ila'e gisisi mayinnī zi ma, ayata'e zē dē, ga kö'du damöku 'ba Wirī ra kaa nenyē'e." ¹⁵ Mo i'dī kala nī dē zē ila zē i'bē wēnī gbō.

Wisi kora o'bi ma wa aba kyō

(Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ Kadra maako aba, kora maako ayi zi Yēsu ako'jo hō mo iya henye, "Vo komoyandi, kö'du laka a'di ra ma ko'dō zi ma didi ḡburu kī'ja?" ¹⁷ Yēsu aya'ba dō

mo iya henye, “Kö'du a'di ako'jo ha ma kö'du wa ma laka? Mo ma laka ëdi nje kölö. İri ga ndi kö'du ki'di ne, ezë omba zi tödu mi didi ma nburu.” ¹⁸ Mo ako'jo kö'du iya henye, “Kö'du ki'di a'di?” Yësu ënyi aya'ba do mo zi mo iya henye, “Ofo vidi dë, o'do ndoro dë, alogo dë, asusu vidi maako dë na ndondo, ¹⁹ owo 'bu yi ma yi aba, o'do lovo vo halijo oka kaa mati o'do lovo yi.” ²⁰ Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Mowo kö'du ki'di ne'e ku biya. A'di ra omba gba zi ma ko'do?”

²¹ Yësu iya zi mo henye, “Ezë omba zi yi zi tedi nbala, i'bë ogo wa mati ëdi mo aba ne biya yaga, i'di kahi mo zi vo leriye, atëdi wa aba kyo komoriyë, ta peti mo ayi alö'bö ga ma.” ²² Mati kora ne owo kö'du ne here, ënyi i'bë na rasosu ga kö'du mo wa aba kyo.

²³ Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye henye, “Mayada zi ye, atëdi na kyigo zi vidi ma wa aba kyo zi tödu mi damöku 'ba Wiri.

²⁴ Miya löhu zi ye henye; ëdi na kyigo ndra zi vidi ma wa aba kyo zi tödu mi damöku 'ba Wiri, ta da jemele tödu kpuru temi ogo 'ba ibira.”

²⁵ Mati vo lö'bö owonni kö'du ne, zë biya na rakaga. Zë ako'jonn kö'du iyanni henye, “Mora here ne, eyi ra akayom?”

²⁶ Yësu ongo bi mbiyi dë zë aya'ba do mo iya henye, “Wa mahere ne, vidi o'bo dë ko'do. Wiri ra ato'bo ko'do mo biya.”

²⁷ Petero ënyi ame'do riyë, mo iya henye, “Ongo te, dila wasisi ku biya kö'du lö'bö gë yi. A'di ra datëdi ze mo aba?”

²⁸ Yësu iya zi zë henye, “Mayada tinyö zi ye Wisi a Vidi alima ku da kyiti 'bëni bikanyi laka 'bomo mi daliyo kyi. Vo ga ndi ma 'butë domoriyö 'bama ne, akalima 'e kpa da kyiti 'ba tu'dë gisi 'ba Yiserele 'butë domoriyö ne. ²⁹ Vidi mati ila loko, öndu'e, ëmiye, 'bu, ma, gisisi, yaka ga kö'du ma aki'ja lami da kyo aki'di didi ma nburu nburu zi mo. ³⁰ Yaanya aba zë mati kyo dagba ne atëdinni hulëhu, yaanya aba zë ma kyo hulëhu ne, atëdinni dagba.”

20

Mala 'ba vo loo ko'do'e mi yaka

¹ “Damöku 'ba komoriyë ëdi henye. Kora maako ëdi, mo ënyi gbo da mindö aba ti'bë vidi vo loo ko'do'e koma, zi loo ko'do mi yaka ëni. ² Mo omba da kö'du zi kahi nbiriñi kopi mo zi zë mi ko'do kölö, utu zë gbo loo ko'do mi yaka ëni.”

³ “Mo ënyi i'bë löhu bi 'ba wakogo, kadra mamodomosowo aba i'ja kya vidi kora maako ëdinni toro ani öñbö kazi loo.

⁴ Mo ayada zi zë iya henye, ‘İ'bë'e kpa loo ko'do mi yaka ma kopi kahi zi ye na laka.’

⁵ İ'bënni gbo. Kadra 'butë domoriyö kadra wota aba, mo o'do kpa kö'du kölö ne. ⁶ Eëdi

kara zi kadra muyi mo ënyi i'bë bi 'ba wakogo i'ja kya 'ba vidi maako'e ëdinni gba toro ani öñbö. Mo iya zi zë henye,

‘Eëdi 'be'e atoro kadra loso de 'e kinye öñbö kazi loo ga a'di?’ ⁷ Zë aya'banni do mo iyanni henye, ‘Vidi maako i'di loo dë

zi ze.’ Mo iya henye, ‘Laka i'bë'e loo ko'do mi yaka ama.’ ”

⁸ “Mati kadra oko ku na hutaga, vo kyeti yaka ayada zi vo da loo ko'do'e iya zi mo henye, ‘Ako'jo vo loo ko'do ne'e opi

kahi ezë, ayeto zë mati ta da hulëhu ne, ndundu mo zë mati ma dagba.’ ⁹ Vidi kora mati ayetonni loo kadra muyi aba ne, opi

kahi nbiriñi zi ma kölö, kölö. ¹⁰ Kora mati o'donni loo dagba ayinni zi kahi 'bënni kiri, asosunni na kirinni ndra, ma kölö

opi kpa kahi nbiriñi kölö. ¹¹ Zë irinni kahi 'bënni ënyinni agboro vo kyeti yaka aba. ¹² Zë iyanni henye, ‘Vidi kora nenyë'e

mati o'donni loo ta da hulëhu nje kadra kölö, ze do'do loo kadra nbo da kadra kyetu ne, here ne opi kpa zi zë kaa mati opi ze ne?’ ”

¹³ “Vo kyeti yaka aya'ba do mo zi ma kölö temi zë iya henye, ‘Owo te aboka ma mo'ba'e dë. 'E biya omba'e da kö'du zi loo ko'do, kadra kölö nbo da kahi nbiriñi kölö.

¹⁴ Yaanya aba oba kahi 'be'e ne, i'bë'e liyo. Momba zi ki'di zi kora mati o'do loo ta da hulëhu, kpa kyo kaa mati mi'di

zi ye ne. ¹⁵ Here ne, manza dë dangölo aba zi ko'do wa mati momba ko'do mo kahi 'bama aba? Kodo 'e na mi kumbë

ga kö'du ma na laka?’ ” ¹⁶ Yësu inde me'do 'bëni kiya mo aba henye, “Here zë

mati hulëhu atëdinnî dagba, mora zë mati dagba atëdinnî hulëhu.”

Yësu ame'do ma da wota mo kö'du koli 'bëni

(Mk. 10:2-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷ Mati Yësu ëdi atî'bënnî mî Yerusalema, mo oba vo lö'bö 'bëni 'butë dömoriyö dakapa nî, ame'do zi zë na liwo. Mati zë ëdi atî'bënnî, mo ayada zi zë iya henye, ¹⁸ “Owo'e te, dëdî ze tî'bë le mî Yerusalema, ani Wisi a Vidî akî'dî zi kyedre 'ba vo karasa'e nni vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'dî ëti. Zë akikyenni vurë rɔ mo zi kofo. ¹⁹ Zë akî'dinnî mo zi vo leze'e ako'dönnî sawiya rɔ mo, aku'bönnî mo, akatötönnî mo da taka. Mora ko'do da wota aba, mo atënyî löhu na didî.”

Kö'du ko'jo 'ba ma Yemisi nni Yowani aba

(Mk. 10:35-45)

²⁰ Here mbara 'ba Zebedeyo ayi gisi kora 'bëni aba riyö zi Yësu, alödɔ komo mo ako'jo hɔ mo ga kö'du ko'dɔ laka. ²¹ Yësu ako'jo hɔ mo iya henye, “A'di ra omba?” Mo aya'ba da me'do iya henye, “Korisitɔ zi ma gisi kora riyö 'bama nenyë'e akalimannî da kala yi ma tiri ma gali aba mî damöku 'be.”

²² Yësu aya'ba da me'do zi gisi kora ne'e, iya henye, “Ayɔɔ'e wa mati ëdiye kö'du ko'jo gɔ mo ne dë. Atɔ'bo'e kinjë riti mati momba zi kinjë ne?” Zë aya'bannî da me'do iyannî henye, “Datɔ'bo ze.” ²³ Yësu ayada zi zë iya henye, “Tinyö akinjë'e riti 'bama ama, mora mɔ'bo dë kyigo aba zi kinzi vidî mati akalima da kala ma ma tiri ma gali aba. Bi nenyë'e kö'du vidî mati 'bu ma ako'jo zi zë.”

²⁴ Mati kya 'ba vo lö'bö 'butë owonnî kö'du ne, zë na kamo gisi öndu riyö ne ëti. ²⁵ Yësu ako'jo zë biya bi kölö iya henye, “Ayɔɔ'e ku henye, vo daliɔɔ 'ba vo leze ne'e ëdinnî kalakonda aba dë zë, vo dagba'e ëdinnî ndra kalakonda aba.

²⁶ Here gëri mahere ne, manza dë mî kutë'e. Èzë vidî maako tëmî 'e omba zi tëdi kyedre, mo mëdî na vo lö'bö zi oka'e. ²⁷ Èzë vidî maako tëmî 'e omba zi tëdî na vo dagba mo mëdî na vo kalima 'bëyi. ²⁸ Kaa Wisi 'ba Vidî ayi dë zi vidî maako'e löɔ ko'dɔ zi mo, ayi zi ko'dɔ zi

vidî maako'e, didî nî ki'dî zi vidî kayo yomɔ.”

Yësu ako'jo vo komoköndu riyö

(Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹ Mati Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ënyinnî ku tî'bë 'de ta Yerikö, vidî kayo ënyinnî ga ndî mo aba. ³⁰ Here kora vo komoköndu riyö mati ëdi alimannî dakapa gëri, owonnî Yësu ëdi alaga ta da kapa, ayetonnî hë nni gbögbö, “Wisi 'ba Dawidi i'dî miyi mëyi re ze.” ³¹ Here vidî kayo ne'e o'dönnî sawiya zi zë ayadannî zi zë iyannî henye, alima'e ti. Mora here, zë agbögbö hë nni ndra na kamo, iyannî henye, “Yere Wisi 'ba Dawidi, i'dî miyi mëyi re ze.”

³² Yësu ɔɔɔ ako'jo zë, ako'jo hë zë iya henye, “A'di ra omba'e zi ma zi ko'dɔ zi ye?” ³³ Zë aya'bannî da me'do iyannî henye, “Yere, domba ze zi bi kongɔ.” ³⁴ Yësu na rasösu kö'du zë, ise komo zë kandi ongönnî bi, mora alö'bönnî gbɔ ga ndî mo.

21

Tödu 'ba Yësu mî Yerusalema

(Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Yn. 12:12-19)

¹ Mati Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ɔkonnî ku kara ra Yerusalema, zë ayinnî Betehege da Döku 'ba Olivo ani Yësu utu vo lö'bö 'bëni riyö dagba. ² Kö'du kise nenyë aba iya henye, “I'bë'e zi daliɔɔ mati dagba komo'e nani, kandi aki'ja'e mokakya na kida wisi ëni aba dakapa nî, inga'e zë ika'e zë zi ma. ³ Èzë vidî maako iya kö'du maako, ayada'e zi mo ‘Yere ra omba zë mo akila zë tî'bë kandi.’ ”

⁴ Kö'du ne o'dɔ rë nî, zi kö'du mati nëbî iya ne tayi tinyö.

⁵ “Ayada zi gawo kyedre 'ba Ziyɔɔɔ, ongɔ'e vo damöku 'be'e ëdi tayi zi ye.

Mo umbë dëni dë,
ëdi taho da mokakya,
wisi mokakya ëdi zë aba.”

⁶ Here vo lö'bö ne i'bë o'dönnî kö'du ne te kaa mati Yësu ayada zi zë zi ko'dɔ mo. ⁷ Zë, ikannî mokakya ne wisi mo aba, o'bannî böngɔ 'bënnî dë zë Yësu ëkyi gbɔ dɔ mo. ⁸ Vidî kayo o'ba böngɔ 'bënnî da gëri, agamo'e ikyenni da ngora 'ba kaga

o'bannī zē da gērī. ⁹ Vīdī kayo ne alagannī dagba komo Yēsu, zē mati ēdī tayi 'bēnnī ta gō mo, ayetonni hē nni gbōgbō, iyanni henye,

“Wayeto zi wisi a Dawidi.

Wīrī i'dī ya'da zi mo mati ayi mī ru 'ba Yere,

wayeto zi Wīrī.”

¹⁰ Mati Yēsu ödu mī Yerusalema, da vīdī kayo mī gawo kyedre ne biya na wīrī wīrī. Here vīdī ako'jonnī kō'du iyanni henye, “Mo 'bēnī ēyī ra?” ¹¹ Vīdī kayo aya'bannī da me'do iyanni henye, “Nenye nēbī Yēsu ra, tēmī Nazereta mī Galilaya.”

Yēsu i'bē ödu mī yēkēlu 'ba Wīrī

(Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Yn. 2:13-22)

¹² Yēsu i'bē ödu mī yēkēlu, ore vīdī mati ēdinnī wakogo ne biya yaga. Mo adu'du da tarabiza 'ba vīdī 'ba kōhi kutrē, gba'da 'ba vīdī mati ēdinnī atu'bu kogo eti. ¹³ Mora iya zi zē henye, “Edī na yöru mī kō'du yöru, Wīrī iya ku henye, 'Loko 'ba Wīrī ama ne ako'jo na loko 'ba mötu, ofo'e ku na wöru 'ba rakoho 'ba vo logo'e.”

¹⁴ Vo komoköndu vo ka'bo eti ayinnī zi mo mī yēkēlu 'ba Wīrī mo ako'jo zē gbo.

¹⁵ Kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'dī eti, ēnyinnī na kamo mati zē ongonni kō'du ko'do mati Yēsu ēdī ako'do ne, gisisi ēdī hē nni gbōgbō mī yēkēlu, iyanni henye, “Wayeto zi Wisi a Dawidi.” ¹⁶ Zē ako'jo nī ha Yēsu iyanni henye, “Owo kō'du mati ēdinnī akiya ne ku?” Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “Ɔo, mowo ku. Gba ako'jo'e kō'du yöru nenye dē? 'Ayandiye gisisi, gisisi eti zi wayeto ma laka ki'dī.’ ” ¹⁷ Yēsu ila zē ēnyī i'bē yaga tēmī gawo kyedre ne ko'do mī Beteniya.

Yēsu asēnē kyēlu

(Mk. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Tabi ta'ba 'bōmo hulēhu mī gawo kyedre nbo da mindö vere aba, Yēsu na o'bo. ¹⁹ Mo ongo kaga kyēlu dakapa gērī, i'bē ro mo i'ja waako dē do mo du yēyu mo. Mo iya zi kaga ne henye, “Ana logo dekpe löhu.” Kandi kaga kyēlu ne akyitru gbo. ²⁰ Vo lö'bō 'bōmo ongonni kō'du

ne iyanni henye, “Kaga kyēlu ne akyitru kandi ga a'di?” ²¹ Yēsu ēnyī aya'ba do mo zi zē iya henye, “Mayada zi ye tinyō, ezē oma'e awīrī de 'e dē, ato'bo'e ko'do wa mati mo'do zi kaga kyēlu ne. Anza nje ma ne dē, ato'bo'e kpa zi kiya zi lutu nenye, 'Ēnyī riyē u'du rē yī mī ranga, ako'do rē nī.’ ” ²² Ezē oma'e, aki'ja'e wa mati ako'jo'e kō'du mo tēmī mötu.”

Kō'du kō'jo ga kō'du a Yēsu

(Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

²³ Yēsu ayi hulēhu mī yēkēlu, mo ayandi kō'du, kyedre 'ba vo karasa'e nni vīdī kyedre eti ayinnī zi mo, ako'jonnī ho mo iyanni henye, “Ayada dero zi ze ēdī wa ne'e ko'do kalakonda vala aba? Ēyī ra i'dī kalakonda ne zi yī?” ²⁴ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Ma kako'jo kō'du kōlō ta he 'e, ezē aya'ba'e do mo ku zi ma makayada zi ye mēdī kō'du ne ko'do kalakonda 'bēyī aba? ²⁵ Kalakonda 'ba Yowani mati ēdī bapatisi ki'dī mo aba ne, ayi ta kila, kazi Wīrī kodo kazi vīdī?” Zē ayetonni hē nni wasa na ga rē nni, iyanni henye, “Dakiya ze a'di?” Ezē daya'ba'e do mo diya'e kazi Wīrī, mo akiya zi ze henye, “Mora kō'du a'di oma'e dē mī Yowani?” ²⁶ Ezē diya'e henye, “Kazi vīdī, ze na tere, ga kō'du ze biya dasösu Yowani ra nēbī.” ²⁷ Here zē aya'bannī do mo zi Yēsu, iya henye, “Dayo ze dē.” Mo aya'ba do mo zi zē iya henye, “Mayada dē zi ye kalakonda 'ba a'di ra mēdī kō'du nenye'e ko'do mo aba.”

Mala kō'du gisi kora riyō

²⁸ “Yaanya aba asösu'e kō'du a'di? Kadra maako aba kora ēdī gisi kora aba riyō. Mo ēnyī i'bē zi ma kyedre ne iya zi mo henye, 'Wisi ama i'bē loo ko'do mī yaka ndenye.' Wisi aya'ba da me'do iya henye, ²⁹ 'Momba dē ti'bē,' yaa, mo asösu dē nī ēnyī i'bē gbo.”

³⁰ “'Bu ēnyī i'bē zi wisi agamo onyo kpa kō'du kōlō ne. Wisi ēnyī aya'ba da me'do iya henye, ‘Ɔo, kyedre ma ti'bē,’ loo ne ko'do mo, 'de i'bē dē. ³¹ Wisi ma vala tēmī gisi riyō ne'e, o'do wa mati 'bu mo omba?” Zē aya'bannī da me'do iyanni henye, “Wisi ma kyedre.” Yēsu iya zi zē henye, “Mayada zi ye, vo 'be'bele kō'du

nni, vo rönyī eti, edi ti'benni damöku 'ba Wiri dagba komo'e. ³² Yowani Bapatisi ayi zi yada zi ye geri ma laka zi ye kiri, oma e de mi mo. Vo 'be'bele kö'du vo rönyī eti ra omani mi mo. Mati ong'e mo gbi le, kpa oto de 'e de zi koma mi mo."

Mala kö'du vo loo ko'do'e mi yaka 'ba lu'ju

(Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ Yesu iya henye, "Owo'e mala vere ne, vo kyeti kajo maako iyī lu'ju mi yaka, o'do resi kpo ta ro mo, ole wogo 'ba a'ji koto, uvö loko toro 'ba bi kongö. Mo ila yaka ne zi vo loo'e, i'bē gbo bi yingö.

³⁴ Mati kadra 'ba wa toto ta yaka oko ku, mo utu vo kalima 'beniye zi vo loo'e ga kö'du zi mi 'beni mati inye ne koba."

³⁵ "Vo loo ne'e iri vo kalima ne'e, u'benni ma kolö, ofonni agamo, u'dunni vere ri'di aba. ³⁶ Kora vo kyeti yaka ne utu vo kalima löhu kyö ta da ma dagba, vo loo ko'do ne'e o'donni zē kpa kaa ma dagba.

³⁷ Ndundu mo aba mo utu wisi 'beni zi zē. Mo iya henye, "Tinyö zē akoronni wisi 'bama.' "

³⁸ "Mati vo loo ne'e onganni wisi ne, iyanni henye, 'Nenye wisi 'ba vo kyeti yaka ra. Ayi dofo'e mo, doba'e wa 'bomo.'

³⁹ Zē irinni mo u'dunni mo yaga temi yaka, ofonni mo."

⁴⁰ Yesu ako'jo hē zē iya henye, "Yaanya aba ezē vo kyeti yaka ne ayi, ako'do a'di zi vo loo ne'e?" ⁴¹ Zē aya'banni da me'do iyanni henye, "Mo akofö kora 'ba kö'du kyenyē ko'do ne'e, aki'di yaka ne zi vo loo ko'do maako'e, mati aki'dinni zi mo wa mi yaka mi kadra ma laka." ⁴² Yesu iya zi zē henye,

"Ako'jo'e kö'du mati kö'du yöru iya ne de? 'Yitö mati vo wa ko'ba ombanni de, ofo ku na yitö ma laka ndra.

Nenye Yere ra o'do.

Kongö mo atedi na laka.' "

⁴³ Yesu idra do mo iya henye, "Mayada zi ye, damöku 'ba Wiri akoba 'de kazi 'e, aki'di zi vidi mati akatananni logo ma laka. ⁴⁴ Vidi mati alēpi da yitö nenye, akolowe. Ezē yitö ne alēpi da vidi akanzekpe vidi nani." ⁴⁵ Here kyedre 'ba vo karasa nni Farasi eti owonni mala a

Yesu ne, ayolanni mo edi ame'do kö'du nni, ⁴⁶ zē ayonzanni zi mo kiri. Mora zē erenni vidi kayo mati omani mi Yesu mo nēbi ra.

22

Mala 'ba karama 'ba oze
(Lk. 14:15-24)

¹ Yesu ame'do löhu zi vidi temi mala iya henye, ² "Damöku 'ba Wiri edi henye. Yere maako ako'jo karama 'ba oze 'ba wisi eni. ³ Mo utu vo lö'bö 'beniye zi yada zi yingö mati omba zē ne zi tayinni mi karama ne, zē ombanni de zi tayi."

⁴ "Mo utu kya vo lö'bö ne'e kö'du kise aba zi yingö ne'e, iya henye. 'Karama ama ku nzo yaanya aba. Mofö isa ama ma kyedre, matono aba ku nzo zi konyo mo. Ayiye mi karama 'ba oze.' ⁵ Yingö mati ako'jo zē ne ombanni de, i'benni ri mi loo enni maako'e. Ma kolö maako i'benni yaka eni, ma vere i'benni mi loko wakogo eni. ⁶ Agamo'e irinni vo lö'bö ne'e u'benni zē ofonni zē. ⁷ Vo damöku enyi na kamo utu vo kanya 'beniye ofonni vo wa kofö ne'e, o'bo gawo kyedre 'bezē ne ti'de."

⁸ "Mo ako'jo vo lö'bö 'beniye iya zi zē henye, 'Karama oze ama ku nzo. Vidi mati mako'jo zē ne anzanni de na laka tayi. ⁹ Yaanya aba i'bē'e da geri ma kyedre ako'jo'e vidi kayo mati i'ja'e zē mayinni mi karama.' ¹⁰ Vo kalima enyi i'benni yaga da geri atotonni vidi mati zē i'janni biya, ma laka makyenyē mo aba, loko 'ba oze oso kyö vidi aba."

¹¹ "Yere enyi i'bē loko yingö eniye kongö, mo i'ja kora maako usu bongö 'ba oze de. Yere ako'jo ho mo iya henye, ¹² 'Aboka ma ödu hala kinye kazi bongö 'ba oze?' Kora ne 'de onyo kö'du ako de. ¹³ Yere ayada zi vo lö'bö 'beniye, iya henye, 'Ida'e kala mo ndi mo aba u'du'e mo yaga mi bi kondu. Ani mo akudu hē ni konyo aba.' " ¹⁴ Yesu i'di do mo iya henye, "Vidi kayo ma ako'jo ne, ma jeli mo ayo de."

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba 'be'bele kopi
(Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Farasi enyi i'bē o'donni yepe zi Yesu kuyi kö'du ko'jo aba. ¹⁶ Zē enyi utunni

kya 'ba vo lö'bö 'bënni, kya 'ba vidi 'ba Heroda eti. Zë iyanni zi mo henye, "Vo komoyandi dayolo ku edi kö'du tinyö ra yada. Edi wa yandi tinyö a Wiriri ra yandi zi vidi. Kazi tere kö'du kiya 'ba vidi kyedre maako'e de. ¹⁷ Ayada zi ze, a'di ra asösu? Edi na laka zi ze 'be'bele kopi zi yere 'ba Roma, kodö anza here de?"

¹⁸ Yësu ayolo yere kyënyë 'bëzë ne, mo iya zi zë henye, "E vo komokandi ne'e, kö'du a'di ediye ma kuyi kö'du yonzö aba? ¹⁹ Ayada'e zi ma kahi 'ba 'be'bele mati edi kopi." Zë ikanni kahi ne zi mo. ²⁰ Mo ako'jo hë zë iya henye, ²¹ "Komo eyi ra ru mo aba nenye?" Aya'banni da me'do iyanni henye, nenye komo Siza ra ru mo aba. Yësu iya zi zë henye, "Laka opi zi Siza wa 'ba Siza, opi zi Wiriri wa 'ba Wiriri." ²² Mati zë owonni kö'du ne, zë na rakaga zë ilanni mo ënyi i'bënni gbö.

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba tēnyī tēmī koli
(Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Sadeke'e ma omani vidi ënyi dekpe tēmi koli, zë ayanni zi Yësu iyanni henye, ²⁴ "Vo komoyandi, Mosa iya henye ere, kora mati oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, öndu mo moba mbara lu'bë ne, zi zë gisisi ko'jo mi ru 'ba kora mati oli ne. ²⁵ Yaanya aba ne gisi öndu edinni madomoriyö kinye, wisi ma kyedre oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, mo ila mbara lu'bë ne zi öndu ni. ²⁶ Kö'du ne o'dö rë ni kpa here zi öndu ma riyö ma wota ndundu mo zi zë madomoriyö ne biya. ²⁷ Ndundu mo aba, mbara ne oli gbö. ²⁸ Yaanya aba ne, mi ko'do mati yöku atënyinni na didi, mo atëdi mbara 'bëyi? Zë biya ozenni mo."

²⁹ Yësu aya'ba dö mo zi zë iya henye, "Alitë'e ku, ga kö'du ayolo'e wayöru de mandere kyigo a Wiriri. ³⁰ Ezë yöku ënyinni ku na didi, atëdinni kaa malayika'e komoriyë ozenni mbara de. ³¹ Yaanya aba kaa kö'du tēnyī 'ba yöku tēmi koli, ako'jo'e kö'du mati Wiriri ayada zi ye ne de? Mo iya henye, ³² Ma Wiriri 'ba Abarayama, Wiriri 'ba Yisika, Yakoba aba. Mo Wiriri 'ba didi anza 'ba yöku." ³³ Mati vidi kayo ne'e owonni kö'du ne,

zë na rakaga tēmi gëri kö'du yandi 'bomo ne.

Kö'du ki'di ma kyedre

(Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28)

³⁴ Mati Farasiye owonni Yësu ayata Sadeke'e, zë ayi atoto rë nni bi kölö. ³⁵ Ma kölö tēmi zë vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di, ako'jo ha Yësu tēmi kö'du yonzö iya henye, ³⁶ "Vo komoyandi, kö'du ki'di ma vala ra kyedre mi kö'du ki'di?" ³⁷ Yësu aya'ba dö mo iya henye, "O'dö lövo Yere Wiriri 'bëyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, kö'du yolo 'bëyi aba biya. ³⁸ Nenyë kö'du ki'di ma dagba ma kyedre ndra 'ba kö'du ki'di ra. ³⁹ Kö'du ki'di ma riyö ma kyedre mo edi kaa mo. O'dö lövo vo halinjo oka kaa mati o'dö lövo yi. ⁴⁰ Kö'du ki'di 'ba Mosa biya kö'du yandi 'ba nēbi eti öro da kö'du ki'di riyö ne'e."

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba Korisito

(Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Mati kya 'ba Farasi maako'e atoto rë nni ga bi kölö, Yësu ako'jo hë zë iya henye, ⁴² "A'di ra asösu'e kö'du 'ba Korisito? Mo tēmi kozo 'bëyi?" Zë aya'banni dö mo iyanni henye, "Mo tēmi kozo a Dawidi." ⁴³ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Kö'du a'di ra Lawo Kölö Laka i'di Dawidi zi ko'jo mo na Yere? Mati Dawidi edi ame'do mo iya henye, ⁴⁴ 'Yere iya zi Yere 'bama, 'Alima kinye da tiriri ma le mi'di vo wehe 'bëyiye ku midiri ndi yi.'" ⁴⁵ Ezë Dawidi ako'jo mo 'Yere,' hala Korisito atëdi tēmi kozo 'ba Dawidi?" ⁴⁶ Vidi maako aya'ba da kö'du ko'jo ne de zi Yësu. Ta pëti ko'do nani, vidi maako ako'jo ha Yësu dekpe.

23

Kö'du kyënyë 'ba Farasiye

(Mk. 12:38-39; Lk. 11:43, 20:45-46)

¹ Yësu ame'do zi vidi kayo ne'e, vo lö'bö 'bëni eti iya henye, ² "Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di nni Farasi eti, edinni kyigo aba zi yeti zi ye kö'du ki'di 'ba Mosa. ³ Owo'e kö'du mati zë iyanni zi ye zi ko'do, kö'du ko'do 'bëzë anza de na laka zi ye gö mo kiri. Zë ayadanni kö'du wa zi ye ko'do mo, zë o'donni de. ⁴ Zë i'dinni wa yeto ma

kyedre mati vidi o'bo de zi kinje mo ne da vidiye. Ze ombanni de zi konyi ze zi kinje le nje da gisi kala nni aba."

⁵ "Ze o'donni wa mati vidi zi kongo. Ze idanni ko'di piri konda ga bongo 'beni zi yada ze na laka. Ze i'dinni bongo kanyi kolokpo ge nni zi yada ze na vo motu. ⁶ Ze o'donni lovo bi ma laka ne, bi 'ba karama, bi lima mati na laka aba mi bi 'ba motu. ⁷ Ze o'donni lovo zi metenni watowo aba mi bi 'ba wakogo. Ze o'donni lovo zi ko'jo vo komoyandi."

⁸ "Ako'jo yi de, 'Vo komoyandi,' ga ko'du 'e biya ta dakota kole, vo komoyandi nje kole. ⁹ Ako'jo vidi maako de dakaŋo kinye na 'bu,' ga ko'du ediye nje 'bu kole aba komoriye. ¹⁰ Ako'jo yi de na 'vo komoyandi,' ga ko'du vo komoyandi kole 'beyi ra Korisito. ¹¹ Ma kyedre kole mi kut'e mede na vo kalima. ¹² Mo mati o'do re ni na kyedre, maya'ba re ni huluhu, mo mati o'do re ni huluhu, ako'do mo kyedre."

Yesu ayada ko'du kyenyē ko'do 'ba vo komoyandiye

(Mk. 12:40; Lk. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ "Hala atedi na kyenyē zi ye, vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di Farasi eti. 'E vidi komokandi ne'e, isiye ha loko 'ba damoku 'ba Wiri kazi vidi odunni, kpa odu'e de. Ayata'e vidi mati edi re nni ki'di zi todu ne kpa."

¹⁴⁻¹⁵ "Atedi na kyenyē zi ye vo komoyandi 'ba ko'du ki'di Farasi eti. 'E vo komokandi ra. Umu'e kyeti ranga kayo kpuru temi dakaŋo kutu kutu biya lasi aba, zi vidi maako ki'ja zi geri 'be'e ne kiri. Eze i'ja'e vidi ne ku, o'do'e mo ndra na kyenyē tada'e, zi ti'be mi gehena kaa 'e."

¹⁶ "Riti atedi na kyenyē zi ye, alaga'e dagba zi vidi, mora 'e na vo komokandu. Ayandiye iya 'e henyē, eze vidi maako alomu ru yekelu aba, mo anza de na kida lomu 'beni ne aba. Eze mo alomu ru dahabo mati mi yekelu ne aba, mo ku na kida. ¹⁷ 'E vo komokandu lum'e, vala ra na kyedre, dahabo kodo yekelu ra o'do, dahabo na laka? ¹⁸ Ayandiye kpa iya'e henyē, 'Eze vidi maako alomu ru karasa aba, mo anza de na kida lomu 'beni ne

aba. Eze mo alomu re ni ku wa ma i'di da karasa ne aba, mo ku na kida.' ¹⁹ 'E vo komokandu ne'e, ma vala ra na kyedre waki'di kodo karasa ra, o'do waki'di na koho? ²⁰ Eze vidi maako alomu ru karasa aba, mo edi lomu kpa wa mati biya i'di do mo ne. ²¹ Eze mo alomu ru yekelu aba, mo edi lomu mo aba, ehe Wiri mati edi alima mi mo. ²² Eze vidi maako alomu komoriye aba, mo edi lomu kyiti 'ba Wiri mati mo alima do mo."

²³ "Atedi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di nni Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, i'diye zi Wiri 'butē, wokonyo tisiwa kaa kokowu. Mora o'do'e wa ma laka ndra 'ba kodu ki'di de, kaa tinyo, mikeyi, koma aba. ²⁴ O'do re 'e na vo dagba zi vidi, mora 'e na vo komokandu, oba'e kono tisi yaga temi wa kuwe 'be'e, ondro'e jemele."

²⁵ "Atedi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, akaka'e ra siko 'be'e gbenje aba ta ro mo yaga, mi ze ndo na wakoyi mi kumbe aba. ²⁶ Farasi vo komokandu, akyito wa mati edi mi siko dagba, ma ta yaga akakyito kpa 'da."

²⁷ "Atedi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, 'e kaa da wogo mati ako'jo re ze na kanyi, lunzu ri'di kanyi aba, ongo na laka tare ze yaga, mi ze ndo na yingo keje yoku aba. ²⁸ Temi geri kole ne, ta ra'e yaga na laka zi vidi biya, mi ye ndo na komokandi ko'du lite aba."

Yesu ame'do ko'du riti 'bezē
(Lk. 11:47-51)

²⁹ "Atedi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, o'ba'e ogo na laka zi nebiye, ayada'e towo zi wogo zi vidi mati alimanni kyere na lima ma laka. ³⁰ Iya'e henyē, eze ediye kyere mi kadra 'ba 'bu'e vu'e nani, o'do'e ko'du mati ze o'donni nebi ne'e, kofu mo go mo ne de. ³¹ Omba'e do mo tinyo, 'e ra na kozo 'ba vidi ma ofonni nebi ne'e. ³² I'be'e zo dagba wa mati 'bu'e vu'e ayetanni ne kinde mo."

³³ "'E wiri ne'e, 'e gisi 'ba wiri ne'e, hala asosu'e zi taho. Kazi vure re 'e, ati'be'e biya mi gehena. ³⁴ Mayada zi ye makutu

nēbī ne'e, kora vo kö'du yɔɔ, vo komoyandi eti, akofo'e kyamo'e, akatötö'e agamo'e akakpökyiye agamo'e mi bi 'ba mötu'e, akore'e zē tēmi gawo ta da gawo. ³⁵ Riti biya kö'du vidi mbiya mati ofo'e ne akalēpi de 'e tēmi kozo 'ba Abele zi kozo 'ba Zakariya wisi 'ba Berahiya mati ofo'e mi kutē yēkēlu karasa aba. ³⁶ Mayada zi ye tīnyō, riti biya 'ba wakofō ne akalēpi da vidi 'ba ko'do nenyē."

Yēsu o'do loɔɔ Yerusalemā
(Lk. 13:34-35)

³⁷ "Yerusalemā, Yerusalemā ofo'e nēbiye, u'du'e vo lö'bō mati Wirī utu zi ye ne rī'di aba. Da ndō momba zi kala ma ki'di mo kpo ra vidi 'be'e biya, kaa ma yēru mati atoto gisisi eni hu förō ni, ila'e ma dē. ³⁸ Loko 'be'e ne akila na mi mbiya. ³⁹ Tēmi ndenyē dagba ani, mayada zi ye henyē, ongo'e ma dekpe löhu le akiya'e henyē, 'Wirī i'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere.' "

24

Yēsu ame'do ga kö'du loko 'ba Wirī yaɲa

(Mk. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Yēsu enyi ila bi nani edi gbo ati'bē 'de tēmi yēkēlu, vo lö'bō 'bomo ayinni zi yada zi mo kuvō 'ba loko 'ba Wirī ne. Mo enyi alēzē. ² "ɔɔ. Ongō'e bi biya na laka da wa nenyē'e. Mayada zi ye henyē, yitō ma kölö kinye alima dē ga bi 'bēni zē biya aku'du akaɲo."

Riti vidi yaza aba

(Mk. 13:3-13; Lk. 21:7-19)

³ Mati Yēsu alima da Dōku 'ba Olivo, vo lö'bō ayinni na liwo zi mo, ako'jonnī ho mo iyanni henyē, "Ayada zi ze kö'du biya nenyē atēdi ndala aba, a'di ra ako'do rē ni zi yada mo henyē, 'Ku tayi 'bēyi ndundu 'ba daliɲo aba.' "

⁴ Yēsu aya'ba do mo iya henyē, "E'diye komo ki'di aba, ila'e vidi maako mo'ba 'e dē. ⁵ Vidi kayo atayinni me'do ru ma aba ako'banni vidi kayo akiyanni henyē, 'Ma, Korisito ra.' ⁶ Akowo'e kpɔɔ wehe kara dakapa, kö'du yöyō 'ba wehe aba na kɔwɔ, ere'e dē. Wa ne ako'do rē ni, anza dē zi kiya henyē, ndundu mo oko

ku. ⁷ Dakaɲo ako'do wehe oka maako aba, damōku akalēpi wehe aba da ma kölö maako. Zöyi atēdi, kinzikinzi atēdi ta ga bi ne biya. ⁸ Wa ne atēdinni biya kaa dagba tɔɔ 'ba wisi ko'jo."

⁹ "Akiriye, aki'diye zi ko'do mo na kyenyē zi kofo. Vidi biya akoyi 'e ga kö'du ma. ¹⁰ Mi kadra nani, vo kö'du komba'e akalēpinni tēmi kö'du koma 'bēni, zē akasusunni oka maako, akoyinni oka maako. ¹¹ Nēbi vo ndondo kayo'e akalayanni vidi kayo ko'ba aba. ¹² Ne atēdi rapere 'ba kö'du kyenyē ko'do, zi vidi kayo loɔɔ 'bēzē ofo. ¹³ Vidi mati ɔɔ nduwē na kyigo mi ndundu mo, akayomo mo. ¹⁴ Kö'du yöyō laka nenyē ga kö'du 'ba damōku akayēti zi vidi 'ba dakaɲo ne biya kaa vo hu kö'du dɔɔ, ndundu mo atoko 'da."

Wa kyenyē ma ndra

(Mk. 13:14-23; Lk. 21:20-24)

¹⁵ "Mati ongo 'e wa kyenyē ma ndra mi loko 'ba Wirī ma ayaɲa, ma nēbi Daniyele ame'do kö'du mo. Atoro bi ma laka. Kö'du nenyē zi vo ko'jo mo: ayolo laka mi kö'du nenyē a'di. ¹⁶ Vidi mati edinni mi Yudiya atahonni da lutu. ¹⁷ Vidi maako mati edi da loko eni, i'ja kadra dekpe zi tasi akaɲo zi wasisi 'bēni koba ta loko. ¹⁸ Vidi maako mati edi mi yaka a'ba dekpe hulēhu zi bongo eni koba. ¹⁹ Atēdi na kyenyē mi ko'do naniye zi mbara mati omōnni 'e mbara mati edinni gisiluru aba: ²⁰ Amōtu'e zi Wirī kazi aho'e tēmi tona mandere mi ko'do kadra 'ba ralawo. ²¹ Ga kö'du riti mi kadra nani atēdi na kɔwɔ ndra ta da riti, mati edi tēmi biyeto 'ba damōku tēmi ko'do ma ndenyē ne. Ani, wa maako atanza dekpe kaa mo löhu. ²² Wirī aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye, mo mo'do dē here, vidi maako omō dē. Ga kö'du vidi jeli 'bēniye Wirī akaya'ba mi kadra ko'do nani 'e 'da."

²³ "Ezē vidi maako iya zi yi henyē, 'Ongō te, Korisito edi kinye, mandere mo edi nani,' oma dē mi kö'du ne. ²⁴ Ga kö'du Korisito vo ndondo 'e nni nēbi vo ndondo eti akalayanni, zē ako'donni kö'du ko'do kyedre rakaga aba zi vidi jeli a Wirī ko'ba ezē zē atobonni. ²⁵ Owo'e te, mayada

kö'du nenyé zi ye gba kazi kadra mo toko."

²⁶ "Èzè vidi maako ayada zi ye iya henye, ongo'e te, mo edi yaga mi da lipi, i'be'e de ani, mandere ezè zè iyanni henye, ongo'e te, mo edi rē ni koho kinye oma'e de mi kö'du ne. ²⁷ Ga kö'du Wisi a Vidi atayi kaa bikanyi mati alaka komoriyè ta humirè le da mirè. ²⁸ Èzè yöku edi, langa akatoto rē nni."

Tayi 'ba Wisi a Vidi

(Mk. 13:24-27; Lk. 21:25-28)

²⁹ "Kandi ta peti riti 'ba ko'do naniye, kadra akuyi rē ni na mandolu, yehwe anyi dekpe, kyèlu akalèpinni ta komoriyè, wa ma komoriyè akakoho rē nni. ³⁰ Kyinë wa mati akayada kö'du 'ba Wisi a Vidi akalaya komoriyè, vidi biya 'ba dakaño akudunni ezè ongonni Wisi a Vidi edi atayi temi foli 'ba komoriyè kyigo bikanyi kyedre 'beni aba. ³¹ Kyedre torombeta akata'a, mo akutu malayika 'beniye yaga mi bi golo'bo sowo 'ba dakaño. Zè akatotonni vidi jeli omo'e temi ndundu 'ba dakaño ne biya."

Kaga kyèlu

(Mk. 13:28-31; Lk. 21:29-33)

³² "Kaga kyèlu ma yandi kö'du yolo zi ye. Èzè ngora mo inzi ku, akofò rē ni na luwè, mbili yèyu makyiyi akayeto gbo tövu, akayolo'e umu ku kara. ³³ Temi geri kolò ne, ezè ongo'e wa ne ku biya, akayolo'e kadra mo ku kara nzo zi rē ni yeto. ³⁴ Mayada tinyö zi ye, wa ne biya ako'do rē ni dagba, kazi vidi ma edinni lima yaanya aba ne, oli de gba biya. ³⁵ Komoriyè dakaño aba akalaganni, me'do 'bama alaga de."

Vidi maako ayolo ko'do mo kadra aba de

(Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Vidi maako ayolo ko'do mo kadra aba de. Kpa le malayika komoriyè mandere Wisi ayolonni de, nje 'bu ra akayolo. ³⁷ Tayi 'ba Wisi a Vidi ako'do rē ni kaa mi kadra 'ba Nowa. ³⁸ Mi ko'do gba ta komo wini koso, vidi edinni wakonyo, wa kuwè, vidi kora rē nni koze mbara eti, le mi ko'do mati Nowa i'be ödu mi

tönbö, ³⁹ ayolonni kö'du mati edi rē ni ko'do ne de, le wini koso ayi akyito zè biya. Èzè Wisi a Vidi ayi akatedi here. ⁴⁰ Mi kadra nani vidi kora riyö atedinni loo ko'do mi yaka. Ma kolò akoba, agamo akila hulèhu. ⁴¹ Vidi mbara riyö atedinni bi 'ba wakuhi, ma kolò akoba, agamo akila hulèhu."

⁴² "Ediye komo ki'di aba ga kö'du ayolo'e de, mi ko'do vala ra Yere 'be'e atayi. ⁴³ Èzè vo kyeti linjo ayolo kadra mati vo logo atayi, tinyö akayolo'e henye, mo akalima na ngö ila vo logo de zi tödu mi loko eni. ⁴⁴ Here edi 'e kpa 'duwi nzo, ga kö'du Wisi a Vidi atayi mi kadra mati anza'e de komo ki'di aba go mo."

Vo kalima koma vo kazi koma aba
(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ "Eyi ra vo lö'bö laka, kö'du yolo aba? Mo ra mati kyedre 'bomo i'di mo na ga vo lö'bö oka niye kongo wakonyo 'bezè ki'di mi kadra ma laka. ⁴⁶ Rakyenyi atedi zi vo lö'bö ne hala, ezè kyedre 'bomo i'ja mo loo ne ko'do, ezè mo a'ba linjo. ⁴⁷ Mayada tinyö zi ye, kyedre ne ki'di vo lö'bö na vo da wasisi eni biya. ⁴⁸ Èzè mo na vo lö'bö ma kyenyè, mo akayada na bi deni henye, 'Kyedre 'beni ne ayi dekpe hulèhu kandi,' ⁴⁹ mo akayeto vo lö'bö okaniye ku'bö zi wakonyo wa kuwè aba na kyenyè. ⁵⁰ Kyedre 'ba vo lö'bö ne atayi ko'do maako aba, mati vo lö'bö ne anza de komo ki'di aba go mo, mi kadra mati mo ayolo de. ⁵¹ Kyedre akasese mo kozokozo 'ba vo komokandi ne zè eti, ani mo akudu hē ni konyo aba."

25

Mala kö'du minzö ngulu 'butè

¹ "Mi kadra nani, damöku 'ba Wiri atedi henye. Minzö ngulu 'butè oba lamba enni enyi i'benni yaga da 'biyesi kutrè. ² Muiyi temi zè na vo lumè, agamo'e muiyi na vo kö'du yolo. ³ Ma vo lumè ne oba lamba 'benni obanni kya 'ba yeni wa'do de nni aba. ⁴ Ma vo kö'du yolo ne'e, obanni maranjiye ndo yeni aba mi mo. ⁵ 'Biyesi aliko deni tisi ta bi tayi, minzö ne'e, ayetonni nano o'donni gbo."

6 “Ēdī mī kutē yɔndɔ kudu aa yaga iya henye, ‘Biyēsī ēdī kinye, ayiye dɔ mo kutrē.’ 7 Mīnzɔ ‘butē ne ēnyī alironnī, akɔ’jɔ lamba ēnnī gbɔ. 8 Mīnzɔ ma lumē ne iyannī zi ma vo kō’du yɔlɔ ne’e henye, ‘Ī’diye kya ‘ba yēnī ‘be’e, tisi zi ze, ga kō’du ‘beze inde rē nī ku.’ 9 Vo kō’du yɔlɔ ne aya’bannī dɔ mo iyannī henye, ‘E’e, anza dē kyɔ ga kō’du ‘e ehe ze, i’bē’e bi ‘ba wakogo kyamo kogo ga kō’du’e.’ 10 Mīnzɔ ma lumē ne ēnyī i’bēnnī gbɔ kya ‘ba yēnī kogo. Mati ēdinnī tī’bē, ‘biyēsī ɔkɔ gbɔ ta gē zē. Zē mati nzo muyī ne ēnyī i’bēnnī mo aba mī karama ‘ba oze isinnī ha loko gbɔ. 11 Yaa, mīnzɔ agamo ne ɔkɔnnī, ēnyīnnī kudu iyannī henye, ‘Kyedre, kyedre, ayēhu ha loko zi ze tōdu.’ 12 ‘Biyēsī aya’ba dɔ mo iya henye, ‘E’e, mayɔlɔ ‘e dē.’ ” 13 Yēsū i’đī dɔ mo iya henye, “Ēdiye komo kī’đī aba ga kō’du ayɔlɔ’e kō’do mo kadra mo aba dē.”

*Mala kō’du vo kalima wota
(Lk. 19:11-27)*

14 “Mī kadra nani aba, damōku ‘ba Wiri atēdī henye. Kora maako ēdī omba ku zi tī’bē bi yingɔ, mo akɔ’jɔ vo kalima ‘bēnī ne’e ise ga wasisi ‘bēnī zi zē zi tēdinnī na vo gɔ mo kongɔ. 15 Mo i’đī zi ma kōlɔ wa mati mo akatɔ’bɔ kō’do mo. Zi ma kōlɔ, mo i’đī kōhi dahabo ŋbiriri kpulukumuyī. Zi agamo, mo i’đī kpulukuriyō, zi ma wota mo kpulukukōlɔ, ēnyī i’bē gbɔ bi yingɔ. 16 Vo kalima mati oba ‘bēnī kōhi ŋbiriri kpulukumuyī ne kandi i’bē o’do lɔɔ mo aba, i’ja dɔ mo kpa kpulukumuyī. 17 Tēmī gērī kōlɔ ne vo kalima mati oba kpulukuriyō ne, i’ja dɔ mo kpa kpulukuriyō. 18 Vo kalima mati iri ‘bēnī kpulukukōlɔ ne, i’bē ole wogo mī kaŋo oho kōhi ‘ba kyedre ‘bēnī ne gbɔ mī mo.”

19 “Gɔ mo ēhī na konda, kyedre ‘ba vo kalima ne’e ayi hulēhu alimannī ga kōhi ne kiti mo zē eti. 20 Vo kalima mati iri kōhi ‘bēnī kpulukumuyī ne, ōdu i’đī kpulukumuyī agamo. Mo iya henye, ‘Ī’đī zi ma kōhi ŋbiriri kpulukumuyī, kyedre, ongo te, nenyē aga kpulukumuyī vere mati mi’ja.’ 21 Kyedre ‘bomo iya zi mo

henye, ‘O’do ku laka, yī vo kalima ‘ba kō’du koma laka ra. Ēdī mī koma aba zi kōhi tisi ne ki’ja mo here, ma kī’đī yī na vo da kōhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mī rakyenyi ne yī aba.’ ”

22 “Vo kalima mati i’đī ‘bomo kpulukuriyō ne ayi loko iya henye, ‘Ī’đī zi ma kōhi kpulukuriyō, kyedre ongo te, kinye kya ‘ba kpulukuriyō agamo mati mi’ja.’

23 Kyedre ‘bomo iya zi mo henye, ‘O’do ku laka yī vo kalima ‘ba kō’du koma laka ra. Ēdī mī koma aba zi kōhi tisi ne ki’ja mo here, maki’đī yī na vo da kōhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mī rakyenyi ne yī aba.’ ”

24 “Vo kalima mati iri ‘bēnī kpulukukōlɔ ne, ayi ōdu loko iya henye, ‘Kyedre, mayɔlɔ yī kora vo kala kyigo ra, ēdī wakumu kpa iyī dē, ēdī wa ‘ba yaka toto kpa kazi kofo kili. 25 Ma na tere, mī’bē moho kōhi ‘bēyī ne mī kaŋo ongo te, kinye wē yī ēdī.’ 26 Kyedre ‘bomo iya zi mo henye, ‘Yī vo kalima vo wēdī kyēnyē. Ayɔlɔ dē mēdī wakumu kpa miyī dē, wa toto ta yaka kazi kofo kili? 27 Laka, i’đī kōhi ama ne kyere mī loko ‘ba kōhi sesi, ma koba biya hulēhu dɔ mo mati i’ja ne aba ēzē ma’ba ku liŋɔ.’ ”

28 “Yaanya aba oba’e kōhi ne ‘de kazi mo i’điye zi ma kpuluku’butē aba ne. 29 Ga kō’du vidī biya mati ēdī wa aba, le kyɔ akī’đī, mo atēdī mo aba kyɔ. Ta da mati mo ēdī mo aba. Vidī mati anza wa aba dē, gbī le nje ma tisi mati mo ēdī mo aba, akoba ‘de kazi mo. 30 Vo kalima lumē ne, u’du’e mo yaga mī bi kōndu ani mo akudu hē nī konyo aba.”

Ndundu ‘ba vurē

31 “Mati Wisi a Vidī ayi mī bikanyi kyedre malayika eti, mo akalima da kyiti, 32 vidī ‘ba damōku ne akatoto biya komo mo. Mo akinye mī zē mī gboko riyo, kaa vo timelē yako inye timelē tara wanya here. 33 Mo akī’đī vidī ma laka ‘e da kala nī ma tiri, ma kyēnyē’e da kala nī ma gali.”

34 “Yere akiya zi vidī ma da kala nī ma tiri ne henye, ‘Ayiye, ‘e mati ‘bu ma i’đī ya’da ku zi ye ne. Ayiye mī damōku mati akɔ’jɔ ku kyere zi ye, kō’do ‘ba dakaŋo

aba. ³⁵ Ma na o'bo, i'diye wakonyo zi ma. Ma na kodro, i'diye wini zi ma kuwë. Ma na vo leze, oba'e ma liŋo 'be'e. ³⁶ Ma na ga mbirö usu'e bongö ra ma. Ma na rakoo, ongö'e ga ma. Ma mi kamba, ediye ti'bë ma kongö.' "

³⁷ "Vidi ma laka ne akaya'banni dö mo zi mo, akiyanni henye, 'Ndala aba ya Yere, dongö yi na o'bo, didi wakonyo zi yi, mandere kodro aba, didi wini zi yi kuwë? ³⁸ Ndala aba di'ja yi na tu'dë maako diri ze yi liŋo 'beze, mandere na ga mbirö dusu bongö rë yi? ³⁹ Ndala aba dongö yi na rakoo mandere mi kamba dedü ti'bë yi kongö?' ⁴⁰ Yere akaya'ba zi zë akiya henye, 'Mayada zi ye, ezë o'dö'e kö'du ne gbi le nje zi vidi ma tisi kaa ma nenyee ne, o'dö'e ku zi ma.' "

⁴¹ "Mo akiya zi zë ma da galini ne, 'i'bë'e 'de tara ma karani 'e mati mi wa senë a Wiri. I'bë'e 'de mi wa'do ma kazi ndundu, mati ako'jo ku zi Satani malayika 'bëni eti. ⁴² Ma na o'bo i'diye wakonyo dë zi ma. Ma na kodro i'diye wini dë zi ma kuwë. ⁴³ Ma na vo leze, iriye ma dë kala aba mi liŋo 'be'e. Ma na ga mbirö usu'e bongö dë ra ma. Ma na rakoo mi kamba ongö'e ga ma dë.' "

⁴⁴ "Akaya'banni dö mo zi mo, akiyanni henye, 'Ndala aba ya Yere, dongö yi na o'bo, na kodro, na vo leze, na ga mbirö, na rakoo, mi kamba, dakonyi yi dë?' ⁴⁵ Yere akaya'ba dö mo akiya henye, 'Mayada zi ye, ezë omba'e dë zi konyi gbi le nje vidi ma tisi nenyee ne, omba'e dë ne ma ra konyi.' ⁴⁶ Vidi kyënyë ne'e ati'bënni mi wa'do ma nburu nburu riti aba, vidi ma laka akati'bë 'bënni mi didi ma nburu nburu."

26

Yere ko'do ra Yësu

(Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Mati Yësu inde kö'du ne'e yandi mo ku biya, mo iya zi vo lö'bö 'bëniye henye, ² "Mi ko'do riyö aba kaa ayolö'e atëdi karama 'ba laga 'ba koli, Wisi a Vidi aki'di zi tötö mo." ³ Kyedre 'ba vo karasa nni vidi kyedre'e eti atoto rë nni mi loko kyedre 'ba Kayafa vo da vo da karasa'e.

⁴ O'donni yere zi Yësu kiri zi kofo mo na liwo. ⁵ Zë iyanni henye, "Do'dö'e dë mi kadra karama. Kazi vidi ënyinni na wehe."

Ope yëni da Yësu mi Beteniya

(Mk. 14:3-9; Yn. 12:1-8)

⁶ Mati Yësu edi mi Beteniya liŋo 'ba Simona, kora mati na riti köo mönyu aba ne. ⁷ Mati Yësu edi wakonyo, vidi mbara ayi zi mo yëni ogo kahi kyedre aba, mo ope gbo dö mo. ⁸ Mati vo lö'bö 'bomo ongönni kö'du ne here, ënyinni na kamo. Zë ako'jonnü kö'du iyanni henye, "Kö'du a'di ayaŋa wa ne biya here gö mo? ⁹ Yëni këzi ngutru nenyee akogo yaga kahi kyedre aba, ki'di zi vo leriye."

¹⁰ Yësu ayolö kö'du mati zë ëdinni kiya ne, iya zi zë henye, "Kö'du a'di ediye sawiya ko'dö zi mbara ne? Kö'du teme laka ra mo o'dö zi ma. ¹¹ Atëdiye 'duwi vo lere eti mi kutë'e, anza'e dë 'duwi ma aba. ¹² Kö'du mati mo o'dö zi yëni këzi ngutru nenyee kope ra ma, zi kö'jo ma nzo zi kusu. ¹³ Yaanya aba mayada zi ye, bi ma yöyo laka nenyee ayëti zi mo mi dakaŋo ne biya, wa mati mo o'dö ne atëdi na kö'du sösu ga kö'du mo."

Yudasi omba da kö'du zi Yësu susu.

(Mk. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Ma kölö temi vo lö'bö 'butë dömoriyö ne ru mo Yudasi Sikereto i'bë zi vo da karasa'e ¹⁵ ako'jo ho mo iya henye, "Aki'diye a'di zi ma, ezë masusu Yësu zi ye?" Zë itinni kahi nbiriri 'butëwota i'dinni gbo zi mo. ¹⁶ Ta gö mo Yudasi edi geri ma laka koma zi Yësu ki'di zi zë.

Yësu onyo wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli

(Mk. 14:12-21; Lk. 22:7-13; 21-23; Yn. 13:21-30)

¹⁷ Mi dagba ko'do 'ba karama 'ba laga 'ba koli, vo lö'bö ayinni zi Yësu ako'jonnü ho mo iyanni henye, "Kila omba ze zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, kö'jo mo nzo zi bi yi?" ¹⁸ Mo iya zi zë henye, "i'bë'e zi kora maako ayada'e zi mo henye, 'Vo komoyandi iya henye, kadra ama oko ku, ma vo lö'bö 'bama eti dako'dö karama 'ba laga 'ba koli liŋo 'bëyi.' " ¹⁹ Vo lö'bö o'donni kaa mati Yësu

ayada zi zë, ako'jonnì wakonyo 'ba laga 'ba koli gbo.

²⁰ Kosi kadra aba, Yësu vo lö'bö 'butë dómoriyö ne ëti, alimannì gbo akaño wakonyo. ²¹ Mati ëdinnì wakonyo, Yësu iya zi zë “Mayada zi ye, vidì ma kòlò tëmì 'e akasusu ma.” ²² Vo litu'e na rasösu ayetonni ho mo ko'jo ma kòlò ta ga oka nì, “Tinyö, Yere, iya dë ma ra?” ²³ Yësu ënyì aya'ba do mo zi zë iya henye, “Ma kòlò mati usu kala nì ma aba mì gbenje ne akasusu ma. ²⁴ Wisi a Vidì akoli kaa mati kö'du yöru iya mo akoli, atëdì na riti zi vidì mati asusu Wisi a Vidì zi kofo ne. Atëdì na laka zi vidì ne lima kazi ko'jo mo.”

²⁵ Yudasi vo susu ënyì ame'do riyë iya henye, “Tinyö vo komoyandi ayolo anza dë ma ra?” Yësu aya'ba do mo iya henye, “Kaa mati iya ne.”

Wakonyo 'ba da hutaga 'ba Yere

(Mk. 14:22-26; Lk. 22:14-20, 1 Kr. 11:23-25)

²⁶ Mati zë ëdinnì wakonyo, Yësu oba nzoyi mangolo'bo o'do mötu 'ba öwö'di, owe mì mo i'di zi vo lö'bö 'bëniye. Mo iya zi zë henye, “Oba onyo'e, nenyè ida ra ma ra.” ²⁷ Mo oba köfö o'do öwö'di zi Wirì, i'di zi zë, iya henye, “Uwë'e, 'e biya ta ge'e. ²⁸ Nenyè yama ma mati na da kö'du ki'di a Wirì, yama mati aliko yaga ko'du vidì kayo kila tëmì kö'du kyënyë. ²⁹ Mayada zi ye makuwë a'ji nenyè dekpe löhu le mì damöku a 'Bu ma.” ³⁰ Aya'binnì ngala ënyì i'bënnì gbo da Döku 'ba Olivo.

Yësu ame'do kö'du ha kiga 'ba Petero

(Mk. 14:27-31, Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

³¹ Yësu iya zi zë henye, “Yondo nenyè aba ataho'e biya akila'e ma kaa mati kö'du yöru iya henye, ‘Wirì akofo vo timëlë yako, timëlë ne akapere rë nni.’ ³² Ta pëti tënyì 'bama tëmì koli, makati'bë dagba komo'e mì Galilaya.” ³³ Petero ënyì ame'do riyë iya zi Yësu henye, “Mila yi dë, ëzë ma kayo ne'e, ilannì yi le.” ³⁴ Yësu iya zi Petero henye, “Mayada zi yi gba kazi zanga ayapa mì yondo ne akiga hë yi, akiya da wota henye ere, ayolo ma dë.” ³⁵ Petero ënyì aya'ba do mo iya henye,

“Ëzë le zi ma koli kö'du yi, mila yi dë.” Vo lö'bö agamo'e iyannì kpa kö'du kòlò ne.

Yësu amötu mì Getesemina (Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Yësu ënyì i'bënnì vo lö'bö 'bëni ëti mì bi mati ako'jo Getesemina, mo iya zi zë henye, “Alima'e kinye mëdì dero ti'bë dagba amötu.” ³⁷ Mo oba nì aba Petero, gisi 'ba Zebedeyo riyö. Yësu kö'du sösu riti aba, ³⁸ mo iya zi zë henye, “Kö'du sösu mì di'di ma ne ku na kyedre, omba ku kara zi ma kofo. Alima'e kinye bi kida ma aba.” ³⁹ Mo ënyì i'bë tisi dagba kowo, umë rë nì na komokomo akaño amötu iya henye, “‘Bu ma, ëzë ato'bo oba riti ne 'de ta da ma. Anza kö'du komba 'bama, kö'du komba 'beyi ra.”

⁴⁰ Mo ënyì a'ba zi vo lö'bö wota ne'e, i'ja zë ako'do, mo iya zi Petero henye, “Hala 'e wota ne o'bo'e dë zi bi kida ma aba gbi le nje kadra kòlò?” ⁴¹ Alima'e nzo bi kida mötu aba, kazi alëpiye mì kö'du yonzo. Di'di ra omba, ida ra kazi kyigo.

⁴² Yësu ënyì i'bë kpa löhu mì da riyö a mötu, iya henye, “‘Bu ma, ëzë köfö 'ba riti nenyè oba dë, ma ki'ja riti mì da kö'du komba 'beyi.” ⁴³ Mo a'ba i'ja vo lö'bö ne'e, kpa löhu ako'do, zë o'bönnì dë zi lima na ngö. ⁴⁴ Yësu ënyì ila zë löhu i'bë 'de amötu ma da wota mo iya kpa kö'du kòlò ne. ⁴⁵ Mo a'ba zi vo lö'bö'e iya henye, “Ëdiye gba a ko'do re 'e alawo? Ongö'e te, kadra 'ba zi Wisi a Vidì ki'di, zi vidì kyënyë'e oko ku. ⁴⁶ Ënyì di'bë'e. Ongö'e te, kora mati asusu ma ne ëdì nenyè.”

Kiri 'ba Yësu

(Mk. 14:43-50, Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴⁷ Mati Yësu ëdì gba ame'do, Yudasi mo kòlò tëmì vo lö'bö 'butë dómoriyö ne'e, oko gbo. Mo oba vidì kayo ëdinnì kulu, mowo aba kala nni, kyedre 'ba vo karasa vidì kyedre ëti ra utunnì zë. ⁴⁸ Yudasi o'do dakyinë kö'du maako zi vidì kayo ne'e zi yolo, iya henye, “Kora mati munzu ho mo ne, mo ra omba'e, iriye mo.” ⁴⁹ Yudasi i'bë mbiyi zi Yësu, iya henye, “Rakyëyi mëdì yi aba vo komoyandi,” unzu ho mo gbo.

⁵⁰ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Aboka ma, o'do kō'du mati ayi gɔ mo kandi.” Zē ayinni, irinni Yēsu anda'banni mo gbɔ gō. ⁵¹ Ma kōlō tēmī vo lō'bō mati Yēsu aba ne, oto kulu 'bēnī tēmī sirikpa iga mbili vo lō'bō 'ba vo karasa, ikye yaga. ⁵² Yēsu iya zi mo henye, “Aya'ba kulu 'bēyī ne hulēhu ga bi mo. Zē biya mati irinni kulu ne, akofo zē kulu aba. ⁵³ Ayolɔ'e dē makako'jo 'Bu ma kō'du wa konyi, kandi mo akutu kyɔ ta da malayika kpuluku'butē dōmoriyō 'ba vo wehe? ⁵⁴ Kō'du ne ako'do rē nī zi tēdī kaa mati kō'du yōru iya mo'do rē nī.”

⁵⁵ Yēsu ēnyī ame'do zi vidī kayo ne'e, iya henye, “Ayīye kulu mɔvo aba kala'e, zi ma kīrī mo kaa ma vo kō'du kī'dī pere? 'Duwī ma lima akaŋo kō'du yandi mī yēkēlu, irīye ma dē. ⁵⁶ Kō'du nēnye biya o'do rē nī zi wa mati nēbiye ayōrunnī, mī kō'du yōru zi tayi tīnyō.” Vo lō'bō biya ilanni mo ahowēnnī.

Yēsu komo kyedre 'ba vurē'e

(Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Yn. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Zē mati irinni Yēsu ne, obanni mo tī'bē mo aba liŋɔ 'ba Kayafa kyedre 'ba vo karasa, bi mati vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dīye nni vidī kyedre eti atoto rē nni ga bi kōlō. ⁵⁸ Petero usu gɔ mo ta bi kowɔ le bi 'ba vurē, liŋɔ 'ba kyedre 'ba vo karasa. Mo i'bē ōdu bī 'ba vurē alima gbɔ akaŋo vo kanya eti, kongɔ wa a'di ako'do zi Yēsu.

⁵⁹ Vo da vo karasa 'e vidī 'ba vurē'e kikye eti ayɔnzɔnnī zi mbērē kiga ra Yēsu zi mo kofo, ⁶⁰ zē i'janni kō'du kyēnyē maako dē, vidī kayo ayinni le ndɔndɔ kiga gumu. Ndundu mo aba vidī kora riyō ayinni, ⁶¹ iyanni henye, kora nēnye iya henye, “Ma kiha akaŋo yēkēlu 'ba Wiri ne, yaa ko'do da wota aba ko'ba mo lōhu.”

⁶² Kyedre 'ba vo karasa ēnyī riyē iya zi Yēsu henye, “Anza da kō'du ya'ba aba dē, ga kō'du wasusu rē yī ne?” ⁶³ Yēsu alima ti. Lōhu kyedre 'ba vo karasa ame'do zi mo, iya henye, “Mī ru 'ba Wiri didi yaanya aba mī'di yī ku mī lōmu, ayada zi ze ezē yī Korisito, Wisi 'ba Wiri ra.” ⁶⁴ Yēsu aya'ba dɔ mo zi mo iya henye, “Mo ra kaa iya ne. Miya zi ye henye, tēmī

kadra ma dagba ani, akongɔ'e Wisi a Vidī ta bi lima da kala tiri 'ba Wiri kyigo tayi tēmī fōli 'ba komoriyē.” ⁶⁵ Mati kyedre 'ba vo karasa owo kō'du ne here, ēnyī na kamo iza bɔngɔ 'bɔmo iya henye, “Ne kō'du sawiya ra. Domba kya kō'du 'ba vo hu kō'du dɔ rɔ dekpe. Owo'e kō'du sawiya ne ku. ⁶⁶ Asōsu'e a'di ra?” Zē aya'banni dɔ mo iyanni henye, “Mo o'do kō'du kyēnyē ku, mofo mo.” ⁶⁷ Zē o'binni oro komo mo, u'bōnnī mo, zē maako'e isanni mo, ⁶⁸ iyanni henye, “Ayada zi ze Korisito, ezē yī nēbī ra, ayada ēyī ra isa yī.”

Ha kiga 'ba Petero ta ra Yēsu

(Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Mati Petero edi lima yaga mī liŋɔ 'ba Kalafa, vo lō'bō kōlō tēmī mbara 'ba kyedre 'ba vo karasa ayi zi mo iya henye, “Yi kpa Yēsu aba tēmī Galilaya.” ⁷⁰ Mo iga hē nī ta da komo vidī kayo ne'e biya. Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yɔlɔ kō'du ma edi ame'do gɔ mo ne dē, ⁷¹ ēnyī asi wēnī yaga ha loko bi 'ba vurē. Mbara vo lō'bō agamo ongo mo iya zi vidīye henye, mo Yēsu 'ba Nazereta aba.” ⁷² Lōhu Petero iga hē nī aya'ba dɔ mo iya henye, “Malōmu tīnyō mayɔlɔ kora ne dē.” ⁷³ Tisi yaa ta gɔ mo vidī kora mati edinni tɔrɔ ani ne, ayinni zi Petero iyanni henye, “Yi ma kōlō tēmī zē, dayɔlɔ ze tēmī gēri me'do 'bēyī.” ⁷⁴ Petero iya henye, “Ma lōmu kō'du tīnyō ra mēdī ayada, ezē anza dē here, Wiri mī'di riti zi ma. Ma yɔlɔ kora ne dē.” Zanga ēnyī ayapa, ⁷⁵ Petero asōsu kō'du ma Yēsu ayada zi nī iya henye, “Gba kazi yapa 'ba zanga, akiya da wota henye ere, ayɔlɔ ma dē.” Mo ēnyī asi gbɔ yaga akudu na kyēnyē.

27

Oba Yēsu komo Pilato

(Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Yn. 18:28-32)

¹ Kyere 'do da mindō aba nɔɔ, kyedre 'ba vo karasa'e nni vidī kyedre eti i'di kō'du 'bēnnī ombanni ku zi Yēsu kofo. ² Zē idanni mo nyɔri aba ikanni mo, i'dinni mo zi Pilato, vo daliŋɔ mī turu 'ba Roma.

Koli 'ba Yudasi loo 'ba vo lö'bö'e

³ Mati Yudasi vo wasusu ayolo ombanni ku zi Yësu kofo, mo ayasi kö'du litë 'bëni ne, ënyï oba kôhi ñbiriri 'butëwota ne kika mo hulëhu zi kyedre 'ba vo karasa vidï kyedre ëti. ⁴ Yudasi iya zi zë henye, "Mo'do kö'du kyënyë ku zi ma kora vo kazi kö'du kyënyë ko'do ne ki'di zi ye zi kofo." Zë aya'banni do mo zi mo iyanni henye, "Anza kö'du 'beze ra dë, kö'du 'bëyi ra." ⁵ Mati Yudasi owo kö'du ne here, odrö kôhi ne komo zë ani mi yëkelu, mo ënyï asi i'bë ove gu ni gbo.

⁶ Kyedre 'ba vo karasa aködu kôhi ne iya henye, "Nenye kôhi yama ra, mi kö'du ki'di 'beze anza dekpe zi ki'di mi kutë 'ba wa sesi mi loko 'ba Wirï." ⁷ Mati ombanni do mo ku, ogonni yaka gbo kôhi ne aba na bi 'ba zi yöku tu'dë maako'e kusu. ⁸ Kö'du nere ra, yaka ne ako'jo na yaka 'ba yama le ndenye. ⁹ Kö'du mati nëbi Yeremaya iya ne, ayi ku tinyö. "Zë obanni kôhi ñbiriri 'butëwota, mati vidï 'ba Yiserele ombanni do mo zi kopi ga kö'du mo, ¹⁰ Kôhi mo ne zi yaka kogo mo aba kaa mati Yere i'di kö'du mo zi ma."

Pilato ako'jo ha Yësu

(Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Yn. 18:33-38)

¹¹ Yësu roo komo vo daliño 'ba Roma, ako'jo ho mo iya henye, "Yi ra Yere vo damöku 'ba Yuda'e?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Mo ra kaa iya ne." ¹² Mo ame'do dë na da kö'du ya'ba 'ba vo wa sösu'e, mati kyedre 'ba vo karasa'e nni vidï kyedre nani ëti. ¹³ Pilato iya zi mo henye, "Owo kö'du mati asusunni yi go mo nenye dë?" ¹⁴ Mati Yësu omba dë zi da kö'du ma kölo ya'ba ne, o'do Pilato gbo na rakaga.

Ikye vurë ra Yësu zi kofo

(Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

¹⁵ Mi kadra 'ba karama 'ba laga 'ba koli aba, vo daliño 'ba Roma ëdi kö'du aba zi kinga yaga vidï mati vidïye ako'jonnï kö'du mo tëmi kamba. ¹⁶ Mi kadra nani, kora maako ëdi mi kamba ru mo Barabasi, mo na yolo ga kö'du ko'do kyënyë. ¹⁷ Mati vidï kayo ne atoto rë nni, Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Ma vala ra

omba'e zi ma kinga zi ye? Barabasi, kodo Yësu mati ako'jo Korisito?" ¹⁸ Mo ayolo na laka, vo kalakonda 'ba Yuda'e i'dinnï Yësu zi ni ga kö'du zë na mi kumbë.

¹⁹ Mati Pilato ëdi gba alima mi loko 'ba vurë, mbara 'bomo utu kö'du kise zi mo iya henye. "O'do kö'du ako dë zi kora vo kazi kö'du yaña ne, wiri ayaza ma mi yondo ne aba ga kö'du mo." ²⁰ Kyedre 'ba vo karasa nni vidï kyedre ëti alëlunnï da vidï kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga, Yësu zi kofo. ²¹ Pilato ako'jo ha vidï kayo ne'e, iya henye, "Ma vala ra tëmi vidï riyö nenye'e, omba'e ma zi kinga zi ye?" Zë aya'banni do mo iyanni henye "Barabasi." ²² Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Mo'do a'di zi Yësu mati ako'jo Korisito ne?" Zë biya aya'banni do mo iyanni henye, "Matötö mo." ²³ Pilato ako'jo hë zë iya henye, "Kö'du kyënyë a'di mo o'do?" Ayetonni hë nni gbögbö gu kyembe aba, "Matötö mo."

²⁴ Mati Pilato ongo kö'du ma zi ni kö'do anza kpe, kazi vidï ne ënyinni na kamo, mo oba wini akaka kala ni ta da komo vidï kayo ne'e, iya henye, "Manza dë mi koli 'ba kora nenye. Ne kö'du ko'do 'be'e ra." ²⁵ Vidï kayo ne'e biya aya'banni do mo, iyanni henye, "Yama koli 'bomo malëpi gbo de ze gisi 'beze ëti." ²⁶ Pilato inga Barabasi zi zë, ta pëti mo, u'bö hu Yësu, i'di mo gbo zi tötö.

Vo wehe o'donni sawiya ra Yësu

(Mk. 15:16-20; Yn. 19:2-3)

²⁷ Here vo kanya a Pilato obanni Yësu ti'bënni mo mi loko 'ba vo kanya'e. Vo kanya kayo atoto rë nni kpo ta da kapa mo. ²⁸ Zë otönni bongö 'bomo usunni bongö konda 'ba yere ro mo. ²⁹ Here zë o'donni safo tëmi kono ayöfunni do mo. I'dinnï mövo 'ba yere kala mo ma tiri alödrönni da womo nni aba komo mo sawiya ko'do ro mo, zë iyanni henye, "Lima konda zi yi vo damöku 'ba Yuda'e." ³⁰ Zë o'binni oro komo mo, obanni mövo u'bönni do mo. ³¹ Mati zë indenni sawiya ko'do ku ro mo, zë otönni bongö konda ne 'de ta ro mo, usunni bongö omo gbï löhu ro mo. Here zë obanni mo gbo kika mo yaga zi tötö mo.

Atötö Yësu

(Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

³² Mati zë ëdi tî'bënni yaga, zë andosi dë nni kora maako aba tēmi Sirēnē ru mo Simona, vo kanya'e o'donni mo na kamo zi taka a Yësu kinjē. ³³ Zë ayinni bi mati ako'jo Gologota ne, mi kö'du ya'ba aba "Bi 'ba Kiriyingo da." ³⁴ Ani zë i'dinni a'ji zi Yësu na susē wa kata aba kuwē, mati anene ta pēti mo, mo omba dekpe kuwē. ³⁵ Mati zë atötönni mo ku, zë ayanyanni bongō 'bomo tēmi kutē nni födō ku'du aba zi yolo akalēpi zi eyi. ³⁶ Tapēti mo, alimanni ani mo kongō.

³⁷ Dō mo riyē i'dinni wayōru 'ba wasusu iya henye, "Nenye Yësu, yere 'ba Yuda'e"

³⁸ Zë atötönni vo logo riyō dakapa Yësu, ma kölō da kala mo ma tiri ma agamo da kala mo ma gali. ³⁹ Vidi mati ëdi laganni ta da kapa ne, dē nni njili Yësu lidi aba, iyanni henye, ⁴⁰ "Here omba tî'bē yēkēlu ne kiha mo akaño, kuvō mo löhu mi ko'do da wota aba. Ayomō rē yi ezē yi Wisi 'ba Wirī. Asi akaño ta da taka."

⁴¹ Tēmi gēri kölō ne, kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di nni vidi kyedre eti alimanni sawiya ko'do ra Yësu iyanni henye, ⁴² "Mo ayomō oka'e, ayomō rē ni dē. Anza mo ra dē yere 'ba Yiserele? Ezē mo ayi ku akaño ta da taka yaanya aba dakoma 'da mi mo. ⁴³ Mo oma mi Wirī, iya henye, 'Ni Wisi 'ba Wirī ra.' Laka dongō'e te, ezē Wirī omba zi mo yomō yaanya aba." ⁴⁴ Vo logo mati atötō zë da kapa Yësu ne, alidi mo kpa here.

Koli 'ba Yësu

(Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

⁴⁵ Mi kutē kadra aba mandōlu ayōfu dakaño ne biya, inde rē ni le ta pēti kadra wota aba. ⁴⁶ Gba kaa kadra wota aba, Yësu ënyi udu gu kyembe aba iya henye, "Elōyi Elōyi lema sabakatani?" Mi kö'du ya'ba aba iya henye, "Wirī ama, Wirī ama, ila ma ga a'di ya?" ⁴⁷ Kya vidi ma ëdi torōnni ani ne, iyanni henye, "Mo ëdi Eliya ko'jo."

⁴⁸ Vidi ma kölō tēmi zë aho kandi oba lifa usu mi a'ji i'di da njili mōvo, mo yōnzo zi kuwē. ⁴⁹ Kyamo'e iyanni henye, "Oro

dongō'e te, ezē Eliya ëdi tayi zi mo yomō." ⁵⁰ Yësu api riyē löhu na kyembe ila lawo gbō.

⁵¹ Bongō mati ove mi yēkēlu 'ba Wirī ne mi mo aliza riyō ko ta riyē le akaño. Dakaño akōho rē ni, lutu alihanni, ⁵² da wogo ayēhu rē nni biya, vidi kayo a Wirī mati olinni ne, ënyinni gbō na didi tēmi koli. ⁵³ Zë ilanni da wogo, ta pēti tēnyi 'ba Yësu tēmi koli, ënyi i'bënni mi gawo laka ani vidi kayo ongōnni zë.

⁵⁴ Mati vo kyēlu 'ba vo kanya'e mati nni mo aba, ëdinni ga Yësu kongō ne, ongōnni kinzikinzi biya wasisi mati o'do rē ni ne, zë na tere iyanni henye, "Mo tinyō Wisi 'ba Wirī ra." ⁵⁵ Mbara kayo mati ëdinni Yësu kōnyi, usunni go mo ta Galilaya ne, ëdinni atorō ani bi kongō ta bi kōwo. ⁵⁶ Mi kutē zë Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba, mbara 'ba Zebedeyo.

Kusu 'ba Yësu

(Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁵⁷ Mati ëdi ku na hutaga, kora vo wa dakayo maako tēmi Arimataya, ru mo Yosepa okō gbō, mo kpa vo lö'bō 'ba Yësu ra. ⁵⁸ Mo ënyi i'bē ako'jo ha Pilato kö'du yöku Yësu. Pilato i'di kö'du gbō kala konda aba zi yöku ne ki'di zi Yosepa. ⁵⁹ Yosepa olo mi bongō ma kyiyi, ⁶⁰ usu mi wogo ëni mati mo ole mi ri'di, kyigo ne. Mo alulu yitō kyedre ha wogo ne, isi i'bē wēni gbō. ⁶¹ Mariya Magadala nni Mariya ma agamo ne aba, ëdi limanni ani bi kongō zo da wogo.

Vo kanya 'ba ga da wogo kongō'e

⁶² Mi ko'do 'ba ralawo aba, kyedre 'ba vo karasanni Farasi eti andosi dē nni Pilato aba ⁶³ iyanni henye, "Kyedre dasōsu ze, mati vo ndōndō kyedre ne ëdi gba na widi, mo iya henye, 'Matēnyi tēmi koli ko'do da wota aba.' ⁶⁴ I'di kö'du zi ga wogo 'bomo ne kongō na laka le mi ko'do 'ba da wota ne, kazi vo lö'bō 'bomo i'bē alogōnni yöku mo, akayadanni zi vidi henye, ere, mo ënyi ku tēmi koli. Ndundu ndōndō ma nenye atēdi ndra na kyēnyē ta da ma dagba."

⁶⁵ Pilato ayada zi zë iya henye, “Oba'e vo kanya'e zi ti'bënni ga wogo ne kongo tëmi gëri ma laka.” ⁶⁶ Zë i'bënni da wogo a'ba'banni ga yitö ha wogo ne zi yada vidi maako ayëhu dë. Ilanni vo kanya ani zi go mo kongo.

28

Tënyi tëmi koli

(Mk. 16:1-10; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Ta pëti ko'do 'ba ralawo aba, mi kano bi kezi da mindö ko'do 'ba ralawo aba, Mariya Magadala nni Mariya vere aba ënyi i'bënni bi kongo da wogo. ² Kandi mi kadra nani kinzikinzi kyigo aköho bi. Malayika 'ba Yere ayi akaño ta komoriyë, alulu yitö ne 'de ta ha wogo alima gbo do mo. ³ Kyinë mo na laka kaa bikanyi, böngo ro mo na kanyi kaa ri'di 'ba mirë. ⁴ Vo kanya ma ëdinni ga wogo ne kongo ne, zë na tere tese aba, mora a'banni kaa vidi mati olinni ku.

⁵ Malayika ame'do zi mbara ne'e, mo iya henye, “Ere'e dë, mayolo ku ëdiye bi koma kö'du Yësu ma atötö ne. ⁶ Mo anza dë kinye, mo ënyi ku, kaa mati mo iya. Ayiye kinye, ongo'e bi mati o'banni mo zi mo. ⁷ I'bë'e kandi yaanya aba, ayada'e zi vo lö'bö 'bomo'e 'Mo ënyi ku tëmi koli. Yaanya aba mo ëdi ku ti'bë mi Galilaya dagba komo'e, ani aki'ja'e mo. Yaanya aba mayada ku zi ye.’ ”

⁸ Kandi ilanni da wogo tere aba, kpa na rakyenyi, ahonni yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e. ⁹ Kandi Yësu i'ja zë iya zi zë henye, “Rakyëyi mëdi ëti.” Zë ayinni zi mo irinni mo ta ndi mo amötunni mo gbo. ¹⁰ Yësu iya zi zë henye, “Ere'e dë, i'bë ayada'e zi öndu ma'e zi ti'bënni mi Galilaya aki'janni ma ani.”

Kö'du yëti 'ba vo kanya'e

¹¹ Mati mbara ne i'bënni zi kö'du ne yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e, kya 'ba vo kanya mati ëdinni ga wogo ne kongo ne, ënyi i'bënni hulëhu mi gawo ayadanni kö'du mati o'do rë ni ne, biya zi kyedre 'ba karasa'e. ¹² Kyedre 'ba vo karasa'e adroko rë nni vidi kyedre ëti, zë o'donni yepe 'bënni i'dinni kahi kyedre zi vo kanya ne'e. ¹³ Mora iyanni henye, “Iya'e

henye, ‘Vo lö'bö 'bomo ayinni yondo aba alogonni yöku mo mati ëdiye ako'do.’

¹⁴ Ezë vo daliño owo kö'du ne, dakalëlu ze do mo dakiya henye, mo mi'di riti dë zi ye.” ¹⁵ Vo kanya ne'e obanni kahi ne, o'donni te kaa kö'du mati ayada zi zë zi ko'do mo ne. Mora here, kö'du ne apere rë ni biya mi kutë Yuda'e ko'do ndenye aba ne.

Yësu ayada rë ni zi vo lö'bö 'bëniye

(Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Löö 1:6-8)

¹⁶ Vo lö'bö 'butë domokölö ne ënyi i'bënni da lutu mi Galilaya bi mati Yësu ayada zi zë, zi ti'bënni do mo. ¹⁷ Mati zë ongönni mo, zë ayetönni mo. Mora here, kya 'ba vo lö'bö maako'e omanni dë. ¹⁸ Yësu ehe kara, mora iya zi zë henye, “Kalakonda biya 'ba komoriyë dakaño aba, i'di ku zi ma. ¹⁹ I'bë'e zi vidi biya ta bi ne o'do'e zë na vo lö'bö ama. Abapatisiye zë mi ru 'ba 'Bu, Wisi, Lawo Kölö Laka aba, ²⁰ ayandiye zë zi koronni kö'du ki'di mati mi'di zi ye ne biya. Matëdi 'e ëti 'duwi le mi ndundu 'ba daliño aba.”

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Marako ayöru

Kö'du yëti 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 3:1-12; Lk3:1-18; Yn. 1:19-28)

¹ Nenye kö'du yöyö laka ga kö'du Yësu Korisito, Wisi 'ba Wirī. ² Ayeto rē nī kaa mati Nēbī Yisaya ayöru, “Ma kutu vo litu ama dagba komo yī zi gērī ēyī kō'jō.

³ Vidī maako ēdī mbere mī da lipī, Akō'jō'e gērī nzo zi bi Yere. O'dō'e gērī mbiyī zi mo zi lasi.”

⁴ Here Yowani alaya mī da lipī bapatisi kī'dī ehe kö'du yëti. Mo ayada zi zē motō dē nni tēmī kö'du kyēnyē zi zē bapatisi, ehe Wirī akila kö'du kyēnyē 'bēzē ne. ⁵ Vidī kayo tēmī dakaño 'ba Yuda ehe gawo kyedre 'ba Yerusalemā i'bēnnī kö'du 'ba Yowani ne kowo. Zē odro hē nni tēmī kö'du kyēnyē 'bēnnī ne ehe mo abapatisi zē mī ranga 'ba Yeredene. ⁶ Yowani usu bōngo 'bēnī o'dō tēmī yēvu 'ba jemele, ida kō'di wana gbō gē nī, ehe wakonyo 'bōmo wōmī ehe yazi mōku. ⁷ Mo ayöyö zi vidīye henye, “Kora mati mo atayi ta ga ma ne, atēdī kyedre ta da ma. Manza dē na laka zi ra ma kidē akaño zi kamoka 'bōmo kinga. ⁸ Ma bapatisi ye wini aba, mora mo akabapatisi ye Lawo Kölö Laka aba.”

Bapatisi 'ba Yësu
(Mt. 3:13-4:11; Lk. 3:21-22, 4:1-13)

⁹ Tēmī kadra nani, Yësu ayi tēmī Naz-ereta mī dakaño 'ba Galilaya zi Yowani, zi nī bapatisi mī ranga 'ba Yeredene. ¹⁰ Kandi mati Yësu asi yaga tēmī wini, mo ongo komoriyē ayēhu rē nī, ehe Lawo Kölö Laka ayi alosō dō mo kaa atu'bu. ¹¹ Here gu ayi ta komoriyē iya henye, “Yī gogo wisi ama ra. Ma na rakyenyi yī aba.” ¹² Kandi Lawo Kölö Laka o'dō mo tī'bē mī da lipī, ¹³ ani kō'do 'butēsowō mī wayōnzō 'ba Satani. Ngōtu 'ba mōku ēdinnī kpa ani, mora malayika'e ayinnī ehe akōnyinnī mo.

Yësu ako'jō kora vo kyenze kīrī sowo
(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Tapētī i'dī Yowani ku mī kamba, Yësu i'bē mī Galilaya ehe ayeto kö'du yöyö laka kazi Wirī ne yëti. ¹⁵ Mo iya henye, “Kadra ma laka oko ku ehe damōku 'ba Wirī ku kara. Oto de 'e tēmī kö'du kyēnyē 'be'e ne ehe oma'e mī kö'du yöyö laka ne.”

¹⁶ Mati Yësu i'bē ta da götī 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja kora vo kyenze kīriye riyō, Simona öndu nī Anderiya aba, ēdinnī kyenze kīrī öndu aba. ¹⁷ Yësu iya zi zē henye, “Ayiye zi ma, makayandi ye zi vidī kika zi ma.” ¹⁸ Kandi ilannī öndu 'bēnnī ne, ehe i'bēnnī mo aba. ¹⁹ Mo i'bē tisi dagba ani, ehe i'ja öndu maako'e riyō Yemisi, Yowani aba, zē gisi 'ba Zebedeyo. Zē ēdinnī mī tōngbō öndu ēnnī kō'jō nzo. ²⁰ Here mati Yësu ongo zē, mo ako'jō zē ehe zē ila 'bu nni Zebedeyo mī tōngbō kora vo loo eti, ehe i'bēnnī Yësu aba.

Kora wiri kyēnyē aba
(Lk. 4:31-37)

²¹ Yësu vo lö'bō 'bēnī eti ayinnī mī gawo 'ba Kaparanamo, mī kō'do 'ba ralawo aba, Yësu i'bē mī bi 'ba mötu, ehe ayeto kö'du yëti. ²² Vidī mati owonnī ne, zē na rakaga tēmī gērī 'ba kö'du yëti 'bōmo ne, kö'du mo anza dē kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye, ga kö'du mo ayētī kö'du kalakonda aba. ²³ Here kora dakyikyī aba mī nī ēdī mī bi 'ba mötu, ehe udu riyē, ²⁴ “Omba a'di kazi ze, Yësu 'ba Nazereta? Yī kinye ne zi yaña ze? Ma yolo ku yī ēyī ra, yī vo litu laka a Wirī.” ²⁵ Yësu ame'do na kamo zi dakyikyī ne, “Alima tiyi, ehe asi yaga ta ra kora ne.” ²⁶ Dakyikyī ne akōho kora ne na kyigo, udu na kamo, ehe asi yaga ta ro mo. ²⁷ Vidī biya na rakaga ehe ayetonni me'do na ga rē nni zi oka maako. “A'di ra here? Ne kya 'ba kö'du yandi kyiyī maako? Kora nenye ēdī kalakonda aba zi kö'du kī'dī zi dakyikyīye, ehe zē owonnī ho mo.” ²⁸ Here kö'du 'ba Yësu apere rē nī kandi ta ga bi ne biya mī dakaño 'ba Galilaya.

Yësu ako'jō vidī kayo
(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹ Yësu, Yemisi, Yowani aba, ilannī bi 'ba mötu, ehe i'bēnnī mbiyī linjo 'ba

Simona ehe Anderiya. ³⁰ Wese 'ba Simona ëdì na rakoo mi sora rakyitu aba, ehe kandi mati Yësu oko, iyanni kö'du mo zi mo. ³¹ Mo i'bë zi mo, iri kala mo ehe akonyi mo riyë. Rakyitu ne ila mo, ehe mo ayeto gbo litu zi zë.

³² Tapëti kadra alosu ku ehe hutaga oko kpa ku, vidì ikanni zi Yësu vo rakoo'e biya ehe zë mati dakyiki aba. ³³ Vidì biya 'ba mi gawo ne atoto rë nni ha loko. ³⁴ Yësu ako'jo zë mati kyö na rakoo dakyinë aba biya, ehe ore dakyiki lakyi yaga. Mo ila vo dakyikiye dë zi kö'du maako kiya, ga ko'du zë ayolonnì ku mo eyi ra.

Yësu ayëti kö'du mi Galilaya
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Mi da mindö maako gba kazi bikanyi 'ba kadra Yësu ënyi ila lijo ehe i'bë yaga tëmi gawo ga bi mbiya amötu. ³⁶ Simona abokani ëti i'bënni mo koma. ³⁷ Mati zë i'janni mo, iyanni zi mo henye, "Vidì biya ëdinni yi koma." ³⁸ Mora Yësu aya'ba da me'do zi zë henye, "Di'bë'e zo dagba zi lijo maako'e mati gbö kinye ne. Momba kpa zi kö'du yëti mi zë, kö'du nere ra mayi go mo." ³⁹ Here mo i'bë mi Galilaya kö'du yëti aba biya mi bi 'ba mötu ehe dakyiki kore aba yaga.

Yësu ako'jo kora vo mönyu
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ Kora maako ëdì na riti kazi koo mönyu ayi zi Yësu, alomvo akaño ehe alenze mo kö'du wakonyi iya henye, "Èzë omba ku, ato'bo ma ko'do nbala." ⁴¹ Yësu kö'du sösu aba, ehe iza kala ni yaga ehe ise ro mo. Mo aya'ba da me'do henye, "Momba ku. Èdì na nbala." ⁴² Kandi mönyu ila kora ne ehe ro mo gbo nbala. ⁴³ Here Yësu ise go mo, ehe utu mo 'de kandi, ⁴⁴ iya henye, "Owo te, ayada kö'du ne dë zi vidì ma kölö maako. Mora i'bë zo mbiyi zi vo karasa mayonzo yi, zi yada zi vidìye mönyu 'bëyi inde rë ni ku. I'di wakumu kaa kö'du ki'di 'ba Mosa." ⁴⁵ Mora kora ne i'bë ehe kö'du ne yada ta ga bi ne biya. Mo ame'do takanyi mi kö'du ne, here Yësu o'bo dekpe zi ti'bë mi gawo na dangölö. Mora mo alima akpa yaga mi ga bi mbiya ne'e ehe vidì ayinni zi mo tëmi ga bi ne biya.

2

Yësu ako'jo kora keje maako
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Tapëti ko'do yaa, Yësu ënyi i'bë hulëhu mi Kaparanamo ehe kö'du yöyö apere rë ni iya mo ëdì lijo. ² Vidì kayo ayinni ga bi kölö, ani bi ako oso dë mi loko, gbi le yaga ha loko bi kpa anza dë. Yësu ëdì kö'du yöyö ne yëti zi zë. ³ Vidì kora sowo okonni, ëdinni kora mati enje kyere akaño ne kinjë kika mo zi Yësu. ⁴ Ga kö'du vidì kayo, zë o'bonni dë zi kora ne kika mo zi mo. Here zë itinni bingö ta komo lembe mbiyi bi mati Yësu ëdì. Mati ayëhunnì bi ne ku, zë izanni kora ne akaño, ëdì ako'do da lanba. ⁵ Mati Yësu ongo hala ëdinni kö'du koma aba, iya zi kora keje ne henye, "Wisi ama, kö'du kyënyë 'bëyi ila ku."

⁶ Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di maako'e mati ëdì alimanni ani ne, asösunni kö'du, ⁷ "Hala mo ame'do kaa nenyë here?" Ne kö'du sawiya ra. Wiri ra nje kölö ato'bo kila kö'du kyënyë.

⁸ Kandi Yësu ayolo kö'du mati zë ëdinni asösu ne, here mo iya zi zë, "Èdiye kö'du mahere ne sösu ga a'di? ⁹ Ma vala ra anza na kyigo zi kiya zi vo keje ne, 'Ila yi ku tëmi kö'du kyënyë 'bëyi,' kodo zi kiya henye, 'Ënyi, injë lanba 'bëyi ne, i'bë'? ¹⁰ Here zi ye yolo laka Wisi a Vidì ëdì kalakonda 'ba dakaño nenyë aba zi vidì kila tëmi kö'du kyënyë, miya zi vo keje ne, ¹¹ 'Mëdi kiya zi yi, ënyi, injë lanba 'bëyi ne, i'bë lijo.' " ¹² Here mo ënyi ta da komo zë, ehe injë lanba ëni, i'bë gbo. Zë biya na rakaga, zë ayetonni Wiri, iyanni henye, "Wa mahere ne, dongo dë gba kyere."

Yësu ako'jo Lëvi
(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Yësu i'bë hulëhu löhu da göti föfö 'ba Galilaya, vidì kayo atoto rë nni zi mo ani, mo ayeto zë yandi. ¹⁴ Mati mo ëdì ti'bë lasi aba, mo i'ja vo 'be'bele kö'du ru mo Lëvi wisi 'ba Alipayo, ëdì alima mi bi 'ba 'be'bele kö'du. Yësu iya zi mo henye, "Alö'bö ga ma." Lëvi ënyi, ehe alö'bö gbo go mo.

¹⁵ Mati Yësu ëdi wakonyo liŋo a Lëvi, vo 'be'bele kö'du kayo ehe vo kö'du kyënyë kayo ko'do'e mati alö'bönni ga Yësu ne, ma kayo tëmi zë adro'bo rë nni mo aba, ehe vo lö'bö 'bomo ëti wakonyo ga bi kölö. ¹⁶ Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ru zë Farasi ne, i'janni Yësu ëdinni wakonyo ga bi kölö vo kö'du kyënyë ëti ehe vo 'be'bele kö'du'e. Here zë ako'jonnii ha vo lö'bö 'bomo'e, "Kö'du a'di mo onyo wa vidii mahere ne ëtii?" ¹⁷ Yësu owo kö'du 'bëzë ne, aya'ba do mo zi zë, iya henye, "Vidii mati rë zë na laka kazi koo, ombanni dakatöro dë, nje zë ma na rakoo. Mayi dë ga kö'du vidii laka'e, mayi ga kö'du vidii kyënyë'e."

Kö'du 'ba hakoro

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinni hë nni koro. Vidii maako'e ayinni zi Yësu, ako'jonnii ho mo, "Kö'du a'di vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinni hë nni koro, mora vo lö'bö 'bëyiye oronni hë nni dë go mo?" ¹⁹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Omba 'be'e yingoo mati ëdinni bi 'ba oze ne, zi ti'bënnii kazi wakonyo? Anza here dë. Èzë kora vo mbara ëdi gba zë aba, zë o'bönnii dë zi ko'do here. ²⁰ Kadra mo atoko ëzë oba kora vo mbara ku 'de kazi zë akoro hë nni 'da."

²¹ "Vidii maako uru böngoo ma kyiyi dë zi ko'jo böngoo ma koo. Èzë o'do here, ma kyiyi ne aya'ba tisiwa aba, ehe akire böngoo ma koo ne, ehe ako'do ogo kyedre. ²² Vidii maako odro a'ji ma kyiyi dë gbi mi löso wana ma koo. Èzë o'do here, a'ji ne akiha löso wana, ehe a'ji 'dö löso wana aba akayaŋa rë nni. Mora laka zi kope a'ji ma kyiyi gbi mi löso wana ma kyiyi."

Kö'du ko'do 'ba ralawo

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ Mi ko'do 'ba ralawo aba, Yësu ëdi atii'bë kpuru tëmi yaka 'ba nyenyo. Mati vo lö'bö 'bomo'e ëdi atii'bënnii mo aba ne, ayetonnii da nyenyo ne kowe zi konyo. ²⁴ Farasiye iyanni zi Yësu henye, "Ongoo te, kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye ëdinni kö'du mati i'bë dë ga kö'du ki'di 'ba ko'do 'ba ralawo ne ko'do go mo?"

²⁵ Yësu ënyi, aya'ba do mo zi zë iya henye, "Ako'jo'e kö'du mati Dawidi o'do mi kadra nani dë, mati mo omba wa zi konyo mi kadra mati mo vidii 'bëni ëti na o'bo ne? ²⁶ Here mo i'bë mi loko a Wiri ehe onyo mangolo'bo mati i'di zi Wiri ne. Kö'du ne o'do rë ni mi kadra mati Abiyata ra na vo karasa ma kyedre. Èdi mi kö'du ki'di 'beze nje vo karasa'e ra akonyonni mangolo'bo ne, mora Dawidi onyo, ehe i'di kpa zi vidii 'bëniye." ²⁷ Yësu aya'ba go mo zi zë iya henye, "O'do ko'do 'ba ralawo ne kö'du vidii, o'do vidii dë kö'du ko'do 'ba ralawo. ²⁸ Here Wisi a Vidii ëdi gbi na Yere 'ba ko'do ralawo."

3

Kora vo kala keŋe

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Kadra maako aba Yësu i'bë bi 'ba mötu. Kora maako ëdi ani kala mo eŋe ku. ² Vidii maako'e ëdinni ani, zë ombanni zi Yësu susu ga kö'du litë ko'do. Here zë alimanni mo kongoo kara koo mo akako'jo kora ne ndo mi ko'do 'ba ralawo. ³ Yësu ame'do zi kora vo kala keŋe ne, "Ayi turo komo ze kinye."

⁴ Here mo ako'jo ha vidii ne'e iya henye, "A'di ra kö'du ki'di 'beze ila ze zi ko'do mi ko'do 'ba ralawo? Zi konyi, koo zi ko'do na kyënyë? Zi didi vidii yomoo, koo zi yaŋa mo?" Mora 'de iyanni kö'du ako dë. ⁵ Yësu na kamo mati mo ongoo bi dë zë, ga kö'du kazi kö'du kowo. Here mo iya zi kora ne, "Iza ga kala yi ne yaga." Mo iza yaga, a'ba na laka löhu. ⁶ Here Farasiye ilanni bi 'ba mötu ne, ehe atoto rë nni kandi vidii 'ba Heroda ëti, o'donni yeŋe zi Yësu kofo.

Vidii kayo da kapa föfo

⁷ Yësu vo lö'bö ëni ëti ëdi ti'bënnii ha föfo 'ba Galilaya, vidii kayo alö'bönnii go mo. Vidii ne maako'e ayinni tëmi Galilaya, Yudiya, ⁸ Yerusalem, Edome, ta dakaŋo kafo ranga 'ba Yeredene, Tiyere, Sidoni aba. Vidii ne ayinni biya zi Yësu ga kö'du wa mati zë owonni mo ëdi ako'do. ⁹ Ga kö'du vidii ayo takanyi, Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye makojonni tönbo nzo zi ni tëkyi mi mo, kazi vidii utunni ni. ¹⁰ Mo akajo'vo rakoo kyo, ehe zë mati gba

na rakoo ne nduwë rë nni sikyi dagba ga kö'du zi ro mo kise. ¹¹ Èzë vidì mati èdinni dakyikyì aba mi nni ongönni mo, akalëpinni akaño, akiyanni henye, “Yi wisi 'ba Wirì.” ¹² Here Yësu iya zi dakyikyì ne'e, mayadanni dë zi vidì eyi 'bëni ni.

Yësu inzi vo litu 'butë dömoriyö
(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Here Yësu i'bë riyë da lutu, ako'jo vidì mati mo omba ne tayinni zi ni. Zë ayinni zi mo, ¹⁴ mo inzi 'butë dömoriyö tëmi zë, i'di ru zë ku vo litu'e, mo ayada zi zë henye, minzi ye ku zi tëdiye ma aba, zi kutu'e kpa yaga ti'bë kö'du yeti, ¹⁵ zi tëdiye kpa kalakonda aba zi dakyikyì kore mo yaga.

¹⁶ Nenye ma 'butë dömoriyö mati mo inzi, Simona, Yësu i'di ru mo Petero, ¹⁷ Yemisi öndu ni Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo, Yësu i'di ru dë zë Bonerega kö'du ya'ba aba piwo, ¹⁸ Anderiya, Pilipo, Baratolomoya, Matayo, Toma, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Tadöyösu, Simona mati o'do lovo 'ba dakaño 'bëni, ¹⁹ Yudasì Sikereto mati asusu Yësu zi kofo mo ne.

Yësu Belezobulu aba
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23)

²⁰ Yësu i'bë ödu loko, vidì kayo atoto rë nni, here Yësu vo lö'bö 'bëni eti i'janni kadra 'ba zi wakonyo dë. ²¹ Mati vo dakota 'bomo owonni kö'du ne here, i'bënni zi go mo kongö, ga kö'du vidì èdinni akiya, “Mo arifo ku.”

²² Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di maako'e, mati ayinni ta Yerusalema ne, iyanni henye, “Mo edi Belezobulu aba mi ni.” Ne yere 'ba dakyikyìye ra i'di kyigo ne zi mo zi kore zë yaga. ²³ Here Yësu ako'jo zë zi ni, ame'do zi zë tëmi mala. “Hala Satani akore Satani yaga? ²⁴ Èzë damöku inye rë ni na gbongo gbongo, damöku ne akalëpi. ²⁵ Here èzë dakota inye rë ni na gbongo gbongo, dakota ne akalëpi. ²⁶ Here èzë damöku 'ba Satani inye rë ni na gbongo gbongo, o'bo tëhi dë, akalëpi, akinde rë ni. ²⁷ Vidì kölo maako o'bo dë zi tödu mi loko 'ba kora vo tembe zi wasisi omo kolö, nje èzë mo ida kora vo tembe ne ku dagba, atehe 'da

wa omo kolö. ²⁸ Miya zi ye tinyö henye, akato'bo vidì kila tëmi kö'du kyënyë 'bëzë ne biya, ehe me'do lasa 'bëzë biya. ²⁹ Here vidì mati akame'do kö'du kyënyë ra Lawo Kölo Laka ne ila mo dë, ga kö'du mo o'do kö'du kyënyë ma nburu nburu ne ku.” ³⁰ Yësu iya kö'du ne here, ga kö'du vidì maako'e èdinni akiya “Dakyikyì ra edi mo ko'do.”

Ma 'ba Yësu öndu mo eti
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Here ma 'ba Yësu öndu mo eti okonni. Zë oronni 'de yaga ta ra loko, utunni kö'du kise kö'du ko'jo ga kö'du mo. ³² Vidì mati èdinni alima kpo ta ra Yësu, iyanni zi mo henye, “Ongö te, ma yi, öndu yiye eti èdinni yaga, zë ombanni yi.” ³³ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, “Eyi 'bëni ma ma? Eyiye 'bënni öndu ma'e?” ³⁴ Mo ongö bi da vidì mati edi alimanni kpo ta ra ni, iya henye, “Ongö'e te, kinye ne ma ma öndu ma'e eti. ³⁵ Vidì mati o'do wa mati Wirì omba zi mo ko'do ne, mo öndu ma, emi ma, ehe ma ma.”

4

Mala 'ba vo kofo kilì
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Kadra maako aba löhu, Yësu ayeto kö'du yandi da kapa föfö 'ba Galilaya. Vidì mati atoto rë nni kpo ta ro mo ne, èdinni kyö, here mo ëkyi mi tönbö, alima mi mo. Tönbö ne edi mi föfö, vidì kayo ne'e orö 'bënni 'de yaga da göti 'ba föfö. ² Mo alima kö'du kayo ne yandi mo zi zë tëmi mala. Mi kö'du yandi 'bomo ne mo iya henye, ³ “Owo'e te. Kora maako i'bë yaga kofo kilì mi yaka. ⁴ Mati mo ili kofo ne mi yaka, maako'e alëpi da ga gëri, ali ayinni, onyonni 'de. ⁵ Maako'e alëpi dakaño ma ri'di aba, mati kaño nje tisiwa aba ne. Kandi kofo ne ötu, ga kö'du kaño ne ayöndu dë. ⁶ Here kadra ayi riyë, o'bo wevo ma luru ne, ga kö'du ngara'da mo ödu dë na laka mi kaño. ⁷ Kofo maako'e alëpi mi kutë kono, övu ayasi wevo ni, mora 'de ana dë. ⁸ Kofo maako'e alëpi mi kaño ma laka ne, wevo mo asi, övu, ana i'jö. Maako'e èdinni

i'jō aba 'butēwota, maako'e 'butēmodaka, maako'e lamikölö." ⁹ Yēsu aya'ba gō mo zi zē iya henye, "Mo mati ēdī mbili aba, mowo kö'du ne."

Kö'du a'di mo ayandi kö'du tēmī mala
(Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)

¹⁰ Mati Yēsu ēdī kutī nī aba, vīdī maako'e mati owonni kö'du mo ne, ayinni zi mo vo litu 'butē dōmoriyō eti, ako'jonni hō mo zi mī mala ne'e yada. ¹¹ Yēsu aya'ba dō mo zi zē, iya henye, "Kö'du koho 'ba damōku 'ba Wiri i'di ku zi ye. Mora zi vīdī maako'e kö'du koho akayandi tēmī mala. ¹² Here zē akongonni akongō, mora 'de kaa ongonni dē.

Ēzē o'donni here akotō dē nni zi Wiri, akila zē."

Yēsu ayada mī mala 'ba vo kofo kilī
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, "Ayōlō'e mī mala ne dē? Akayōlō'e mala maako'e hala? ¹⁴ Vo kofo kilī ne ilī kö'du me'do 'ba Wiri. ¹⁵ Vīdī maako'e kaa kofo mati alēpī da ga gēri. Kandi ēzē owonni kö'du me'do ne, Satani ayi oba 'de. ¹⁶ Vīdī maako'e kaa kofo mati alēpī da rī'di. Kandi ēzē owonni kö'du me'do ne, irinni na rakyenyi. ¹⁷ Mora ödu dē gbo mī zē, here ne o'bo limanni 'diri dē. Ēzē riti maako mandere wakofo ayi ga kö'du me'do ne, zē akilanni 'de. ¹⁸ Vīdī maako'e ēdinni kaa kofo mati ilī mī kutē kono. Ne ēdī zē mati owonni me'do ne, ¹⁹ kö'du sōsu, lōvō 'ba kōhi, lōvō kö'du wakyō, akakōhō me'do ne, mora ananni i'jō dē. ²⁰ Vīdī maako'e ēdinni kaa kofo mati ilī mī kaño laka. Zē owonni me'do ne, ombanni dō mo, ananni i'jō maako'e 'butēwota, maako'e 'butēmodaka, maako'e lamikölö."

Lamba hu sora
(Lk. 8:16-18)

²¹ Yēsu alima nduwē kiya zi zē henye, "Vīdī maako here ne, oba lamba ndō kika mo hu sikō mandere hu sora? Anza here dē, i'di lamba da tarabiza. ²² Wa mati ēdī 'de kōwō na koho akika yaga bikanyi. Wa mati ayōfu dō mo ne, akayēhu dō mo yaga. ²³ Owo'e kö'du ne, ēzē ēdiye mbili aba."

²⁴ Mo iya kpa zi zē henye, "Kö'du mati mēdī akiya zi ye ne, oze mbiliye na laka

zi kowo mo. Wa yeri mati ēdī ako'dō'e zi oka'e, ako'dō kpa zi ye. ²⁵ Vīdī mati ēdī mo aba, aki'di zi mo kyō. Vīdī mati anza mo aba, akoba 'de kazi mo."

Mala kö'du tövu 'ba kofo

²⁶ Yēsu nduwē kiya mo aba zi zē, iya henye, "Damōku 'ba Wiri ēdī henye. Kora maako ilī kofo mī yaka enī. ²⁷ Mati mo o'do yōndō aba, ēnyī kadra aba, kofo ne biya ēdinni ku mbili kī'di, ēdinni kpa ku tövu. Mo ayōlō dē hala o'do rē nī here. ²⁸ Kaño ra o'do wevo ne na bi dēni zi tövu, zi ta na lōgō. Dagba biriti mo ma luru ne akalaya, mbili mo, ehe ndundu mo mbili ma ndō i'jō aba. ²⁹ Mati i'jō ne alōtri ku, kora ne ayeto kumu mo kulu aba, ga kö'du mo ayōlō kadra mo o'ko ku."

Mala kö'du kofo 'ba masatada
(Mt. 13:31-32,34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Yēsu ako'jo kö'du henye, "Dakiya ze damōku 'ba Wiri ēdī kaa a'di? Mala a'di dako'dō ze zi yada mo? ³¹ Ēdī kaa kofo 'ba masatada, kofo mati tisi riri mī dakaño ne. ³² Ta gō mo yaa, övu riyē, ayi kyedre ta da wevo ne'e biya. I'di ngora nī ma kyedre mo'e yaga, ali ayinni, uvō loko enni mī galili mo."

³³ Yēsu ayēti kö'du kise 'bēni tēmī mala maako'e. Mo ayada zi zē kyō, kö'du zi zē tō'bo yōlō mo. ³⁴ Mo o'bo dē me'do zi zē kazi mala. Ēzē mo ēdī vo lō'bō 'bēni eti, mo akayada kö'du ne'e biya zi zē.

Yēsu adōrō buluku da wini
(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ Mī da hutaga mī ko'do nani, Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniye, "Ēnyī di'bē'e kyēti 'ba föfö." ³⁶ Here zē ilanni vīdī kayo ne'e, ehe vo lō'bō'e ēkyinni mī tōñbō, mati Yēsu ēdī alima nzo mī mo, obanni mo nni aba. Tōñbō maako'e alō'bōnni kpa ga ndi mo.

³⁷ Truku'du buluku kyigō aluku riyē kagba 'ba wini, ayeto ku likō riyē mī tōñbō, here omba ku kara zi koso wini aba. ³⁸ Yēsu ēdī 'de hulēhu mī tōñbō ako'do dē nī taka gara aba. Vo lō'bō 'bōmo'e alironni mo iyanni henye, "Vo komoyandi, asōsu 'bēyi kö'du dē, ze hiya kara zi koli?"

³⁹ Yësu ënyî riyë, ame'do na kamo zi buluku, iya zi wini kagba ne henye, “Ɔro, ti!” Buluku nni wini kagba aba ɔɔnni, bi gbɔ liwo. ⁴⁰ Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye henye, “Kö'du a'di ëdiye atere gɔ mo? Anza'e dë koma aba?” ⁴¹ Zë tere kyedre aba, ako'jo ha oka maako, “Kora nenyë ëyi? Buluku wini kagba aba, ɔwɔnni mo?”

5

Yësu ako'jo kora dakyikyî aba (Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Yësu vo litu 'bëni ëti ënyî i'bë ɔkɔnni kyëti kapa föfö 'ba Galilaya mi dakaŋo 'ba Gerasa. ² Kandi mati Yësu asi yaga tëmi tɔŋbö, andosi dë nni kora maako aba, asi tëmi wogo 'ba da wogo ani ne. Kora ne ëdi dakyikyî aba mi ni. ³ Mo ëdi alima mi kutë da wogo. Vidî ako ɔ'bo dekpe zi sesi mo na kida nyɔri aba. ⁴ Da kyɔ ndi mo kala mo aba ëdi na kida, mora ta ga kadra ne biya mo akisi nyɔri ne, ehe akikye mi kɔhi ne ta ndi ni na nzoyi. Mo embe 'beri, vidî maako ɔ'bo dë zi mo kiri. ⁵ Kadra yɔndɔ aba mo ëdi lima alasi tëmi da wogo kpuru ta da lutu, kudu aba rë ni kumu yitö aba.

⁶ Mo na kɔwɔ mati ongɔ Yësu, here aho alɔdro domo ni aba akaŋo komo Yësu. ⁷ Here mo alörö na kyembe, iya henye, “Yësu wisi 'ba Wirî omba a'di kazi ma? Lömu mi ru Wirî, ma lenze yi, i'di riti dë zi ma.” ⁸ Mo iya kö'du ne ga kö'du Yësu ëdi akiya henye, “Dakyikyî asi 'de yaga ta ra kora ne.”

⁹ Here Yësu ako'jo hɔ mo iya henye, “Ru yi ëyi?” Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Ru ma 'Gboko,' ga kö'du dëdi ze kyɔ.” ¹⁰ Mo zɔ nduwë Yësu lenze kazi ore dakyikyî ne'e yaga ta dakaŋo nani.

¹¹ Ani wa'do kayo ëdinni kara dakapa lutu wakonyo. ¹² Here dakyikyî ne'e zɔ rë nni la'ba zi Yësu, iyanni henye, “Utu ze zi wa'do ne'e, zi ze ti'bë tɔdu mi zë.”

¹³ Mo ila dakyikyî ne'e ti'bë, ödunni gbɔ mi wa'do ne'e. Wa'do ne'e ëdinni biya kaa kpulukuriyö, ahonni akaŋo mi föfö, ehe aluyinni.

¹⁴ Kora mati ëdinni ga wa'do ne'e kongɔ, ahonni 'de, ayöyönni kö'du ne mi gawo

mi halinɔ kö'du mati o'do rë ni ne, yada zi vidî. Vidî ënyî i'bënni biya kö'du mati o'do rë ni ne kongɔ. ¹⁵ Mati ayinni zi Yësu, zë ongɔnni kora mati ëdi kani gboko 'ba dakyikyî ëti mi ni ne, mo ëdi alima ani bongo aba rë ni, do mo ku na laka, zë biya na tere. ¹⁶ Zë mati ongɔnni komonni aba, ayadanni zi vidîye kö'du mati o'do rë ni zi kora mati dakyikyî aba ne, ehe kö'du 'ba wa'do ne'e. ¹⁷ Here zë ako'jonnî ha Yësu zi tënyî ati'bë 'de tëmi dakaŋo ënni.

¹⁸ Here mati Yësu omba ku zi ti'bë zi tëkyî mi tɔŋbö, kora mati ëdi kani dakyikyî aba mi ni ne, alenze mo iya henye, “Di'bë ze yi aba.” ¹⁹ Yësu ila mo dë zi ti'bë ta gɔ mo, iya zi mo henye, “I'bë linɔ zi vo dakota 'bëyiye, ayada zi zë hala kö'du mati Yere o'do zi yi, laka 'bɔmo zi yi ëdi hala.” ²⁰ Here kora ne ënyî i'bë biya kpuru tëmi Gawo 'Butë ne'e, kö'du mati Yësu o'do zi ni ne yada mo aba. Vidî mati owonni kö'du ne biya na rakaga.

Wu'jë 'ba Yayiro nni mbara mati ise ra *bongo 'ba Yësu*

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Yësu ënyî i'bë hulëhu kyëti kapa 'ba föfö vere. Ani da kapa föfö, vidî kayo atɔtɔ rë nni kpo ta da kapa mo. ²² Here vere maako ru mo ëdi Yayiro, mo ra na vo dagba 'ba bi 'ba mötu ani, mati mo ɔkɔ, ongɔ Yësu, mo umë rë ni akaŋo ndi mo, ²³ alenze mo kö'du komba aba, iya henye, “Wu'jë tisi 'bama na rakɔɔ. Akɔ ayi, i'di kala yi do mo, here zi mo tëdi na laka, na didi.” ²⁴ Yësu ënyî i'bënni mo aba.

Here vidî kayo mati ëdinni ati'bë Yësu ëti ne, ëdinni mo diri ta da kapa biya. ²⁵ Here mbara maako ëdi ani, na riti ga kö'du yama ëdi taho ta rɔ mo kazi tɔrɔ kɔɔ 'butë dɔmoriyö. ²⁶ Dakatörö kayo ëdinni le ɔwɔ ki'di zi mo. Mo ayaŋa kɔhi 'bëni biya, mora here ne zi ta'ba na laka anza dë, ëdi wëni zɔ rë ni kidra dagba ta ga kadra biya. ²⁷ Mo owo kö'du Yësu, ënyî ayi kafo mo mi kutë vidî kayo ne. ²⁸ Mo iya na bi dëni henye, “Ëzë mise gbî le nje bongo rɔ mo ne, matëdi na laka.” ²⁹ Mo ongɔ here ise bongo rɔ mo ne, kandi yama ɔrɔ, mo ayɔlɔ ku mi ida rë ni henye, na kɔ'jo rë ni ku tëmi riti kyedre 'bëni ne.

³⁰ Yësu kandi ayolo henye, kyigo asi ku ta rë ni yaga. Mo opi rë ni kpo tëmì kutë vidì kayo ne, ako'jo kö'du henye, “Èyì ra ise ra bongo ama?” ³¹ Vo lö'bö 'bomo aya'bannì da me'do zi mo henye, “Ongo te vidì kayo mati èdinnì yì kuru ne, kö'du a'di ako'jo 'bèyì kö'du go mo henye ere, ‘Èyì ra ise ra ma?’ ”

³² Yësu zo nduwë lima bi kongò kpo ta rë ni zi yolo èyì ra o'do kö'du ne. ³³ Here mbara ne ayolo kö'du mati o'do rë ni zi ni ne, mo ayi tese aba na tere, alodro ndi mo, ayada kö'du tinyö mati o'do rë ni ne biya zi mo. ³⁴ Yësu aya'ba da me'do zi mo henye, “Wu'jè ama, koma 'bèyì o'do yì ku nbala. I'bè na rakyèyì, mak'o'jo yì tëmì riti ne.”

³⁵ Mati Yësu èdì kö'du ne kiya, Vidì maako'e ayinnì ta lijo 'ba Yayiro, ayadannì zi mo henye, “Wu'jè 'bèyì oli ku. Kö'du a'di kpe zi riti k'i'di ra vo komoyandi ne go mo?” ³⁶ Yësu oze mbili ni dè da kö'du mati iyannì ne, mo aya'ba zi Yayiro henye, “Ere dè, nje kolò koma.”

³⁷ Here mo ila vidì ma kolò maako dè zi ti'bè ni aba dagba, nje Petero, Yemisi, öndu ni Yowani aba. ³⁸ Mati zè okonni lijo 'ba Yayiro, Yësu ongo bi apere rë ni ku na yawa, owo kuyè riyè kudu rala'ba aba. ³⁹ Mo ènyì i'bè ödu loko, iya henye zi zè “Kö'du a'di bi apere rë ni go mo na yawa here? Kö'du a'di èdiye kudu go mo? Wu'jè tisi ne oli dè, èdì önbö ako'do.”

⁴⁰ Here zè ogonni mo. Mora here mo ore zè biya yaga, oba 'bu 'ba wu'jè tisi ne, ma mo, vo lö'bö 'bèniye wota. Mo ènyì i'bè ödu mi loko mati yöku wu'jè tisi ne o'ba 'do mo.

⁴¹ Mo iri kala mo, iya zi mo henye, “Talita Kumu.” Kö'du ya'ba aba henye, “Wu'jè tisi, miya zi yì, ènyì riyè.” ⁴² Here mo ènyì, alasi kpo. Koo 'bomo èdì 'butè domoriyö. Mati kö'du ne o'do rë ni, zè biya na rakaga. ⁴³ Yësu i'di kö'du kise anza dè zi zè yada zi vidì kolò maako, ehe mo iya henye, “I'diye wa zi mo zi konyo.”

6

Omba Yësu dè mi Nazereta
(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Yësu ènyì ila bi nani, ehe i'bè hulèhu mi gawo 'ba dakaño 'bèni. Vo lö'bö 'bomo'e i'bènni mo aba. ² Mi ko'do 'ba ralawo aba, mo ayeto kö'du yandi mi bi 'ba mötu. Vidì kayo èdinnì ani, mati zè owonni kö'du mo, zè biya na rakaga. Zè ako'jonnì kö'du iyannì henye, “Here mo i'ja kö'du ne biya ta kila? Kö'du yolo 'ba a'di ra here mati i'di zi mo ne? Hala mo èdì kö'du koro ne'e ko'do mo? ³ Mo anza vo kaga kisè, wisi 'ba Mariya, öndu 'ba Yemisi, Yosepa, Yudasi, Simona aba? Anza dè èmi mo'e ra èdinnì alima kinye ne?” Here zè ombannì mo dè.

⁴ Yësu ènyì iya zi zè henye, “Nèbi owo ta bi ne biya, nje vidì mi gawo lijo 'bomo, karo mo'e, vo dakota 'bomo èti ra ombannì mo dè.” ⁵ Mo omba dè zi kö'du koro ako'e ko'do ani, mo i'di kala ni nje da vidì 'ba rakoo gbongo maako'e, ehe ako'jo zè gbo. ⁶ Mo rakaga kyedre aba ga kö'du vidì anzannì dè kö'du koma aba.

Yësu utu vo litu 'butè domoriyö yaga
(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

Yësu ènyì i'bè kpo ta ra dakaño nani komo vidì yandi aba. ⁷ Mo ako'jo vo litu 'butè domoriyö ne'e bi kolò, utu zè yaga na riyö riyö. Mo i'di kalakonda ndra ta da dakyikyì ne'e.

⁸ Mo ise go mo zi zè, “Oba'e waako dè 'e aba ta bi ti'bè 'be'e ne, mangolo'bo manza dè, anboro 'ba wa lenze manza dè, kahi manza kpa dè mi bongo re 'e, nje movo. ⁹ Usu'e kamoka, ehe injè'e kya 'ba bongo dè èti. ¹⁰ Èzè ödu'e mi lijo, alima'e mi lijo nani le ila'e gawo nani. ¹¹ Èzè gawo mati ayiye mi mo vidì ombannì dè 'e kiri kala kyedre aba, mandere ombannì dè zi kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani, akyito'e turufu ne 'de ta ndiye. Ne atèdì zi zè na wasënë.”

¹² Here zè ènyì i'bènni yaga kö'du yeti aba zi vidì dè nni koto tëmì kö'du kyènyè 'bènni ne'e. ¹³ Zè orenni dakyikyì yaga, apisinnì yèni ra vo koo'e, ako'jo zè gbo.

Koli 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Yaanya aba Yere Heroda owo kö'du ne, ga kö'du wa komba 'ba Yësu inde bi biya. Vidì maako'e iyannì henye, “Yowani Bapatisi ra ènyì ku na didi tëmì

koli, kö'du nere ra mo ëdî kyigo nenyè aba zi tëdî kö'du koro ne'e ko'do mo." ¹⁵ Vidi maako'e iyanni henye, "Mo Eliya ra." Agamo'e iyanni henye, "Mo nëbi ra, kaa tëmî ma kôlô mati ëdinni kani kyere nani."

¹⁶ Mati Heroda owo kö'du ne, iya henye, "Mo, Yowani Bapatisi, mati mikye do mo 'de nere ra ënyî tëmî koli." ¹⁷ Heroda ra na bi dëni i'dî kö'du zi Yowani kîrî, kida mo, ku'du mo mî kamba. Heroda o'do kö'du ne here ga kö'du mo oze Herodiya, mo le na mbara 'ba öndu mo Pilipo ne. ¹⁸ Yowani Bapatisi zo nduwë kö'du ne yada mo zi Heroda. "Anza dë na laka zi yî mbara 'ba öndu yî koze." ¹⁹ Here Herodiya irî kö'du ra Yowani, omba zi mo kofo. Mora mo o'bo dë, ²⁰ ga kö'du Heroda ere Yowani, ga kö'du mo ayolo Yowani ne, mo vidi laka ra, ehe agaga go mo. Heroda ëdî le kö'du yëti 'ba Yowani sösu, mora mo omba zo nduwë zi kowo mo.

²¹ Ndundu mo aba Herodiya i'ja gëri laka 'bëni. Èdî mî ko'do ko'jo kadra 'ba Heroda, mo o'do kyere, ise vidi kyedre 'ba turu'e biya, vo wehe'e, vidi kyedre 'ba Galilaya ëti. ²² Mati wu'jë 'ba Herodiya ne ayi, olo komo vidiye, kö'du ne eme ra Heroda nni yingo 'bomo ëti.

Here Yere Heroda iya zi wu'jë ne henye, "A'di ra omba zi tëdî zi yî? Maki'dî zi yî wa mati omba." ²³ Ha ki'dî lömu aba mo iya zi wu'jë ne henye, "Miya henye, maki'dî wa mati ako'jo kö'du mo ne zi yî, ëzë ëdî le kyedre kaa kutë damöku 'bama."

²⁴ Here wu'jë ne asi i'bë zi ma nî yaga. Ako'jo ho mo, "A'di ra makako'jo kö'du mo?" Ma mo aya'ba da me'do iya henye, "Ako'jo kö'du ga da Yowani Bapatisi." ²⁵ Here wu'jë ne aho kandi hulëhu zi ti'bë kö'du ne kiya zi Yere Heroda, iya henye, "Momba zi yî ki'dî zi ma kinye yaanya aba ne da Yowani Bapatisi mî kakpa ne."

²⁶ Mati Yere Heroda owo kö'du ne here, o'do mo na rasösu. Mo o'bo dekpe zi komba dë zi wu'jë ne, ga kö'du mo o'do ku na lömu ta da komo yingo 'bëni ne'e biya. ²⁷ Here mo utu vo kanya 'bëni kö'du ki'dî aba zi ti'bë da Yowani kika mo. Vo kanya ënyî i'bë mî kamba, ikye da Yowani

'de. ²⁸ Mo ika mî kakpa, i'dî zi wu'jë ne, ehe mo i'dî gbo zi ma nî. ²⁹ Mati vo lö'bô 'ba Yowaniye owonni kö'du ne, zë ayinni, obanni yöku mo, i'bë usunni.

Yësu i'dî wakonyo zi vidi kpulukumuyi (Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

³⁰ Mati vo litu i'ja rë nni Yësu ëti, a'banni wa mati zë o'donni, yandinni ne yada mo zi Yësu. ³¹ Here vidi kayo ëdî tayinni ehe ëdî ti'bënni, here Yësu vo litu 'bëni ëti, i'janni kadra 'ba zi wakonyo dë. Here mo iya zi zë henye, "Ënyî di'bë'e 'de bi maako na bi de ze kutu ze aba, zi ye re 'e lawo tisi."

³² Here zë ënyinni, ayetonni tëkyî mî tönbö ti'bë yaga na bi dë nni bi mbiya maako. ³³ Mati vidi kayo ne'e ongonni zë ëdinni ati'bë, kandi ayolonni zë, here ënyî i'bënni biya tëmî gawo ne'e, ahonni dagba ta dakaño, okonni dagba bi nani ta komo Yësu vo litu 'bëni ëti. ³⁴ Mati Yësu asi yaga tëmî tönbö, mo ongo vidi kayo ne'e, di'di mo oso ndo na kö'du sösu ga kö'du zë, ga kö'du zë kaa timëlë ma kazi vo yako. Here mo ayeto zë yandi kö'du kyo aba.

³⁵ Mati kadra omba ku zi loso, vo lö'bô 'bomo'e ayinni zi mo iyanni henye, "Ongo te, kadra anza kpe bi nenyè na möku. ³⁶ Utu vidi nenyè'e zi zë ti'bënni mî liño mati ëdinni kpoko kinye zi zë wakonyo kogo zi konyo."

³⁷ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zë zi konyo." Zë ako'jonnî ha Yësu, "Kohi ne vidi ako'do loo yehwe modomowota zi ki'ja. Omba zi ze ti'bë yaña kohi lamiriyö ne da mangolo'bo zi to'bo zë?"

³⁸ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Ëdiye mangolo'bo aba ndö? I'bë'e te kongö." Mati i'janni, iyanni kö'du mo zi mo henye, "Mangolo'bo ëdî muyi, kyenze riyö." ³⁹ Yësu iya zi vo litu 'bëniye zi kiya zi vidi ne'e biya zi rë nni kinye na gbongo gbongo, ma limanni akaño da loma kyekpe ne. ⁴⁰ Here vidi ne'e biya alimanni na ratoto gbongo gbongo lamikölö maako'e 'butëmuyi.

⁴¹ Yësu oba mangolo'bo muyi ehe kyenze riyö ne, ongo bi komoriyë, o'do

öwö'di zi Wiri. Mo owe mi mangol'bo ne, i'di zi vo lö'bö 'bëniye zi yanya mo zi vidiye. Mo inye mi kyenze riyö ne kpa ta gë zë biya. ⁴² Vidi biya onyonni, ehe ɔvɔnni gbo. ⁴³ Vo lö'bö'e atɔtɔnni kɔsɔ mangol'bo kyenze aba mati ɔsɔ ne mi бага 'butë domoriyö. ⁴⁴ Watiti 'ba vidi mati onyonni wa ne kpulukumuyi.

Yësu alasi ta da wini
(Mt. 14:22-33; Yn. 6:15-21)

⁴⁵ Kandi Yësu i'di vo lö'bö'e tëkyinni mi tɔɔnbö ti'bënni dagba komo ni mi Beteseyida ta kafo föfö, mora here mo iya kö'du zi vidi kayo ne'e mi'bënni liɔ. ⁴⁶ Ta ga kö'du kiya 'bomo zi vidi kayo ne'e, i'bë'e gbo, mo ënyi i'bë da lutu amötu. ⁴⁷ Mati hutaga ɔkɔ, tɔɔnbö ëdi ku 'de mi kutë 'ba föfö, mora Yësu nje kutu ni aba da göti. ⁴⁸ Mo ongo vo lö'bö 'bëniye ëdinni ku rë nni ki'di zi ko'do mo ngari aba, ga kö'du ëdinni akopi ta ga bi tayi 'ba buluku. Kutë yɔndɔ aba mo i'bë zi zë, lasi aba ta da wini. Mo omba zi laga ta da kapa zë, ⁴⁹ mora mati ongonni mo ëdi alasi ta da wini ne, asösu 'bënni iyanni wakoro ra, ehe a'banni hë nni gbögbö lörö aba. ⁵⁰ Mati ongonni mo ne, zë biya na tere. Mora Yësu ame'do zi zë kandi, iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra. Ere'e dë." ⁵¹ Here mo ënyi ëkyi rë zë mi tɔɔnbö ehe, buluku ɔɔ. Vo lö'bö'e biya na rakaga, ⁵² ga kö'du koro 'ba mangol'bo mati mo o'do zi vidi kpulukumuyi konyo mo ne, ödu dë gba dë zë.

Yësu akö'jo vo koo'e mi Genesereta
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Zë ënyi umunni kyëti föfö da göti 'ba Genesereta, ehe idanni tɔɔnbö ani. ⁵⁴ Mati ilanni tɔɔnbö ne, vidi ayolɔnni Yësu. ⁵⁵ Here zë ënyi ahonni ta bi ne biya. Èzë owonni bi mati mo ëdi 'domo, injënni vidi 'ba rakoo'e da laɔba kika mo zi mo. ⁵⁶ Bi mati biya Yësu i'bë ta 'domo ne, mi gawo, mi daliɔ maako'e, vidi ako'banni zë mati na rakoo ne, ga bi 'ba wakogo. Akalenzenni mo gbï nje zi zë ha bongo 'bomo kise, zë mati biya isenni ne, akö'jo zë na laka.

7

Yandi kö'du 'ba ti'da nbala aba
(Mt. 15:1-9)

¹ Here Farasi maako'e nni vo komoyandi 'ba kö'du ki'di mati ayinni ta Yerusalem ne, atoto rë nni kpo da kapa Yësu. ² Zë ongonni kya 'ba vo lö'bö 'bomo maako'e ëdinni wakonyo kala aba na ti'da kazi kaka. ³ Farasiye Yiserele'e ëti onyonni wa dë here, nje ëzë akaka kala nni ku tëmi gëri 'ba 'bu nniye. ⁴ Zë onyonni wa maako mati ayi ta bi 'ba wakogo, nje ëzë akakanni rɔ mo ku dagba. Ehe irinni ga ndi gëri kyɔ 'ba 'bu nniye, kaa siko kaka, kyere kaka, tele kaka aba.

⁵ Here Farasiye vo kö'du ki'di 'ba komoyandiye ëti ako'jonnï ha Yësu, "Kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye irinni ga ndi kö'du yandi mati i'di zi ze akaɔo kazi 'bu ze dë, mora ëdinni wakonyo kala aba na ti'da."

⁶ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, "E vidi 'ba komokandi nenyë, Yisaya ra ayolɔ kö'du kiya ga kö'du 'be'e, ayöru, iya henye,

'Vidi nenyë'e oronni ma, Yere Wiri, nje hë nni aba,

mora di'di zë na kowɔ ta ra ma.

⁷ Mötu 'bëzë na yawa zi ma,

kö'du yandi 'bëzë ayi nje kazi vidiye.'

⁸ I'diye kö'du ki'di 'ba Wiri da kapa, ehe ɔwɔ'e kö'du yandi 'ba vidi."

⁹ Yësu zɔ nduwë, "Èdiye gëri 'ba kö'du ki'di 'ba Wiri komba dë aba, ga kö'du zi ye kiri kö'du yandi 'be'e ra. ¹⁰ Mosa iya henye, 'Oro 'bu yi ma yi aba, ëzë vidi maako awili 'bu ni mandere ma ni, aki'di mo zi kofo.'

¹¹ Mora ayandiye henye, Vidi mati ëdi wa aba, zi ki'di zi 'bu ni konyi mandere ma ni, mora mo atö'bo kiya, 'Nenyë Korobani,' kö'du ya'ba aba henye, 'ba Wiri ra.' ¹² Ila'e mo dekpe zi konyi 'bu ni mandere ma ni. ¹³ Mi ga gëri ne, kö'du yandi 'be'e zi vidi maako'e ne, ayaɔa me'do 'ba Wiri yaga. Wa maako'e ëdinni kpa kyɔ kaa ma nenyë, mati ëdi ako'do'e ne."

Wa mati ëdinni vidi ko'do na ti'da
(Mt. 15:10-20)

¹⁴ Here Yēsu ako'jo vīdī kayo ne'e kpa lōhu tayinnī zi nī, ehe iya zi zē henye, "E biya, owo'e kō'du 'bama ne, ayolō'e. ¹⁵⁻¹⁶ Waako anza dē zi tī'bē mī vīdī ta yaga ako'do mo na ti'da. Wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'do mo na ti'da."

¹⁷ Mati mo ila vīdī kayo ne'e, i'bē ödu loko ne, vo lö'bō 'bomo'e ako'jonnī ho mo zi mī me'do ne yada. ¹⁸ Yēsu iya zi zē, henye, "Anza'e dē na nğara ta da oka'e. Ayolō'e dē? Waako anza dē mati atī'bē mī vīdī ta yaga ako'do mo na ti'da, ¹⁹ ga kō'du anza dē tī'bē mī di'di mo, mora mī mo, ehe atī'bē zo dagba yaga tēmī ida ra." Mī me'do ne, Yēsu adoro go mo zi zē wakonyo biya ŋbala zi konyo.

²⁰ Mo zo nduwē kiya mo henye, "Ēdī wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'do mo na ti'da. ²¹ Tēmī di'di 'ba vīdī atayi kō'du sōsu kyēnyē, rōnyī, wa logo, wa kofo, ndoro, ²² mī kumbē, wa kyēnyē, wa ko'ba, rakīsī, gu kī'dī, ru vīdī yaŋa, da kumbē, rakonza. ²³ Wa biya na kyēnyē nenye'e ayinnī ta didī vīdī, ehe o'do mo na ti'da."

*Mbara 'ba dakaŋo 'ba Siriya-Ponisiya
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Here Yēsu ēnyī i'bē bi, mati kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere. Mo ēnyī i'bē ödu loko ehe omba dē zi vīdī kōlō maako zi yolo zi kiya nēdī ani. Mora mo o'bo dē zi lima na rakoho. ²⁵ Mbara mati wu'jē 'bomo ēdī dakyikyī aba ne, owo kō'du Yēsu, ayi zi mo kandi, alēpī akaŋo ndī mo. ²⁶ Mbara ne ame'do ha Girigī, o'jo mo mī Siriya-Ponisiya. Mo alenze Yēsu zi dakyikyī kore mo yaga ta ra wu'jē ēnī.

²⁷ Mora Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Dī'diye wakonyo dero dagba zi gisisiye. Anza na laka zi wakonyo 'ba gisisiye koba ku'du mo zi wihīye." ²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo iya henye, "Kyedre, wihī mati alimannī hu tarabiza ne, ēdinnī kpa koso wakonyo 'ba gisisiye mati oso ne konyo." ²⁹ Here Yēsu iya zi mo henye, "Ga kō'du ya'ba nani, i'bē hulēhu liŋo, akongo dakyikyī ne i'bē ku yaga ta ra wu'jē 'bēyī ne." ³⁰ Mati mo i'bē liŋo, i'ja wu'jē ēnī ēdī ako'do da sora, dakyikyī i'bē ku yaga ta ro mo.

Yēsu ako'jo vo mbili kīsī

³¹ Yēsu ēnyī tēmī dakaŋo 'ba Tiyere ani, i'bē nduwē kpuru tēmī Sidoni, kpa zi föfö 'ba Galilaya. Mo i'bē ödu mī dakaŋo mati ēdī ako'jo Gawo 'Butē ne. ³² Kya vīdī maako'e ikannī kora vo mbili kīsī, mati o'bo dē zi me'do, zē alenzennī Yēsu zi kala nī kī'di do mo.

³³ Yēsu oba mo kōlō na kowo ta ra vīdī kayo ne'e, i'di da wisi kala nī mī mbili kora ne, o'bi oro, ise ndende kora ne gbo. ³⁴ Yēsu ongo bi komoriyē alawo na kyembe, iya zi kora ne henye, "Epata!" Kō'du ya'ba aba henye, "Ayēhu riyē." ³⁵ Kandi kora ne o'bo zi kō'du kowo. Mo ame'do kpa kazi riti.

³⁶ Yēsu i'di kō'du zi vīdī ne'e anza dē zi kō'du ne kiya zi vīdī ma kōlō maako, mora zē nduwē kiya mo. ³⁷ Vīdī biya mati owonnī kō'du ne, ēdinnī na rakaga. Zē iyannī henye, "Hala mo o'do wa biya na laka. Mo i'di vo mbili kīsī zi kō'du kowo, vīdī mati o'bo dē zi me'do kpa ame'do."

8

*Yēsu i'di wakonyo zi vīdī kpulukusowo
(Mt. 15:32-39)*

¹ Kadra ma agamo aba, vīdī kayo maako'e ēnyī atoto rē nni, ayinnī ga bi kōlō. Mati vīdī anzannī wa mati oso aba zi konyo, Yēsu ako'jo vo lö'bō 'bēniye zi nī, iya zi zē henye, ² "Manza dē rakyenyi aba ga kō'du vīdī ne'e, ga kō'du zē ēdinnī ma aba ko'do wota aba, mora yaanya aba wa anza dē zi konyo. ³ Ēzē mutu zē liŋo kazi wakonyo kī'di zi zē, akatēdinnī kazi kyigo ta bi tī'bē, ga kō'du kya maako'e ayinnī ta bi kowo."

⁴ Vo lö'bō 'bomo'e ako'jonnī ho mo iyannī henye, "Ta kila mī da lipī nenye, zi vīdī maako zi to'bo wakonyo kī'ja kyo zi kī'di zi vīdī nenye'e?" ⁵ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, "Ēdiye mangolo'bo aba ndō?" Zē aya'bannī da me'do iyannī henye, "Mangolo'bo ēdī madomoriyō."

⁶ Mo i'di kō'du zi vīdī ne'e zi limannī dakaŋo. Mo oba mangolo'bo madomoriyō ne'e, o'do öwō'di zi Wiri, owe mī zē, i'di zi vo lö'bō 'bēniye zi yanya zi vīdī kayo ne'e. Vo lö'bō 'bomo'e o'donnī gbo here. ⁷ Zē ēdinnī kpa kyenze sisiye aba. Yēsu o'do öwō'di ga kō'du ma nenye'e, ayada

zi vo lö'bö'e zi kyenze ne'e yanya mo kpa. ⁸ Vidi biya mati onyonni, ɔvanni. Here vo lö'bö obanni kɔsɔ mo mati ɔsɔ ne, бага madɔmoriyö ndɔndɔ. ⁹ Vidi ne edinni ani kaa kpulukusowo here. Here Yësu utu vidi ne'e liɲɔ, ¹⁰ ehe kandi ëkyinni mi tɔɲbö vo lö'bö 'bëni ëti, i'bënni gbɔ mi dakaɲo 'ba Dalamonota.

Farasi ako'jonnɔ ha Yësu ga kö'du koro (Mt. 16:1-4)

¹¹ Here kya 'ba Farasiye ayinni zi Yësu, ayetonnɔ hë nni wasa mo aba. Zë ombanni zi Yësu yɔnzɔ, here ako'jonnɔ hɔ mo zi kö'du koro ko'dɔ zi yada mo ayi kazi Wirɔ. ¹² Yësu otɔ lawo na konda, iya henye, "Kö'du a'di vidi mi ko'do ma ndenye ne, ako'jonnɔ kö'du ga kö'du koro? E'e, mayada zi ye tinyö, anza zi kö'du mahere ne, zi ki'di zi vidi nenye'e." ¹³ Mo ila zë, ehe ëkyi mi tɔɲbö, umu gbɔ kyëti 'ba föfö.

Langa 'ba Farasiye ehe 'ba Heroda (Mt. 16:5-12)

¹⁴ Here vo lö'bö'e kö'du ölu tëmi zë zi koba mangɔlö'bo kyɔ, ëdi nje mangɔlö'bo kölö zë ëti mi tɔɲbö. ¹⁵ Yësu iya zi zë henye, "Ongɔ'e re 'e laka kazi langa 'ba Farasi ne'e ehe langa 'ba Heroda." ¹⁶ Zë ayetonnɔ ame'do na ga rë nni, "Mo iya kö'du ne ga kö'du danza dë mangɔlö'bo ako aba."

¹⁷ Yësu ayɔlö kö'du a'di edinni ame'do gɔ mo, ako'jo hë zë, "Kö'du a'di ëdiye ame'do ga kö'du mangɔlö'bo anza dë? Ayɔlö'e dë gba? Di'diye na kyëndi?" ¹⁸ E'diye komo'e aba ɔ'bo'e dë zi bi kongɔ? E'diye mbili aba ɔ'bo'e dë zi kö'du kowo? ɔ'bo'e kö'du sɔsu dë? ¹⁹ Mati mowe mangɔlö'bo muyi kö'du zi vidi kpulukumuyi ne'e, бага ëdi ndö na koso mati akö'du'e?" Zë aya'banni da me'do, iyanni henye, "Butë dɔmoriyö." ²⁰ Mora Yësu iya henye, "Mati mowe mangɔlö'bo madɔmoriyö zi vidi kpulukusowo ne'e, бага ëdi ndö na koso mati akö'du'e?" Zë aya'banni da me'do, iyanni henye, "Modɔmoriyö." ²¹ Mo ako'jo hë zë iya henye, "Mora gba kö'du ne ayi dë de 'e?"

Yësu ako'jo kora vo komoköndu mi Beteseyida

²² Mati zë ɔkonnɔ mi Beteseyida, vidi maako'e ikanni kora vo komoköndu maako zi Yësu, alenzenni mo zi rɔ mo kise. ²³ Yësu iri kala kora vo komoköndu ne, akɔkɔ mo, yaga tëmi liɲɔ. Tapëti mati o'bi oro komo mo ne, Yësu i'di kala ni dɔ mo, ako'jo hɔ mo, "Atɔ'bo waako kongɔ?" ²⁴ Here kora ne ongɔ bi riyë, iya henye, "ɔ, mo'bo vidi kongɔ, mora zë alayanni kaa kaga ra edinni alasi." ²⁵ Yësu i'di kala ni kpa löhu da komo kora ne. Here kora ne obe komo ni kyedre. Komo mo ako'jo rë ni, mo ɔ'bo gbɔ zi wasisi kongɔ biya na laka. ²⁶ Yësu iya zi mo, "I'bë liɲɔ, i'bë dë mi gawo."

Petero iya Yësu Korisito ra (Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Yësu ënyi vo lö'bö 'bëni ëti, i'bënni mi gawo 'ba Kasariya Filipino. Mati ëdi at'i'bënni ta da gëri ne, Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Ayada'e zi ma, vidi edinni akiya ma ëyi?" ²⁸ Here zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Maako'e iyanni yi Yowani Bapatasi ra, maako'e iyanni yi Eliya ra, agamo'e iyanni yi kölö tëmi kutë 'ba Nëbi ne'e." ²⁹ Mo ako'jo hë zë, "Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma ëyi?" Petero ënyi aya'ba dɔ mo iya henye, "Yi Korisito ra." ³⁰ Here Yësu i'di kö'du zi zë, iya henye, "Ayada'e kö'du ma dë zi vidi kölö maako."

Yësu ame'do ga kö'du koli 'bëni (Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Here Yësu ayeto vo lö'bö 'bëniye yandi, Wisi a vidi atëdi riti kyedre aba, ehe vidi kyedre, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye akombanni mo dë. Aki'dinni mo zi kofo, mora ko'do da wota aba, mo atënyi na didi. ³² Yësu ayada kö'du mati ako'dɔ rë ni ne biya zi zë. Here Petero oba mo tisi da kapa, ehe mo iya zi mo kö'du 'bomo ne eme dë.

³³ Mora here Yësu opi rë ni kpo, ongɔ bi da vo lö'bö 'bëniye ehe mo iya zi Petero henye, "Ënyi 'de ta ra ma karani Satani. Kö'du sɔsu 'bëyi ne ayi dë kazi Wirɔ, 'ba vidi ra." ³⁴ Mora Yësu ako'jo vidi kayo ne'e vo lö'bö 'bëniye ëti zi ni, ayada zi zë henye, "Ëzë vidi maako omba zi tayi

ma aba, kö'du mo mölu ta do mo, minjë taka 'bëni, ma lö'bö ga ma. ³⁵ Vidī mati omba zi didi nī yomō, akayölu. Mora vidī mati ayölu didi nī ku ga kö'du ma, ehe ga kö'du laka 'ba Wirī, akayomō. ³⁶ Èzè vidī maako i'ja wasisi biya mī damöku ne, mora mo ayölu lawo nī, anza dè na laka zi mo. ³⁷ Waako atanza dè zi mo zi to'bo zi kutrè lawo nī aba. ³⁸ Èzè vidī maako èdī na komokaya ta ra ma, ehe kö'du yandi 'bama mī damöku kyënyè ne, Wisi a Vidī atèdī na komokaya ta ro mo, èzè mo ayi mī bikanyi 'ba 'Bu nī malayika laka èti."

9

Yësu opi rë nī

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

¹ Yësu iya zi zè henye, "Mayada zi ye tinyö damöku 'ba Wirī atayi, aki'ja'e maako'e gba oli ye dè."

² Tapèti ko'do modaka aba, Yësu oba Petero, Yemisi, ehe Yowani, i'bënni da döku konda riyè. Anī zè na bi dè nni. Mati èdinni nduwè bi kongō, rakopi ayi zi Yësu, ³ ehe bongō 'bomo èdī atanyi na kanyi, na kanyi ndra ta da vidī ako mī dakaño nenyè ato'bo kaka mo here. ⁴ Here vo lö'bö wota ne'e ongōnni Eliya ehe Mosa èdinni ame'do Yësu èti.

⁵ Petero ame'do zi Yësu, "Vo komoyandi, hala èdī na laka zi ze tēdī kinye. Da kuvō ze loko wota, kölō zi yī, kölō zi Mosa ehe kölō zi Eliya." ⁶ Mo oka nni èti na tere, mo ayolo dè na kiya a'di. ⁷ Here foli alaya ayöfu zè galilī nī aba, gu ayi tēmī foli, "Nenye wisi ama ra." ⁸ Zè ongōnni bi kandi gbō, mora 'de ongōnni vidī ma kölō ako dè, nje Yësu zè èti.

⁹ Mati zè asinni ku akaño ta da döku, Yësu ise go mo zi zè, "Wa mati ongō'e ne, ayada'e dè zi vidī ma kölō maako, le èzè Wisi a Vidī ènyī ku tēmī koli."

¹⁰ Zè owōnni kö'du kise 'bomo ne, mora tēmī kutè zè ayetōnni ame'do na ga rë nī ga kö'du ne, "A'di ra 'bëni tēnyī tēmī koli?" ¹¹ Zè ako'jōnni ha Yësu iyanni henye, "Kö'du a'di vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye iyanni Eliya ra atayi dagba?" ¹² Kö'du ya'ba 'bomo èdī henye, "Eliya ra tinyö èdī atayi dagba zi wasisi

ko'jo nzo. Mora kö'du a'di Buku 'ba Wirī iya nenyè, Wisi 'ba Vidī aki'ja riti ndra, ehe akomba mo dè? ¹³ Mayada zi ye hala Eliya ayi ku nzo, ehe vidī o'dōnni mo kaa zè ombanni, kaa mati Buku iya kö'du ga kö'du mo."

Yësu ako'jo wisi kora dakyikyī aba

(Mt. 17:4-21; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zè adroko rë nni koso vo lö'bö èti, ongōnni vidī kayo kpo ta rë nī ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye, èdinni me'do zè èti. ¹⁵ Mati vidī ne'e ongōnni Yësu, zè rakaga kyedre aba, ahonni zi mo ehe amètènni mo.

¹⁶ Yësu ako'jo ha vo litu 'bëniye iya henye, "A'di ra èdī me'do'e zè èti ga kö'du mo?" ¹⁷ Kora maako mī kutè vidī kayo ne'e aya'ba da me'do henye, "Vo komoyandi, mika wisi ama zi yī, ga kö'du mo èdī dakyikyī aba mī nī, o'bo dè zi me'do. ¹⁸ Èzè dakyikyī ne ènyī ku mo ko'do, umè mo akaño, amo aba hē nī, hē nī konyo aba, atèdī seserese. Mako'jo ha vo lö'bö 'bëniye zi dakyikyī ne kore mo yaga, mora zè o'bōnni dè."

¹⁹ Yësu iya zi zè henye, "E vidī oma'e dè. Hala ma kalima 'diri èti? Hala matèdī 'diri nduwè na mikuku? Ika wisi ne zi ma." ²⁰ Ikanni mo zi Yësu. Kandi mati dakyikyī ne ongō Yësu, umè wisi ne tese aba, here mo alö'bö akaño, alulu gbō amo aba hē nī. ²¹ Yësu ako'jo ha 'bu mo iya henye, "Mo èdī here ne, ndala aba?" Mo aya'ba iya henye, "Kyere mo gba na wisi tisi. ²² Da kyō dakyikyī ne èdī yōnzō zi mo kofo, mo kumè aba mī wa'do ehe mī wini. Asösu kö'du ga kö'du ze, akōnyī ze, èzè akato'bo." ²³ Yësu alèzè iya henye, "Iya 'Èzè mo'bo'e,' Wa biya akyigō dè zi vidī mati èdī koma aba." ²⁴ Here kandi 'bu mo ènyī udu riyè, "Mèdī koma aba, mora anza dè kyō. Akōnyī ma zi tēdī mo aba kyō."

²⁵ Here Yësu ayolo vidī kayo ne'e èdinni ku tayi kara rë nī, here mo i'dī kö'du zi dakyikyī ne. Mo iya henye, "Dakyikyī mati mbili kisi ehe ha ngulu aba, mī'dī kö'du zi yī tasi yaga ta ra wisi ne, ehe ödu dekpe mī mo löhu." ²⁶ Here dakyikyī ne udu, umè wisi ne tese aba na kyigō, asi gbō yaga. Wisi ne ongō bi kaa yöku vidī,

vidi biya na kolö kolö iyanni henye, “Mo oli ku.” ²⁷ Yësu oba wisi ne kala ni aba, akonyi mo zi tēnyī, mo ɔɔ gbɔ riyē.

²⁸ Tapēti Yësu mati ödu loko, vo lö'bö 'bomo'e ako'jonnī hɔ mo mati zē na ga rē nni, “Kö'du a'di dɔ'bo dē dakyikyī kore go mo yaga?” ²⁹ Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Nje mötu ra atɔ'bo kyinē nenyē kore mo yaga, waako ɔ'bo dē.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bēni löhu
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45)

³⁰ Here Yësu vo lö'bö 'bēni eti ilanni bi nani i'bēnni nduwē kpuru tēmi Galilaya. Yësu omba dē zi vidi kolö maako zi yolo nēdi kila, ³¹ ga kö'du mo edi vo lö'bö 'bēni ye yandi mo. Mo iya henye, “Wisi a Vidi aki'di zi vidi maako'e, zē akofonni mo. Ko'do da wota aba yaa, mo akaliro na didi.” ³² Mora zē ayolōnni mi kö'du yandi ne dē, zē na tere ta bi hɔ mo ko'jo.

Ëyi ra 'bēni na kyedre?
(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Here zē ayinni Kaparanamo. Tapēti ti'bē 'bēzē loko, Yësu ako'jo ha vo litu 'bēniye, “Ëdiye ame'do da ga gēri ne ga kö'du a'di?” ³⁴ Mora zē aya'banni da me'do dē zi mo, ga kö'du da ga gēri ne zē edinni ame'do na ga rē nni, eyi ra 'bēni kyedre.

³⁵ Yësu alima akaɔo, ako'jo vo litu 'butē dɔmoriyö ne'e, iya zi zē henye, “Mo mati omba zi tēdi dagba, maya'ba rē ni hulēhu ta da vidi biya, mo mēdi na vo litu zi vidi biya.” ³⁶ Here mo iri wisi kora i'di mo atɔɔ da komo zē. Mo i'di kala ni kpo ta rɔ mo, iya zi zē henye, ³⁷ “Vidi mati iri wisi ma kolö tēmi gisisi nenyē'e kalakyedre aba mi ru ma, mo iri ma kalakyedre aba. Vidi mati iri ma kalakyedre aba, iri dē nje ma kalakyedre aba, mora mo mati utu ma ne kpa.”

Vidi mati kö'du ko'do 'bomo anza dē
Na kyēnyē zi ze, mo 'beze
(Lk. 9:49-50)

³⁸ Here Yowani iya zi mo henye, “Vo komoyandi, dongɔ kora maako edi dakyikyī kore mo ru yi aba, dayada ze zi mo zi kila, ga kö'du mo anza dē mi gboko 'beze.” ³⁹ Yësu ayada zi zē henye, “Ayonzɔ'e mo

dɔɔ dē, ga kö'du vidi kolö maako mati edi kö'du koro ko'do mi ru ma, akatɔ'bo dē kandi tapēti mo kö'du kyēnyē kiya ru ma aba. ⁴⁰ Ga kö'du vidi mati kö'du ko'do 'bomo anza dē na kyēnyē zi ze, mo 'beze. ⁴¹ Miya zi ye tinyö henye, vidi maako mati i'di wini zi ye kuwē ga kö'du'e 'bama, aki'ja biriti rē ni.”

Kö'du kyēnyē yonzɔ
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-12)

⁴² “Ëzē vidi ma o'do kö'du zi wisi tisi ma kolö nenyē'e zi kö'du kyēnyē ko'do mati oma mi ma, atēdi na laka zi vidi nani zi tēdi yitö kyedre kida aba kpo ta gu ni ehe ku'du mo mi ranga. ⁴³⁻⁴⁴ Here ezē kala yi o'do yi zi kö'du kyēnyē ko'do, ikye yaga. Edi na laka zi yi lima kazi kala, ta da kala sesi mo 'dö riyö ti'bē mo aba mi gehena mati inde rē ni dē. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ëzē ndi yi o'do yi zi kö'du kyēnyē ko'do, ikye yaga. Edi na laka zi yi lima kazi ndi, ta da ndi sesi mo 'dö riyö ti'bē mo aba mi gehena mati inde rē ni dē. ⁴⁷ Ëzē komo yi o'do yi zi kö'du kyēnyē ko'do, oba yaga. Edi na laka zi yi tödu Damöku 'ba Wirī komo kolö aba, ta da komo sesi mo 'dö riyö ti'bē mo aba mi gehena, ⁴⁸ mati 'kuru oli dē, ehe wa'do inde rē ni dē.”

⁴⁹ “Vidi na kolö kolö akako'jo wa'do aba kaa wakumu edi akɔ'jo yɔ'do aba. ⁵⁰ Yɔ'do edi laka, mora ezē ayaɔa yɔko ni ku, hala atɔ'bo ko'do zi yɔko löhu? Ëdiye yɔ'do 'ba aboka aba mi kutē'e, ehe alima'e mi rakyeyi oka ma kolö maako aba.”

10

Yësu ayandi kö'du 'ba mbara yēyi
(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

¹ Here Yësu ila bi nani, enyi i'bē mi dakaɔo 'ba Yudiya, ehe umu da ranga 'ba Yeredene. Vidi ayinni na kayo zi mo löhu, mo ayandi zē kaa mati mo edi 'duwi ako'do. ² Here kya 'ba Farasiye ayinni zi mo, ayonzɔnni zi mo kuyi. Zē ako'jonnī hɔ mo iyanni henye, “Ayada te zi ze, kö'du ki'di 'beze akila vidi zi mbara 'bēni yēyi?” ³ Yësu aya'ba dɔ mo tēmi kö'du ko'jo iya henye, “Kö'du ki'di a'di ra Mosa i'di zi ye?” ⁴ Da kö'du ya'ba 'bēzē edi henye,

“Mosa i'di dangölö zi vidí waraga 'ba rayeyi yöru, ehe kore mbara 'bëni 'de.”

⁵ Yësu iya zi zë henye, “Mosa ayöru kö'du ki'di ne here zi ye, ga kö'du de 'e na kyigö zi yandi. ⁶ Mora biyeto aba, mi kadra nani mati bi o'do rë ni, Wirí i'di kora mbara aba. ⁷ Mora ga kö'du nenyé, kora akila 'bu ni ma ni, aba akadroko rë nni mbara 'bëni aba, ⁸ ehe zë riyö ne, ata'banni na wa kölö. ⁹ Inye'e dë wa mati Wirí adroko ku bi kölö ne.”

¹⁰ Mati zë a'banni löhu hulëhu loko, vo lö'bö'e ako'jonní ha Yësu ga kö'du ne. ¹¹ Here mo iya zi zë henye, “Kora mati ayeyi mbara 'bëni ehe oze mbara vere, mo o'do ndoro ta da mbara 'bëni. ¹² Mi ga gëri kölö ne, mbara mati ayeyi kora 'bëni, ehe oze kora vere, ne o'do ndoro.”

*Yësu i'di ya'da zi gisisiye
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)*

¹³ Here kya vidí maako'e ikanni gisisiye zi Yësu, ga kö'du zi mo kala ni ki'di dë zë, mora vo lö'bö'e amonni vidí ne eti. ¹⁴ Mati Yësu ayölo kö'du nenyé, mo na kamo ehe iya zi vo lö'bö 'bëniye henye, “Ila'e gisisiye 'bayinni zi ma, ayata'e zë dë, ga kö'du damöku 'ba Wirí ne edi kö'du zë kaa ma nenyé'e. ¹⁵ Miya zi ye henye, mo mati iri damöku 'ba Wirí dë kaa wisi tisi, ödu dë mi mo.” ¹⁶ Here mo iri gisisiye hu förö ni, i'di kala ni dë zë, ehe i'di ya'da zi zë.

*Kora vo wakayo
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)*

¹⁷ Mora kaa Yësu ayeto ku da gëri 'bëni löhu, kora maako aho alodro da komo mo, ako'jo ho mo iya henye, “Vo komoyandi laka, mako'do a'di zi ma didi ma nburu ki'ja?” ¹⁸ Yësu ako'jo ho mo iya henye, “Kö'du a'di ako'jo ma na laka? Vidí maako anza na laka, nje kölö Wirí. ¹⁹ Ayölo kö'du ki'di ne'e ku. Ofo vidí dë, o'do ndoro dë, alogo dë, asusu vidí maako dë na ndondo, o'ba vidí dë, owö 'bu yi ma yi aba.”

²⁰ Kora ne iya henye, “Vo komoyandi, kyere ma gba na obi, mowö kö'du ki'di ne biya.” ²¹ Here Yësu ongo bi mbiyi do mo lövo aba, iya henye, “O'do wa kölö dë gba. I'bë, ogo wa mati edi mo aba ne biya,

i'di kóhi mo zi vo leriye, atëdi wa aba kyo komoriyë, ayi alö'bö ga ndi ma.”

²² Mati kora ne owo kö'du ne, biköndu apere rë ni ta komo mo, ehe i'bë 'de na rasösu, ga kö'du mo na vo wakayo.

²³ Yësu ongo bi kpo da vo lö'bö 'bëniye, iya zi zë henye, “Atëdi na kyigö zi vidí 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wirí.”

²⁴ Mora here, vo lö'bö'e na rakaga mi me'do ne. Mora Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, “Gisi ama'e, edi na kyigö zi tödu damöku 'ba Wirí. ²⁵ Atëdi na kyigö ndra zi vidí 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wirí, ta da jemele zi ti'bë kpuru ta komo wogo 'ba ibira.”

²⁶ Mora here ne, vo lö'bö'e rakaga aba ndra, ako'jonní oka maako, “Mora here ne, eyi ra ato'bo yomo?” ²⁷ Yësu ongo bi mbiyi dë zë, aya'ba do mo henye, “Nenye wa mati vidí o'bo dë ko'do mo, mora anza dë na kyigö zi Wirí. Wirí ato'bo wasisi ko'do mo biya.”

²⁸ Here Petero ame'do riyë, “Ongö te, dila wasisi ku biya, da'ba dalö'bö ku gë yi.” ²⁹ Yësu alözë ö, iya zi zë henye, “Mayada zi ye henye, vidí maako mo ila lijo, mandere öndu'e, mandere emiye, mandere ma'e, mandere 'bu'e, mandere gisisiye mandere yaka'e, ga kö'du ma, ehe ga kö'du yöyö laka, ³⁰ mo aki'ja ndra mi ko'do ma ndenye ne. Mo aki'ja loko lami da kyo, öndu'e, emiye, ma'e, gisisiye, yaka'e, ehe riti kpa. Mi ko'do mati atayi ne, mo aki'ja didi nburu. ³¹ Mora vidí kyo mati dagba ne, atëdinni hulëhu, ehe vidí kyo mati hulëhu ne, atëdinni dagba.”

*Yësu ame'do kö'du koli 'bëni
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)*

³² Yësu vo lö'bö 'bëni eti, yaanya aba edinni ku da ga gëri mati i'bë le mi Yerusalema. Yësu edi ati'bë dagba komo vo lö'bö'e. Zë ndo na rakaga. Vidí mati alö'bö 'bënni hulëhu ne, na tere. Da kölö löhu Yësu oba vo litu 'butë domoriyö ne'e dakapa, ame'do kö'du wa mati ako'do rë ni zi ni. Mo iya zi zë henye, ³³ “Owo'e te, dëdi ti'bë'e le mi Yerusalema, ani Wisi a Vidí aki'di zi kyedre 'ba vo karasa'e ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye. Zë akombanni da kö'du zi mo kofo, aki'di mo zi vo leze'e, ³⁴ mati ako'donni wari ro mo,

ko'binnì oro rɔ mo, aku'bönnì hu mo, ehe akofonnì mo. Mora ko'do da wota aba, mo atenyi na didi."

*Kö'du 'ba Yemisi nni Yowani aba
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Here Yemisi nni Yowani aba zè gisi 'ba Zebedeyo, ayinnì zi Yèsu, iyannì henye, "Vo komoyandi, waako èdì ani domba zi yì ko'do mo zi ze." ³⁶ Yèsu ako'jo hë zè iyannì henye, "A'di ra here?" ³⁷ Zè aya'bannì da me'do iya henye, "Èzè alima ku da kyiti 'ba bikanyi kyedre 'ba damöku 'bëyi, domba yì zi kila ze lima yì aba, ma kölö da kala yì ma tiri, ehe ma kölö da kala yì ma gali."

³⁸ Yèsu iya zi zè henye, "Ayolo'e dë, a'di ra èdiye kö'du ko'jo gɔ mo. Akato'bo'e köfö 'ba riti mati makuwë ne? Akato'bo'e bapatisi tëmì gëri mati abapatisi ma?" ³⁹ Aya'bannì da me'do henye, "Dakato'bo." Yèsu iya zi zè henye, "Akuwë'e köfö mati makuwë, ehe akabapatisiye tëmì gëri mati abapatisi ma. ⁴⁰ Mora mo'bo dë zi vidì maako kinzi, èyi ra akalima da kala ma ma tiri, ehe da kala ma ma gali. Wiri ra aki'di bi nenyë'e zi zè mati mo ako'jo ga kö'du zè."

⁴¹ Mati kya 'ba vo litu'e 'butë owonni kö'du ne, zè na kamo kazi Yemisi Yowani aba. ⁴² Here Yèsu ako'jo zè biya zi nì ga bi kölö, iya zi zè henye, "Ayolo'e ku here, yere 'ba vo leze'e èdinnì yere kyigɔ'e kalakonda aba. ⁴³ Nenyë anza dë gëri mati èdì mī kutë'e. Èzè vidì ma kölö tëmiye omba zi nì tedi na kyedre, mo mēdi na vo kalima zi oka'e, ⁴⁴ ehe vidì ma kölö tëmiye omba zi nì tedi dagba, mo mēdi na vo kalima zi oka'e biya. ⁴⁵ Here Wisi 'ba Vidì ayi dë zi vidìye loo ko'do zi mo, mo ra ayi zi ko'do, ehe zi didi nì ki'di zi vidì kayo yomɔ."

*Yèsu ako'jo vo komoköndu Baratamoya
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)*

⁴⁶ Here zè ayinnì mī Yerikö. Mati Yèsu ila gawo vo lö'bö 'bëniye eti ehe vidì kayo eti, vo komoköndu ru mo Baratamoya, Wisi 'ba Tomasi, èdì alima da kapa gëri. ⁴⁷ Mati mo owo henye Yèsu 'ba Nazereta ra, mo ayeto hë nì gbögbö, "Yèsu Wisi 'ba Dawidi akonyi ma." ⁴⁸ Vidì kayo ne'e

enyinnì mo aba na kamo, iyannì zi mo zi lima ti. Mora mo agbögbö hë nì gbɔ ndra riyë, "Wisi 'ba Dawidi akonyi ma."

⁴⁹ Here Yèsu ɔɔ, iya henye, "Ako'jo mo." Here zè ako'jonnì kora vo komoköndu ne gbɔ. Zè iyannì henye, "Èdì rakyenyi aba, ènyi riyë, mo èdì yì ko'jo." ⁵⁰ Mo umë bongo 'bëni 'de, öfu riyë, ayi zi Yèsu. ⁵¹ Yèsu ako'jo ho mo, "A'di ra omba zi ma zi ko'do zi yì?" Kora vo komoköndu ne, aya'ba da me'do henye, "Vo komoyandi, momba zi bi kongɔ löhu." ⁵² Yèsu iya zi mo, "I'bë, kö'du koma 'bëyi ako'jo yì ku." Kandi mo ɔ'bo zi bi kongɔ, alö'bö gbɔ ga Yèsu da gëri.

11

Yèsu ödu mī Yerusalema

(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yo. 12:12-19)

¹ Mati zè èdinnì ku toko Yerusalema, kara ra gawo 'ba Betehege ehe Beteniya, zè ayinnì da Döku 'ba Olivo. Yèsu utu vo lö'bö 'bëniye riyö dagba kö'du zi wa maako ko'do. ² Yèsu iya zi vo lö'bö'e henye, "I'bë'e zi daliɔo mati èdì dagba komo'e. Èzè kandi ɔko'e ku ani, aki'ja'e wisi makakya na kida aho dë gba do mo, inga'e, ika'e kinye. ³ Èzè vidì maako ako'jo he'e kö'du a'di èdiye mokakya ne koba gɔ mo, ayada'e zi mo Yere ra omba, mo akaya'ba hulëhu kandi."

⁴ Here zè i'bënnì, i'jannì wisi makakya yaga da ga gëri, na kida kara ha loko. Mati zè èdinnì akinga, ⁵ kya 'ba vidì mati èdinnì atoro dakapa ne, ako'jonnì hë zè henye, "Èdiye a'di ko'do here? Kö'du a'di èdiye makakya ne kinga gɔ mo?" ⁶ Here zè aya'bannì da me'do kaa mati Yèsu ayada zi zè, here vidì ne'e ilannì zè gbɔ ati'bë. ⁷ Zè ikannì makakya ne zi Yèsu, umënnì bongo 'bënnì da ngötu ne, Yèsu èkyi gbɔ do mo. ⁸ Vidì kayo o'bannì bongo 'bënnì da ga gëri, mora agamo'e ikye 'bënnì mbila kaga mati mī yaka ne, o'bannì da ga gëri. ⁹ Here vidì mati èdinnì dagba ne, ehe vidì mati alö'bö 'bënnì hulëhu ne, ayeto hë nni gbögbö, "Wayeto zi Wiri,

Wirī mī'dī ya'da zi mo mati ayi mī ru 'ba Yere.

¹⁰ Wirī mī'dī ya'da zi damöku 'ba Yere Dawidi 'bu ze, mati ëdi atayi ne. Wayeto zi Wirī."

¹¹ Mati Yësu ödu mī Yerusalema, i'bë mī yëkëlu, ongö bi kpo ta da wasisi ne, mo i'bë vo litu ma 'butë dömoriyö ne ëti mī Beteniya kö'du kadra anza dekpe.

Yësu asënë kaga kyëlu

(Mt. 21:18-19)

¹² Mī ko'do ma ta gö mo zë ëdinnī ata'ba hulëhu tëmī Beteniya, Yësu na o'bo. ¹³ Mo ongö kaga kyëlu ta bi köwö ayöfu dö mo mbili yëyü aba. Here mo i'bë akongö ködo na kato'bo ki'ja kölo dö mo. Mora mati mo ayi zi mo ani, mo i'ja nje mbili yëyü, ga kö'du anza kadra ma laka 'ba kyëlu zi tövu. ¹⁴ Yësu iya zi kaga kyëlu ne henye, "Vidi kölo maako onyo kölo dekpe kazi yī löhu."

Yësu i'bë mī yëkëlu

(Mt. 21:12-17; Lk. 9:45-48; Yo. 2:13-22)

¹⁵ Mati ökönni mī Yerusalema, Yësu i'bë ödu mī yëkëlu, ayeto vidi mati ëdinnī wakogo ne kore mo biya yaga. Mo adu'du tarabiza 'ba vidi mati ëdinnī köhi kutrë, ehe gba'da 'ba vidi mati ëdinnī atu'bu kogo ne kaño. ¹⁶ Mo omba dë zi vidi kölo maako kumbë wa maako kpuru tasi mo aba yaga tëmī yëkëlu. ¹⁷ Here mo ayandi vidiye iya henye, "E'di na yöru Wirī iya henye, 'Yëkëlu 'bama ne akako'jo loko 'ba mötu zi tu'dë'e biya,' mora ofö'e ku na bi 'ba rakoho 'ba vo logo'e."

¹⁸ Kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye owonni kö'du ne here, ayetonni gëri maako koma zi Yësu kofo. Zë na tere kazi mo, ga kö'du vidi kayo ne'e biya na rakaga tëmī kö'du yandi 'bomo. ¹⁹ Mati hutaga öko, Yësu vo litu 'bëni ëti, i'bënni 'de tëmī gawo nani.

Kö'du yölo ta ra kaga kyëlu

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Mī da mindö vere 'do nbo, zë ëdinnī ati'bë ta da gëri, ongönni kaga kyëlu ne, oli ku ta riyë le ngara'da nī aba akaño.

²¹ Petero asösu kö'du mati o'do rë nī ne, ehe iya zi Yësu henye, "Ongö te, vo

komoyandi, kaga kyëlu mati asënë ne, oli ku." ²² Yësu aya'ba dö mo zi zë iya henye, "E'diye kö'du koma aba mī Wirī. ²³ Miya tnyö zi ye henye, mo mati ayada kö'du zi lutu nenye tënyī riyë ehe rë nī kumë mī ranga, dö mo anza dë jiri jiri, mora oma mī kö'du mati mo iya ne, ako'do rë nī zi mo. ²⁴ Ga kö'du ne mayada zi ye, ëzë amötu'e, ehe ako'jo'e kö'du wa, oma aki'ja, aki'di wa mati ako'jo kö'du gö mo. ²⁵⁻²⁶ E'zë öro riyë amötu, ila kö'du sisi mati iri ra vidi maako, here 'Bu yī komoriyë akila kö'du kyënyë mati o'do."

Kö'du kö'jo kö'du kalakonda 'ba Yësu

(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Zë ökönni kpa löhu mī Yerusalema. Mati Yësu ëdi alasi mī yëkëlu, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ehe vidi kyedre'e ayinni zi mo ²⁸ ako'jonnī ho mo iyanni henye, "Ayada zi ze, kalakonda 'ba a'di ra ëdi kö'du nenye'e ko'do mo aba? Eyi ra i'di kalakonda ne zi yi?" ²⁹ Yësu aya'ba dö mo zi zë iya henye, "Ma kako'jo he'e nje kö'du kö'jo kölo aba. E'zë aya'ba'e da kö'du kö'jo ne ku, makayada zi ye kalakonda 'bëyi ra mëdi kö'du nenye'e ko'do mo aba. ³⁰ Ayada'e zi ma, kalakonda 'ba Yowani mati ëdi vidi bapatisi mo aba ne ayi ta kila, kazi Wirī ködo kazi vidi?"

³¹ Zë ayetonni hë nni wasa na ga rë nni iyanni henye, "Dakiya ze a'di? E'zë daya'ba'e dö mo, diya'e 'Ayi kazi Wirī,' mo akiya henye, 'Kö'du a'di oma'e dë mī Yowani?' ³² Mora ëzë diya 'Ayi kazi vidi...' " Zë erenni vidiye ga kö'du vidi biya na kölo kölo omanni mī Yowani, iyanni mo Nëbi ra. ³³ Here da me'do ya'ba 'bëzë zi Yësu ëdi henye, "Dayölo dë." Yësu iya zi zë henye, "Makayada dë zi ye, kalakonda 'ba a'di ra mëdi kö'du nenye'e ko'do mo aba."

12

Mala 'ba vo löo

(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Here Yësu ame'do zi zë tëmī mala, "Kora maako ëdi ani, isi yaka o'do resi kpo ta rö mo, ako'jo bi zi nyenyo ku'bö dö

mo, o'ba loko tɔɔ 'ba zi bi kongɔ. Mo ila yaka ne zi vo lɔɔ ko'dɔ'e, i'bɛ gbɔ bi yingɔ. ² Mati kadra 'ba nyenyo kumu ɔkɔ ku, mo utu vo kalima 'bɛni zi vo lɔɔ ko'dɔ ne'e, zi kirɪ kazi zɛ mi 'bɛni tɛmi yaka. ³ Here vo lɔɔ ne'e irɪnni vo litu ne u'bɔnni mo, utunni mo hulɛhu kazi wa maako. ⁴ Here vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, vo lɔɔ ko'dɔ'e u'bɔnni mo dɔ mo, i'dinni komokaya dɔ mo. ⁵ Vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, ofonni mo. Mo utu zɛ kyɔ, ehe zɛ u'bɔnni maako'e, ofonni maako'e."

⁶ "Kɔsɔ mo kɔlɔ mati ɔsɔ zi kutu, nje gogo wisi 'ba kora ne. Ndundu mo aba biya, mo utu wisi 'bɛni zi vo lɔɔ'e. Mo iya henye, 'Mayɔlɔ ku zɛ atɔwɔnni wisi ama.' ⁷ Mora vo lɔɔ nenyɛ'e iyanni zi oka maako, 'Nenyɛ wisi 'ba vo yaka ra. Ayiye, dofo'e mo, wasisi 'bɔmo ne'e, atɛdi 'beze.' ⁸ Here zɛ irɪnni wisi ne, ofonni mo, u'dunni yɔku mo yaga tɛmi yaka."

⁹ Yɛsu ako'jo kɔ'du iya henye, "A'di ra vo kyeti yaka ne ako'dɔ? Mo atayi akofo vo lɔɔ ne'e, aki'di yaka ne zi vo lɔɔ maako'e. ¹⁰ Ako'jo'e kɔ'du yɔru nenyɛ ku. 'Yitɔ mati vo wa ko'ba'e ombanni dɛ, opi rɛ ni ku na ri'di ma laka.

¹¹ Nenyɛ Yere ra o'dɔ, ɛdi na rakaga zi ze.' "

¹² Here vo dagba 'ba Yuda'e ayɔnzɔnni zi Yɛsu kirɪ, ga kɔ'du ze ayɔlɔnni mo ɛdi mala ne yada kɔ'du 'bɛnni. Mora zɛ na tere kazi vidɪ kayo ne'e, here zɛ ilanni mo i'bɛ gbɔ.

Kɔ'du 'ba 'be'bele kopi

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Yaa, zɛ utunni kya 'ba Farasi maako'e, kya 'ba Heroda'e zi Yɛsu kirɪ kɔ'du me'do hɔ mo. ¹⁴ Zɛ ayinni zi mo iyanni henye, "Vo komoyandi, dayɔlɔ ku yi kora mati ɛdi kɔ'du tinyɔ ra yada. Vidɪ maako o'ba yi dɛ, ga kɔ'du omba da me'do 'beze dɛ. Mora ɛdi kɔ'du gɛri 'ba Wirɪ ra yandi tinyɔ. ɛdi laka zi 'be'bele kopi zi Yere Siza kɔdɔ anza here dɛ?"

¹⁵ Mora here Yɛsu ongo bi kpuru tɛmi kɔ'du yɔnzɔ 'bɛzɛ ne, aya'ba dɔ mo iya henye, "Kɔ'du a'di ɛdiye re 'e ki'di zi ma kuyi? Ika'e kɔhi ŋbiriri ne mongɔ te."

¹⁶ Zɛ ikanni zi mo kɔlɔ, mo ako'jo hɛ zɛ iya

henye, "Komo ɛyi ra ru mo aba nenyɛ?" Zɛ aya'banni, iyanni henye, 'ba Yere Siza ra. ¹⁷ Here Yɛsu iya henye, "Laka i'diye zi Yere Siza wa mati 'ba Yere Siza, ehe i'diye zi Wirɪ wa mati 'ba Wirɪ." Zɛ na rakaga kazi Yɛsu.

Kɔ'du 'ba tɛnyi tɛmi koli

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Here kya Sadeke maako'e mati ɛdinni akiya vidɪ ɛnyi dɛ tɛmi koli ne, ayinni zi Yɛsu iyanni henye, ¹⁹ "Vo komoyandi, Mosa ayɔru kɔ'du ki'di ne zi ze, iya henye, 'ɛzɛ kora mati mbara aba oli ila mbara ne kazi wisi, ɔndu 'ba kora ne moze mbara lu'bɛ ne ga kɔ'du zi zɛ gisisi ko'jo mi ru 'ba ɔndu mati oli ne.' "

²⁰ "Here gisi ɔndu'e ɛdinni madɔmoriyɔ. Ma kyedre oze mbara ehe oli 'de kazi wisi ko'jo. ²¹ Mora ɔndu ma riyɔ mo oze mbara ne, ehe mo oli kpa 'de kazi wisi ko'jo. Kɔ'du ne o'dɔ rɛ ni kpa zi ɔndu ma wɔta mo. ²² Mora zɔ zi kɔsɔ mo ne'e. Gisi ɔndu madɔmoriyɔ ne'e biya ozenni mbara ne, ehe olinni kazi gisi ko'jo. Ndundu mo aba mbara ne oli gbɔ. ²³ Yaanya aba, ɛzɛ vidɪ mati olinni, ɛnyinni ku na didi mi ko'do 'ba tɛnyi tɛmi koli aba, mo atɛdi 'bɛni na mbara 'bɛyi? Zɛ madɔmoriyɔ ne biya ozenni mo."

²⁴ Yɛsu aya'ba da me'do zi zɛ iya henye, "Kɔ'du a'di o'dɔ'e kɔ'du litɛ ne go mo? ɛdi ga kɔ'du ayɔlɔ'e dɛ, a'di ra kɔ'du yɔru iya? Kɔdɔ ayɔlɔ we'e kyigɔ 'ba Wirɪ dɛ? ²⁵ Ga kɔ'du ɛzɛ vidɪ mati olinni ne ɛnyinni ku na didi, atɛdinni kaa malayika'e komoriyɛ rakoze anza kpe. ²⁶ Yaanya aba ne ga kɔ'du 'ba yɔku zi tɛnyi ne, ako'jo'e dɛ tɛmi Buku mati Mosa ayɔru kɔ'du mɔku lɔ'bo? ɛdi na yɔru ani, Wirɪ iya zi Mosa henye, 'Ma Wirɪ 'ba Abarayama, Wirɪ 'ba Yisika ehe Wirɪ 'ba Yakoba.' ²⁷ Mo Wirɪ 'ba didi anza dɛ 'ba koli. Alitɛ'e kɔ'du ku!"

Kɔ'du ki'di ma kyedre ndra

(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)

²⁸ Here vo komoyandi 'ba kɔ'du ki'di ɛdi ani, mo owo me'do ne gbɔ. Mo ongo Yɛsu i'di da me'do ya'ba laka zi Sadeke'e, here mo ayi zi mo, kɔ'du ko'jo aba. "Kɔ'du ki'di ma vala ra ɛdi na laka ndra, ta dɛ

zè biya?" ²⁹ Yèsu aya'ba do mo iya henye, "Ma kòlò ma laka ndra èdì henye, 'Owo'e kò'du Yiserele, Yere Wirì 'beze nje Yere kòlò. ³⁰ Ì'dì lɔvɔ Yere Wirì 'bèyì di'di yì aba biya, lawo yì aba biya, dè yì aba biya, ehe biya kyigɔ 'bèyì aba.' ³¹ Kò'du kì'dì ma riyò ma laka ndra èdì henye, 'O'do lɔvɔ vo halinɔ oka kaa mati o'do lɔvɔ yì.' Kò'du kì'dì ako ndra ta da ma riyò nenye'e anza dè."

³² Vo komoyandi 'ba kò'du kì'dì aya'ba do mo zi Yèsu iya henye, "Eme ndò, vo komoyandi. Èdì tinyò, kaa mati iya henye Wirì nje kòlò, Wirì maako anza du mo. ³³ Vidì mo'do lɔvɔ Wirì biya di'di nì aba, dè nì aba biya, ehe biya kyigɔ 'bèni' aba, mo mo'do lɔvɔ vo halinɔ oka kaa, mati mo o'do lɔvɔ nì. Èdì na laka zi kò'du kì'dì riyò nenye'e towɔ mo ta da ngòtu kì'dì wakumu maako ètì zi Wirì."

³⁴ Mati Yèsu ayɔlɔ hala da kò'du ya'ba 'bèni' èdì na laka, mo iya zi mo, "Anza dè na kowɔ ta ra damòku 'ba Wirì." Ta ga ma ne, vidì maako ì'dì rè nì dekpe zi ha Yèsu kò'jo.

Kò'du kò'jo ga kò'du 'ba Korisito
(Mt. 24:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Mati Yèsu èdì kò'du yandi mì yèkèlu, mo ako'jo kò'du iya henye, "Hala vo komoyandi 'ba vo kò'du kì'diye ɔ'bɔnnì akiya henye Korisito atèdì tèmì kozo 'ba Dawidi? ³⁶ Lawo Kòlò Laka ì'dì me'do zi Dawidi kiya henye, 'Yere iya zi Yere ama henye, Alima kinye da tìrì ma, le zi ma vo wehe 'bèyìye kì'dì burutu yì.' ³⁷ Dawidi na bi dèni ako'jo mo 'Yere.' Hala Korisito akato'bo tèdì na kozo a Dawidi?"

Yèsu ayada kò'du kyènyè 'ba vo komoyandi 'ba vo kò'du kì'diye
(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)

³⁸ Yèsu nduwè kò'du yandi, ehe vidì kayo èdì mbilinnì koze na rakyenyi. Mati mo ayandi zè, mo iya henye, "Andiye re 'e kazi vo komoyandi 'ba vo kò'du kì'dì ne'e, o'dɔnnì lɔvɔ zi lasi kpo mì bɔngɔ konda 'bènnì ne, zè mètè watowɔ aba mì bi wakogo. ³⁹ Akinzi 'bènnì kyiti ma kyedre mati ako'jo mì bi 'ba mòtu ne, ehe bi ma laka mì bi 'ba ratɔtɔ. ⁴⁰ Ì'dinnì

kò'du kò'do 'bènnì ga kò'du mbara lu'bè ne'e, ehe wènnì wa 'bèzè logo mo ta linɔ. Here, zè o'do rè nnì zi kongɔ na laka mòtu konda kò'do aba."

Wakì'dì 'ba mbara lu'bè
(Lk. 21:1-4)

⁴¹ Mati Yèsu alima kara ra sòndu kòhi 'ba yèkèlu, mo èdì vidì mati èdinnì kòhi 'bènnì kì'dì ne kongɔ mo. Vidì vo wa aba kyɔ, ì'dinnì kòhi kyɔ. ⁴² Mora mbara lu'bè vo leri ayi ì'dì tarifa riyò. ⁴³ Mo ako'jo vo lɔ'bò 'bèniye bi kòlò, ehe iya zi zè henye, "Mayada zi ye mbara lu'bè vo leri nenye, ì'dì wakì'dì mì sòndu ne ndra ta da oka'e biya. ⁴⁴ Vidì mati zè wa aba kyɔ, ì'dinnì nje wa mati zè ombannì dè. Mora mo le na vo leri kaa mati mo èdì ne, ì'dì 'bèni' biya wa mati mo èdì zi lima rɔ mo."

13

Yèsu ame'do kò'du 'ba yèkèlu yaɲa
(Mt. 24:1-2; Lk. 21:1-6)

¹ Mati Yèsu èdì alasi tèmì yèkèlu, vo lɔ'bò 'bɔmo iyannì zi mo henye, "Ongɔ te vo komoyandi, yitò koro a'di ra here, loko ne aba? ² Yèsu aya'ba da me'do iya henye, Ongɔ loko kyedre ne'e ku? Yitò ma kòlò maako kinye akatɔsɔ dè ga bi nì, gè zè biya na kòlò kòlò aku'du akaɲo." ³ Yaa mati Yèsu èdì alima da Dòku 'ba Olivo, kyèti 'ba yèkèlu, mora Petero, Yemisi, Yowani ehe Anderiya ayinnì zi mo na bi dè nnì. ⁴ Zè iyannì zi mo henye, "Ayada zi ze ndala aba nenye ako'do rè nì, ehe ayada zi ze a'di ra ako'do rè nì zi yada henye kadra mo ɔkɔ ku ga kò'du zi wasisi ne'e biya zi rè nnì kò'do." ⁵ Yèsu iya zi zè henye, "Èdiye komo kì'dì aba, ehe ila'e vidì kòlò maako dè zi ye kò'ba. ⁶ Vidì kayo akì'dì rè nnì me'do ga kò'du ma, akatayi akiyannì henye, ma mo, ehe zè ako'bannì vidì kayo. ⁷ Mora here, anza'e dè na riti èzè owo'e kpɔrɔ wehe kara da kapa ehe kò'du yòyò 'ba wehe na kowɔ. Kò'du nere'e ako'do rè nnì, mora anza dè zi kiya henye, ndundu 'ba dakaɲo ra ɔkɔ ku. ⁸ Dakaɲo ako'do wehe oka ma kòlò aba, damòku akalèpi da oka maako. Kinzikinzi atèdì ta bi ne biya ehe madòyi atèdì. Wa ne'e atèdinnì kaa dagba tɔ 'ba

wisi ko'jo. ⁹ 'E na bi de 'e, ëdiye komo ki'di aba. Akiriye, ehe aku'bo'e bi 'ba vurë. Aku'bo'e mi bi 'ba motu, atoro'e komo vo daliŋo'e, ehe yere'e ga kö'du ma, zi yada kö'du yöyö laka ne zi zë. ¹⁰ Mora dagba kazi ndundu mo toko, kö'du yöyö laka ma yeti zi vidi biya. ¹¹ Ezë iriye, ika bi 'ba vurë, asosu'e de ga kö'du mati akiya'e. Ezë kadra mo oko ku, iya'e mati i'di zi ye. Ga kö'du me'do mati akame'do'e ne, atanza 'be, atayinni kazi Lawo Kölö Laka. ¹² Öndu'e atenyinni akpa da öndu nniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. 'Bu'e atenyinni akpa da gisisi 'beniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. Gisisi ako'donni wehe akpa 'bu nni aba, ehe akomanni geri zi 'bu nni, ma nni eti kofo. ¹³ Vidi biya na kolö kolö akoyinniye ga kö'du ma. Mora vidi mati edi mi kuku aba, le mi ndundu mo akayomo."

Tuku kyenyë

(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

¹⁴ "Akongoe tuku kyedre atoro bi mati mo anza de zi tedi zi mo (kö'du zi vo ko'jo mo, ayolo na laka mi kö'du nenyë a'di). Mora zë mati mi Yudiya, atahonni 'de da lutu'e. ¹⁵ Vidi mati edi da loko 'beni asi dekpe akaŋo zi wa maako koba mo ni aba. ¹⁶ Vidi mati edi yaka i'be dekpe hulëhu, liŋo kö'du bongö 'beni. ¹⁷ Atedi na kyenyë mi kadra naniye, zi mbara mati omanni, ehe zi ma'e mati edinni gisi luru aba. ¹⁸ Amötu zi Wiri kazi kö'du nani o'do re ni mi tona. ¹⁹ Ga kö'du kyenyë 'ba mi ko'do naniye, atedi kowo na kyenyë ta da mo biya gba damöku ayolo de biyeto aba, mati Wiri i'di damöku le mi kadra ma yaanya aba. Mora ani kö'du ako atanza dekpe kaa ma ne hulëhu. ²⁰ Mora Yere aya'ba ra watiti mi ko'do naniye, ezë mo o'do de here, ro vidi ako omo de. Ga kö'du vidi kinzi 'bomo'e, here mo aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye. ²¹ Mora here ezë vidi kolö maako iya zi yi, Ongö te kinye Korisito edi ne, mandere ongö te nani mo edi, oma de mi mo. ²² Ga kö'du Korisito vo ndondo, ehe nëbi vo ndondo'e akalaganni, zë ako'donni kö'du koro, ehe kö'du rakaga zi vidi ko'ba. Zë ako'donni kö'du ne zi vidi 'ba Wiri mati mo inzi.

²³ E'diye na komokandi. Mayada ga kö'du ne ku biya zi ye gba kazi kadra mo toko."

Tayi 'ba Wisi a Vidi

(Mt. 24:28-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ "Mi ko'do tapeti kadra 'ba riti nani, kadra akuyi re ni na kondu, yehwe ayanyi bi dekpe, ²⁵ kyëlu akalëpinni ta komoriyë, ehe kyigö mi ga bi ne'e akore zë ta bi 'bezë. ²⁶ Mora here, wisi a vidi akalaya ta bi tayi temi foli kyigö bikanyi kyedre aba. ²⁷ Mo akutu malayika'e yaga zi bi sowo 'ba bi golo'bo 'ba dakaŋo ne zi vidi kinzi 'ba Wiri toto mo ta ndundu 'ba damöku le kapa ma kyamo. ²⁸ Kaga 'ba kyëlu ma yandi kö'du yolo zi ze. Ezë ngora 'ba kaga kyëlu ne ayi ku na luwë, ehe na 'bolo, ehe yëyu na kyiyi ne ayeto tövu, akayolo henye omo ku kara. ²⁹ Temi geri kolö ne, ezë ongö'e kö'du ne'e edi re ni ko'do, akayolo'e henye, kadra mo ku kara nzo zi re ni yeto. ³⁰ Asosu'e henye, kö'du nenyë'e biya ako'do re nni dagba kazi vidi mati edinni na didi yaanya aba ne koli biya. ³¹ Komoriyë dakaŋo aba akalaganni 'de, mora me'do 'bama alaga de."

Vidi kolö maako ayolo ko'do mo mandere kadra mo de

(Mt. 24:36-44)

³² "Here vidi kolö maako ayolo de ndala aba ko'do mo mandere kadra mo akatoko, le malayika 'ba komoriyë'e mandere wisi, nje 'bu ra akayolo. ³³ E'diye komo ki'di tandi aba ga kö'du ayolo'e de, ndala aba kadra ne atoko. ³⁴ Akatedi kaa vidi maako enyi ati'be bi yingö, kowo ta ra liŋo 'beni, ehe ila vo loo 'beniye ra na vo ga liŋo kongö. Tapeti mo i'di zi zë loo 'ba vidi ma kolö zi ko'do mo, mora tapeti mo ayada kö'du zi vo ha loko kongö, zi tedi nduwë kongö mo. ³⁵ E'diye komokandi aba ga kö'du ayolo'e de ndala aba vo kyeti liŋo ne atoko. Mandere atedi hutaga aba, mandere mi kutë yondo gba kono bi aba mandere bi loso 'ba kadra aba. ³⁶ Ezë mo ayi truku'du, mi'ja'e de ako'do. ³⁷ Kö'du mati miya zi yi ne, miya zi ye biya, e'diye komo ki'di aba."

14

Kyedre 'ba Yuda'e o'donni yere zi Yësu kofo

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Here kadra 'ba kyërë karama 'ba laga 'ba koli ndenye ila ko'do mo ku nje da riyö. Kyërë 'ba mangolɔ'bo konyo kazi langa gɔ mo. Here kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ëdinni gëri koma zi Yësu kirï na liwo zi kofo mo. ² Zë iyanni henye, "Do'do'e dë mi ko'do 'ba kyërë kazi vidï ënyinni na koma wehe aba."

Apisi yëni ra Yësu mi Beteniya

(Mt. 26:6-13; Yn. 12:1-8)

³ Mati Yësu ëdi mi Beteniya liɔ 'ba Simona, vo mönyu ne, wakonyo, mbara maako ayi ödu loko maɾanji 'ba yëni këzi ngutru aba kyɔ mi mo, kogo mo kɔhi kyedre aba. Mo ihiya maɾanji 'ba yëni këzi ngutru ne, ehe ope da Yësu. ⁴ Kya 'ba vidï mati ëdinni ani ne, na kamo, ehe iyanni zi oka ma kölö maako henye, "Kö'du a'di 'bëni zi tedi yëni këzi ngutru ne yaɲa gɔ mo? ⁵ Atɔ'bo kogo mo ndra ta da lamiwota tarifa, ehe kɔhi mo zi ki'di zi vo leriye." Here alimanni gbo di'di mbara ne kile mo. ⁶ Mora Yësu iya zi zë henye, "Ila'e mo kutu ni aba. Kö'du a'di ëdiye mi mo kile? Mo o'do kö'du laka teme ne, ga kö'du ma. ⁷ Atëdiye 'duwi vidï vo leri ëti, ehe ta ga kadra biya omba zi ye zë konyi. Mora 'duwi atanza'e dë ma aba. ⁸ Mo o'do wa mati mo akatɔ'bo. Mo ope yëni këzi ngutru ne ra ma zi kɔ'jo ma dagba ta komo kadra kö'du zi kusu mo." ⁹ Yaanya aba ne miya zi ye tinyö, bi mati biya ayëti Bayibolo zi mo mi damöku ne, wa mati mo o'do ne, akayada mi kö'du sösü kö'du mo.

Yudasi Isikirito omba da kö'du zi Yësu kogo

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Here Yudasi Sikereto mo kölö tëmï vo litu 'butë dɔmoriyö ne, i'bë zi kyedre 'ba vo karasa'e, ga kö'du zi Yësu susu mo zi zë. ¹¹ Zë na rakyenyi ga kö'du mati mo omba zi kiya kowo, ehe i'dinni da kö'du zi kɔhi ki'di mo zi mo. Here Yudasi Isikirito ayeto gëri ma laka koma mo zi Yësu ki'di

mo zi zë. ¹² Mi ko'do dagba 'ba kyërë 'ba mangolɔ'bo konyo kazi langa, ko'do mati timëlë 'ba zi konyo ofo ku, Yësu vo lö'bö'e ako'jonnï ho mo, omba zi ze ti'bë ze zi wakonyo 'ba kyërë ne kɔ'jo nzo zi bi yi. ¹³ Here Yësu utu riyö tëmï zë kö'du kise nenyë aba, "I'bë'e mi gawo akandosi de 'e kora maako ëdi tele wini aba dë ni. Alö'bö'e gɔ mo ¹⁴ mi liɔ mati mo ödu ne, mora iya'e zi vo kyeti liɔ ne, henye, vo komoyandi iya henye, 'Loko ma vala ra vo lö'bö 'bama'e, mora ma zi ze wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, konyo mo 'domo?' ¹⁵ Mora mo akayada zi ye loko tɔɔ kyedre, loko ne ëdi ku nzo zi bi ye ako'jo'e wakonyo zi 'beze ani." ¹⁶ Vo lö'bö ënyï i'bënni mi gawo, ehe i'janni kö'du ne te kaa mati Yësu iya zi zë ne, ehe ako'jonnï wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli gbo. ¹⁷ Hutaga aba, Yësu ayinni vo litu 'bëni ëti. ¹⁸ Mati ëdinni wakonyo da tarabiza, Yësu iya zi zë henye, "Mayada zi ye, vidï ma kölö tëmïye akasusu ma, mati ëdi wakonyo ma aba ne." ¹⁹ Vo litu'e na rasösu ehe ayetonnï ho mo ko'jo na kölö kölö, "Ma tinyö manza kö'du aba rë yi." ²⁰ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Atëdi vidï kölö tëmï ye 'butë dɔmoriyö mati usu mangolɔ'bo 'bëni ma aba mi gbenje ne. ²¹ Wisi a vidï akoli kaa mati Biyibolo iya, ako'do rëni here. Mora atëdi na kyënyë zi vidï mati asusu mo ne. Atëdi na laka zi vidï ne ëzë gba o'jo mo dë."

Wakonyo 'ba Yere

(Mt. 26:26-30; Lk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Mati zë ëdinni wakonyo, Yësu oba nzoyi mangolɔ'bo ehe o'do mötu 'ba öwö'di, owe mi mo, i'di zi vo lö'bö 'bëniye. Mo iya zi zë henye, "Oba nenyë ida ra ma ra." ²³ Here mo oba köfö, o'do mötu 'ba öwö'di zi Wirï, i'di zi zë, zë uwënni biya tëmï mo. ²⁴ Yësu iya zi zë henye, "Nenyë yama ma mati aliko yaga ga kö'du vidï kayo, yama ma mati lömu 'ba Wirï ɔɔ ku do mo ne. ²⁵ Mayada zi ye muwë a'ji nenyë dekpe löhu le mi ko'do mati makuwë a'ji ma kyiyi mi damöku 'ba Wirï." ²⁶ Mora zë aya'binni ngala ehe i'bënni yaga da Döku 'ba Olivo.

Yēsu iya kō'du ha kiga 'ba Petero
(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

²⁷ Yēsu iya zi zē henye, “E biya ataho'e, akila'e ma kaa mati Biyibolo iya, Wiri akofo vo tīmēlē yako, mora tīmēlē akapere rē nni biya. ²⁸ Mora tapēti mo ēzē mēnyī ku na didi, ma kati'bē mi Galilaya dagba komo'e.” ²⁹ Petero ēnyī aya'ba da me'do henye, “Mila yi dē, ēzē kōso mo ne'e biya ilanni yi le.” ³⁰ Yēsu iya zi Petero henye, “Mayada zi yi henye, gba kazi zanga ayapa da riyō yōndo aba, akiya da wota henye, ayolo ma dē.” ³¹ Petero aya'ba da me'do na kyigo, “Makiya dē here, ēzē ēdi le zi ma zi koli yi aba.” Kōso vo litu ne'e iyanni biya here.

Yēsu amōtu mi Getesemina
(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Zē ayi okōnni bi mati ako'jo Getesemina, ehe Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniye, “Alima'e kinye ēzē mēdi amōtu.” ³³ Mo oba Petero, Yemisi ehe Yowani tī'bē ni aba. Kō'du sōsu ayi zi mo ³⁴ ehe mo iya zi zē henye, “Kō'du sōsu mi di'di ma ne, na kyedre omba kara zi lihiya. Alima'e kinye ongo'e bi kida aba.” ³⁵ Mo ēnyī i'bē tisi dagba, umē rē ni akaṅo amōtu henye, ēzē ēdi zi rē ni kō'do, mō'bo dē zi tī'bē kpuru tēmi kadra 'ba riti nani. ³⁶ Amōtu iya henye, “Bu, 'bu ma wasisi biya ako'do rē ni mi kō'du komba 'bēyi. Oba kōfō 'ba riti nenyē 'de ta ra ma. Mora ne anza dē gba wa mati momba, mora wa mati yi ra omba.”

³⁷ Mati mo a'ba i'ja vo lō'bō wota ne'e ēdinni ako'do. Mo iya zi Petero, “Simona, ēdiye ako'do? O'bo'e dē zi lima na ngō gbi le nje kadra kōlō?” ³⁸ Mo iya zi zē henye, “Ēdiye bi kida aba, amōtu'e henye, kazi alēpiye mi kō'du yōnzō. Lawo Kōlō Laka ra akato'bo ida ra akyigo dē.” ³⁹ Mo i'bē kpa lōhu da kōlō amōtu, amōtu iya gbi me'do kōlō kōlō ne. ⁴⁰ Mo a'ba hulēhu zi vo litu'e i'ja zē ako'do, zē o'bonni dē zi komonni kila na hwērē. Zē ayolōnni dē a'di ra na kiyanni zi mo. ⁴¹ Mati mo ayi hulēhu mi kadra ma da wota mo aba, mo iya zi zē henye, Ēdiye gba ako'do alawo? O'bo ku! Kadra mo oko ku! Ongō'e te, wisi

a vidī yaanya aba i'di ku zi vidī 'ba kō'du kyēnyē'e. ⁴² “Ēnyīye riyē di'bē'e, ongo'e kinye, nenyē kora mati asusu ma.”

Yēsu kiri

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴³ Mati Yēsu ēdi gba ame'do, Yudasi mo kōlō tēmi vo litu 'butē dōmoriyō ne oko gbo. Mo aba vidī kayo kulu, mōvo aba. Kyedre 'ba vo karasa, vo komoyandi 'ba kō'du ki'diye 'e kyedre 'ba Yuda'e ra utunni zē. ⁴⁴ Vo wasusu ayada zi vidī kayo ne'e, dakyinē wa na kō'do, iya henye, vidī mati munzu ho mo ne, mo ra omba'e. “Īriye mo, oba'e mo 'de tasi mo aba yaga.” ⁴⁵ Kandi mati Yudasi oko, mo i'bē zo zi Yēsu, ehe iya henye, “Vo komoyandi” ehe unzu ho mo. ⁴⁶ Here zē irinni Yēsu anda'banni mo gō. ⁴⁷ Mora vidī kōlō tēmi zē mati ēdinni atoro ani ne, oto kulu 'bēni, iga mbili vo lō'bō 'ba karasa ma kyedre ne yaga. ⁴⁸ Yēsu ame'do riyē iya zi zē henye, “Ayiye kulu aba, mōvo aba zi ma kiri mo, kaa ma vo kō'du ki'di pere? ⁴⁹ Kō'do ta ga kō'do mēdi eti wayandi mi yēkelu, ehe iriye ma dē, mora here, kō'du ne ako'do rē nni biya kaa mati Biyibolo iya.” ⁵⁰ Here, vo litu 'bomo'e biya ilanni mo, aho wēnni. ⁵¹ Vere maako gba na obi bongo kolo aba rē ni, nje kōlō usu ga Yēsu ani. ⁵² Zē ayōnzōnni zi mo kiri, mo aho wēni na ga mbiya ila bongo ne 'de zi zē ani.

Yēsu komo kyedre 'ba Yuda'e

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55,63-71; Yn. 18:13-14,19:24)

⁵³ Here, obanni Yēsu tī'bē mo aba liṅo 'ba kyedre 'ba vo karasa, ani Yere 'ba vo karasa'e, kyedre'e 'ba vo komoyandi 'ba kō'du ki'diye atoto rē nni biya ani. ⁵⁴ Mora here, Petero usu go mo ta bi kōwo i'bē odu mi liṅo 'ba kyedre 'ba vo karasa. Ani mo alima akaṅo vo bi kida eti wa'do koye. ⁵⁵ Kyedre 'ba vo karasa'e, Yuda'e biya i'di rē nni zi kō'du kyēnyē mati Yēsu o'do ne ki'ja, atehe mo kofo, mora 'de i'janni dē. ⁵⁶ Vidī kayo alimanni ndondo kiga ra Yēsu, mora kō'du yada 'bēzē ne andele dē. ⁵⁷ Kya 'ba vidī maako'e ēnyinni riyē, iganni ndondo gu mo, iyanni henye,

58 “Dowo ze mo ëdï akiya henye, ‘Ma kiihiya yëkëlu mati vidi o’ba ne ‘de, ehe tapëti ko’do da wota aba, mako’ba mati vidi ra dë ako’do.’ ” 59 Èzë zë o’donni le kö’du kiya ‘bëzë ne ire dë. 60 Kyedre ‘ba vo karasa’e ënyï da komo zë riyë ako’jo ha Yësu iya henye, “Da kö’du ya’ba ‘bëyi anza dë ga kö’du ndondo mati iganni gu yi ne?” 61 Mora Yësu alima wëni ti, omba dë zi me’do. Kyedre ‘ba vo karasa ako’jo ho mo löhu iya henye, “Yi Korisito, Wisi ‘ba Wiri mati i’di ya’da zi mo ne?” 62 Yësu aya’ba da me’do iya henye, “Ma ra. ‘E biya akong’o’e wisi a vidi alima da kala tiri a Wiri, ehe atayi foli ‘ba komoriyë aba.” 63 Here, kyedre ‘ba vo karasa iza bong’o ‘bomo ehe iya henye, “Domba kya ‘ba vo kö’du kiya dekpe. 64 Owo’e kö’du sawiya ‘bomo ne ku. Kö’du sösu ‘be’e a’di?” Zë biya u’dunni födö ro mo, mo o’do kö’du kyënyë ku mofo mo ‘de. 65 Kya maako’e ayetonnï oro ko’bi ra Yësu, idanni komo mo u’bönni mo, iyanni henye, “Asösu ëyi ra u’bö yi?” Ehe vo wehe irinni mo a’banni kyila mo kisa mo.

Tandi ‘ba Petero

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18,25-27)

66 Mati Petero ëdï gba lima akaño liño ‘ba kyedre ‘ba vo karasa’e, wu’jë ma kölo maako ayi ta da kapa. 67 Mati ongo Petero ëdï wa’do koye, mo ongo bi mbiyi do mo iya henye, “Yi kpa Yësu ‘ba Nazereta aba.” 68 Mora mo andi wëni iya henye, Mayolo dë kö’du a’di ëdï ame’do go mo? Ehe ënyï asi wëni zo yaga. Mora ta go mo zanga ayapa gbo. 69 Mati wu’jë ne ongo mo atoro ani, ayeto kpa kö’du ne yada mo löhu zi vidi mati ëdinni atoro ne’e. “Ma kölo tëmï zë.” 70 Mora Petero andi kpa löhu. Yaa ta go mo, zë mati ëdinni atoro da kapa ani ne, asösunni Petero kpa löhu, iyanni henye, o’bo dë zi tandi, yi ma kölo tëmï zë ra ga kö’du yi kpa tëmï Galilaya. 71 Here Petero ënyï asënë rë ni iya henye, “Wiri kire, kora mati ëdiye ame’do ga kö’du mo ne, mayolo dë.” 72 Mora here, tapëti kö’du kiya ‘ba Petero ne, zanga ënyï ayapa ma da riyö mo, ehe Petero asösu kö’du mati Yësu ayada zi ni, iya henye, “Gba kazi zanga yapa da riyö, akiya da wota henye,

ayolo ma dë.” Ehe Petero na kö’du sösu ayeto gbo kudu.

15

Ika Yësu komo Pilato

(Mt. 27:1-2,11-14; Lk. 23:1-5; Yn. 18:28-38)

1 ‘Do nbo da mindö aba, kyedre ‘ba vo karasa’e, kyedre ‘ba Yuda’e, vo komoyandi ‘ba vo kö’du ki’diye, ehe Yuda’e biya atoto rë nni bi kölo ame’do a’di ra ako’do zi Yësu. Here zë idanni Yësu nyori aba i’dinni mo zi Pilato, 2 Pilato ënyï ako’jo ho mo iya henye, “Yi ra Yere ‘ba Yuda’e?” Yësu ënyï aya’ba da me’do iya henye, “Mora kaa mati iya ne.” 3 Kyedre ‘ba vo karasa’e asösunni Yësu ga kö’du sisi kyö. 4 Here Pilato ako’jo ho mo löhu iya henye, “Anza dë zi yi da kö’du ne ya’ba mo? Owo wasusu ‘bëzë ne ku biya.” 5 Yësu omba dë zi me’do ma kölo kiya, mora o’do Pilato na rakaga.

Ikye vurë ra Yësu zi kofu

(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

6 Tëmï kadra ‘ba Kyërë ‘ba Laga ‘ba Koli, Pilato ëdï kö’du aba zi vidi kinga kölo tëmï kamba, mati vidi ombanni. 7 Mi kadra nani kora maako ru mo Barabasi i’di mo mi kamba ani, ga kö’du ofo vidi. 8 Mati vidi kayo ne’e atoto rë nni, ayetonnï ha Pilato ko’jo kaa ma kyere. 9 Mo ako’jo hë zë iya henye, “Omba’e Yere ‘ba Yuda’e ra zi ma kinga zi ye?” 10 Pilato ayolo na laka kyedre ‘ba vo karasa’e mati i’dinni Yësu zi ni ne, ga kö’du zë na mi kumbë. 11 Mora here, kyedre ‘ba vo karasa’e alëlu da vidi kayo ne’e zi ha Pilato ko’jo zi Barabasi kinga mo zi nni. 12 Pilato ame’do löhu zi vidi kayo ne’e, “A’di ra omba’e zi ma ko’do zi mo mati ako’jo Yere ‘ba Yuda’e ne?” 13 Zë ënyinni biya hë nni gbögbö aba, “Atötö mo.” 14 Pilato ako’jo hë zë iya henye, “Kö’du kyënyë a’di ra mo o’do?” 15 Here Pilato omba vidi kayo ne’e zi tédinni na rakyenyi, mo inga Barabasi zi zë, mo u’bö hu Yësu i’di mo gbo zi tötö.

Vo wehe asawiyanni Yësu

(Mt. 27:27-31; Yn. 19:2-3)

16 Vo wehe obanni Yësu ti'bë mo aba mi liɲɔ 'ba turu 'ba daliɲɔ, ani ako'jonni kɔsɔ vo wehe ne'e biya bi kɔlɔ. 17 Here ayöfunni bɔngɔ 'buluyë da Yësu, o'dɔnni safo tëmi ngora kono ayöfunni dɔ mo. 18 Mora here, zë ayetonni mo sawiya mo, iyanni henye, "Lima konda zi yi Yere 'ba Yuda'e." 19 Zë u'bönni dɔ mo moɔɔ aba o'binni oro rɔ mo, alomvɔnni domo nni aba akaɲo amötunni. 20 Mati zë indenni mo sawiya ku, obanni bɔngɔ 'buluyë ne 'de aya'banni bɔngɔ ɔmo gbɪ rɔ mo löhu. Mora here, ikanni mo gbɔ yaga zi tötö.

Atötö Yësu

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

21 Ta bi ti'bë 'bëzë ta da gëri, andɔsi dë nni kora maako aba ru mo Simona tëmi Sirënë, ëdi atayi mi gawo, mora vo wehe o'dɔnni mo na kamo zi taka 'ba Yësu kumbë. Mo 'bu 'ba Alekazende nni Rafusa aba. 22 Zë obanni Yësu ti'bë mo aba bi mati ako'jo Gologota, kö'du ya'ba aba, "Bi 'ba yingɔ da." 23 Mora ani, zë ayɔnzɔnni zi a'ji asusë ɔwɔ aba ru mo mahiri, zi ki'di zi mo mora Yësu omba dë zi kuwë mo. 24 Mora here, atötönni mo ayanyanni bɔngɔ 'bɔmo na ga rë nni födö ku'du aba ëyi akoba 'bëni bɔngɔ ma vala. 25 Mati atötönni mo ne, ndi kadra 'ba damindö ɔkɔ ku modɔmosowɔ. 26 Wayöru 'ba mo susu ne, iya henye, "Yere 'ba Yuda'e." 27-28 Zë atötönni vo logo kpa riyö Yësu aba, ma kɔlɔ datiri mo, ehe ma vere da gali mo. 29 Vidï mati ëdinni alaga ta dakapa, ëdinni dë nni njili na kamo Yësu lidi aba. "Aha! Omba zi ti'bë yëkëlu ne kihya mo akaɲo zi ko'ba mo löhu ko'do da wota aba. 30 Yaanya aba ne asi akaɲo ta da taka ehe ayɔmɔ rëyi." 31 Here tëmi gëri kɔlɔ ne kyedre 'ba vo karasa ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ogonni Yësu iyanni henye, "Mo ayɔmɔ oka'e, mora ɔ'bo dë zi rë ni yɔmɔ. 32 Dongɔ'e Korisito ne te, Yere 'ba Yiserele, asi akaɲo ta da taka ne yaanya aba ehe dakoma mi mo." Vo logo riyö mati atötö Yësu aba ne, alidi mo kpa.

Koli 'ba Yësu

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

33 Mi kutë kadra aba, mandölu ayöfu bi kpo ta dakaɲo ehe inde rë ni tapëti kadra wota. 34 Mati ndi kadra ɔkɔ ku komo kadra wota, Yësu ënyi udu riyë gu kyembe aba, "Elöyi, Elöyi, lema sabakatani?" Kö'du ya'ba aba henye, "Wirï ama, Wirï ama, kö'du a'di ila ma gɔ mo?" 35 Kya vidï mati ëdinni ani owonni mo ne, iyanni henye, "Owo'e te, mo ëdi Eliya ko'jo." 36 Mora here, ma kɔlɔ tëmi zë aho lifa aba usu mi a'ji i'di da njili moɔɔ, ehe mo injë dami'di ha Yësu iya henye, "Disiye bi mo, dongɔ'e ëzë Eliya ëdi atayi mo yasi akaɲo ta da taka." 37 Mora Yësu udu riyë gu kyembe aba, ehe oli gbɔ. 38 Here, mi bɔngɔ mati ove mi yëkëlu ne, aliza riyö, kɔ ta riyë le akaɲo. 39 Vo kyëlu 'ba vo wehe mati ëdi atɔrɔ komo taka ani ne, ongo hala Yësu oli. Mo iya henye, "Kora nenyë tinyö wisi 'ba Wirï ra." 40 Kya 'ba mbara maako'e ëdinni ani bi kongɔ ta bi kɔwɔ. Mi kutë zë ëdi Mariya Magadala, Salome, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba. 41 Ne mbara mati usunni ga Yësu mi Galilaya ehe ëdinni mo konyi. Aga mbara maako'e kpa kyɔ ani. Mbara ne'e ayinni Yësu ëti mi Yerusalem.

Kusu 'ba Yësu

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

42-43 Ko'do nenyë ako'jo ko'do 'ba rako'jo zi bi ko'do 'ba ralawo. Bi ëdi ku tayi ra hutaga, kora maako ru mo Yosepa, ta Arimataya ɔkɔ gbɔ. Mo mi gboko 'ba turu, ehe ɔwɔnni mo, ehe mo kɔlɔ tëmi vidï mati ëdinni bi tayi 'ba damöku 'ba Wirï kida, ënyi i'bë zi Pilato kazi tere, kö'du ko'jo ga kö'du yöku Yësu, zi kusu mo. 44 Pilato rakaga aba mati owo henye, Yësu oli ku. Mo ako'jo vo kyëlu 'ba vo wehe ako'jo ho mo kɔdɔ Yësu oli ku kyere ya. 45 Tapëti mo owo kö'du yada 'ba vo kyëlu ne, Pilato iya zi Yosepa moba yöku ne. 46 Yosepa ënyi i'bë wogo mbili bɔngɔ, ayasi yöku ne akaɲo olo mi mbili bɔngɔ ne, injë i'bë usu mi wogo mati ole mi döku ma kyigɔ ne. Here, mo alulu yitö kyedre njirï ha bi tödu 'ba wogo ne. 47 Mariya Magadala nni Mariya ma 'ba Yosepa aba,

ädinnī akongɔ ta bi kɔwɔ, bi mati usu yöku Yësu 'dɔmo ne.

16

Tënyī tëmī koli

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Tapëtī ko'do 'ba ralawo mati inde rē nī, Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi wogonnī yēnī kēzī ngutru tī'bē mo aba zi pisi ra yöku Yësu. ² 'Do ŋbɔ mī ko'do 'ba ralawo kadra nzere aba, zē ënyī i'bënnī da wogo. ³ Ta bi tī'bē 'bëzē ta da gērī, alimannī me'do na ga rē nnī, iyannī henye, “Ëyī ra akalulu yitō ne ta bi tōdu 'ba ha wogo ne zi ze?” ⁴ Mora mati ongōnnī bi riyē, i'jannī yitō ne alulu ku nzo hulēhu. ⁵ Here ënyī ödunnī mī wogo ani, ongōnnī wisi ɔbi maako ëdī alima datirī usu bɔngɔ kanyi konda rē nī o'dɔ zē na rakaga. ⁶ Mo iya henye, “Ere'e dē. Mayɔɔ ku ëdiye bi koma kö'du Yësu 'ba Nazereta mati atötō. Mo anza kpe kinye, mo ënyī ku tëmī koli, ongɔ'e te, ne bi mati i'dinnī mo 'dɔmo. ⁷ Mora here, yaanya aba i'bē iya'e kö'du kise nenye zi vo lö'bō 'bɔmo'e Petero mēdī zē ëtī. Here mo ëdī tī'bē dagba komo'e mī Galilaya, ani akongɔ'e mo te kaa mati mo ayada zi ye.” ⁸ Here mbara ne asinnī yaga ahonnī ta da wogo kazi tere, onyonnī kö'du mo kpa dē zi vidī kölö maako ga kö'du zē na tere.

Yësu ayada rē nī zi Mariya Magadala

(Mt. 28:9-10; Yn. 20:11-18)

⁹ Mora here, tapëtī tënyī 'ba Yësu tëmī koli 'do ŋbɔ ko'do 'ba ralawo aba, mo ayada rē nī dagba zi Mariya Magadala, mati mo ore dakyikyī madɔmoriyō yaga ta rɔ mo ne. ¹⁰ Mo i'bē ayada zi aboka niye. Zē na lu'bē ëdinnī akudu. ¹¹ Mati zē owonnī henye, mo iya Yësu ëdī na didī nongɔ mo komo nī aba, zē omannī dē mī me'do 'bɔmo ne.

Yësu ayada rē nī zi vo lö'bō riyō

(Lk. 24:13-35)

¹² Yaa ta gɔ mo, Yësu ayada dakyinë nī 'beri zi vidī riyō maako'e ëdinnī atī'bē wënnī ta da gērī mī dakaŋo maako. ¹³ Zē ayadannī kö'du ne, zi oka nnīye mora zē 'de omannī dē mī kö'du ne.

Yësu ayada rē nī zi vo litu 'butē dɔmo kölö

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Lɔ. 1:6-8)

¹⁴ Mora mī ndundu mo ta gɔ mo biya, Yësu ayada rē nī zi vo litu 'butē dɔmo kölö ëdinnī wakonyo. Mo asawiya zē ga kö'du zē anzannī dē koma aba, ehe zē kpa na vo kazi kö'du kowo zi koma mī vidī mati iyannī mo na didī. ¹⁵ Mo iya zi zē henye, “I'bē'e ta damöku ne biya, ayëtiye kö'du yöyö laka ne zi dakyinë vidī biya. ¹⁶ Mo mati oma irī bapatisi, akayɔmo. Mo mati omba dē akī'dī riti zi mo. ¹⁷ Vo koma'e, akī'dī kyigɔ 'ba kö'du koro kö'du zi zē. Zē akorennī dakyikyī yaga mī ru ma. Zē akame'donnī ha mēnzē maako ëtī. ¹⁸ Mo mati irī wiri umbē le riyē, mandere uwē waroso le, o'dɔ zē dē na kyënyë. Zē akī'dinnī kala nnī da vo kɔɔ'e, akako'jo zē.”

Oba Yësu komoriyë

(Lk. 24:50-53; Lɔ. 1:9-11)

¹⁹ Ta ëtī me'do 'ba Yere Yësu zi zē ne, oba mo komoriyë ehe alima ku da kala tirī 'ba Wirī. ²⁰ Here, vo lö'bō ënyī i'bënnī kö'du yëti aba ta bi ne biya. Yere o'dɔ lɔɔ ne zē ëtī, ayada kö'du yëti 'bëzē ne tinyö ga kö'du koro mati ëdinnī ako'dɔ ne.

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Yowani ayöru

Me'do 'ba Didì

¹ Mì biyeto aba Me'do ëdì. Me'do ne ëdì Wirì aba ehe tinyö Wirì ra. ² Tëmì biyeto, Me'do ne ëdì Wirì aba. ³ Ehe Me'do nenye aba, Wirì o'do wa biya. Wa maako o'do dë kazi Me'do ne. ⁴ Didì ayi kazi mo, ehe didì 'bomo i'di bikanyi zi vidì biya. ⁵ Bikanyi ne asesi tanyi mì biköndu, ehe biköndu ayölu dë.

⁶ Wirì utu kora maako ru mo Yowani. ⁷ Mo ayi zi yada kö'du 'ba bikanyi ehe zi gaga vidì biya zi tedi koma aba. ⁸ Yowani ra dë bikanyi nenye. Mo ayi nje zi yada kö'du 'ba bikanyi ne. ⁹ Bikanyi tinyö mati ayanyi bi da vidì biya, ëdì tayi mì damöku ne.

¹⁰ Me'do ne ëdì mì damöku ne, mora vidì maako ayölo mo dë, Wirì o'do damöku ne le me'do 'bomo aba. ¹¹ Mo ayi gogo mì damöku 'bëni, mora vidì 'bomowe irinni mo dë kalakyedre aba. ¹² Vidì maakowe ombanni mo ehe i'di koma 'bënni mì mo. Here mo i'di dangölö zi zë, zi tedinni na gisi 'ba Wirì. ¹³ Zë anzanni dë gisi 'ba Wirì, ta da rë zë, mandere ga kö'du komba 'ba vidì köndu, mandere kö'du komba 'ba o'di. Wirì ra na bi dë ni o'do zë na gisi 'bëni.

¹⁴ Me'do ne ayi na vidì köndu, ehe alima kinye ze aba. Dongo ze bikanyi kyedre tinyö 'bomo, bikanyi kyedre 'ba Wisi nje kölö 'ba 'Bu. Mo ndo rakyeyi ehe tinyö.

¹⁵ Yowani ame'do kö'du mo ehe agbögbö, "Nenye mo mati ma yada zi ye atayi! Mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo ëdì na widì gba kazi ma ko'jo."

¹⁶ Kazi rakyeyi 'bomo diri ze ya'da kayo ¹⁷ Mosa ra i'di kö'du ki'di, mora Yësu Korisito ika zi ze kö'du laka tinyö aba. ¹⁸ Vidì maako gba ongo Wirì dë. Nje Wisi kölö ne mo ra tinyö Wirì ehe ëdì kara ra 'Bu, ayada zi ze Wirì ëdì kaa a'di.

*Kö'du kise 'ba Yowani Bapatisi
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-18; Lk 3:1-18)*

¹⁹ Vo kalakonda vo yëni 'ba Yude mì Yerusalema utunni vo karasa maakowe ehe Lëviyë zi ha Yowani ko'jo mo 'bëni eyi. ²⁰ Mo omba do mo ayada zi zë huwë tinyö henye, "Manza dë Korisito ne." ²¹ Neene zë ako'jonnì ho mo, iyanni henye, "Yi Eliya ra?" Yowani aya'ba henye, "Manza dë." Zë ako'jonnì ho mo iyanni henye, "Yi ra Nëbi ne?" Mo aya'ba henye, "E e!" ²² Ndundu mo aba, zë iyanni henye, "Ayada zi ze, yi 'bëyi eyi?" Zë iyanni henye, "Zi ze koba hulëhu da kö'du ya'ba 'bëyi ne zi vidì mati utunni ze."

²³ Yowani aya'ba da me'do tëmì me'do kiya 'ba nëbi Yisaya. "Ma nje vidì ma ëdì mbere mì da lipi, 'O'de gëri nzo zi Yere!" "

²⁴ Kya 'ba Farasi maakowe utunni zë kpa zi Yowani. ²⁵ Zë ako'jonnì ho mo, iyanni henye, "Kö'du a'di ëdì vidì bapatisi, ezë anza dë Korisito mandere Eliya mandere Nëbie?"

²⁶ Yowani ayada zi zë iya henye, "Mo'do bapatisi wini aba, mora ëdì yë aba kinye, vidì maako ayöle dë. ²⁷ Mayi le dagba, manza dë na laka zi kamoka 'bomowe kinga." ²⁸ Yowani iya nenye mati mo ëdì bapatisi ki'di humirë 'ba Ranga Yeredene mì Beteniya.

Timëlë 'ba Wirì

²⁹ Mì ko'do ma ta go mo, Yowani ongo Yësu ëdì tayi zi ni, ehe iya henye, "Kinye ëdì Timëlë 'ba Wirì mati oba kö'du ya'ba 'ba damöku ne 'de. ³⁰ Mo ra mati ma yada kö'du mo zi ye henye, 'Vidì maako atayi kpa, mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo ëdì na widì gba kazi ma ko'jo.' ³¹ Ma yölo dë, mo 'bëni eyi. Mora mayi zi ye bapatisi wini aba, here vidì biya mì Yiserele akongö mo. ³² Ma mëdi ani ehe mongö Lawo Laka ayi aka'jo do mo kaa atu'bu ta komoriyë, ehe Lawo Laka ne alima do mo. ³³ Gba kazi nenye ma yölo dë eyi 'bëni mo. Mora mo mati utu ma zi bapatisi ki'di wini aba ne ayada zi ma henye, 'Akongö Lawo Laka tayi aka'jo ehe lima da vidì maako. Neene akayölo henye, mo ra vidì mati aki'di bapatisi Lawo Laka aba.' ³⁴ Mongö nenye o'do rë ni, ehe ma yada zi ye henye, mo Wisi 'ba Wirì ra."

Dagba vo lö'böwë 'ba Yësu

³⁵ Ko'do vere aba, Yowani ëdī ani löhu ehe vo lö'bö 'bömowe riyö ëdīnni mo aba. ³⁶ Mati mo ongo Yësu lasi ta dakapa, mo iya henye, “Kinye ëdī Timëlë 'ba Wiri!” ³⁷ Vo lö'bö 'ba Yowani riyö owonni me'do 'bomo ne, ehe zë i'bënni Yësu aba. ³⁸ Mati Yësu opi rë ni ehe ongo zë, mo ako'jo kö'du henye, “A'di ra ombe?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Raboni, alima kila?” Mi ha 'ba Hibiru, “Raboni ne,” “Vo komoyandi” ra. ³⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ayi onge te.” E'di ku nzo kaa kadra sowo mi kadra kutë mati zë i'bënni mo aba ehe ongonni bi ma mo alima 'domo. Here zë alimanni nduwë mi ndundu 'ba kadra ne. ⁴⁰ Kölö tēmi kora riyö ma owo ha Yowani ehe i'bë Yësu aba ra Anderiya, öndu 'ba Simona Petero. ⁴¹ Dagba kö'du mati Anderiya o'do, ëdī zi koma öndu ni ehe yada zi mo henye, “Di'ja Masiya ne ku!” Mi ha 'ba Hibiru, “Masiya ne” kpa te kaa mi ha 'ba Girigi “Korisito ne.” ⁴² Anderiya ika öndu ni zi Yësu. Mati Yësu ongo mo, mo iya henye, Simona wisi 'ba Yowani, akako'jo yi Kapahasi. Ru nenye ato'bo kidra na “Petero.”

Yësu ako'jo Pilipo ehe Natanëlë

⁴³⁻⁴⁴ Mi ko'do vere aba Yësu omba zi ti'bë Galilaya. Ani mo i'ja Pilipo, mo ta Beteseyida, gawo liṅo 'ba Anderiya, Petero aba. Yësu iya zi Pilipo, “Usu ga ma.” ⁴⁵ Pilipo i'ja Natanëlë ehe iya henye, “Di'ja ze vere mati Mosa ehe Nēbiyë ayörunni kö'du mo ne ku. Mo Yësu, wisi 'ba Yosepa ta Nazereta.”

⁴⁶ Natanëlë ako'jo kö'du iya henye, “Wa laka maako ato'bo tayi ta Nazereta?” Pilipo aya'ba do mo iya henye, “Ayi ongo te.” ⁴⁷ Mati Yësu ongo Natanëlë ëdī atayi zi ni, mo iya henye, “Kinye ëdī tinyö kozo zutu 'bezee 'ba Yiserele, ehe mo anza dë na vo wakoba.”

⁴⁸ Natanëlë ako'jo ho mo iya henye, “Hala ayolo ma?” Yësu aya'ba do mo iya henye, “Gba kazi Pilipo yi ko'jo, mongo yi hu kaga kyëlu.”

⁴⁹ Natanëlë iya henye, “Raboni, yi Wisi 'ba Wiri ehe Yere 'ba Yiserele!”

⁵⁰ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Oma mi ma nje ga kö'du mati miya henye, mongo yi hu kaga kyëlu? Akongo wa maako kyedre ndra ta da ma nenye. ⁵¹ Ma yada zi yi, akonge komoriyë akayëhu rë ni ehe malayike 'ba Wiri ti'bë riyë ehe tayi akaṅo da Wisi 'ba Vidi.”

2

Oze mi Kana

¹ Ko'do wota aba yaa Mariya, ma 'ba Yësu ëdī mi karama 'ba rakoze mi gawo 'ba Kana mi Galilaya. ² Yësu vo lö'bö 'bëniyë ëti, ise zë kpa bi 'ba rakoze ne. ³ Mati a'ji inde rë ni ku biya, ma 'ba Yësu iya zi mo henye, “Zë anzanni kpe a'ji aba.” ⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma ma, ayada dë zi ma a'di ra zi ko'do. Kadra 'bama gba oko dë.” ⁵ Ma 'ba Yësu ayada zi vo lituwë 'ba liṅo henye, “O'de wa mati mo ayada zi ye ko'do.”

⁶ Yude ëdīnni kö'du kira 'ba wa kaka ṅbala aba ehe ga kö'du nenye, tele yitö 'ba wini ëdī ani modaka ma kölö ëdī kyedre zi kiri kaa lita lamikölö. ⁷ Yësu iya zi vo lituwë 'ba liṅo henye, “Osowe tele nenyee wini aba.” Zë osonni zë kpika ⁸ ehe mo ayada zi zë henye, “Yaanya aba oba kya 'ba wini ne yaga ehe i'di zi kora vo kyeti karama ne.” Zë obanni wini ne zi mo ⁹ mati yaanya aba ofo rë ni ku na a'ji ehe mo anene. Mo ayolo dë a'ji nenye ayi ta kila, mora vo lituwë mati obanni a'ji nenye ayolonni, here mo ako'jo 'biyësi ¹⁰ ne ehe iya zi mo henye, “Vidi biya uwënni a'ji ma laka ra dagba, ehe tapëti mo, mati yingo ëdīnni ku kyö mo aba zi kuwë, mo i'di a'ji ma koo ne. Mora asesi wëyi a'ji ma laka ne le yaanya aba!”

¹¹ Yësu o'do dagba kyinë 'ba kö'du koro nenye mi gawo 'ba Kana mi Galilaya. Ani mo ayada bikanyi kyedre 'bëni, ehe vo lö'bö 'bömowe omani mi mo.

¹² Tapëti ma nenye, Yësu ehe ma mo, öndu mowe, ehe vo lö'bö 'bömowe i'bënni zi Kaparanamo, ehe alimanni ani ko'do tisi aba.

Yësu i'bë mi yëkëlu

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Èdì ku kadra kara zi karama 'ba Yude 'ba laga 'ba koli, Yèsu i' b'è zi Yerusalema. ¹⁴ Ani mī yèkèlu mo i'ja vidi èdinnī isa, timèlè, ehe atu'buwè kogo, ehe vo kōhi kutrèè kpa limannī da tarabiza 'bènnī. ¹⁵ Here mo o'do so'da tēmī kō'di ehe ore ngōtu biya yaga tēmī yèkèlu, 'dō timèlè, ehe isa, mo opi da tarabiza 'ba vidi 'ba kōhi kutrèè, apere kōhi ṅbiriri 'bèzè ne, ¹⁶ ehe mo i'dī kō'du zi vidi ma èdinnī atu'bu kogo ne henye, "Obe atu'buwè yaga ta kinye! O'de loko 'ba 'Bu ma dè na bi 'ba wakogo!" ¹⁷ Vo lō'bō 'bomowe asōsunnī henye, wayōru iya henye, "Watowō 'bama kō'du loko 'bèyī, o'bo mī ma kaa wa'do."

¹⁸ Vo kalakonda 'ba Yude aya'bannī do mo kō'du kō'jo aba henye, "Kyinè 'ba kō'du koro a'di ra atō'bo kō'do zi yada zi ze èdī dangölō aba tinyō zi nenyè kō'do?"

¹⁹ Yèsu aya'ba do mo iya henye, "Iha akaṅo yèkèlu nenyè ehe mī kō'do wota aba ma kō'ba lōhu!"

²⁰ Vo dagbe aya'bannī henye, "Iri kōo 'butēsowō dōmomodaka zi kō'ba yèkèlu nenyè. A'di ra o'do yī zi sōsu atō'bo kō'ba kō'do wota aba lōhu?"

²¹ Mora Yèsu èdī ame'do kō'du ida rē nī ra na yèkèlu. ²² Mati injè mo ku tēmī koli, vo lō'bō 'bomowe asōsunnī kō'du mati ayada zi zè. Neene zè omannī mī wayōruwè ehe mī me'do 'ba Yèsu. ²³ Mī Yerusalema mī kadra karama 'ba laga 'ba koli, vidi kayo omannī mī Yèsu, ga kō'du zè ongōnnī mo ta bi kyinè 'ba kō'du korowe kō'do. ²⁴ Mora Yèsu ayōlo kō'du mati mī di'di zè, ehe mo ila zè dè zi tēdi kyigō aba ndra ta dè nī. ²⁵ Vidi maako anza zi yada zi mo a'di ra vidiyè kaa mo. Mo ayōlo ku nzo.

3

Yèsu ehe Nikodimō

¹ Ani vo dagba 'ba Yude èdī ru mo Nikodimō mo Farasi ra. ² Yōndō kōlō maako aba mo i' b'è zi Yèsu iya zi mo henye, "Raboni, da yōlo ku Wirī utu yī zi komo ze yandi. O'bo dè kyin 'ba kō'du koro nenyè kō'do, nje èzè Wirī èdī yī aba." ³ Yèsu aya'ba do mo iya henye, "Mèdī kō'du tinyō ra yada zi yī vidi

maako o'bo dè damōku 'ba Wirī kongō kazi mo kō'jo lōhu!" ⁴ Nikodimō ako'jo iya henye, "Hala kora ma ovu ku kyedre ne ako'jo lōhu? Mo o'bo dekpe tōdu mī ma nī lōhu zi kō'jo mī kadra ma riyo mo!"

⁵ Yèsu aya'ba do mo henye, "Mèdī ayada tinyō zi yī" Vidi maako o'bo dè tōdu mī damōku 'ba Wirī, kazi kō'jo mo wini aba ehe Lawo Laka. ⁶ Vidi kōndu o'jonnī gisi 'bènnī. Nje Lawo Laka 'ba Wirī o'jo gisi 'ba Wirī. ⁷ Anza dè na rakaga ga kō'du mati miya henye, ako'jo yī lōhu. ⁸ Lawo 'ba Wirī èdī kaa buluku mati aluku bi mati omba ti' b'è zi mo. Atō'bo kowo kpōro buluku, mora ayōlo dè ayi ta kila mandere èdī ti' b'è kila. Èdī here biya zi vidi ma o'jo Lawo aba.

⁹ Nikodimō ako'jo kō'du iya henye, "Hala nenyè atēdī?" ¹⁰ Yèsu aya'ba do mo iya henye, "Hala atō'bo zi tēdi na vo komoyandi 'ba Yiserele ehe ayōlo wa nenyè dè? ¹¹ Ma yada zi yī tinyō, dēdī ame'do kō'du wa ma da yōlo, ga kō'du dongō ku na bi de ze. Mora vidi maako tēmī yè akiri kō'du kiya 'beze ne dè. ¹² Èzè oma dè mati ma me'do zi yī kō'du wa 'ba dakaṅo, hala akoma èzè ma me'do zi yī kō'du wa 'ba komoriyè? ¹³ Vidi maako gba i' b'è dè komoriyè, nje Wisi 'ba Vidi, mati ayi akaṅo ta ani."

¹⁴ "Ehe here Wisi 'ba Vidi akinjè riye, kaa mōvo wiri kōhi mati Mosa injè riye mī da lipi. ¹⁵ Neene vidi biya mati èdī koma aba mī Wisi 'ba Vidi atēdī didi ṅburu aba. ¹⁶ Wirī owo damōku nenyè ndra, here mo i'dī Wisi kōlō 'bèni ne, here vidi mati oma mī mo èdī didi ṅburu aba, ehe tinyō oli dè. ¹⁷ Wirī utu Wisi 'bèni ne dè ga kō'du mo omba zi kō'do vurè 'ba damōku, mora ga kō'du mo omba zi yōmō damōku ne kpuru wisi 'bèni aba."

¹⁸ "Zè mati omannī mī Wisi ne, o'do vurè kyenyè dè rē zè, mora zè mati omannī dè o'do vurè 'bèzè ku nzo, ga kō'du omannī dè mī Wisi nje kōlō 'ba Wirī ne. ¹⁹ Bikanyi ayi mī damōku, mora vidi ombannī zi lese mī bikōndu ga kō'du zè èdinnī kō'du kyenyè kō'do. Nenyè ra èdī hala o'do vurè rē zè. ²⁰ Vidi ma èdinnī kō'du kyenyè kō'do, iyinnī bikanyi ehe ayinnī dè zi bikanyi, ga kō'du ayada

wa mati zë ëdinnî ako'do ëdi na kyënyë.
 21 Mora vidî biya ma alima tinyö aba, atayi zi bikanyi ga kö'du zë ombannî agamowe zi yolo henye, Wirî ëdi ko'do kpuru zë aba."

Yësu ehe Yowani Bapatisi

22 Tapëti ma nenyë, Yësu ehe vo lö'bö 'bëniyë ëti i'bënnî zi dakaño 'ba Yudiya, bi mati mo alima tisi zë ëti ehe bapatisi ki'di aba. 23 Yowani ëdi kpa bapatisi ki'di mi Anono anza dë na kowo ta ra Salima, ga kö'du wini ëdi bi nani. Vidî ëdi ti'bënnî zi mo ehe mo ëdi zë bapatisi. 24 Nenyë gba kazi Yowani ki'di mi kamba. 25 Kya vo lö'bö 'ba Yowani maakowe ayeto hënnî wasa kora Yuda maako aba, kö'du 'ba wa kaka nbala ga kö'du kö'du ki'di 'ba yëni. 26 Here zë i'bënnî zi Yowani ehe iyanni henye, "Raboni, asösu kö'du kora mati ëdi yi aba dakapa humirë 'ba Ranga Yeredene, mo mati ëdi kö'du mo kiya? Here mo ëdi bapatisi ki'di yaanya aba, ehe vidî biya ëdi ti'bënnî zi mo."

27 Yowani aya'ba do mo iya henye, "Vidî maako o'bo dë zi tedi wa maako aba nje ezë Wirî ra i'di zi mo. 28 E ra na vo kiya 'bama mati miya henye, 'Manza dë Korisito ra, mora utu ma dagba komo mo.' 29 'Biyësi ra mati mbara ne na 'bomo, mora aboka 'ba vo 'biyësi mati o'ro dakapa mbili ni koze, ëdi na rakyenyi mati mo owo gu 'biyësi. Nenyë ëdi hala rakyenyi 'bama o'do ku ti'de. 30 Mo atayi ndra kyedre, mora ma tayi tisiwa aba."

Mo ma ayi ta komoriyë

31 "Mo ma ayi ta komoriyë ëdi kyedre ta da wa biya. Mo mati 'ba dakaño, mo zi dakaño ehe ame'do kö'du wa 'ba dakaño. Mora mo ma ayi ta komoriyë ëdi kyedre ta da wa biya. 32 Mo ayada wa ma mo ongo ehe owo, du vidî maako oma dë mi kö'du kise 'bomo ne. 33 Mora vidî mati oma mi kö'du kise 'bomo nenyë ayada henye Wirî ëdi tinyö. 34 Mo ma Wirî utu ame'do me'do 'ba Wirî ga kö'du Wirî i'di zi mo Lawo ndo 'bëni ku. 35 'Bu owo Wisi 'bëni ehe i'di kyigo 'ba wa biya zi mo. 36 Vidî ma oma mi Wisi ne, ëdi didi nburu aba, vidî ma oro Wisi ne dë atanza dë didi nburu aba, mora akalima hu wayaza 'ba Wirî."

4

Yësu mbara Samariya aba

1 Farasiye owonni henye, Yësu ëdi ku laga dagba ehe bapatisi ki'di zi vo lö'böwë ndra ta da Yowani. 2 Tinyö Yësu abapatisi vidî kölo maako dë, nje vo lö'bö 'bomowe ra o'donni. 3 Mati Yësu owo kö'du mati ëdi akiya ne, mo ila Yudiya ehe i'bë hulëhu zi Galilaya. 4 Ta da gëri 'bomo ani, mo omba zi ti'bë kpuru ta Samariya.

5 Mi Samariya mo ayi zi gawo maako ru mo Seka, anza dë na kowo ta ra yaka mati Yakoba i'di zi wisi 'bëni Yosepa. 6 Ku'ju 'ba Yakoba ëdi ani, ehe Yësu na riti ta bi lasi, alima akaño dakapa ku'ju ne. Eëdi kaa kadra kutë here.

7 Mbara vidî 'ba Samariya maako ayi zi wini kuwu, ehe Yësu iya zi mo henye, "I'di wini kuwë zi ma." 8 Vo lö'bö 'bomowe i'bënnî ku mi gawo zi wakonyo kogo.

9 Mbara ne aya'ba do mo henye, "Yi Yuda ra ehe ma vidî 'ba Samariya ra, hala ato'bo ko'jo ha ma kö'du wini kuwë?" Yude uwënni wini dë tēmi siko kölo vidî 'ba Samariya ëti.

10 Yësu aya'ba do mo henye, "Ezë ayolo nje wa ma Wirî i'di, ehe eyi ra ëdi hë yi ko'jo kö'du wini kuwë, ako'jo ho mo, ehe mo aki'di zi yi wini mati i'di didi."

11 Mbara ne iya henye, "Kyedre, anza kpa dë kyere wini aba, ehe ku'ju ne ëdi na yöndu. Ta kila aki'ja wini mati i'di didi? 12 Zutu 'beze Yakoba ra ole ku'ju nenyë zi ze, mo gisi 'bëniyë ëti ehe ngötu 'bomowe uwënni biya tēmi mo. Yi kyedre ta da Yakoba?"

13 Yësu aya'ba do mo iya henye, "Vidî biya ma uwë wini nenyë atedi na kodro löhu, 14 mora vidî ma uwë wini mati ma ki'di zi mo atanza dë na kodro löhu. Wini mati ma ki'di zi mo atayi mi mo na ku'ju mati aki'di zi mo didi ma nburu."

15 Mbara ne aya'ba do mo iya henye, "Kyedre, i'di zi ma wini nani! Here ma tanza dë na kodro löhu, mandere kazi ma tayi kinye zi wini kuwu."

16 Yësu ayada zi mo iya henye, "I'bë ako'jo kora 'bëyi ehe ayi löhu." 17 Mo aya'ba do mo iya henye, "Manza dë kora aba." Yësu aya'ba henye, "Kö'du 'bëyi ne tinyö mati iya henye anza dë kora aba ne."

18 Oze yi ku zi kora muyi, ehe kora ma edi lima mo aba yaanya aba ne anza tinyo kora 'beyi ra de. Ayada zi ma ko'du tinyo ra."

19 Mbara ne iya henye, "Kyedre, mungo yi nebi ra. 20 Zutu 'ba Samariya amotunni Wiri da doku nenye, mora e Yude iye henye, Yerusalema ra bi ma da kamotu zi Wiri."

21 Yesu iya zi mo henye, "Oma mi ma, mbara, kadra mo edi atayi mati vidi amotunni 'Bu dekpe da doku nenye mandere mi Yerusalema. 22 E Samariye ayole de tinyo eyi ra edi ye amotu, mora ze Yude, da yolo ku eyi ra dedi motu, ga ko'du edi kazi Yude ra vo wayomo ayi. 23 Mora kadra mo edi tayi, ehe edi ku nzo kinye, mati kyigo Lawo 'ba Wiri aba vidi akamotunni 'Bu kaa mo tinyo edi, ki'di zi mo motu ma tinyo mati mo omba. 24 Wiri edi Lawo ra, ehe nje kyigo 'ba Lawo 'bomo aba vidi ato'bo motu mo kaa mo tinyo edi."

25 Mbara ne iya zi mo henye, "Ma yolo ku Masiya ne atayi, ehe ezē mo ayi, mo akayada zi ze wa biya." 26 Yesu aya'ba henye, "Ma ra mo, ma ra mo mati edi ame'do yi aba yaanya."

27 Mi kadra nani vo lo'bo 'ba Yesu a'banni, ehe ze na rakaga zi ki'ja mo edinni ame'do mbara aba. Mora vidi maako temi ze ako'jo ha mbara ne de, "A'di ra omba?" Ze ako'joni ha Yesu de, "Ko'du a'di ediyē ame'do mbara ne aba?"

28 Mbara ne ila tele wini 'beni ne i'be hulēhu mi gawo, ehe iya zi vidiyē ani henye, 29 "Ayi onge kora ne, mo ayada zi ma biya wa mati mo'do! Mo atēdi Korisito ra?" 30 Ze ilanni gawo ehe i'benni zi kongō Yesu.

31 Mi kadra ne vo lo'bōwē alenzenni Yesu iyanni zi mo henye, "Raboni, oba wa maako zi konyo!" 32 Mora mo aya'ba henye, "Mēdi wakonyo maako aba ayole ko'du mo de."

33 Here vo lo'bōwē ayetonni, ko'du ko'jo temi kutē nni na bi de nni, "Vidi maako ika wakonyo ku zi mo?" 34 Yesu iya zi ze henye, "Wakonyo 'bama edi zi koro ko'du 'ba Wiri mati utu ma ehe zi kinde loo mati mo i'di zi ma zi ko'do. 35 Akiye henye, 'edi gba yehe sowo zi wakumu ta

yaka.' Mora ma yada zi ye henye, ongo bi te na laka da yake, wa mi yaka yaanya aba ahi ku, ehe ku nzo zi kumu. 36 Vidi mati umu ehe atoto do mo ika ku zi didi ma nburu nburu, ehe agamo mati ili ehe mo mati umu aba, atēdinni na rakyenyi bi kolō. 37 Ko'du kiya ne edi tinyo, 'Maako iyi, agamo umu.' 38 Mutu wē zi nyenyo kumu mi yaka mati o'do loo mo de. Vidi maakowe o'donni loo ani, ehe i'je wa kyo temi loo 'bezē ne."

39 Vidi kayo 'ba Samariya mi gawo nani omani mi Yesu ga ko'du mbara ne iya henye, "Mo ayada zi ma biya wa ma mo'do." 40 Here mati vidi 'ba Samariye ayinni zi mo, ze alenzenni mo zi lima nni aba, ehe Yesu alima ani ko'do riyō aba.

41 Vidi kayo 'ba Samariya maakowe omani ga ko'du 'ba ko'du kise. 42 Ze iyanni zi mbara ne henye, "Doma ku yaanya aba, anza de ga ko'du mati iya, mora ga ko'du ze na bi de ze dowo mo ku, ehe da yolo henye, mo ra tinyo edi vo yomo 'ba damōku."

Yesu ako'jo Wisi 'ba vo mi turu maako

43 Tapēti ko'do riyō aba ani, Yesu ila bi nani ehe i'be zi Galilaya. 44 Ko'du mo na bi de ni iya henye, nebi owo de mi dakaŋo 'bomo. 45 Mati mo oko mi Galilaya, vidi karani irinni mo kalakyedre aba, ga ko'du ze i'benni mi karama 'ba laga 'ba koli mi Yerusalema ehe ongōnni biya wa mati mo o'do.

46 Mati Yesu a'ba zi Kana mi Galilaya, bi mati mo opi wini na a'ji. Vo mi turu maako edi ani wisi 'bomo na koo mi Kaparanamo. 47 Mati mo owo henye, Yesu ayi ku ta Yudiya zi Galilaya mo i'be zi mo ako'jo ho mo zi ti'be Kaparanamo ehe zi ko'jo wisi 'beni, mati mo ku kara zi koli. 48 Yesu iya zi mo henye, "Vidi maako temi ye oma de nje ezē onge kyinē 'ba ko'du korowe ehe rakage." 49 Kora vo mi turu ne aya'ba do mo henye, "Yere, ayi gba kazi wisi ama koli."

50 Yesu iya zi mo henye, "I'be wisi 'beyi akadidi."

Kora ne oma mi me'do 'ba Yesu, ehe i'be gbo. 51 Da geri 'bomo linjo vo litu 'bomowe andosi de nni mo aba ko'du kise aba zi mo. "Wisi 'beyi edi ku zi ti'be zi didi!"

⁵² Mo ako'jo hē zē iya henye, “Kadra vala ra mati wisi 'bēni ne na laka?” Zē aya'banni henye, “Ēdi ndi kadra kōlō mataganya tapēti kadra kutē mati rakyitu ne ila mo.” ⁵³ Here 'bu mo asōsu ēdi mī kadra kōlō nani mati Yēsu ayada zi nī, “Wisi 'bēyi akadidi.” Here mo ehe biya vo dakota 'bēni ēti omanni gbɔ. ⁵⁴ Nenye kyinē 'ba kō'du koro ma riyō mati Yēsu o'do tapēti tayi 'bomo ta Yudiya zi Galilaya.

5

Wako'jo mī kara

¹ Tapēti ma nenye, Yēsu i'bē mī Yerusalema, kō'du karama yēni 'ba Yude. ² Kara Haresi kyedre 'ba timēlē mī Yerusalema, kara maako ēdi ani sēnjē aba muyi, mī ha 'ba Hibiru ako'jo Betsata. ³⁻⁴ Vidi kayo 'ba rakɔɔ ēdinni kō'do ha kara ne, vo komokōndu, vo ka'bo, ehe vidi vo keje. ⁵ Dakapa kara ne kora maako ēdi na rakɔɔ, kɔɔ 'butewota dōmomodōmowota aba. ⁶ Mati Yēsu ongo kora ne ehe ayɔlɔ henye mo ēdi ku na keje kyere kadra konda aba, mo ako'jo hɔ mo henye, “Omba zi yī kō'jo?”

⁷ Kora ne aya'ba dɔ mo iya henye, “Kyedre, manza dē vidi maako aba zi ki'di ma mī kara ne, ēzē wini ne ēdi rē nī kɔhɔ riyē. Ma yɔnzɔ zi tōdu mī mo, mora vidi maako kpa 'duwī atōdu ani dagba.”

⁸ Yēsu ayada zi mo henye, “Ēnyi riyē, oba agburuku 'bēyi ehe alasi!” ⁹ Kandi ako'jo kora ne gbɔ. Mo oba agburuku 'bēni riyē ehe ayeto lasi toko. Kō'do mati kō'du ne o'do rē nī mī mo ne kadra 'ba kō'do madōmoriyō. ¹⁰ Mati vo dagbe 'ba Yude ongonni kora ne ēdi agburuku 'bēni kinjē, zē iyanni zi mo henye, “Nenye kō'do 'ba ralawo ra! Omba dē zi vidi maako zi kinjē agburuku mī kō'do 'ba ralawo.”

¹¹ Mora mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Kora mati ako'jo ma ne ayada zi ma kinjē riyē agburuku 'bama ehe lasi.”

¹² Zē ako'jonnī hɔ mo iyanni henye, “Ēyi ra kora nenye mati ayada zi yī, zi kinjē riyē agburuku 'bēyi ehe lasi?”

¹³ Mora mo ayɔlɔ dē, ga kō'du Yēsu i'bē wēni 'de liwo ga kō'du vidi kayo.

¹⁴ Yaa Yēsu i'ja kora ne mī yēkēlu ehe ayada zi mo, “Ongo te, yaanya aba rē yī ēdi ku na laka, mora o'do kō'du kyēnyē dekpe mandere kō'du kyēnyē maako ndra ako'do rē nī zi yī.”

¹⁵ Kora ne i'bē ayada zi vo dagbe 'ba Yude henye, Yēsu ra ako'jo nī. ¹⁶ Zē ayetonni kō'du kyēnyē maako kō'do zi Yēsu ga kō'du mo o'do wa kaa ma here ne mī kō'do 'ba ralawo. ¹⁷ Mora Yēsu iya henye, “Bu ma ɔrɔ dē ta bi lɔɔ kō'do, ehe nenye ra hala mēdi nduwē kō'do.”

¹⁸ Yaanya aba vo dagbe 'ba Yude ombanni zi Yēsu kofɔ ga kō'du riyō. Ma dagba, mo owe kō'du ki'di 'ba mī kō'do 'ba ralawo. Mora ma kyēnyē ndra, mo iya henye Wiri 'Bu nī ra, mati o'do nī kpiliri Wiri aba.

Kalakonda 'ba Wisi

¹⁹ Yēsu ayada zi vidiyē iya henye, “Ma yada tīnyō zi ye, Wisi o'do wa maako dē na bi dē nī. Mo atɔ'bo nje kō'do wa ma mo ongo 'Bu ēdi kō'do ga kō'du mo o'do kpa te wa ma mo ongo 'Bu o'do. ²⁰ 'Bu ɔwɔ Wisi ehe ayada zi mo biya wa ma mo o'do. 'Bu akayada zi mo wa kyedre maako ndra ta da ma nenye, ehe atēdiyē na rakaga. ²¹ Kaa 'Bu injē yōku ehe i'di didi, here Wisi i'di didi zi vidi mati mo omba. ²² 'Bu o'do vurē 'ba vidi maako dē, mora mo o'do Wisi 'bēni ra na vo vurē 'ba vidi kō'do biya. ²³ 'Bu o'do nenye ga kō'du vidi biya zi Wisi koro kpa kaa zē oronni nī. Ēzē vidi maako omba dē zi Wisi koro, nenye kpa te kaa mo omba dē zi koro 'Bu mati utu mo.”

²⁴ “Ma yada tīnyō zi ye henye, vidi ma owo kō'du kise 'bama ehe ēdi koma aba mī mo mati utu ma ēdi lawo didi ma ŋburu ŋburu aba, ehe o'do vurē kyēnyē dē rɔ mo. Zē i'bēnni ku nzɔ tēmī koli zi didi. ²⁵ Ma yada tīnyō zi ye henye, kadra ne atayi ehe ēdi ku nzɔ kinye mati yōku biya akowo gu 'ba Wisi 'ba Wiri, ehe zē mati owonni hɔ mo, akalimanni. ²⁶ 'Bu ēdi kyigɔ aba zi didi ki'di, ehe mo i'di kyigɔ kōlō nani zi Wisi. ²⁷ Ehe mo i'di zi Wisi 'bēni dangōlō zi vurē 'ba vidi kō'do biya, ga kō'du mo Wisi 'ba Vidi. ²⁸ Re maga dē! Kadra mo atɔkɔ mati biya yōku akowo gu 'ba Wisi 'ba vidi, ²⁹ ehe zē

atayinni yaga temi dawogo 'benni. Vidi biya ma o'donni ko'du laka atenyinni na didi, mora vidi biya ma o'donni ko'du kyenyé atenyinni na didi ehe ako'do vure kyenyé 'bezé."

³⁰ "Mo'bo de wa maako ko'do na bi da ma. 'Bu ra utu ma, ehe mo ra ayada zi ma hala zi vure ko'do. Mo'do vure 'bama na laka, ga ko'du moro mo, ehe mo'do de wa mati momba zi ma ko'do."

Vo kiya 'ba Yesu

³¹ "Eze ma me'do ga ko'du ma, geri maako anza de ani zi yada medi ko'du tinyo ra yada. ³² Mora vidi maako edi kpa ame'do ko'du ma, ehe ma yolo wa mati mo iya edi tinyo. ³³ Utuwé vo lituwé zi Yowani, ehe mo ayada zi ze ko'du tinyo. ³⁴ Ma lima de ra ko'du mati vidi iyanni ko'du ma, mora ma yada wa nenyee zi ye here, zi ye yomo. ³⁵ Yowani, lamba mati i'di bikanyi kyo, ehe, e na rakyenyi zi lima mi bikanyi 'bomo ne tisiwa. ³⁶ Mora vidi maako ndra ta da Yowani ame'do ko'du ma. Mo'do ne wa mati 'Bu ma i'di zi ma ko'do. Wa biya mati mo'do ayada henye 'Bu ra utu ma. ³⁷ 'Bu mati utu ma, ame'do kpa ko'du ma, mora owowe gu mo de mandere kongo mo da komo da komo. ³⁸ Ome ko'du kise omo de, ga ko'du ombe de zi tedi koma aba mi mati mo utu. ³⁹ Ome wayoruwé, ga ko'du asosuwé henye, aki'je didi nburu nburu mi ze. Wayoruwé ayada ko'du ma, ⁴⁰ mora ombe de zi tayi zi ma ko'du didi ma nburu nburu."

⁴¹ "Momba ko'du wayeto 'ba vidi kondu de, ⁴² mora ma yolo e, vidi ma koló temi ye, zi Wiri towo anza de kalakyedre aba. ⁴³ Mayi ku kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ehe iriyé ma de. Mora akiriyé vidi ma ayinni na bi de nni. ⁴⁴ Hala akome? Ombe zi wayeto kiri kazi oka ma koló maako, mora ayonze de zi tedi wayeto aba kazi Wiri mati edi koló ne, hala ato'be koma mi ma? ⁴⁵ Asosuwé de henye, ma ra vidi ma akasusu wé zi 'Bu. I'diyé ko'du sosu 'be ra Mosa, le mo ra vidi ma akasusu wé. ⁴⁶ Mosa ayoru wa ko'du ma, ehe eze ome mi Mosa, akome mi ma. ⁴⁷ Mora eze ome de mi wa mati Mosa ayoru, hala ato'be koma mi wa mati miya?"

6

Yesu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi (Mt. 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Tapeti ma nenyé Yesu umu kyeti Fofó 'ba Galilaya, mati ayolo kpa na Fofó 'ba Tiberiyasi. ² Vidi kayo usunni go mo ga ko'du ongónni mo edi kyine 'ba ko'du korowe ko'do zi k'jo vo koe. ³⁻⁴ Kara zi kadra karama 'ba laga 'ba koli 'ba Yude, Yesu i'be riyé da doku vo lo'bo 'beniyé eti ehe alima akaño. ⁵ Mati Yesu ongo vidi kayo tayinni zi ni, mo ako'jo ha Pilipo iya henye, "Ta kila da ki'ja ze wakonyo kyo zi to'bo vidi nenyee biya?" ⁶ Mo iya nenyé zi Pilipo yonzo. Mo ayolo ku nzo a'di ra mo edi ti'be zi ko'do.

⁷ Pilipo aya'ba do mo iya henye, "Ayolo de henye, akiri kara kahi 'ba yehe modomowota nje zi kogo mangolo'bo tisi zi vidi ma koló nenyee?"

⁸ Anderiya, ondu 'ba Simona Petero, koló temi vo lo'bowé, mo ame'do riyé iya henye, ⁹ "Wisi maako edi kinye, mo edi mangolo'bo sisi aba muyi ehe kyenze riyó. Mora a'di ra na laka edi zi vidi biya nenyee?"

¹⁰ Dakaño ayofu loma aba, ehe Yesu ayada zi vo lo'bo 'beniyé zi yada zi vidi biya lima akaño. Vidi kora edi kaa kpulukumuyi mi vidi kayo nenyee. ¹¹ Yesu oba mangolo'bo ne mi kala ni i'di owó'di zi Wiri. Here, mo idra mangolo'bo ne zi vidiye, mo o'do kpa here kyenze ne aba, le vidi edinni mo aba kyo zi konyo. ¹² Vidi onyonni biya ma ombanni, ehe Yesu ayada zi vo lo'bo 'beniyé zi toto koso mo ma oso, here ma yana de. ¹³ Vo lo'bowé atotónni de ze bi koló ehe oso kori 'buté domoriyo wa mati oso temi mangolo'bo muyi ne.

¹⁴ Tapeti vidi ongónni kyine 'ba ko'du korowe ko'do 'ba Yesu nenyé, ayeto kiyanni henye, "Nenyé atedi tinyo Nebi mati edi zi tayi kinye mi damoku ne." ¹⁵ Yesu ayolo henye ze ombanni yonzo zi mo ko'do na wehe zi tedi na yere 'bezé. Here mo i'be riyé da doku, ani zi mo tedi kutu ni aba.

Yesu alasi ta da wini (Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16 Hutaga nani aba vo lö'bö 'ba Yësu i'bënni akaŋo zi föfö. 17 Zë ëkyinni mi tönbö, ayetonnii kumu kyëti zi Kaparanamo. Mati bi öndu Yësu gba ayi dë zi zë, 18 buluku kyigo ëdi ku kôho wini na kyënyë. 19 Mati vo lö'böwë opinni ku kaa wiri wota mandere sowo, zë ongönni Yësu lasi ta da wini. Mo asesi nduwë tayi kara ra tönbö, zë gbo na tere. 20 Mora mo iya henye, "Ma Yësu ra! Ere dë!" 21 Vo lö'böwë ombanni zi mo koba mi tönbö, kandi oko gbo da göti bi mati ëdinni ati'bë zi mo.

Mangol'bo ma i'di didi

22 Ko'do vere aba vidi mati ëdinni gba ani humirë kapa 'ba föfö, ayolönni tönbö ëdi nje kölö ani. Zë ayolönni kpa henye, Yësu i'bë dë mi mo vo lö'bö 'bëniyë ëti. Zë i'bënni kutu nni aba. 23 Tönbö maakowe ta Tiberiyasi i'bënni kara ta bi mati vidi kayo onyönni mangol'bo mati Yere i'di öwö'di. 24 Zë ongönni henye Yësu ehe vo lö'bö 'bëni ëti i'bënni ku. Here zë ëkyinni mi tönböwë ehe i'bënni gbo Kaparanamo Yësu koma. 25 Zë i'janni mo kapa damirë 'ba föfö ehe ako'jonnii ho mo iyanni henye, "Raboni, oko ndala aba kinye?" 26 Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada tinyö zi ye, anze dë ma koma ga kö'du onge kyinë 'ba kö'du korowe, mora ga kö'du onyowe biya wakonyo ma ombe. 27 O'de loo dë kö'du wakonyo mati ëdi rë ni yaŋa ne. O'de loo kö'du wakonyo mati i'di didi ma nburu nburu ne. Wisi 'ba Vidi aki'di wakonyo nenye zi ye, ga kö'du Wiri 'Bu i'di kalakonda zi mo ko'do here."

28 Vidi ako'jonnii ho mo iyanni henye, "A'di ra tinyö Wiri omba ze zi ko'do?" 29 Yësu aya'ba do mo iya henye, "Wiri omba zi ye tedi koma aba mi vidi mati mo utu." 30 Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Kyinë 'ba kö'du koro a'diye ra ako'do, here zi ze to'bo koma mi yi? A'di ra ako'do? 31 Go mo yada aba, mati zutu 'bezee ëdinni mi da lipi, Wiri i'di mana zi zë konyo. O'do rë ni kaa mati wayöruwë iyanni henye, 'Wiri i'di mangol'bo zi zë ta komoriyë zi konyo.' "

32 Yësu ayada zi zë henye, "Ma yada tinyö zi ye henye, Mosa ra dë vidi mati

i'di mangol'bo zi ye ta komoriyë. 'Bu ma ra i'di mangol'bo tinyö ne zi ye ta komoriyë. 33 Ehe mangol'bo mati Wiri i'di ne ëdi vidi mati ayi akaŋo ta komoriyë zi didi ki'di zi damöku."

34 Vidi iyanni henye, "Kyedre, i'di zi ze mangol'bo mati o'o dë nenye." 35 Yësu aya'ba do mo zi zë iya henye, "Ma ra mangol'bo ma i'di didi. Vidi ma ayi zi ma, atanza dë na o'bo. Vidi ma ëdi koma aba mi ma atanza dë na kodro. 36 Ma yada ku nzo zi ye henye, onge ma mora gba anze dë koma aba mi ma. 37 Vidi biya mati 'Bu i'di zi ma atayi zi ma. More ma kölö maako temi zë dë. 38 Mayi dë ta komoriyë zi ko'do wa mati momba. Mayi zi ko'do wa mati 'Bu omba ma zi ko'do. Mo utu ma, 39 ehe mo omba zi ko'do tinyö ma kölö temi zë mati mo i'di zi ma ne ölu dë. Mo omba ma zi kinjë zë zi didi mi ndundu 'ba ko'do aba. 40 'Bu ma omba vidi biya mati ongönni Wisi, zi tedi koma aba mi mo, ehe zi tedi didi ma nburu aba. Here ma kinjë zë zi didi mi ndundu ko'do aba."

41 Vidi ayetonnii hë nni wasa ga kö'du Yësu iya henye, ni ra mangol'bo mati ayi akaŋo ta komoriyë. 42 Zë ako'jonnii ha oka ma kölö maako iyanni henye, "Mo anza Yësu ra dë, wisi 'ba Yosepa? Da yolo ze 'bu mo dë ma mo aba? Hala mo ato'bo kiya henye, nanyi akaŋo ta komoriyë?"

43 Yësu ayada zi zë iya henye, "Ore ta bi me'do 'be ne! 44 Vidi maako o'bo dë tayi zi ma, nje 'Bu mati utu ma ne o'do zë komba zi tayi. Mora ëzë zë ayinni, ma kinjë zë na didi mi ndundu 'ba ko'do aba. 45 Kölö temi Nëbiyë ayöru henye, 'Wiri akayandi zë biya.' Here vidi biya ma owönni da 'Bu ehe ayandi kazi mo atayi zi ma. 46 Nje vidi kölö mati ongo 'Bu ne mo ra ayi kazi Wiri. Vidi maako gba ongo 'Bu dë. 47 Ma yada zi ye tinyö vidi biya mati ëdinni koma aba mi mo, ëdinni didi nburu aba. 48 Ma mangol'bo ma i'di didi! 49 Zutu 'be onyönni mana mi da lipi ehe yaa, zë olinni. 50 Mora kinye mangol'bo 'ba komoriyë ne ayi ku akaŋo, here vidi mati mo onyo ku oli dë. 51 Ma ra mangol'bo didi mati ayi akaŋo ta komoriyë. Ezë vidi mati onyo mangol'bo nenye, mo akalima

ɲburu. Mangolɔ'bo mati ma ki'di zi mo ida ra ma ra, mēdi ki'di zi vidī 'ba damōku nenyē zi tēdīnni na didi."

⁵² Zē ayetonni hē nni wasa oka ma kolō maako aba, ehe ako'jonnī kō'du iyanni henyē, "Hala mo atɔ'bo ki'di ida rē nī zi ze konyo?"

⁵³ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henyē, "Ma yada zi ye tīnyō, alime dē, nje ēzē onyowe ida ehe uwēē yama 'ba Wisi 'ba Vidī.

⁵⁴ Mora ēzē onyowe ida ma ehe uwēē yama ma, atēdiyē didi ma ɲburu aba, ehe ma kinjēē na didi mī ndundu 'ba ko'do aba. ⁵⁵ Ida ma wakonyo ma tīnyō ra, ehe yama ma wakuwē ma tīnyō ra. ⁵⁶ Ēzē onyowe ida ma ehe uwēē yama ma, e kolō ma aba ehe ma kolō eti. ⁵⁷ Kaa 'Bu widi ra utu ma, ehe mēdi didi aba ga kō'du 'bomo, vidī biya mati onyonni ida ma akalimanni ga kō'du 'bama. ⁵⁸ Mangolɔ'bo mati ayi akaɲo ta komoriyē anza dē kaa wa mati zutu 'be onyonni. Zē olinni, mora vidī mati onyo mangolɔ'bo nenyē akalima ɲburu."

⁵⁹ Yēsu ēdi kō'du yēti mī bi 'ba mōtu mī Kaparanamo mati mo iya kō'du nenyēe.

Me'do 'ba didi ɲburu

⁶⁰ Vo lō'bō kayo 'ba Yēsu owonni mo ehe iyanni henyē, "Kō'du yandi nenyē ēdi ndra na kyigo zi vidī maako yolo. Ēyi ra atɔ'bo yolo mo?"

⁶¹ Yēsu ayolo henyē, vo lō'bō 'bēniyē ēdīnni ame'do na wayawaya. Here mo ako'jo iya henyē, "Nenyē o'de na riti?

⁶² A'di ra ēzē onge Wisi 'ba Vidī ēdi tī'bē riyē komoriyē bi mati mo ayi ta 'domo?

⁶³ Lawo mo ra i'di didi. Kyigo 'ba vidī kōndu o'do waako dē. Me'do mati ma me'do zi ye ne, ēdi tēmi Lawo 'ba Wiri ma i'di didi. ⁶⁴ Mora kya e maakowe ombanni dē zi tēdi koma aba mī ma." Yēsu iya nenyē, ga kō'du tēmi biyeto aba mo ayolo ēyi ra atēdi koma aba mī nī. Mo ayolo kpa ēyi ra akasusu nī. ⁶⁵ Yēsu iya henyē, "Kō'du nenyē ra ma yada zi ye ɔ'be dē tayi zi ma, nje ēzē 'Bu ra o'de komba zi tayi."

⁶⁶ Ga kō'du wa mati Yēsu iya, vo lō'bō kayo 'bomowe opi gē nni zi mo ehe ɔ'ronni ta bi lō'bō ga ndi mo. ⁶⁷ Yēsu ako'jo ha vo

lō'bō 'bēni 'butē domoriyō, "E kpa ombe zi kila ma?"

⁶⁸ Simona Petero aya'ba dɔ mo iya henyē, "Yere, vidī maako anza dē ani zi ze tɔ'bo tī'bē zi mo. Me'do 'bēyi i'di didi ɲburu. ⁶⁹ Yaanya aba dēdi koma aba mī yi, ehe da yolo ku yi ra Wisi Kolō ɲbala 'ba Wiri."

⁷⁰ Yēsu ayada zi vo lō'bō 'bēniyē henyē, "Ma jeli ye 'butē domoriyō, mora ma kolō tēmi yē dakyikyī." ⁷¹ Yēsu ēdi me'do kō'du 'ba Yudasī wisi 'ba Simona Sikereto. Mo yaa akasusu Yēsu mo le kolō tēmi vo lō'bō 'butē domoriyō.

7

Yēsu ōndu nī eti

¹ Tapētī ma nenyē, Yēsu ēnyī tī'bē lasi aba mī Galilaya, mo omba dē tī'bē mī Yudiya, ga kō'du Yude ani ombanni zi kofo mo. ² Ku kara zi kadra 'ba karama 'ba mbörögö, ³ ehe ōnduwē 'ba Yēsu iyanni zi mo henyē, "Kō'du a'di i'bē dē zi Yudiya? Here vo lō'bō 'bēniyē atɔ'bonni kongɔ wa mati ēdi ako'do. ⁴ Vidī maako o'do waako dē na liwo, ēzē zē ombanni zi maakowe zi yolo kō'du zē. Here i'di damōku ma yolo wa ma ēdi ako'do." ⁵ Gbi le ōnduwē 'ba Yēsu gba ayinni dē na vo lō'bō 'bomo.

⁶ Yēsu aya'ba iya henyē, "Kadra 'bama gba ayi dē, mora kadra 'be ēdi 'duwi kinye. ⁷ Vidī 'ba damōku nenyē ɔ'bonni dē e kiyi. Zē iyinni ma, ga kō'du ma yada nduwē zi zē henyē, zē o'donni kō'du kyēnyē. ⁸ I'bēē dagba mī karama. Kadra 'bama gba ɔko dē, ehe mī'bē dē." ⁹ Yēsu iya nenyē ehe alima zo mī Galilaya.

Yēsu mī karama 'ba mbörögö

¹⁰ Tapētī ōndu 'ba Yēsu i'bēnni ku mī karama, mo i'bē liwo kazi yada zi vidī maako. ¹¹ Mī kadra 'ba karama aba, vo dagbe 'ba Yude omani Yēsu ehe ako'jonnī kō'du henyē, "Mo ēdi kila?"

¹² Vidī kayo alēpinni mī ha wasa kō'du mo. Maakowe iyanni henyē, "Yēsu kora laka ra," agamowe iyanni henyē, "Mo ēdi ndondo kiga zi vidī biya." ¹³ Mora vidiyē na tere kazi vo dagba 'bēzē, ehe vidī maako ame'do dē ta da komo vidī kayo kō'du mo.

¹⁴ Mati karama ku kutë zi rë nî kinde, Yësu i'bě mî yëkëlu ayeto wayandi. ¹⁵ Vo dagbe na rakaga ehe iyannî henye, “Hala kora nenyë ayolô kö'du takanyi here? Ayandi mo kpa dë.”

¹⁶ Yësu aya'ba dō mo iya henye, “Manza dë yandi wa mati ma sōsu kö'du mo. Wa mati mēdi ayandi ayi kazi vidî ma utu ma.

¹⁷ Èzë tînyō ombe zi koro Wirî, akayole wa mati ma yandi ayi kazi Wirî mandere kazi ma. ¹⁸ Èzë momba zi kika wakoro zi ma, ma kame'do kö'du ma. Mora momba zi koro vidî ma utu ma. Nenyë ra ma yada kö'du tînyō anza dë ndōndō. ¹⁹ Mosa ra dë i'dî kö'du kî'dî zi ye? Vidî maako tēmî yë oro dë. Here kö'du a'di ombe zi ma kofo?”

²⁰ Vidî kayo aya'bannî dō mo iyannî henye, “Yî vo dakyikyî! A'di ra o'dō yî zi kö'du sōsu henye, vidî maako omba zi kofo yî?”

²¹ Yësu aya'ba dō mo iya henye, “Mo'do kö'du koro kōlō ehe o'de na rakaga. ²² Mosa i'dî kö'du zi ye zi gisi kora 'be ŋbete. Mora tînyō anza Mosa ra dë i'dî kö'du kî'dî nenyë zi ye. Zutu 'be ra. Mî ko'do 'ba ralawo aba aŋbetee gisi kora 'be ²³ zi kö'du kî'dî 'ba Mosa koro. Èzë wisi maako atō'bo ŋbete mî ko'do 'ba ralawo, kö'du a'di ra e na kamo ma aba ga kö'du vidî maako ko'dō na laka mî ko'do 'ba ralawo? ²⁴ O'de vurë dë dakyîné 'ba ra laya aba. O'de wa mati tînyō ra aba.”

Mo Korisito ra?

²⁵ Kya vidî maakowe ta Yerusalema ëdî kiyannî henye, “Anza dë kora nenyë ra zë ombannî zi kofo? ²⁶ Here mo ëdî gba zo kinye, me'do zi vidî biya kowonnî. Ehe vidî maako awasa hë nni dë mo aba. Here ne kö'du sōsu 'be aba vo dagbe ayolōnnî ku tînyō mo ra Korisito? ²⁷ Mora nani akatō'bo tēdi hala? Vidî maako ayolô dë bi mati Korisito ne atayi ta 'dōmo, mora da yolô ze bi mati kora nenyë ayi ta 'dōmo.”

²⁸ Mati Yësu ëdî kö'du yandi mî yëkëlu, mo agbōgbō hë nî iya henye, “Tînyō asōsuwë ayole ma ku, ehe ta kila mayi ta 'dōmo? Mayi dë na bi da ma! Vidî mati utu ma ëdî tînyō, ehe ayole mo dë. ²⁹ Mora ma yolô vidî mati utu ma, ga kö'du mayi kazi mo.”

³⁰ Kya vidî maakowe ombannî zi Yësu kîrî, mora du vidî maako i'dî kala nî dë dō mo, ga kö'du kadra 'bōmo gba okō dë.

³¹ Mora vidî kayo mî kutë vidî nee i'dinnî koma 'bënnî mî mo ehe iyannî henye, “Èzë Korisito ne ayi, mo ako'do kyîné 'ba kö'du korowe ndra ta da kora nenyë?”

Utu vo kanye 'ba yëkëlu zi Yësu kîrî

³² Mati Farasiye owonnî vidî kayo ëdinnî hë nni wasa ga kö'du 'ba Yësu, zë ehe kyedree 'ba vo karase utunnî vo kanye 'ba yëkëlu zi mo kîrî. ³³ Mora Yësu ayada zi zë iya henye, “Ma tēdi ëtî tisi na konda, ehe ma ta'ba zi vidî mati utu ma ne. ³⁴ Akome ma, mora du aki'je ma dë. O'be dë tî'bě bi mati mēdi tî'bě 'dōmo.”

³⁵ Vidî ako'jonnî ha oka ma kōlō maako henye, “Kila mo atō'bo tî'bě zi sesi ze ta bi nî ki'ja? Mo ëdî tî'bě mî dakaŋo mēnzë maakowe mati vidî 'bezee ëdinnî alima? Mo ëdî tî'bě ani zi vidiyë 'ba Girigi yandi? ³⁶ A'di ra mî me'do 'bōmo mati mo iya henye, da koma ze nî mora di'ja nî dë? Kö'du a'di da tō'bo dë tî'bě bi mati mo ëdî tî'bě?”

Lili 'ba wini ma i'dî didî

³⁷ Mî ndundu mo ehe mî ko'do kyedre 'ba karama, Yësu orō riyyë ehe agbōgbō hë nî iya henye, “Èzë ëdiyë kōdrō aba, ayiye zi ma ehe uwëë! ³⁸ Èdiyë koma aba mî ma, atēdiyë wini ma i'dî didî, taho tēmî yōndu 'ba mî yë, kaa wayōruwë iyannî henye.” ³⁹ Yësu ëdî ame'do kö'du 'ba Lawo Laka, mati aki'dî zi vidî biya mati ëdinnî koma aba mî mo. Lawo ne gba i'dî dë zi vidî kōlō maako, kyere Yësu gba i'dî bikanyi kyedre 'bëni dë ndō.

Rakinye mî kutë vidî

⁴⁰ Mati vidî kayo owonnî Yësu iyannî nenyë, kya maakowe iyannî henye, “Mo atēdi Nēbi ra.” ⁴¹ Agamowe iyannî henye, “Mo Korisito ra.” Agamowe iyannî kpa henye, “Korisito ne atō'bo tayi ta Galilaya? ⁴² Wayōruwë iyannî henye, Korisito atayi tēmî dakota 'ba Yere Dawidi. Here kö'du nenyë gō mo ya'ba aba, ako'jo mo mî Beteleme, mî gawo mati Dawidi alima 'dōmo?” ⁴³ Vidî ayetonnî me'do ra oka ma kōlō maako ga kö'du 'ba Yësu. ⁴⁴ Kya zë

maakowe ombanni zi mo kiri, mora du vidi maako i'di kala ni de do mo.

Vo dagbe ombanni de zi tedi koma aba mi Yesu

⁴⁵ Mati vo kanye 'ba yekelu a'banni zi kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye, ako'jo he ze henye, "Ko'du a'di ike Yesu de kinye?" ⁴⁶ Ze aya'banni henye, "Vidi maako gba ame'do de kaa kora nenye."

⁴⁷ Farasiye iyanni zi ze henye, "Mo o'do lumé kpa ku re?" ⁴⁸ Ma koló temi kyedree 'ba vo karase mandere Farasiye edi koma aba mi mo? ⁴⁹ Ehe vidi nenye mati ayolónni ko'du ki'di de, ze hu wasene 'ba Wiri." ⁵⁰ Nikodimó mati i'be zi Yesu dagba, ehe mo koló temi vo dagbe 'ba Yude, iya henye, ehe mo ra kpa kyere ayi zi Yesu kongó. Mo iya henye, ⁵¹ "Ko'du ki'di 'beze ila ze de zi riti ki'di zi vidi gba kazi ze kowo wa ma ze ombanni kiya. Do'bo de vure 'bezé ko'do gba kazi ze yolo a'di ra ze o'donni."

⁵² Ze iyanni henye, "Nikodimó, yi temi Galilaya? Ako'jo wayoru nee, ehe aki'ja henye, nebi ako anza de zi tayi ta Galilaya." ⁵³ Vidi biya i'benni gbo linjo 'benni na kutu kutu.

8

*Mbara iri ta bi ndoro ko'do**

¹ Mora Yesu i'be yaga zi Doku 'ba Olivo. ² Damindó vere aba nbo mo i'be zi yekelu. Vidi ayinni zi mo, mo alima akanjo ehe ayeto ze yandi. ³ Vo komoyandiye 'ba ko'du ki'di ehe Farasiye ikanni loko mbara maako iri ta bi ndoro ko'do, ehe ze o'donni mo atoro komo nni biya. ⁴ Here ze iyanni henye, "Raboni, mbara nenye iri edi ko'do kora maako aba anza o'di 'bomo ra de. ⁵ Ko'du ki'di 'ba Mosa ayandi henye, mbara kaa ma nenye zi ku'du brua yito aba. A'di ra iya?" ⁶ Ze ako'jonní ha Yesu, ko'du ko'jo nenye aba, ga ko'du ze ombanni mo susu ehe zi ko'du kyenyé maako kika ro mo. Mora Yesu ide re ni ayeto wayoru dakanjo dawisi kala ni aba.

⁷ Ze asesinni zo nduwé ho mo ko'jo ko'du 'ba mbara ne. Ndundu mo aba mo oro riyé iya henye, "Eze vidi maako temi

ye o'do ko'du kyenyé de mu'du dagba yito do mo." ⁸ Mo ide re ni kpa lohu ayeto wayoru dakanjo. ⁹ Vidi nee i'benni biya na koló koló, ayeto ma tendro mo aba. Ndundu mo aba Yesu mbara ne aba ononni kutu nni aba. ¹⁰ Yesu oro riyé ako'jo ho mo iya henye, "Vidi nee biya kila? Vidi maako anza kpe zi yi susu?"

¹¹ Mbara ne aya'ba do mo iya henye, "Ee Kyedre, vidi maako anza de." Yesu ayada zi mo iya henye, "Manza de kpa ti'be zi yi susu. I'be yaanya aba, o'do ko'du kyenyé dekpe."

Yesu bikanyi ko'du damoku

¹² Kpa lohu Yesu ame'do zi vidiyé. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma ra bikanyi ko'du damoku. Usu ga ma, ehe alasi de mi bikondu. Akatedi bikanyi ma aki'di didi aba."

¹³ Farasiye iyanni zi mo henye, "Yi ra nje vidi ma edi ame'do ko'du yi, ehe anza de tinyo na laka zi yi ra tedi akpa na vo kiya 'beyi."

¹⁴ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Here eze ma me'do le ko'du ma, wa ma miya edi tinyo. Ma yolo ku mayi ta kila ehe medi ti'be kila. Mora ayole de ma ta kila mandere medi ti'be kila. ¹⁵ O'de vure temi geri koló mati vidi biya o'donni, mora mo'do vure 'ba vidi maako de. ¹⁶ Eze mo'do vure, ma ko'do na laka, ga ko'du ma ko'do de kutu ma aba. 'Bu mati utu ma ne edi kinye ma aba. ¹⁷ Ko'du ki'di 'be omba vo kiya riyó zi yada ko'du ne edi tinyo. ¹⁸ Ma koló temi vo kiya 'bame, ehe 'Bu mati utu ma edi agamo maako."

¹⁹ Ze ako'jonní ho mo iyanni henye, "Bu yi edi kila?" Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ayole ma de mandere 'Bu ma. Eze ayole ma, akayole 'Bu ma."

²⁰ Yesu iya nenye mati mo edi gba ko'du yandi mi bi ma sondu 'ba waki'di 'ba yekelu asesi 'domo. Mora vidi maako iri mo de ga ko'du kadra 'bomo gba ayi de.

O'be de ti'be bi mati medi ti'be

²¹ Yesu ayada kpa zi vo dagbe 'ba yeni henye, "Medi ti'be 'de akome ma, mora o'be de ti'be bi mati medi ati'be, akoliye ko'du kyenyé 'be kazi wakila."

* 8: Komo nenye anza de mi dagba wayoru 'ba Bayibolo.

22 Vidī ako'jonnī kō'du iyannī henye, “Mo omba zi rē nī kofo? Ēdī nani wa ma mo iya henye, dō'bo dē tī'bē bi mati mo ēdī tī'bē?”

23 Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ēdiyē ta lebi, mora ma ta riyē. E 'ba damōku nenyē, mora manza dē 'ba damōku nenyē.

24 Kō'du nenyē ra miya akoliye kō'du kyēnyē 'be aba. Ēzē anze dē koma aba mī ma, kō'du ēyī mēdī, akoliye mī kō'du kyēnyē 'be ila dē.”

25 Zē ako'jonnī ha Yēsu iyannī henye, “Yī 'bēyī ēyī?” Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ma ra te mati ma yada zi ye biyeto aba. 26 Ani kō'du ēdī kyō ma tō'bo kiya zi yada henye o'de kō'du kyēnyē, mora vidī mati utu ma ēdī tīnyō, ehe ma yada zi vidī 'ba damōku nenyē nje wa mati mowo kazi mo.”

27 Vidī maako ayōlo dē Yēsu ēdī ame'do zi zē kō'du 'Bu nī. 28 Yēsu i'bē nduwē kiya mo aba henye, “Ēzē umbēē Wisi 'ba Vidī ku riyē, akayōle ēyī ra ma. Akayōle kpa henye manza dē wa maako kō'do na bi da ma. Miya nje wa mati 'Bu ma ayandi zi ma. 29 Mo mati utu ma ēdī ma aba. 'Duwī mo'do wa mati o'do mo na rakyenyī ehe mo ila ma dē.”

30 Tapētī Yēsu iya nenyē, vidī kayo omanni mī mo.

Kō'du tīnyō akinga yī na dangölō

31 Yēsu ayada zi vidī mati ēdinnī koma aba mī nī henye, “Ēzē asesiye nduwē koro wa mati miya, e tīnyō vo lō'bo 'bama ra.

32 Akayōle kō'du tīnyō, ehe kō'du tīnyō akinge na dangölō.”

33 Zē aya'bannī dō mo iyannī henye, “Ze gisi 'ba Abarayama! Danza dē gba na vo kalima 'ba vidī maako. Hala atō'bo kiya akinga ze na dangölō?”

34 Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ma yada tīnyō zi ye, vidī ma o'do kō'du kyēnyē ēdī vo kalima 'ba kō'du kyēnyē.

35 Vo kalime, alimanni dē ŋburu mī dakota, ēzē wisi alese le 'duwī mī dakota.

36 Ēzē Wisi i'di zi ye dangölō, tīnyō aba e na dangölō. 37 Ma yōlo ku, e tēmī dakota 'ba Abarayama, mora ombe zi ma kofo, ga kō'du, kō'du kise 'bama anza dē tīnyō mī di'di ye. 38 Mēdī ame'do kō'du wa mati 'Bu

ma ayada zi ma, te kaa mati ēdiyē ako'do wa mati 'bu wē ayandi zi ye.”

39 Vidī iyannī zi Yēsu henye, “Abarayama ra 'bu ze!” Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ēzē e gisi 'ba Abarayama, o'de wa mati Abarayama o'do. 40 Tapētī mo ombe zi ma kofo ta bi kō'du tīnyō yada zi ye mati Wiri i'di zi ma. Abarayama o'do waako dē kaa ma nani. 41 Mora ēdī ko'de te wa mati 'bu wē o'do.” Zē iyannī henye, “Asusu ze dē zi kiya dēdī kpa 'bu maako aba. Dēdī nje 'bu aba kōlō, mo ra Wiri.”

42 Yēsu iya zi zē henye, “Ēzē Wiri ra 'Bu wē, owe ma, ga kō'du mayi kazi Wiri yaanya aba mēdī kinye. Mo ra utu ma. Mayi dē na bi da ma. 43 Kō'du a'di ra ayōle kō'du mati mēdī ame'do kō'du mo dē? Ō'be dē tōro zi kowo kō'du mati mēdī akiya? 44 'Bu wē ra Satani, ehe o'de te wa mati mo omba. Mo 'duwī vo wakofō ehe vo ndōndo. Kō'du tīnyō ako anza dē kō'du mo. Mo ame'do kō'du nī, ehe kō'du biya mati mo iya ndōndo ra. Anza dē nje mo ra na vo ndōndo, mora mo kpa 'bu 'ba vo ndōnde biya. 45 Ga kō'du ma yada zi ye kō'du tīnyō, e ombe dē zi tēdī koma aba mī ma. 46 Vidī maako tēmī yē atō'bo ma susu ga kō'du kyēnyē ko'do? Ēzē ma yada kō'du tīnyō, kō'du a'di ra ome dē mī ma? 47 Vidī mati 'ba Wiri akoze mbili nī da kō'du kise 'bomo, mora ombe dē zi kowo, ga kō'du anze dē 'ba Wiri.”

Yēsu ehe Abarayama

48 Yude aya'bannī zi Yēsu henye, “Dēdī ze tīnyō aba zi kiya henye, yī vidī 'ba Samariya ra, ehe ēdī dakyikyī aba mī yī?”

49 Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Manza dē dakyikyī aba mī ma. Moro 'Bu ma, ehe ombe dē zi koro ma. 50 Momba wakoro dē ga kō'du ma, mora vidī maako ēdī ani omba zi ma tēdī na wakoro, ehe mo ra kpa 'ba vurē ko'do. 51 Ma yada tīnyō zi ye henye, ēzē orowe me'do 'bama du akoliye dē.”

52 Vidī iyannī henye, “Yaanya aba tīnyō da yōlo ku ēdī dakyikyī aba. Abarayama oli ehe nēbīyē kpa. Hala ō'bo kiya henye, vidī mati oro me'do 'bēyī oli dē? 53 Yī kyedre ta da 'bu ze Abarayama? Mo oli ehe nēbīyē kpa. Ēyī ra asōsu 'bēyī yī?”

⁵⁴ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ëzë moro ra ma, o'dɔ waako dë. 'Bu ma ra vidī ma oro ma. Iye henye mo Wirī 'be ra. ⁵⁵ Gbī le tinyö ayɔle mo dë, mora ma yɔlɔ mo. Ëzë miya ma yɔlɔ mo dë, ma tēdī na vo ndɔndɔ kpa kaa e biya. Mora ma yɔlɔ mo, ehe mo'dɔ wa mati mo iya. ⁵⁶ 'Bu wë Abarayama ēdī rakyenyi aba zi kongɔ kadra tayi 'bama, mo ongo ma ehe ēdī na rakyenyi.”

⁵⁷ Zë iyannī henye, “Anza kpa dë kɔɔ 'butēmuyī aba. Hala ɔ'bo kongɔ Abarayama?”

⁵⁸ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, gba Abarayama anza dë, mēdī.” ⁵⁹ Vidī obannī yitō riyē zi Yësu kofo, mora mo oho rē nī ehe ila yëkëlu.

9

Yësu ako'jo kora maako o'jo na komoköndu

¹ Mati Yësu alasi na konda, mo ongo kora maako na komoköndu kyere mati o'jo. ² Vo lö'bowë 'ba Yësu ako'jonnī henye, “Raboni, kö'du a'di ra kora nenyē o'jo na komoköndu? Èdī ga kö'du mo, mandere vo ko'jo mowe o'donnī kö'du kyënyë?”

³ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “E e, anza here dë. Mora ga kö'du komoköndu 'bomo, akonge Wirī ako'dɔ kö'du koro zi mo. ⁴ Ëzë ēdī kadra, do'de wa mati vidī ma utu ma omba ma zi ko'dɔ. Ëzë yɔndɔ ɔko ku, vidī maako ɔ'bo dë zi lɔɔ ko'dɔ. ⁵ Mati mēdī mī damöku, ma bikanyi ra zi damöku.”

⁶ Tapētī Yësu iya nenyē, mo o'bi oro dakaŋo. Mo o'dɔ kɔɔ ehe ora komo kora ne. ⁷ Here mo iya henye, “İ'bë akaka kɔɔ ne mī Kara Siliyɔma.” Kora ne i'bë ehe akaka mī Siliyɔma. Kö'du ya'ba aba, “Vidī ma utu, akutu.” Mati mo akaka kɔɔ ne ku yaga mo ɔ'bo bi kongɔ.

⁸ Vo halinjɔ oka 'bomowe, ehe vidī mati ongönnī mo ta bi lenze kyere ne, ako'jonnī kö'du henye, “Nenyē anza dë kora mati ēdī alima akaŋo ehe 'duwī alenze?”

⁹ Kya zë maakowe iyannī henye, mo ra gbī te kora vo lenze ne, agamowe iyannī

henye, mo andele nje kaa mo. Mora mo ayada zi zë, “Ma kora nani ra.” ¹⁰ Zë ako'jonnī hɔ mo henye, “Hala ɔ'bo bi kongɔ?” ¹¹ Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Vidī maako ru mo Yësu o'dɔ kɔɔ ehe ora komo ma. Mo ayada zi ma tī'bë kaka mī Kara Siliyɔma. Mati mo'dɔ, mo'bo bi kongɔ.” ¹² Zë ako'jonnī kö'du henye, “Mo ēdī kila yaanya aba?” Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yɔlɔ dë.”

Farasiye ayɔnzönnī zi ki'ja a'di ra o'do rē nī

¹³⁻¹⁴ Ko'do mati Yësu o'dɔ kɔɔ ne ehe ako'jo kora ne, mī ko'do 'ba ralawo. Here vidī obannī kora ne zi Farasiye. ¹⁵ Zë ako'jonnī hɔ mo hala mo ɔ'bo zi bi kongɔ, ehe mo aya'ba henye, “Yësu o'dɔ kɔɔ ehe ora komo ma. Tapētī ma kaka, mo'bo bi kongɔ.”

¹⁶ Kya 'ba Farasi maakowe iyannī henye, “Kora nenyē Yësu ayi dë kazi Wirī. Ëzë mo o'dɔ here, mo ɔ'bo dë kowe kö'du kī'dī 'ba ko'do madɔmoriyö.” Agamowe ako'jonnī henye, “Hala vidī 'ba kö'du kyënyë ato'bo ko'do kyinē 'ba kö'du korowe?” Here Farasiye ɔ'bonnī dë kö'du kida tēmi kutē nni, ¹⁷ zë ako'jonnī ha kora ne iyannī henye, “A'di ra iya, kö'du vidī mati ako'jo komo yī ne?” Kora ne ayada zi zë iya henye, “Mo nēbī ra.”

¹⁸ Mora vo dagbe 'ba Farasiye omannī dë henye, kyere kora ne ēdī na vo komoköndu. Zë utunnī litu zi vo ko'jo mowe, ¹⁹ ehe ako'jonnī hë zë henye, “Nenyē wisi mati iye henye, o'jo na komoköndu? Hala mo ɔ'bo bi kongɔ yaanya aba?”

²⁰ Vo ko'jo 'ba kora ne aya'bannī dɔ mo henye, “Da yɔlɔ ku tinyö mo wisi 'beze ra, ehe da yɔlɔ ku o'jo mo na komoköndu. ²¹ Mora da yɔlɔ dë hala mo i'ja komo nī mandere ëyi ra i'dī komo zi mo. Ako'jowe hɔ mo! Mo övu ku kyedre zi me'do ga kö'du nī.” ²²⁻²³ Vo ko'jo 'ba kora nenyē iyannī here, ga kö'du zë erennī Yude. Vo dagbe 'ba Yude idannī kö'du ku nzo henye, vidī maako manza dë wa maako aba zi ko'dɔ zi vidī maako mati mo iya Yësu ra Korisito ne.

24 Vo dagbe ako'jonnī kora ne hulēhu iyannī henye, “I'dī wayeto zi Wiri! Da yolo ku Yēsu vo kō'du kyēnyē kō'do.”

25 Kora ne aya'ba henye, “Ma yolo dē, ēzē mo vo kō'du kyēnyē mandere anza dē. Biya ma yolo henye, ma kyere vo komoköndu, mora yaanya aba mo'bo bi kongo.”

26 Zē ako'jonnī ho mo henye, “A'di ra mo o'do zi yi? Hala mo ako'jo komo yi?”

27 Kora ne aya'ba do mo iya henye, “Ma yada ku zi ye da kölö, ehe ombe dē zi kowo. Kō'du a'di ra ombe zi ma yada zi ye löhu? Ombe kpa zi tayi na vo lö'bö 'bomowe?”

28 Vo dagbe alidinnī kora ne, ehe iyannī henye, “Yi vo lö'bö 'bomo! Ze vo lö'bö 'ba Mosa. 29 Tinyö da yolo Wiri ame'do zi Mosa, mora du da yolo dē Yēsu ayi ta kila.”

30 Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Kō'du koro a'di ra here! Mo ako'jo komo ma, ehe gba ayole dē mo ayi ta kila. 31 Da yolo ku henye, Wiri owo nje me'do 'ba vidī mati owonni ehe oronni mo. Wiri owo me'do 'ba vo kō'du kyēnyē kō'de dē. 32 Ehe nenyē ēdī dagba kadra mi vure, vidī maako i'di komo zi vidī maako o'jo na komoköndu. 33 Yēsu o'bo dē zi wa maako kō'do, nje ēzē mo ayi kazi Wiri.”

34 Vo dagbe ayadanni zi kora ne henye, “Yi na vo kō'du kyēnyē kō'do kyere mi kadra mati o'jo yi. Asösu 'beyi ato'bo yandi ze wa maako aba?” Here zē iyannī henye, “O'bo dekpe tayi hulēhu mi bi 'ba mötu 'beze kölö maako!”

Komoköndu zi Lawo Laka

35 Mati Yēsu owo kō'du mati o'do rē ni ne, mo i'bē i'ja kora ne. Yēsu ako'jo ho mo iya henye, “Edi koma aba mi Wisi 'ba Vidī?”

36 Mo aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, ēzē ayada zi ma mo eyi ra, ma ki'di koma 'bama mi mo.” 37 Yēsu aya'ba henye, “Ongö mo ku nzo, ehe yaanya aba mo ēdī me'do yi aba.” 38 Kora ne iya henye, “Yere, mi'di koma 'bama mi yi.” Here mo amötu Yēsu gbo. 39 Yēsu ayada zi mo, “Mayi mi damöku nenyē, zi vure 'ba vidiyē kō'do. Ma kinye zi ki'di komo zi

vo komokönduwē ehe zi kō'do vidī vo komoköndu biya mati ato'bo bi kongo.”

40 Mati Farasiye owonni Yēsu iya nenyē, zē ako'jonnī henye, “Ze vo komoköndu?”

41 Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ezē ēdiyē na vo komoköndu, atanze dē mi kō'du kyēnyē. Mora yaanya ēzē aba iye zi bi kongö, akasesiye kō'du kyēnyē nduwē.”

10

Komo 'ba vo timelē yako

1 Yēsu iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, nje vo logo ehe vo wakolo ēkyi ta da resi. Zē ödunni dē kpuru ta haresi zi jolo 'ba timelē. 2 Vidī mati ödu kpuru ta haresi, mo ra vo yako 'ba timelē. 3 Mora vo ga haresi kongö ayēhu haresi zi vo yako timelē, ehe timelē ayolönni gu vo yako 'benni. Mo ako'jo timelē 'benni ru zē aba, ehe alaga dagba zi zē yaga. 4 Mati mo ayasi timelē 'benni nee ku biya yaga, mo i'bē dagba da komo zē, ehe zē usunni go mo, ga kō'du zē ayolönni gu mo. 5 Timelē usu ga vo leze maakowe dē. Zē ayolönni gu vo leze dē, ehe zē ahonni 'de.” 6 Yēsu ayada komo nenyē zi vidiyē, mora zē ayolönni dē a'di ra mo ēdī ame'do kō'du mo.

Yēsu vo timelē yako laka ra

7 Here Yēsu iya löhu, “Ma yada tinyö zi ye henye, ma haresi zi timelē. 8 Vidī mati ayi dagba ta komo ma, vo logo ra mandere vo wakolo, ehe timelē owo da ma kölö tēmi zē ne dē. 9 Ma haresi ra. Zē biya mati ayinni kpuru ta da ma, akayomo. Zē atayinni, ati'benni, ehe aki'janni loma. 10 Vo logo ayi nje zi kolo, kofo, ehe yaņa. Mayi zi vidī biya tēdinni didi aba, ehe zi tēdinni mo aba ndo.

11 “Ma vo timelē yako laka ra. Vo timelē yako laka i'di didi ni kō'du timelē 'benni. 12 Vo loo kō'do anzanni dē kaa vo timelē yako mati timelē na 'bomo. Ezē ongönni wöliwöli atayi, zē aho wēnni ilanni timelē. Here wöliwöli iri ehe apere timelē nee. 13 Vo loo kō'do aho wēnni 'de ga kō'du zē asösunni kō'du 'ba timelē nee dē.

14 “Ma vo timelē yako laka ra. Ma yolo timelē ame, ehe zē ayolönni ma, 15 kpa

kaa 'Bu ayɔɔ ma, ma yɔɔ 'Bu, ehe mi'di didi ma ko'du timelē ama. ¹⁶ Mēdi timelē maako eti anzanni dē tēmi jolo 'ba timelē nenyē. Ma kika zē kpa ga bi kōlō, ehe zē akowonni gu ma. Here atēdinni goli kōlō 'ba timelē ehe vo yako kōlō.

¹⁷ “'Bu ɔwɔ ma ga ko'du mi'di didi ma, here ma kiri hulēhu löhu. ¹⁸ Vidī maako oba didi ma dē kazi ma. Ma ra mi'di mi ko'du komba 'bama. Mēdi kyigɔ aba zi ki'di, ehe kyigɔ aba zi kiri hulēhu löhu, kaa mati 'Bu ma i'di ko'du mo zi ma zi ko'do.”

¹⁹ Mati zē owonni me'do 'ba Yēsu ne, Yude inye mi nni. ²⁰ Maakowe kyɔ tēmi zē iyanni henyē, “Mo ēdi dakyikyī aba mi nī. Mo vo lökyī ra. Kö'du a'di zi mbili koze zi mo?” ²¹ Mora agamowe iyanni henyē, “Hala vidī mati dakyikyī aba mi nī atɔ'bo kiya kö'du nenyee? Vidī maako anza dē kaa nenyē zi tɔ'bo vo komokönduwē ki'di zi bi kongɔ?”

Vidī ombanni Yēsu dē

²² Mī tona nani, Yēsu ēdi mi Yerusalema kö'du karama 'ba yēkēlu. ²³ Kadra maako aba, mo ēdi alasi mi kapa 'ba yēkēlu sēnjē 'ba Solomono ²⁴ ehe Yude atɔtɔ rē nni toko rɔ mo. Zē iyanni henyē, “Hala na konda omba ti'bē ze sesi kö'du sōsu aba? Ēzē yi Korisito ra, ayada zi ze huwē.”

²⁵ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henyē, “Ma yada zi ye, ehe ombe dē zi koma kö'du 'bama. Wa mati mo'do kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ayada ēyi ra ma. ²⁶ Mora kyere anze dē timelē ama, ome kö'du 'bama dē. ²⁷ Timelē ama owonni gu ma, ehe ma yɔɔ zē. Zē usunni ga ma. ²⁸ Mī'di didi ma ŋburu zi zē, here kazi zē ölunni. Vidī maako akoba zē dē yaga ta kala ma. ²⁹ 'Bu ma i'di zē zi ma, ehe mo kyedre ta da agamowe biya. Vidī maako ɔ'bo dē zē koba ta kala mo ³⁰ Ma kōlō 'Bu aba.”

³¹ Kpa löhu vo dagbe 'ba Yude obanni yitō kö'du zi Yēsu kofo. ³² Mora mo iya henyē, “Ma yada wa laka kyɔ zi ye mati 'Bu ma utu ma zi ko'do. Ma vala ra ombe ma ku'du go mo yitō aba?”

³³ Zē aya'banni dɔ mo iyanni henyē, “Danza dē yi ku'du yitō aba ga kö'du wa laka mati o'do. Dēdi yi ku'du yitō aba

ga kö'du alidi Wirī. Yi öngbö vidī ra, ehe kinye ēdi akiya zi tēdi na Wirī.”

³⁴ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henyē, “Mī wayöru 'be, Wirī iya dē henyē, ‘E wirī mbiya ra?’ ³⁵ ɔ'be dē he wasa wayöru aba, mati mi mo Wirī ame'do zi vidī naniye ehe ako'jo zē wirī. ³⁶ Here kö'du a'di asusuwē ma lidi Wirī ga kö'du miya henyē ma Wisi 'ba Wirī? Tapēti mo biya, ēdi 'Bu ra ako'jo ma kö'du löɔ nenyē. Mo ra kpa vidī mati utu ma mi damöku. ³⁷ Ēzē manza dē ako'do wa mati 'Bu ma omba ma zi ko'do, neene ome dē mi ma. ³⁸ Mora ēzē mo'do wa mati 'Bu ma o'do, akome ga kö'du nani, gbī le ēzē anze dē koma aba mi ma. Neene akayole tinyö henyē, 'Bu ēdi kōlō ma aba, ehe ma kōlō 'Bu aba.”

³⁹ Löhu zē ombanni zi Yēsu kiri. Yēsu anza dē hu kyigɔ 'bēzē. I'bē yaga ta kala zē. ⁴⁰ Mo umu kyēti Ranga Yeredene bi mati Yowani ēdi kyere bapatisi ki'di. Mati Yēsu ēdi ani, ⁴¹ vidī kayo ayinni zi mo. Zē ödinni akiya henyē, “Yowani o'do kyinē 'ba kö'du koro maakowe dē, mora kö'du biya mati mo iya kö'du 'ba Yēsu ēdi tinyö.” ⁴² Vidī kayo naniye i'di koma 'benni kpa mi Yēsu.

11

Koli 'ba Lazara

¹ Kora maako ru mo Lazara alēpi na kɔɔ mi gawo 'ba Beteniya. Mo ēdi emi aba riyö, Mariya ehe Marita. ² Nenyē kpa te Mariya mati yaa ope yēningutru da Yere ehe akyitɔ burutu mo yēvu 'beni aba. ³ Ēmiyē utunni kö'du kise zi Yēsu ehe ayadanni zi mo aboka laka 'bomo Lazara ēdi na rakɔɔ.

⁴ Mati Yēsu owo kö'du nenyē iya henyē, “Kɔɔ 'bomo ne ndundu mo anza dē koli, mora ēdi zi kika wayeto zi Wirī ehe Wisi ɔmo.”

⁵ Yēsu ɔwɔ Marita, emi mo ehe Lazara. ⁶ Here mati mo owo mo ēdi na kɔɔ alima bi mati mo ēdi 'dɔmo ko'do riyö aba löhu. ⁷ Neene mo iya zi vo lö'bö 'beniyē henyē, “Yaanya aba di'bēē hulēhu Yudiya.”

⁸ Zē iyanni henyē, “Raboni, vidī naniye ombanni zi ku'du yi yitō aba brua! Kö'du a'di omba zi ti'bē hulēhu?”

⁹ Yësu aya'ba henye, “Kadra anza dë 'butë dómoriyö mí ko'do kólö? Èzë alasi mí kadra, bikanyi 'bëyi atëdi kazi kadra ehe otra ndi yi dë. ¹⁰ Mora ezë alasi yondö aba, akotra ndi yë ga kö'du anza dë bikanyi maako aba.” ¹¹ Neene mo ayada zi zë henye, “Aboka ze Lazara ëdi ako'do, ehe mëdi ti'bë ani zi mo liro.”

¹² Zë aya'banni henye, “Yere ezë mo ëdi ako'do, mo atënyi na laka.”

¹³ Yësu ëdi ame'do tinyö kö'du koli 'ba Lazara, mora vo lö'böwë asösu 'bënni mo ëdi nje ame'do kö'du 'ba ko'do. ¹⁴ Here Yësu ayada zi zë huwë, “Lazara oli ku. ¹⁵ Ma rakyenyi aba manza dë ani, ga kö'du yaanya aba atëdiyë donö aba zi ki'di koma 'be mí ma. Di'bëë zi mo.”

¹⁶ Toma mati ru rëzë 'bomo ëdi “Loja” iya zi vo lö'bö agamowe henye, “Ayiye di'bëë, here da tö'bo koli mo aba.”

Yësu injë Lazara na didi

¹⁷ Mati Yësu okö Beteniya, mo i'ja Lazara ëdi ku nzö mí dawogo ko'do sowo aba. ¹⁸ Beteniya ëdi tisiwa aba ta da wiri wota ta Yerusalema, ¹⁹ ehe Yuda kayo ayinni ta gawo kyedre zi da Marita ehe Mariya lëlu ga kö'du öndu zë oli ku.

²⁰ Mati Marita owo henye Yësu okö ku, mo i'bë yaga zi dö mo kutrë, mora Mariya alima 'bëni loko. ²¹ Marita iya zi Yësu henye, “Yere, ezë yi ëdi kinye, öndu ma oli dë. ²² Gbi le yaanya aba ne ma yolö ku henye Wiri ako'do wa mati ako'jo.”

²³ Yësu ayada zi mo iya henye, “Öndu yi akadidi löhu.” ²⁴ Marita aya'ba dö mo iya henye, “Ma yolö ku mo atënyi na didi mí ndundu ko'do aba, ezë biya yöku ënyi ku.” ²⁵ Yësu iya zi Marita henye, “Ma ra vidi mati ëdi yöku kinjë zi didi. Vidi biya mati omani mí ma akadidinni, ezë olinni le. ²⁶ Ehe vidi biya mati alimanni ga kö'du 'ba koma mí ma tinyö akolinni dë. Oma nenyë ku?”

²⁷ Mo alëzë iya henye, “Oo Yere, moma yi Korisito ra, Wisi 'ba Wiri. Yi ra vidi mati da sösu kö'du mo atayi mí damöku ne.”

Yësu udu

²⁸ Tapëti Marita iya nenyë, mo i'bë liwo iya zi ëmi ni Mariya, “Raboni ëdi kinye,

ehe mo omba zi yi kongö.” ²⁹ Kandi mati Mariya owo nenyë, mo ënyi riyë i'bë yaga zi Yësu. ³⁰ Mo gba yaga ta ra gawo bi mati Marita i'bë dö mo kutrë. ³¹ Vidi kayo ayinni zi da Mariya lëlu, ehe mati kandi zë ongönni mo ila loko, asösunni mo ëdi ti'bë dawogo zi kudu. Here zë alö'bönni gbö ga ndi mo.

³² Mariya i'bë bi mati Yësu 'dömo. Kandi mati mo ongö mo, alomvo burutu mo iya henye, “Yere, ëdi kyere kinye, öndu ma oli dë.”

³³ Mati Yësu ongö Mariya ehe vidi mati mo aba ëdinni akudu, mo kö'du sösu aba ³⁴ Ako'jo henye, “Kila i'di yë ida rö mo?” Zë aya'banni henye, “Yere, ayi ongö te.”

³⁵ Yësu ayeto kudu. ³⁶ Vidi iyanni henye, “Ongö te hala mo owö Lazara.” ³⁷ Kya zë maakowe iyanni henye, “Mo ayëhu komo 'ba vo komoköndu. Kö'du a'di mo atö'bo dë sesi Lazara kazi koli?”

Yësu injë Lazara temi koli

³⁸ Yësu zö kö'du sösu kyedre aba. Here mo i'bë dawogo mati na wöru yitö alulu nbiri hö mo. ³⁹ Neene mo ayada zi vidiyë yitö ne lulu 'de yaga ta hö mo. Mora Marita iya henye, “Yere, ayolö henye, Lazara oli gö mo o'do ku sowö, ehe këzi mo atëdi ku na kyënyë.”

⁴⁰ Yësu aya'ba dö mo henye, “Gba ma yada dë zi yi henye, ezë ëdi koma aba, akongö bikanyi kyedre 'ba Wiri?” ⁴¹ Tapëti alulu yitö ne ku dakapa, Yësu ongö bi riyë zi komoriyë ehe amötu henye, “Bu, mo'do öwö'di zi yi ga kö'du aya'ba da mötu 'bama. ⁴² Ma yolö ku 'duwi ëdi da mötu 'bama ya'ba. Mora miya nenyë, here zi vidi kinye nee koma yi ra utu ma.” ⁴³ Mati Yësu inde mötu ku, mo ako'jo wa gu kyembe aba henye, “Lazara, ayi yaga!” ⁴⁴ Kora mati oli ne ayi gbö yaga. Kala mowe ehe ndi mowe olo mí böngö 'ba wakusu, ehe böngö ayöfu komo mo. Yësu ayada zi vidiyë henye, “Inge mo, ile mo mi'bë.”

Yere 'ba zi kofö Yësu

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Vidi kayo mati ayinni zi Mariya, ongönni wa mati Yësu o'do, zë i'dinni koma 'bënni mí mo. ⁴⁶ Maakowe i'bënni

zi Farasiye ehe ayadanni wa mati Yësu o'do. ⁴⁷ Here kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye atoto rë nni bi kölö iyanni henye, "A'di ra da ko'de? Kora nenye ëdi kyinë 'ba kö'du koro ko'do kyo. ⁴⁸ Èzë da dore mo dë yaanya aba, vidï biya aki'dinni koma 'bënni mi mo. Neene vidï 'ba Roma atayinni ehe akayananni yëkëlu dakaño 'beze aba."

⁴⁹ Ma kölö maako tëmi zë ru mo Kayafa, mo ra kyedre 'ba vo karase mi koo nani. Mo ame'do riye iya henye, "E vidï nee, anze dë kö'du yolo aba. ⁵⁰ Ayole dë henye, ëdi na laka zi vidï kölö koli kö'du vidïyë, kazi dakaño ra yaña biya?" ⁵¹ Kayafa iya nenye dë na bi dë ni. Kaa kyedre 'ba vo karase mi koo nani, mo ëdi kumë henye, Yësu ra akoli kö'du 'ba dakaño. ⁵² Yësu oli dë nje kö'du dakaño 'ba Yude. Mo akoli zi kika vidï biya 'ba Wirï mati apere rë nni ne zi droko bi kölö.

⁵³ Here mi ko'do nani dagba ani, vidï ayetonnï mala ko'do zi Yësu ki'di zi koli. ⁵⁴ Ga kö'du mala ro mo nenye, Yësu adoro lasi toko mi vidï kayo na dangölö. Mo i'bë mi gawo 'ba Efaremo, mati kara dakapa lipi, ehe mo alima ani vo lö'bö 'bëniyë ëti.

⁵⁵ Èdi ku kara zi karama kadra 'ba laga 'ba koli. Vidï kayo 'ba Yude mati alimanni yaga tëmi dakaño, ayinni mi Yerusalema zi rë nni ko'jo nbala ga kö'du 'ba karama. ⁵⁶ Zë omanni bi toko kö'du Yësu. Neene mati zë ëdinni mi yëkëlu, zë ako'jonnï oka ma kölö maako henye, "Asösu 'bëyi mo atayi dë kinye mi karama 'ba laga 'ba koli?" ⁵⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ayadanni zi vidïyë zi zë yolo, ezë vidï maako tëmi zë ongo Yësu ku. Nenye ëdi hala zë asösunni zi mo kiri.

12

Alömu Yësu mi Beteniya (Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Ko'do modaka ta komo karama 'ba laga 'ba koli Yësu i'bë hulëhu zi Beteniya, bi mati Lazara alima 'domo, mati mo injë mo tëmi koli. ² Zë o'donnï wakonyo zi mo ani. Marita ra ako'jo. Lazara kölö tëmi vidï mati ëdinni alima ani da tarabiza Yësu aba. ³ Mariya oba maranji yëningutru ogo kahi kyedre aba ehe ope

burutu Yësu. Mo akyito zë zi teli yëvu 'bëni aba, ehe tato ndili 'ba yëningutru ne, oso mi loko ne. ⁴ Vo lö'bö maako ru mo Yudasi Sikereto ëdi ani, mati mo ra omba ti'bë zi Yësu susu. Mo ako'jo henye, ⁵ "Kö'du a'di yëningutru nenye ogo dë yaga kahi nbiri ri lamiwota aba ehe kahi mo ki'di zi vo leriye?" ⁶ Yudasi tinyö asösu kö'du vo leriye dë. Mo ako'jo kö'du ne ga kö'du mo injë anboro 'ba kahi ehe mi kadra maako aba akalogo zi ni.

⁷ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ile mo kutu ni aba. Mo ma sesi wa mati mo ëdi mo aba kö'du kadra 'ba ma kusu. ⁸ Atëdiyë 'duwi vo leriye ëti, mora atanze dë 'duwi ma aba."

Yere zi Lazara kofo

⁹ Vidï kayo ayinni mati zë owonni henye Yësu ëdi ani. Zë ombanni kpa zi Lazara kongö ga kö'du Yësu injë mo tëmi koli. ¹⁰ Here kyedree 'ba vo karase o'donnï yere kpa zi Lazara kofo. ¹¹ Mo ra i'di vidï kayo zi dë nni koto kazi zë ehe ki'di koma 'bënni mi Yësu.

Yësu ödu mi Yerusalema (Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Ko'do ma vere aba vidï kayo ëdinni mi Yerusalema kö'du 'ba karama. Mati zë owonni henye Yësu ëdi tayi kö'du 'ba karama, ¹³ zë obanni mbili 'ba mbirö ehe i'bënni yaga zi mo mëtë. Zë agbögbö hë nni henye, "Wayeto zi Wirï! Wirï mi'di ya'da zi vidï mati ayi mi ru 'ba Yere! Wirï mi'di ya'da zi Yere 'ba Yiserele!"

¹⁴ Yësu i'ja makakya aho do mo kaa wayöru iya, ¹⁵ "Vidï 'ba Ziyono, ere dë! Yere 'be ëdi tayi yaanya aba mo ëdi ataho da makakya."

¹⁶ Mi dagba mo vo lö'bö 'ba Yësu ayolonnï dë. Mora tapëti mo iri wayeto kazi Wirï ku, zë asösunni henye, wayöru iya nenye kö'du mo ehe zë o'donnï nenye ko'do mo.

¹⁷⁻¹⁸ Vidï kayo ayinni zi Yësu ga kö'du zë ongonni mo Lazara ko'jo yaga tëmi dawogo. Zë asesinni nduwë me'do kö'du mo ehe kö'du koro nenye. Zë ayinni zi Yësu ga kö'du zë ongonni kö'du kyinë wakoro mati mo o'do. ¹⁹ Mora Farasiye iyanni zi oka ma kölö henye, "Waako anza

dë da tɔ'bo ko'do! Vidi biya mi damöku ne edinni kusu ga Yësu."

Girigi maakowe ombanni zi Yësu kongɔ

²⁰ Vidi 'ba Girigi maakowe i'benni Yerusalemä zi mötu mi kadra 'ba karama aba. ²¹ Pilipo ta Beteseyida mi Galilaya edi kpa ani. Here zë i'benni zi mo iyanni henye, "Kyedre, domba ze zi Yësu kongɔ."

²² Pilipo ayada zi Anderiya. Zë riyö ne i'benni zi Yësu ayadanni zi mo. ²³ Yësu iya henye, "Kadra yaanya aba oko ku kö'du Wisi 'ba Vidi zi kiri kyedre wayeto. ²⁴ Ma yada tinyö zi ye, i'jö 'ba nyenyo mati alëpi dakaŋo atanza dë kyɔ ta da i'jö ma kölo nje ezë oli. Mora ezë oli, ako'jo nyenyo kyɔ. ²⁵ Ezë owɔ didi yi, akayölu. Ezë ila kö'du 'ba damöku nenyee, aki'di didi ma nburu zi yi. ²⁶ Ezë alitu zi ma, ati'bë ma aba. Vo litu 'bame atëdinni ma aba bi mati ma 'domo. Ezë alitu zi ma, 'Bu ma akoro yi."

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni

²⁷ "Yaanya aba ma mi riti kyedre, ma yolo dë a'di ra ma kiya. Mora ma ko'jo 'Bu dë zi sesi ma tëmi kadra 'ba riti nenyee. Tinyö mayi mi damöku kö'du kadra 'ba riti nenyee. ²⁸ Here 'Bu, ika wayeto zi ru yi." Gu ayi ta komoriyë iya henye, "Mika wayeto ku nzo zi ma, ehe ma ko'do löhu."

²⁹ Mati vidi kayo nee owonni gu ne, kya zë maakowe asösu 'benni piwo ra. Agamowe asösu 'benni malayika ra ame'do zi Yësu.

³⁰ Here Yësu ayada zi vidi kayo nee, "Gu nani ame'do zi konyiye, anza dë ma. ³¹ Vidi 'ba damöku nenyee yaanya aba o'do vurë 'bëzë ku, ehe yere 'ba damöku nenyee u'du ku nzo yaga. ³² Ezë umbë ma ku riyë ta dakaŋo, ma ko'do vidi biya komba zi tayi zi ma." ³³ Yësu edi ame'do kö'du geri ma aki'di ni zi kofo.

³⁴ Vidi kayo nee iyanni zi Yësu henye, "Wayöruwë 'ba kö'du ki'di ayandi henye, Korisito ne akalima nburu. Hala o'bo kiya henye Wisi 'ba Vidi akinjë riyë zi koli? Eyi ra nenyee Wisi 'ba Vidi?"

³⁵ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Bikanyi atëdiyë aba nje tisiwa. Alasiye mi bikanyi ezë ato'be here kazi biköndu

akakowe. Kora mati mo alasi mi biköndu, mo ayolo dë nedi ti'bë kila. ³⁶ Ome mi bikanyi mati ediyë aba, here atayiye na gisi 'ba bikanyi."

Vidi ombanni dë zi tedi koma aba mi Yësu

Tapëti Yësu iya kö'du nenyee, mo ila bi nani i'bë mi bi 'ba rakoho. ³⁷ Mo o'do kyinë 'ba kö'du koro kyɔ mi kutë vidi kayo, mora zë gba zo ombanni dë zi tedi koma aba mi mo. ³⁸ Nenyee o'do rë ni zi wa mati nëbi Yisaya iya atayi tinyö, "Yere, eyi ra oma mi kö'du kise 'beze? Ehe eyi ra ongo kyigo kyedre 'bëyi?" ³⁹ Vidi o'banni dë zi tedi koma aba mi Yësu, ga kö'du Yisaya iya kpa henye,

⁴⁰ "Wiri isi komo zë here kazi o'banni bi kongɔ, ehe o'do di'di zë na kyigo here zë o'banni dë yolo. Mo o'do nenyee here kazi zë a'banni zi mo ehe ko'jo zë."

⁴¹ Yisaya iya nenyee, ga kö'du mo ongo bikanyi kyedre 'ba Yësu ame'do kö'du mo.

⁴² Here vo dagba kayo 'ba Yude kayo i'dinni koma 'benni mi Yësu, mora zë ayadanni dë zi vidi maako, ga kö'du Farasiye i'dinni kö'du ku nzo zi vidiyë anza dë zi wa maako ko'do zi vidi maako mati edi koma aba mi Yësu. ⁴³ Vo dagbe ombanni wayeto kazi agamowe ndra ta da mati zë ombanni wayeto kazi Wiri.

Yësu ayi zi damöku yomo

⁴⁴ Mi gu kyembe aba Yësu iya henye, "Vidi mati edi koma aba mi ma, edi kpa koma aba mi vidi mati utu ma. ⁴⁵ Ehe vidi mati ongo ma, ongo vidi mati utu ma ne ku. ⁴⁶ Ma bikanyi mati ayi mi damöku. Vidi mati edi koma aba mi ma, alima dë mi biköndu. ⁴⁷ Ma ra dë vidi mati ako'do vurë kyënyë 'ba vidi naniye mati ombanni dë zi koro kö'du yandi 'bama. Mayi zi yomo vidi 'ba damöku nenyee, anza dë vo ko'do vurë kyënyë 'bëzë. ⁴⁸ Mora vidi mati omba ma dë ehe wayandi 'bama, ako'do vurë kyënyë ro mo mi ndundu 'ba ko'do aba, mi wa mati miya. ⁴⁹ Manza dë me'do ga kö'du 'bama. Miya nje wa mati 'Bu mati utu ma ayada

zi ma kiya. ⁵⁰ Ma yɔɔ ku kò'du kī'dī ɔmo akika didī ma ŋburu. Nenyē ēdī hala ma yada zi ye te wa mati 'Bu ayada zi ma."

13

Yēsu akaka burutu 'ba vo lō'bō 'bēniyē

¹ Gba ta komo karama 'ba laga 'ba koli, Yēsu ayɔɔ henyē kadra ne ɔkɔ ku kò'du nī zi kila damōku nenyē ehe zi ta'ba zi 'Bu. 'Duwī mo ɔwɔ vo lō'bō 'bēniyē mī damōku nenyē, ehe mo ɔwɔ zē le mī ndundu.

² Gba kazi biyeto 'ba wakonyo 'ba hutaga, Satani o'do Yudasī, wisi 'ba Simona Sikereto, omba zi Yēsu susu. ³ Yēsu ayɔɔ nayi kazi Wiri ehe na ti'bē hulēhu zi Wiri. Mo ayɔɔ kpa henyē, 'Bu i'dī kyigo ku biya zi nī. ⁴ Here kadra 'ba wakonyo aba Yēsu ēnyī riyē, mo oto bongo 'ba rē nī ma ta yaga, ehe olo bongorатели toko bi kò'di kida 'ba gē nī. ⁵ Mo i'dī wini mī siko kyedre. Here mo ayeto burutu vo lō'bō 'bēniyē kaka ehe kyitru zē bongorатели mati mo usu ne aba. ⁶ Mora mati mo ayi zi Simona Petero, ako'jo henyē, "Yere, ēdī ti'bē zi burutu ma kaka?"

⁷ Yēsu aya'ba iya henyē, "Tinyō ayɔɔ wa mati mēdī kò'do ne dē, mora yaa akayɔɔ." ⁸ Petero aya'ba henyē, "Akaka burutu ma dē!" Yēsu ayada zi mo henyē, "Ēzē ma kaka yi dē, tinyō anza dē 'bama."

⁹ Simona Petero aya'ba do mo iya henyē, "Yere, akaka dē nje burutu ma, akaka kala ma da ma aba!" ¹⁰ Yēsu aya'ba henyē, "Vidī mati akaka rē nni ku ehe ēdinni ku biya ŋbala omba nje zi burutu zē ra kaka. Ehe e vo lō'bō 'bame, ēdiyē ŋbala nje vidī kōlō tēmī yē." ¹¹ Yēsu ayɔɔ ēyi ra akasusu nī. Kò'du nere ra mo iya henyē, nje zi ma kōlō tēmī yē.

¹² Tapētī Yēsu akaka burutu vo lō'bō 'bēniyē ehe usu bongo 'bēni ma ta yaga ne hulēhu, mo alima akaŋo lōhu. Here mo iya henyē, "Ayɔɔ wa mati mo'do zi ye ne ku? ¹³ Ako'jowe ma Raboni 'be ehe Yere, ehe akiye here, ga kò'du nani ēyi ra ma. ¹⁴ Ēzē Yere 'be ehe vo komoyandi akaka burutu wē, o'de kpa te here zi oka ma kōlō maako. ¹⁵ Ma yada gɔ mo ku, ehe o'de zi oka ma kōlō maako te wa mati mo'do

zi ye. ¹⁶ Ma yada tinyō zi ye henyē, vo lituwē anzanni dē kyedre ta da vo dē nni, ehe vo litu kike anzanni dē kyedre ta da vidī mati utu zē ne. ¹⁷ Ayɔɔ wa nenyee ku. Wiri akī'dī ya'da zi ye, ēzē o'de zē."

¹⁸ "Manza dē ame'do kò'du wē biya. Ma yɔɔ zē mati ma jeli ne ku. Mora wa mati wayōru iya, atayi tinyō. Mo iya henyē, 'Kora mati onyo wa ma aba ne, opi rē nī ku na vo wehe ra ma.' ¹⁹ Mēdī yada nenyē zi ye biya gba kazi rē nī kò'do, here ēzē o'do rē nī ku, akome ēyi ra ma. ²⁰ Ma yada tinyō zi ye, vidī mati iri vo litu 'bame kalakyedre aba, iri ma kpa kalakyedre aba, ehe vidī mati iri ma kalakyedre aba, iri ne vidī mati utu ma."

Yēsu ayada wa ma ako'do rē nī zi nī
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

²¹ Tapētī Yēsu iya kò'du nenyee, mo riti kyedre aba ehe ayada zi vo lō'bō 'bēniyē henyē, "Ma yada tinyō zi ye henyē, vidī ma kōlō tēmī yē akasusu ma."

²² Dē zē wiriwiri kò'du wa mati mo iya ne. Zē nje bi kongɔ aba da oka ma kōlō. ²³ Yēsu ɔwɔ vo lō'bō mati ēdī alima kara zi nī bi 'ba wakonyo, ²⁴ ehe Simona Petero o'do kala nī zi vo lō'bō nenyē zi ki'ja ma vala ra Yēsu ame'do kò'du mo.

²⁵ Here vo lō'bō ne idē rē nī zi Yēsu ehe ako'jo henyē, "Yere, ma vala ra tēmī ze ēdī ame'do kò'du mo?" ²⁶ Yēsu aya'ba iya henyē, "Ma kusu nzoyi mangɔɔ'bo nenyē mī gbenje ehe kī'dī zi vidī mati mēdī ame'do kò'du mo." Here Yēsu usu mangɔɔ'bo gbo ehe i'dī zi Yudasī, wisi 'ba Simona Sikereto. ²⁷ Kandi Satani ayaŋa da Yudasī. Yēsu iya henyē, "Yudasī, i'bē kandi o'do wa mati zi yi kò'do." ²⁸ Vidī maako bi 'ba wakonyo ne ayɔɔ kò'du mati Yēsu iya ne dē. ²⁹ Mora ga kò'du Yudasī ra na vo kōhi sesi, kya zē maakowe asōsunnī henyē Yēsu ayada zi mo zi kogo wa mati zē ombanni kò'du karama. Agamowe asōsunnī henyē Yēsu ayada zi mo zi kōhi kī'dī zi vo leri.

³⁰ Yudasī oba nzoyi mangɔɔ'bo, i'bē yaga. Ēdī ku nzo yɔndo.

Kò'du kī'dī kyiyi

³¹ Tapētī Yudasī i'bē ku Yēsu iya henyē, "Yaanya aba Wisi 'ba Vidī akī'dī wayeto,

ehe mo akika wayeto zi Wirī. ³² Here tapēti Wirī akiri wayeto ku ga kō'du mo, Wirī aki'di wayeto zi mo, ehe Wirī ako'do kandi. ³³ Gisi ame, ma tēdiyē aba nje tisiwa aba na konda. Here akome ma, mora aki'je ma dē. Ma yada zi ye kpa kaa ma yada zi Yude. 'Ɔ'be dē tī'bē bi mati mēdi atī'bē.' ³⁴ Mora mēdi kō'du ki'di kyiyi ki'di zi ye: ɔwe oka ma kōlō maako, kpa te kaa mati mɔwɔ e. ³⁵ Ēzē ɔwe oka maakowe mi gēri nenyē, vidi biya akayɔlɔnni e vo lō'bō 'bama ra."

Lömu 'ba Petero
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Simona Petero ako'jo henye, "Yere, ēdi tī'bē kila?" Yēsu aya'ba henye, "Ɔ'bo dē tī'bē ma aba yaanya aba, mora yaa dagba ani atī'bē."

³⁷ Petero ako'jo henye, "Yere, kō'du a'di mɔ'bo dē tī'bē yi aba yaanya aba? Ma koli kō'du yi!" ³⁸ Yēsu ako'jo henye, "Tīnyō akoli kō'du ma? Ma yada zi yi tīnyō, gba kazi zanga yēru yapa, akiya da wota henye ayɔlɔ ma dē."

14

Yēsu gēri ra zi 'Bu

¹ Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Asōsuwē kō'du dē. Ēdiyē koma aba mi Wirī. Ome kpa mi ma. ² Loko kayo ēdi mi liɲɔ 'ba 'Bu ma. Ma yada nenyē dē zi ye, ēzē anza dē tīnyō. Mēdi tī'bē ani zi bi kɔ'jo biya zi ye na kōlō kōlō. ³ Tapēti mo'do nenyē ku, ma ta'ba hulēhu kobe ma aba. Here da tēdi ze ga bi kōlō. ⁴ Ayɔle gēri mati mēdi atī'bē zi mo ne ku."

⁵ Toma iya henye, "Yere, da yɔlɔ dē ēdi atī'bē kila! Hala da tɔ'bo yɔlɔ gēri ne?"

⁶ Yēsu aya'ba henye, "Ma gēri, tīnyō, ehe didi! Kazi ma, vidi maako ɔ'bo dē tī'bē zi 'Bu. ⁷ Ēzē tīnyō ayɔle ma, akayɔle 'Bu. Mora tēmi ndenye dagba ani, ayɔle mo ku, ehe onge mo ku."

⁸ Pilipo iya henye, "Yere, ayada zi ze 'Bu ne, nani biya wa mati domba." ⁹ Yēsu aya'ba henye, "Pilipo, mēdi yi aba kadra konda aba ayɔlɔ dē ma ēyi? Ēzē ongo ma, ongo 'Bu ku. Hala atɔ'bo ha ma kɔ'jo zi yada 'Bu zi ye? ¹⁰ Oma dē henye, ma

kōlō 'Bu aba ehe 'Bu kōlō ma aba? Wa mati miya, miya dē kō'du ma. 'Bu mati alima mi ma, ra o'do wa nenyee. ¹¹ Ome mi ma ēzē miya henye, 'Bu kōlō ma aba ehe ma kōlō 'Bu aba. Mandere ome mi ma kpa nje ga wa mati mēdi ako'do. ¹² Ma yada tīnyō zi ye henye ēzē ēdiyē koma aba mi ma, ako'de kpa te wa mati mēdi ako'do. Ako'de wa kyedre maakowe ndra, ga kō'du mēdi ku tī'bē hulēhu zi 'Bu. ¹³ Ako'jowe ha ma, ehe ma kō'do wa mati ako'jowe kō'du mo. Gēri nenyē aba, Wisi akika wayeto zi 'Bu. ¹⁴ Ma kō'do wa mati ako'jowe ha ma zi kō'do mi ru ma."

Alömu zi kutu Lawo Laka

¹⁵ Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Ēzē ɔwe ma, ako'de kaa mi'di kō'du mo. ¹⁶ Here ma kako'jo ha 'Bu zi kutu zi ye Lawo Laka mo akakɔnyiye ehe 'duwi atēdiyē aba. ¹⁷ Lawo Laka akayada zi ye wa mati tīnyō. Vidi 'ba damōku nenyē ɔ'bonni dē kiri Lawo, ga kō'du zē ongonni dē mandere yɔlɔ mo. Mora ayɔle Lawo ku, ga kō'du mo ēdiyē aba ehe akasesi lima nduwē mi yē. ¹⁸ Ma kile dē kaa wala. Ma tayi hulēhu zi ye. ¹⁹ Tisiwa aba vidi mi damōku nenyē ɔ'bonni dekpe zi ma kongɔ, mora akonge ma. Ehe ga kō'du ma lima, akalime. ²⁰ Here akayɔle ma kōlō 'Bu aba. Akayɔle, e kōlō ma aba, ehe ma kōlō eti. ²¹ Ēzē ɔwe ma, ako'de wa mati miya, ehe 'Bu atɔwɔ e. Ma katɔwɔ e kpa ehe yada zi ye ma kaa a'di."

²² Yudasi ma agamo anza dē Yudasi Sikereto, ame'do riyyē ako'jo kō'du henye, "Yere, mi me'do 'bēyi ne a'di akayada zi ze yi kaa a'di, mora ayada dē zi vidi 'ba damōku nenyē?" ²³ Yēsu aya'ba henye, "Ēzē vidi maako ɔwɔ ma, zē akoronni ma. Here 'Bu ma akatɔwɔ zē, da katayi zi zē ehe lima mi zē. ²⁴ Mora vidi mati ɔwɔ ma dē, oro ma dē. Wa mati owowe miya tīnyō ayi dē kazi ma, mora kazi 'Bu mati utu ma."

²⁵ "Ma yada kō'du nenyee zi ye, mati ma gba eti. ²⁶ Mora Lawo Laka atayi akakɔnyiye. Lawo Laka mati 'Bu ma akutu mi ru ma, akayandi wa biya zi ye ehe ako'de zi sōsu wa biya mati ma yada zi ye."

²⁷ “Mì'dì rakyëyi zi ye, kyinë 'ba rakyëyi mati nje ma tɔ'bo kî'dî. Anza dë kaa rakyëyi mati damöku nenyë akî'dî. Here asösuwë dë mandere tere. ²⁸ Owowe ma ku nzo kiya henye, mëdi atî'bë ehe ma tayi kpa hulëhu zi ye. Èzë tînyö ɔwe ma, ëdiyë rakyenyi aba mëdi ku tî'bë hulëhu zi 'Bu, ga kö'du mo ëdi kyedre ta da ma. ²⁹ Mëdi yada zi ye nenyë gba kazi ma tî'bë, here ëzë o'do rë nî, atëdiyë koma aba mî ma. ³⁰ Mɔ'bo dekpe me'do ëti na konda, ga kö'du yere 'ba damöku nenyë ëdi tayi. Mora mo anza dë kyigɔ aba da ma. ³¹ Moro wa mati 'Bu ma ayada zi ma ko'do, here zi vidî biya mî damöku ne akayolonnî mɔwɔ mo. Èdi ku kadra 'ba zi ze tî'bë yaanya aba.”

15

Yësu tînyö kaga tana

¹ Yësu iya zi vo lö'bo 'bëniyë henye, “Ma tînyö kaga tana, 'Bu ma ra vo kyeti yaka. ² Mo iga ngora 'bama biya mati anannî kolo dë yaga. Mora mo ikye nbala biya da ngora mati ëdi tana kolo, here zi tana kolo kyɔ. ³ E ku nzo nbala ga kö'du wa mati miya zi ye. ⁴ Alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye. Te kaa ngora ɔ'bo dë tana kolo nje ëzë alima na rakida zi kaga, here ɔ'be dë tana kolo nje ëzë alime na rakida zi ma.”

⁵ “Ma kaga ra, e ngora ra. Èzë alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye tane kolo kyɔ. Mora ɔ'be dë wa maako ko'do kazi ma. ⁶ Èzë alime dë na rakida zi ma, aku'duwë yaga. Atëdiyë kaa ngora kyitru mati atoto bi kolo ehe o'bo mî wa'do. ⁷ Èzë alime na rakida zi ma ehe kö'du yandi 'bama mayi na kapa 'be, here ato'bo mötuwë ga wa mati ombe, ehe mötu 'be akaya'ba do mo. ⁸ Èzë ayiye ku na kolo laka 'ba vo lö'bo 'bame, akoro 'Bu ma. Ne akayada henye, e vo lö'bo 'bame. ⁹ Mɔwɔ e kaa 'Bu ma ɔwɔ ma. Here alime mî watɔwɔ 'bama. ¹⁰ Èzë orowe ma, ma kasesi tɔwɔ e kaa 'Bu ma asesi tɔwɔ ma, ga kö'du moro mo.”

¹¹ “Ma yada nenyë zi ye, zi ye tëdiyë mî rakyenyi 'bama ma nburu. ¹² Yaanya aba ma yada zi ye zi tɔwɔ oka ma kolo

maako kaa mɔwɔ e. ¹³ Gëri ma laka ndra zi yada watɔwɔ kö'du aboke, ëdi zi koli kö'du zë. ¹⁴ E aboka ma ra, ëzë orowe ma. ¹⁵ Ma ko'jowe dë vo litu 'bame, ga kö'du vo litu ayolonnî dë a'di ra kyedre 'bëzë ëdi ako'do. Ma me'do zi ye kaa aboka me, ga kö'du ma yada ku biya zi ye wa mati 'Bu ma ayada zi ma. ¹⁶ E ra dë ajeliye ma, ma ra ma jeliye kutu yaga zi tana kolo, kyinë 'ba kolo ma akalima nburu. Here 'Bu ma akî'dî zi ye wa mati ako'jowe kazi mo mî ru ma. ¹⁷ Here mî'dî kö'du zi ye zi tɔwɔ oka ma kolo.”

Damöku 'ba rakiyi

¹⁸ “Èzë vidî 'ba damöku nenyë ayiye, asösuwë henye zë iyinnî ma dagba. ¹⁹ Èzë e zi damöku, vidî 'bomo atowe. Mora anze dë zi damöku. Ma jeliye zi damöku nenyë kila hulëhu. Kö'du nenyë ra vidî 'bomowe ëdinnî ye kiyi. ²⁰ Asösuwë hala ma yada zi ye henye vo litu anzannî dë kyedre ta da kyedre 'bënnî. Here ëzë vidî o'donnî ma na kyënyë, zë ako'donnî yë na kyënyë. Èzë zë oronnî kö'du yandi 'bama, zë akoronnî 'be. ²¹ Vidî ako'donnî kpa te zi ye wa mati zë o'donnî zi ma. Zë ako'donnî ga kö'du e zi ma, ehe zë ayolonnî vidî mati utu ma ne dë. ²² Èzë mayi dë ame'do zi zë, o'donnî vurë kyënyë dë rë zë. Yaanya aba zë ɔ'bonnî dë kiya anzannî ra dë. ²³ Vidî mati iyi ma iyi 'Bu ma kpa. ²⁴ Mo'do wa maakowe vidî maako gba o'do dë. Èzë zë ongonnî ma dë wa nenyee ko'do, o'donnî vurë kyënyë dë rë zë. Mora zë ongonnî ma wa nenyee ko'do, ehe zë zo ma kiyi ehe 'Bu ma kpa. ²⁵ Nenyë ra hala wayöru ëdinnî tînyö mati zë iyannî henye, vidî iyinnî ma önbö kazi kö'du mo.”

²⁶ “Ma kutu zi ye Lawo mati ayi kazi 'Bu ehe ayada wa mati tînyö. Lawo Laka akakonyiye ehe akayada kö'du ma zi ye. ²⁷ Here akayade kö'du ma kpa zi oka maakowe, ga kö'du ëdiyë ma aba tëmî biyeto.”

16

¹ “Mëdi yada zi ye wa nenyee, here kazi oto de 'de. ² Akore yaga tëmî bi 'ba mötu, ehe kadra atayi mati vidî akofonnîyë, ehe zë asösunni, nëdinnî kö'du laka ra ko'do

zi Wiri. ³ Zē ako'donni wa nenyee ga kö'du zē ayolonni 'Bu mandere ma dē. ⁴ Mēdi akiya nenyee zi ye yaanya aba, here ezē kadra ne ayi ku akasosuwē wa mati miya."

Lɔɔ 'ba Lawo Laka

"Ma mēdi eti tēmi dagba, ehe here ma yada wa nenyee dē zi ye. ⁵ Mora yaanya aba mēdi ku ti'bē hulēhu zi 'Bu mati utu ma, ehe vidī maako tēmi yē ako'jo ha ma dē mēdi ti'bē kila. ⁶ E kazi rakyenyi biya ta bi kö'du nenyee kowo. ⁷ Mora ma yada zi ye, mēdi ti'bē zi ko'do wa mati ēdi na laka kö'du wē. Kö'du nenyee ra mēdi ti'bē 'de. Lawo Laka ɔ'bo dē tayi zi ye konyi le ezē mile ku. Mora tapēti mi'bē ku, ma kutu mo zi ye. ⁸ Lawo atayi akayada zi vidī 'ba damōku nenyee kö'du tinyō kö'du yaŋa ehe kö'du laka 'ba Wiri ehe vurē. ⁹ Lawo akayada zi zē henye, zē 'ba kö'du kyēnyē ko'do, ga kö'du zē anzanni dē koma aba mi ma. ¹⁰ Zē na litē kö'du wa 'ba Wiri mati ēdi tinyō na laka, ga kö'du mēdi ti'bē zi 'Bu, onge ma dekpe löhu. ¹¹ Ehe zē na litē kö'du 'ba vurē, ga kö'du Wiri ikye vurē 'ba yere 'ba damōku nenyee ku nzo.

¹² "Mēdi kö'du aba kyɔ zi kiya zi ye, mora yaanya aba atēdi ndra ta da mati ato'be yolo. ¹³ Lawo ayada wa mati tinyō ehe atayi gage mi tinyō ma ndo. Lawo ame'do dē ga kö'du ni. Mo akayada zi ye nje wa mati mo owo kazi ma, ehe mo ako'do zi ye yolo a'di ra ēdi ti'bē zi rē ni ko'do. ¹⁴ Lawo aki'di wayeto zi ma kö'du kise 'bama koba ehe yada mo zi ye. ¹⁵ Wa biya mati 'Bu ēdi mo aba 'bama ra. Kö'du nenyee ra miya henye Lawo oba kö'du kise 'bama ehe yada mo zi ye."

Kö'du sōsu akopi rē ni mi rakyenyi

¹⁶ Yēsu ayada zi vo lö'bō 'bēniyē, "Tisiwa aba, onge ma dekpe, mora tapēti mo tisiwa akonge ma."

¹⁷ Zē iyanni zi oka ma kölō maako henye, "A'di ra Yēsu iya henye, tisiwa aba donge mo dē, mora tapēti mo tisiwa aba, da kongɔ ze mo? Kö'du a'di ra mo iya henye, nēdi ti'bē zi 'Bu? ¹⁸ A'di ra 'bēni nenyee tisiwa aba, mati mo ēdi ame'do

kö'du mo? Da yolo dē a'di ra mo ame'do kö'du mo."

¹⁹ Yēsu ayolo zē ēdinni kö'du ko'jo maakowe aba, here mo iya henye, "E na rasosu a'di ra ma me'do kö'du mo mati miya henye tisiwa aba onge ma dē, mora tapēti mo tisiwa aba akonge ma. ²⁰ Ma yada zi ye tinyō henye, akuduwē ehe atēdiyē kazi rakyenyi, mora damōku atēdi rakyenyi aba. Atēdiyē kazi rakyenyi, mora yaa atēdiyē na rakyenyi. ²¹ Ezē mbara omba ku zi ko'jo, mo ēdi mi watɔ kyedre. Mora tapēti ko'jo, watɔ ne ölu ta do mo ehe na rakyenyi, ga kö'du mo ika wisi ku mi damōku ne. ²² E yaanya aba kazi rakyenyi, mora yaa ma konge, ehe atēdiyē na rakyenyi. Vidī maako ɔ'bo dē zi kobe ta gēri mati asosuwē.

²³ "Ezē kadra nani ayi ku, ako'jowe ha ma dē kö'du wa maako. Ma yada tinyō zi ye henye, 'Bu aki'di zi ye wa mati ako'jowe kö'du mo mi ru ma. ²⁴ Ako'jowe kö'du wa maako dē gba mi gēri nenyee. Mora yaanya aba ako'jowe mi ru ma ehe akiriye."

Ta'da Damōku

²⁵ "Ma me'do ha kahi aba zi yada wa nenyee zi ye. Mora kadra mo atayi mati ma kame'do dekpe ha kahi aba, mora ma kame'do zi ye huwē kö'du 'ba 'Bu. ²⁶ Akako'jowe ha 'Bu mi ru ma. Ma kako'jo ho mo dē zi ye. ²⁷ Wiri 'Bu owe ga kö'du owe ma, ehe ome mayi kazi mo. ²⁸ Mayi ta ra 'Bu mi damōku ne, mora mēdi ku damōku ne kila ta'ba zi 'Bu."

²⁹ Vo lö'bōwē iyanni henye, "Yaanya aba ēdi ku ame'do huwē zi ze! Anza dē ame'do ha kahi aba. ³⁰ Ndundu mo aba da yolo ku henye, ayolo wa biya, ehe omba dē zi vidī hē yi ko'jo. Yaanya aba doma tinyō ayi ta ra Wiri."

³¹ Yēsu aya'ba henye, "Tinyō yaanya ome ma ku? ³² Kadra atayi ehe ēdi ku nzo kinye, mati akapere biya. Vidī biya na kölō kölō tēmi yē ati'bē hulēhu liŋɔ ehe akila ma na bi da ma. Mora 'Bu atēdi ma aba, ma tanza dē kutu ma aba. ³³ Ma yada nenyee zi ye, zi ye tēdiyē rakyēyi aba mi di'di ye ga kö'du ma. Ezē ēdiyē mi damōku ne, atēdiyē riti aba. Mora ēdiyē kazi tere, ma'da damōku ne ku."

17

Yësu amötu kö'du vo lö'bö 'bënyë

¹ Tapëti Yësu inde me'do ku zi vo lö'bö 'bënyë, mo ongo bi riyë komoriyë ehe amötu, “Bu, kadra oko ku zi yi ki'di wayeto zi Wisi 'bëyi, here zi mo ki'di wayeto zi yi, ² ga kö'du i'di kyigo ku zi mo ta da vidi biya, here mo aki'di didi ma nburu zi vidi biya mati i'di zi mo. ³ Didi ma nburu edi zi yolo yi, Wiri ma nje tinyo, ehe zi yolo Yësu Korisito, mo mati utu. ⁴ Mi'di wayeto zi yi kinye dakaño zi ko'do wa biya i'di zi ma ko'do. ⁵ Yaanya aba 'Bu, i'di hulëhu zi ma wayeto mati medii mo aba yi aba gba damöku ne o'do de.

⁶ “I'di vo lö'bö maakowe ku zi ma temi damöku nenyee ehe ma yada zi zë, yi kaa a'di. Zë 'bëyi ra, mora i'di zë zi ma, ehe zë oronni yi. ⁷ Zë ayolonna henye, i'di zi ma biya wa mati medii mo aba. ⁸ Ma yada zi vo lö'bö 'bame wa mati ayada zi ma, ehe zë ombanni do mo. Zë ayolonna mayi kazi yi, ehe zë omani yi ra utu ma.

⁹ “Medii amötu kö'du zë, mora anza de kö'du zë 'ba damöku nenyee. Vo lö'bö 'bame 'bëyi ra, ehe medii amötu kö'du zë. ¹⁰ Biya mati medii mo aba 'bëyi ra, ehe biya mati edi mo aba 'bama ra, ehe zë i'dinni wayeto zi ma. ¹¹ 'Bu laka, manza dekpe na konda mi damöku ne, medii tayi zi yi, mora vo lö'bö 'bame gba mi damöku ne. Agaga ge zë kyigo 'ba ru yi aba, mati i'di zi ma ne aba, here zë atëdinni kolö oka ma kolö maako aba, kpa kaa yi ehe ma kolö. ¹² Mati medii zë eti, ma sesi zë na laka kyigo mati i'di zi ma ne aba. Mongo ge zë ehe ma kolö temi zë ölu de, nje ma kolö mati mo ra omba zi tölu. Nenyee o'do re ni here zi wa mati wayöru iya zi tayi tinyo. ¹³ Ma ku da geri ama zi yi, mora miya kö'du nenyee mati ma gba mi damöku, here vo lö'bö 'bame atëdinni kpa te rakyenyi biya mati mo'do aba. ¹⁴ Ma yada kö'du kise 'bëyi ku zi zë, mora vidi 'ba damöku nenyee iyi zë, ga kö'du zë anzanni de zi damöku nenyee, kpa te kaa manza de. ¹⁵ 'Bu, ma ko'jo he yi de zi koba vo lö'bö 'bame yaga temi damöku ne, mora agaga ge zë kazi Satani.

¹⁶ Zë anzanni de zi damöku nenyee, ehe ma kpa. ¹⁷ Me'do 'bëyi ra edi tinyo. Here i'di tinyo nenyee, mo'do zë biya na 'bëyi. ¹⁸ Medii zë kutu mi damöku, kaa utu ma. ¹⁹ Mi'di ra ma ku biya zi yi ga kö'du 'bezë, here zë medinni biya zi yi mi tinyo.

²⁰ “Manza de nje amötu kö'du vo lö'bö nenyee. Medii kpa amötu kö'du vidi biya mati zi tedinni koma aba ga kö'du wa mati vo lö'bö 'bame akiyanni kö'du ma. ²¹ 'Bu, momba zë biya zi tedi kolö oka ma kolö maako aba, kpa kaa ma kolö yi aba, ehe yi kpa kolö ma aba. Ma kpa momba zë zi tedi kolö ze aba, here vidi 'ba damöku nenyee akomanni henye, yi ra utu ma. ²² Moro vo lö'bö 'bame mi geri kolö oro ma, zë medinni kolö oka ma kolö maako aba kaa ze kolö. ²³ Ma kolö zë aba, ehe yi kolö ma aba, here zi zë tayinni biya kolö. Here vidi 'ba damöku nenyee akayolonna henye, yi ra utu ma. Zë akayolonna henye, owo vo lö'bö 'bame kpa kaa owo ma.

²⁴ “‘Bu, momba vidi biya mati i'di zi ma zi tedi ma aba, bi mati medii 'domo. Neene zë akongonni bikanyi kyedre mati i'di zi ma, ga kö'du owo ma gba o'do damöku de. ²⁵ 'Bu laka, vidi 'ba damöku nenyee ayolonna yi de, mora ma yolo yi, ehe vo lö'bö 'bame ayolonna henye yi ra utu ma. ²⁶ Ma yada zi zë, yi kaa a'di, ehe ma kayada zi zë nduwë, here watowo mati edi mo aba kö'du ma akatayi kapa 'bezë, ehe ma tedi kolö zë eti.”

18

Kiri 'ba Yësu

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Mati Yësu inde mötu ku, mo vo lö'bö 'bëni eti umunni kyeti gulu 'ba Kidrono ehe i'bë mi yaka maako. ² Yësu edi duwi re nni ki'ja vo lö'bö 'bëni eti ani, ehe Yudas ayolo bi ne. ³ Here Yudas i'bë zi yaka ne kya 'ba vo kanye 'ba Roma eti ehe vo kanye 'ba yekëlu, kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ra utunni zë. Zë injenni wa'do zi bi yanyi ehe wa 'ba wehe. ⁴ Yësu ayolo kö'du mati omba zi ti'bë re ni ko'do ne ku nzo, mora mo ako'jo henye, “Eyi ra ediyë koma?” ⁵ Zë aya'banni henye, “Dedi koma Yësu 'ba Nazereta!” Yësu

ayada zi zë henye, “Ma Yësu ra!” Yudasi vo susu ëdî tɔɔ ani dakapa zë. ⁶ Kandi zë biya a'banni kɔwɔ hulëhu ehe alëpinni dakaɔ. ⁷ Yësu ako'jo kö'du löhu henye, “Ëdiyë ëyi ra koma?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Dëdî ze koma Yësu 'ba Nazereta.”

⁸ Kadra nenye aba Yësu aya'ba henye, “Ma yada ku nzo zi ye ma Yësu ra. Ëzë ma ra ëdiyë akoma, ile vidî maakowe mi'bënni.” ⁹ Here wa biya ako'do rë ni, kaa mo iya, “Ma yölu vidî ma kölö mati i'dî zi ma ne dë.”

¹⁰ Simona Petero ika kulu ni aba. Mo oto yaga tëmî silikpa ehe otra Malahisi, vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase, ehe iga mbili mo ma da tiri nbiriku yaga. ¹¹ Yësu iya zi Petero henye, “I'dî kulu 'bëyi ne karani. Ma kuwë tëmî siko mati 'Bu i'dî zi ma.”

Ika Yësu zi Anasi

¹² Vo kanye 'ba Roma ehe vo kyëlu 'bënni ëti, ehe vo kanye 'ba yëkëlu ëti, irinni Yësu ehe idanni mo gö. ¹³ Zë obanni mo dagba zi Anasi, mo yawo 'ba Kayafa, kyedre 'ba vo karase mi koo nani. ¹⁴ Kayafa kölö nenye ra ayada zi kyedree 'ba Yude henye, “Ëdî na laka ëzë vidî kölö maako oli kö'du vidî biya.”

Petero iya henye na yölu Yësu dë

(Mt 26:69-70, Mk 14:66-68, Lk 22:55-57)

¹⁵ Simona Petero ehe vo lö'bö maako aba usu ga Yësu. Vo lö'bö nani yölu kyedre 'ba vo karase, ehe usu ga Yësu le mi linɔ 'ba kyedre 'ba vo da karasa. ¹⁶ Petero alima yaga kara haresi. Mora vo lö'bö maako ayi hulëhu yaga ehe ame'do zi wujë 'ba haresi ne henye, “Mo mila Petero ti'bë loko.” ¹⁷ Mora ako'jo ho mo henye, “Anza dë kölö tëmî vo lö'bö 'ba kora nani?”

Petero aya'ba do mo iya henye “E e manza dë.” ¹⁸ Gabi na kyëyi ehe vo lituwë ehe vo kanye 'ba yëkëlu adrokonnî wa'do kalili. Zë ëdinni rë nni koye toko ta ro mo, mati Petero i'bë ehe ɔɔ kara dakapa wa'do zi rë ni koye.

Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu

(Mt 26:59-66, Mk 14:55-64, Lk 22:66-71)

¹⁹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu kö'du vo lö'bö 'bomowe ehe kö'du yandi

'bomo. ²⁰ Mora Yësu ayada zi mo henye, “Ma me'do na dangölö ta da komo vidî biya, ehe 'duwi mëdî kö'du yandi mi bi 'ba mötu 'beze ehe mi yëkëlu, bi ma Yude ayinni biya bi kölö. Miya kö'du maako dë na koho. ²¹ Kö'du a'di ra ëdî ha ma ko'jo? Kö'du a'di ako'jo ha vidî mati owonni ma ne dë? Zë yölonni wa mati miya.”

²² Kandi mati Yësu iya nenye, ma kölö tëmî vo kanye 'ba yëkëlu otra mo ehe iya henye, “Nani anza dë gëri mati zi me'do zi kyedre 'ba vo karase.”

²³ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ëzë miya wa maako ku na kyënyë, iya. Mora ëzë anza dë, kö'du a'di otra ma?”

²⁴ Yësu gba na kida, ehe Anasi utu mo zi Kayafa kyedre 'ba vo karase.

Petero andi löhu na yölu Yësu dë

(Mt 26:71-75, Mk 14:69-72, Lk 22:58-62)

²⁵ Mati Simona Petero ëdî tɔɔ ani rë ni kubi, vidî maako ako'jo ho mo henye, “Anza kölö tëmî vo lö'böwë 'ba Yësu?”

Löhu Petero andi ehe iya henye, “E e, manza dë.” ²⁶ Kölö tëmî vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase ëdî ani. Mo na karo zi vo litu mati Petero ikye mbili mo yaga ne, ehe mo ako'jo henye, “Mongɔ yi dë mi yaka kora nani aba?” ²⁷ Löhu Petero andi, ehe zanga ayapa gbɔ.

Ika Yësu komo Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ 'Do nbo damindö aba oba mati Yësu kazi Kayafa zi loko mati vo daliɔ mi turu 'ba Roma alima. Mora Yude biya ëdinni bi kida aba yaga, ga kö'du ëzë vidî tëmî zë i'bë mi loko ne, atayi na ti'da ehe ila mo dë zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli konyo. ²⁹ Pilato ayi yaga ehe ako'jo henye, “A'di ra na kyënyë ike kora nenye?”

³⁰ Zë ya'banni henye, “Mo vo kö'du kyënyë ko'do! Kö'du nenye ra dika ze mo zi yi.” ³¹ Pilato ayada zi zë henye, “Obe mo ehe o'de vurë 'bomo mi kö'du ki'di 'be.” Yude aya'banni henye, “Danza dangölö aba zi ki'di vidî maako zi kofo.” ³² Ehe here, wa mati Yësu iya kö'du kyinë koli 'bëni, atayi tinyö.

³³ Pilato i'bë hulëhu loko. Mo ako'jo Yësu zi ni ehe ako'jo henye, “Yi ra Yere 'ba Yude?” ³⁴ Yësu aya'ba henye, “Ëdî

kö'du nenye ko'jo na bi dë yi, mandere vidī maako ra ayada kö'du ma zi yi?"

³⁵ Pilato iya henye, "Ayolo ku manza dë Yuda! Vidī 'bëiyë ehe kyedree 'ba vo karase ra ikanni yi zi ma. A'di ra o'do?"

³⁶ Yësu aya'ba henye, "Kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye. Èzë ëdī here, vo lö'bö 'bame ako'donni wehe zi sesi ma ta bi ki'di zi vo dagba 'beze. E e, kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye."

³⁷ Pilato aya'ba henye, "Here, yi yere ra." Yësu ayada zi mo henye, "Yi ëdī akiya henye, ma yere. O'jo ma mi damöku nenye, zi yada kö'du tinyö ra, ehe vidī mati zi kö'du ma tinyö ayolo gu ma."

³⁸ Pilato ako'jo ha Yësu henye, "A'di ra tinyö?"

Ikye vurë zi Yësu kofo

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Pilato i'bë hulëhu yaga ehe iya henye, "Mi'ja kora nenye dë kö'du kyënyë maako aba. ³⁹ Kyere ma 'duwi maboso kinga zi ye kadra karama 'ba laga 'ba koli aba, ombe zi ma kinga zi ye na dangölö Yere 'ba Yude?"

⁴⁰ Zë agbögbö hë nni, "E e, anza mo! Domba ze Barabasi." Barabasi ëdī na vo wehe 'ba turu.

19

Ikye vurë ra Yësu zi tötö

¹ Pilato i'di kö'du gbo zi Yësu ku'bö so'da aba. ² Vo kanye o'donni safo 'ba yere yaga temi ngora kono i'dinni da Yësu. Here zë usunni bongo 'buluyë ro mo. ³ Zë ayinni zi mo da kyö ehe iyanni henye, "He, yi Yere 'ba Yude!" Zë isanni mo kpa kala nni aba.

⁴ Kpa löhu Pilato i'bë yaga. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma kika Yësu zi ye yaga löhu, here ato'be kongö na bi de henye, mi'ja mo dë kö'du kyënyë maako aba." ⁵ Yësu asi yaga usu safo 'ba yere kono bongo 'buluyë aba. Pilato iya henye, "Kinye kora ne ëdī."

⁶ Mati kyedree 'ba vo karase ehe kanye 'ba yëkelu ongönni mo, zë agbögbö hë nni iyanni henye, "Ma tötö mo da taka! Ma tötö mo da taka!" Pilato ayada zi zë, henye, "Obe mo, ehe atötöwë mo da taka.

Mi'ja kö'du kyënyë ko'do 'bomo maako dë."

⁷ Yude nee aya'banni henye, "Mo iya zi ni tedi na Wisi 'ba Wirī! Kö'du ki'di 'beze iya henye, mi'di mo zi koli."

⁸ Mati Pilato owo nenye, mo ndra na tere. ⁹ Mo i'bë hulëhu loko ehe ako'jo ha Yësu henye, "Yi ta kila?" Mora Yësu aya'ba dë. ¹⁰ Pilato ako'jo henye, "Kö'du a'di aya'ba da kö'du ko'jo 'bama ne dë? Ayolo dë mēdi kyigo aba zi yi kinga na dangölö mandere yi tötö da taka?"

¹¹ Yësu aya'ba henye, "Èzë Wirī i'di kyigo ne dë zi yi, o'bo dë wa maako ko'do zi ma. Mora mo mati i'di ma zi yi, o'do ndra na kyënyë." ¹² Here Pilato omba zi Yësu kinga na dangölö. Mora Yude agbögbö hë nni löhu, "Èzë inga kora nenye ku na dangölö, anza dë aboka 'ba Yere 'ba Roma. Vidī maako mati iya zi ni tedi na yere, vo wehe 'ba Yere 'ba Roma."

¹³ Mati Pilato owo nenye, mo ika Yësu yaga. Here mo alima akaño da kyiti 'ba vurë bi mati ako'jo, "Yitö Dakaño." Mi ha 'ba Hibiru ëdī "Gabata." ¹⁴ Èdī kaa kadra kutë mi ko'do, gba kazi karama 'ba laga 'ba koli, ehe Pilato iya zi vidī kayo nee henye, "Ongo bi da yere 'be!" ¹⁵ Zë agbögbö hë nni henye, "Ofo mo! Ofo mo! Atötö mo da taka!" Pilato ako'jo henye, "Here ombe ma zi tötö yere 'be da taka?" Kyedree 'ba vo karase aya'banni henye, "Yere 'ba Roma ra yere 'beze." ¹⁶ Here Pilato i'di Yësu gbo zi tötö da taka.

Atötö Yësu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Oba Yësu 'de, ¹⁷ ehe mo injë taka 'beni bi ma ëdī na yolo henye, "Yingo da." Ha 'ba Hibiru bi nenye, ako'jo "Gologota." ¹⁸ Ani atötö Yësu gbo da taka, ehe dakapa mo da taka, atötö kora kpa riyö, ma kolö kapa mo ma kolö, Yësu mi kutë zë. ¹⁹ Pilato i'di kö'du zi kö'du kyënyë ko'do 'ba Yësu zi yöru da wa ehe ki'di riyë da taka. Ako'jo henye, "Yësu 'ba Nazereta, Yere 'ba Yude." ²⁰ Me'do ne ayöru mi ha 'ba Hibiru, ha 'ba Lateni ehe ha 'ba Girigi. Bi mati oba Yësu zi mo ne, anza na kowo ta ra gawo kyedre, ehe Yuda kayowe ako'jonnī kö'du yöru ro mo ne. ²¹ Here kyedree 'ba vo karase

i'bënni zi Pilato iya henye, "Kö'du a'di ayöru henye, mo Yere 'ba Yude? Akayöru kyere henye, 'Mo iya zi ni tedi na Yere 'ba Yude.' " ²² Mora Pilato ayada zi zë henye, "Wa mati ma yöru ku, ma lima here!"

²³ Tapëti vo kanye atötönni Yësu ku da taka, zë inyenni mi böngö 'bomo sowö, ma kölö zi ma kölö temi zë. Mora böngö 'bomo ma ta yaga o'do temi nzoyi böngö kölö, anza dë kapa maako aba.

²⁴ Vo kanye iyanni zi oka ma kölö maako henye, "Dize dë, du'duwë födö aba zi kongö eyi ra akiri." Nenye o'do rë ni here zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, "Zë inyenni mi böngö ame ehe u'dunni födö kö'du böngö ame." Vo kanye o'donni wa mati zë ombanni.

²⁵ Ma 'ba Yësu öwö dakapa taka 'bomo emi ni aba ehe Mariya mbara 'ba Kalapasi. Mariya Magadala edi kpa atöwö ani. ²⁶ Mati Yësu ongo ma ni, ehe vo lö'bö mati mo öwö mo eti, mo iya zi ma ni henye, "Kora nenye yaanya aba wisi 'beyi." ²⁷ Here mo iya zi vo lö'bö ne henye, "Mo yaanya aba ma yi ra." Temi ndenye dagba ani, vo lö'bö nani oba mo gbo linö 'beni.

Koli 'ba Yësu
(Mt. 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Yësu ayölo henye, yaanya aba ninde löwö 'beni ku. Ehe zi ko'do wayöru tayi tinyö, mo iya henye, "Ma na ködro."

²⁹ Sikö edi ani ndo a'ji aba. Vidi maako usu lifa mi a'ji ne ehe injë riyë i'di ha Yësu kaga 'ba isipö aba. ³⁰ Tapëti Yësu uwë a'ji ne, mo iya henye, "Wa biya o'do rë ni ku!" Mo umbi dë ni ehe oli.

Isi röto Yësu

³¹ Yaanya aba edi ko'do 'ba rakö'jo, 'dö ko'do 'ba ralawo ehe karama 'ba laga 'ba koli. Edi ko'do lele zi Yude, ehe zë ombanni dë zi ida ra nee zi lima riyë da taka mi ko'do nenye. Here zë ako'jonnii ha Pilato zi ndi kora nee kowe ehe koba ida rë zë akaño. ³² Vo kanye dagba owenni ndi 'ba kora agamowe riyö mati atötö zë ani ne. ³³ Mora mati zë ayinni zi Yësu, zë ongönni mo oli ku nzo, ehe zë owenni ndi mo dë. ³⁴ Ma kölö temi vo kanye isi

mbese Yësu wehe aba, yama ehe wini asi yaga. ³⁵ Da yolo nenye edi tinyö, ga kö'du vidi maako ra ayada wa mati mo ongo o'do rë ni. Yaanya aba atö'bo tedi kpa koma aba. ³⁶ Biya nenye o'do rë ni here, zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, "Yingo 'ba ida ro mo ma kölö akowe dë," ³⁷ ehe "Zë ongönni ma kölö mi dakapa mbese mo isi wehe aba."

Kusu 'ba Yësu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Yosepa temi Arimataya edi kölö temi vo lö'bö 'ba Yësu. Mo asesi na koho, le ga kö'du mo na tere kazi vo dagbe 'ba Yude. Mora yaanya aba mo ako'jo ha Pilato zi mo ida ra Yësu koba. Pilato i'di dangölo zi mo, ehe Yosepa oba mo akaño ta da taka. ³⁹ Nikodimö ayi ni mo aba, ehe ika kpa kaa 'butewota kilögaramo 'ba wakëzi ngutru aba o'do temi murë ehe aloyisi 'ba yöku kusu. Nenye kpa te Nikodimö kölö mati i'bë zi Yësu yöndo kölö maako aba. ⁴⁰ Vidi kora riyö nee, olonni ida ra ne mi böngö 'ba yöku, bi kölö wakëzi ngutru aba, mati edi hala Yude ombenni yöku 'bënni. ⁴¹ Mi bi mati atötö Yësu da taka, ani yaka edi wogo aba mati gba ombe vidi maako dë mi mo. ⁴² Dawogo ne edi kara, ehe kyere ne kadra 'ba zi ra kö'jo kö'du ko'do 'ba ralawo, zë na körköwö zi ida ra Yësu ki'di ani.

20

Yësu na didi

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Ko'do 'ba Gima aba nbo mati bi gba na köndu, Mariya Magadala i'bë dawogo ehe ongo henye, yitö alulu ku 'de, ta ha bi tödu 'ba dawogo. ² Mo aho zi Simona Petero ehe zi vo lö'bö mati Yësu öwö ehe iya henye, "Zë obanni Yere ku temi dawogo! Da yolo dë i'dinni mo ku kila."

³ Petero ehe vo lö'bö maako aba ayetönni ti'bë dawogo. ⁴ Zë ahonni ta bi kölö, le vo lö'bö maako ne aho ndra ta da Petero ehe öko ani dagba. ⁵ Mo idë rë ni ehe ongo böngö konda na lala loko mi dawogo, mora mo i'bë dë loko. ⁶ Mati Simona Petero öko ani, mo i'bë mi dawogo ehe ongo böngö konda ne. ⁷ Mo ongo nzoyi böngö mati o'do zi komo Yësu

yöfu mo aba ne. Aköku ku ehe mi bi mati na bi de ni. ⁸ Vo lö'bö mati ɔko dagba ani ne i'bë mi dawogo, ehe mati mo ongo, mo oma. ⁹ Mi kadra nani Petero ehe vo lö'bö maako ne, ayolönni de henye, wayöru iya henye Yësu atënyi na didi. ¹⁰ Here zë riyö ne i'bënni hulëhu zi vo lö'bö maakowe.

*Yësu alaya zi Mariya Magadala
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)*

¹¹ Mariya Magadala ɔɔ kudu yaga dakapa dawogo. Mo edi gba kudu, mati mo ide re ni akaɔo ¹² ehe ongo malayike riyö loko. Zë usunni bongo kanyi ehe edi alimanni bi mati i'di ida ra Yësu 'domo. Ma kolö bi do mo ehe ma agamo bi ndi mo. ¹³ Malayika nee ako'jonnii ha Mariya henye, "Kö'du a'di edi akudu?" Mo aya'ba do mo henye, "Zë obanni ida ra Yere ama ku 'de, ma yolo de i'dinni mo kila."

¹⁴ Kandi mati Mariya iya nenyë, mo ofo re ni kpo ehe ongo Yësu edi atoro ani. Mora mo ayolo de, mo 'bëni eyi. ¹⁵ Yësu ako'jo ho mo iya henye, "Edi akudu ga a'di? Edi eyi ra koma?" Mo asösu 'bëni mo vo kyeti yaka ra ehe iya henye, "Kyedre, ezë obe ida ro mo ku 'de, ako ayada zi ma, here ma to'bo ti'bë mo koba."

¹⁶ Here Yësu iya zi mo henye, "Mariya!" Mo ofo re ni ehe iya zi mo henye, "Raboni." Ha 'ba Hibiru aba "Raboni" vo "Komoyandi." ¹⁷ Yësu ayada zi mo henye, "Ise ra ma de! Mi'bë de gba zi 'Bu. Mora ayada zi vo lö'bö 'bame medii ati'bë zi mo mati na 'Bu ma ehe Wiri 'bama, kpa 'Bu wë ehe Wiri 'be."

¹⁸ Mariya Magadala i'bë ayada zi vo lö'böwë nongo Yere ku. Mo ayada kpa zi zë wa mati mo iya zi ni.

*Yësu alaya zi vo lö'bö 'bëniyë
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)*

¹⁹ Vo lö'böwë na tere kazi vo dagbe 'ba Yude, ehe mi hutaga 'ba Gima kolö nani, zë isi gë nni loko. Truku'du, Yësu alaya mi kutë 'ba gboko. Mo amëtë zë iya henye, "Rakyëyi medii yë aba." ²⁰ Ehe ayada kala niyë zi zë ehe mbese ni. Mati vo lö'böwë ongonni Yere, zë biya na rakyenyi. ²¹ Tapëti Yësu amëtë zë löhu, "Rakyëyi medii yë aba," mo iya

henye, "Medii yë kutu kaa 'Bu utu ma." ²² Here mo alawo de zë ehe iya henye, "Iriyë Lawo Laka. ²³ Ezë ile vidii maako ku ga kö'du kyënyë, akila zë. Mora ezë ile kö'du kyënyë 'bëzë de, ila zë de."

Yësu ehe Toma

²⁴ Toma ma ako'jo "vo loɔa" edi le kolö temii vo lö'bö 'butë domoriyö, mo anza de agamo eti mati Yësu alaya zi zë. ²⁵ Here zë ayadanni zi mo henye, "Dongo ze Yere ku."

Mora Toma iya henye, "Dagba, momba kongö tēpi ɔɔ 'ba nosomari mi kala mo ehe kise zë dawisi kala ma aba. Ma ki'di kala ma bi mati wehe i'bë da mbese mo. Moma de, nje ezë mo'do nenyë ku!"

²⁶ Tapëti ko'do 'ba Gima kolö yaa, vo lö'bö atoto re nni löhu bi kolö. Kadra nenyë aba, Toma edi zë aba. Yësu ayi loko mati ha loko gba na kisi ehe ɔɔ mi kutë 'ba gboko ne. Mo amëtë vo lö'bö 'bëniyë, "Rakyëyi medii yë aba." ²⁷ Mo iya zi Toma henye, "I'di dawisi kala yi kinye, ehe ongo bi da kala me. I'di kala yi da mbese ma. ɔɔ temii da jiji 'bëyi ne, ehe oma!"

²⁸ Toma aya'ba do mo iya henye, "Yi Yere ama, ehe Wiri ama!" ²⁹ Yësu iya henye, "Toma, oma ga kö'du ongo ma ku? Vidii mati edinni koma aba mi ma kazi ma kongö, edi zë mati tinyö ya'da aba!"

Kö'du a'di Yowani Ayöru Buku Eni

³⁰ Yësu o'do kyinë 'ba kö'du koro ko'do maakowe kyö mati vo lö'bö 'bomowe ongonni, ehe anza zë biya ayöru ku mi buku nenyë. ³¹ Mora ma nenyee ayöru here zi ye ki'di koma 'be mi Yësu na Korisito ne, Wisi 'ba Wiri. Ezë ediyë koma aba mi mo, atëdiyë didi aba mi ru 'bomo.

21

Yësu alaya zi vo lö'bö 'bëniyë

¹ Yësu yaa alaya zi vo lö'bö 'bëniyë da göti Föfö 'ba Tiberiyasi. O'do re ni mi gëri nenyë. ² Simona Petero, Toma ma ako'jo "vo loɔa," Natanëlë ta Kana mi Galilaya, gisi 'ba Zebedeyo edinni ani, bi kolö aga vo lö'bö maako eti riyö. ³ Simona Petero iya henye, "Medii ti'bë kyenze kiri!"

Maakowe iyannī henye, “Da ti'bē ze yī aba.” Zē i'bēnnī yaga mī tōṅbō 'bēnnī. Mora du irinnī wa maako dē yōndō nani aba. ⁴ Nḅo mī damindō vere, Yēsu ɔɔ da götī, mora vo lö'bōwē ayolōnnī dē mo ēyī ra. ⁵ Yēsu agbögbō hē nī, “Aboke, iriyē wa maako ndö?” Zē aya'bannī henye, “E e.”

⁶ Here mo ayada zi zē henye, “Umēē öndu 'be ne akaṅo da kala tiri 'ba tōṅbō 'be, ehe akiriyē kya 'ba kyenze maakowe.” Zē o'dōnnī here, ehe öndu gbō kyō na kyenze, here zē ɔ'bōnnī dē zi kotō riyē mī tōṅbō.

⁷ Vo lö'bō mati Yēsu ɔɔ ne, iya zi Petero henye, “Nenye Yere ra.” Mati Petero owo ne Yere ra, mo usu bōngō mati mo otō, mati mo ēdī lōɔ ko'dō ne. Here, mo öfu mī wini. ⁸ Tōṅbō ēdī nje kaa lamikölō mitiri ta da götī. Here vo lö'bō maakowe alimannī mī tōṅbō, ehe otōnnī öndu mī mo kyō kyenze aba. ⁹ Mati vo lö'bōwē asinnī yaga tēmī tōṅbō, zē onḡōnnī mangolō'bo ehe wa'do 'ba kalili kyenze aba dō mo. ¹⁰ Yēsu ayada zi vo lö'bō 'bēniyē henye, “Ike kya 'ba kyenze maakowe mati iriyē ne.”

¹¹ Simona Petero i'bē hulēhu mī tōṅbō ehe otō öndu da götī. Mī mo kyenze ma kyedre ēdinnī lamikölō 'butēmuyī dōmowota, mora öndu gba kazi liza. ¹² Yēsu iya henye, “Ayiye ehe onyowe.” Mora vo lö'bō ma kölö maako ako'jo dē, mo ēyī ra. Zē ayolōnnī mo Yere ra. ¹³ Yēsu oba mangolō'bo mī kala nī ehe i'di kya maakowe zi vo lö'bō 'bēniyē. Mo o'do kyenze ne kpa te here.

¹⁴ Nenye mī kadra mawota mo ra Yēsu alaya zi vo lö'bō 'bēniyē tapētī mo ēnyī tēmī koli.

Yēsu ehe Petero

¹⁵ Mati Yēsu vo lö'bō 'bēni ētī indenni wakonyo ku, mo ako'jo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔɔ ma ndra ta da oka maakowe?” Simona Petero aya'ba henye, “ɔɔ, Yere, ayolō ku mōwō yī!” Yēsu iya henye, “Here, ulu timēlē ame.” ¹⁶ Yēsu ako'jo madariyō mo, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔɔ ma?” Petero aya'ba henye, “ɔɔ, Yere, ayolō mōwō yī!” Yēsu ayada zi mo henye, “Here, onḡo ga timēlē ame.”

¹⁷ Yēsu ako'jo mī da mawota mo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔɔ ma?” Petero na rasōsu ga kö'du Yēsu ako'jo hō mo mawota ēzē mo ɔɔ nī. Here mo ayada zi Yēsu henye, “Yere, ayolō kö'du biya. Ayolō mōwō yī.”

Yēsu aya'ba henye, “Ulu timēlē ame. ¹⁸ Ma yada tinyō zi yī henye, mati yī gba na wisi kora obi, usu rē yī ehe i'bē bi mati omba zi ti'bē. Mora mati endro ku, akiza yaga kala yī. Here, maakowe akidannī ko'di gē yī toko rē yī ehe akalēpī zi yī dagba bi mati omba dē zi ti'bē.” ¹⁹ Yēsu iya nenye zi yada hala Petero akoli ehe akika wayeto zi Wirī. Here mo iya zi Petero, “Usu ga ma.”

Yēsu ehe vo lö'bō maako eti

²⁰ Petero opi rē nī ehe onḡo vo lö'bō mati Yēsu ɔɔ ne, usu ku gē nī. Mo ra kpa te mati alima kara zi Yēsu bi 'ba wakonyo, ehe ako'jo henye, “Yere, ēyī ra ēdī ti'bē zi yī susu?” ²¹ Mati Petero onḡo vo lö'bō nenye, mo ako'jo ha Yēsu iya henye, “Yere, a'di kö'du mo?”

²² Yēsu aya'ba henye, “Kö'du sōsu 'bēyī ēdī a'di, ēzē momba mo zi lima le ma'ba? Usu ga ma.” ²³ Here, ndōndō apere rē nī mī kutē vo lö'bō maakowe henye, vo lö'bō nenye oli dē. Mora Yēsu iya dē mo oli dē. Mo iya nje henye, “Kö'du sōsu 'bēyī ēdī a'di?”

²⁴ Vo lö'bō nenye ra mo ayada kö'du nenye biya. Mo ayōru, ehe da yōlō mo ēdī kö'du tinyō ra yada.

Ndundu mo

²⁵ Yēsu o'do wa maakowe kyō. Ēzē ayōru zē biya mī bukuwē, ma sōsu henye, bi atanza dē mī damōku ne kö'du buku nee biya.

Loo 'ba vo Lituwë Komo 'ba vo Lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo Lituwë Rayada kö'du 'ba buku nenye

Luka, vo buku 'ba Luka yöru nenyë, ayöru buku ma riyö Laka nenyë, ru mo Komo 'ba vo lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo lituwë. Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Luka ayada zi ze wa mati Yësu o'do mi lima 'bomo mi dakaño. Buku ma riyö Laka nenyë, ayeto ta bi mati ndundu 'ba buku ne inde rë ni. Ayada zi ze wa mati vo lö'böwë 'ba Yësu ehe biya vo litu 'bomowe o'donni here i'di kö'du yëti 'ba Yësu apere rë ni kpuru biya mi damöku nenyë.

Gba Yësu i'di loo dë zi vo lö'bö 'bëyiyë zi me'do 'bëni yëti mi damöku nenyë biya, mo ovo Lawo Laka 'ba Wirì mi zë here zi zë tédinni kyigo aba zi loo 'bomo ne ko'do. Mati zë irinni Lawo Laka ku, zë ayetonni zi kö'du yëti mi Yerusalema. Vidì kayo omani mi kö'du yëti 'bëzë ehe ayinni na vo lö'böwë 'ba Yësu. Kö'du koro kayo o'do rë ni, here zi vidì koma mi kö'du yëti 'ba vo lö'böwë 'ba Yësu.

Mati kö'du yëti nenyë ëdi ku kyigo mi Yerusalema, vo wehee 'ba Yësu ayetonni yaza vo lö'böwë zi tedi na riti. Tinyö vo lö'böwë 'ba Yësu ore yaga tēmi Yerusalema ehe na rapere. Zë ilanni, kö'du yëti mi dakaño 'ba Yudiya ehe Samariya. Komo 'ba loo nenyë ayada tēmi kapita 1 zi kapita 'butë dōmoriyö. Petero alaya laya kyedre mi komo nenyë.

Tapëti ma nenyë, Wirì ako'jo kya vo lö'bö maako, ru mo Pawolo. Gba mati Wirì ako'jo mo dë, mo ëdi ko'do zë mati alö'bönni ga Yësu na riti mi ru yēni 'ba Yude. Mora Yësu ayada rë ni zi Pawolo ehe utu mo mi loo zi dakaño maakowe. Mi gëri nenyë, kö'du yëti 'ba Yësu i'bë le kafo maga 'ba dakaño 'ba Yiserele zi dakaño maakowe, bi mati vidì maakowe alimanni 'dōmo.

Pawolo o'do loo nenyë mi bi kayowe, tēmi Yerusalema zi Roma. Yude o'donni mo riti kyedre ki'ja, mora zë a'danni mo dë. Mo ayëti kö'du mi bi 'ba mötu, bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe mi bi naniye 'ba vidì maakowe kpa. Kö'du laka 'ba loo 'bomo ëdi zi yada zi vidì 'ba damöku nenyë wa mati Yësu o'do ko'do zë.

Tēmi nenyë biya, vo kome 'ba ndenyë ato'bo yōlonni gëri mati vo lö'böwë 'ba Yësu alimanni mi dakaño. Here loo 'bëzë mëdi kaa ga kö'du yada ma laka kö'du ze zi lö'bö gō mo. Here Wirì ma konyi ze zi ki'ja kö'du yolo kpuru Buku Laka nenyë. Amini.

Luka ayöru zi Tiyöpiyölö

¹ Mi dagba buku 'bama, ma yöru zi yi Tiyöpiyölö biya wa mati Yësu o'do yandi mo aba, tēmi kadra mati mo ayeto loo 'bëni, ² le mi ko'do mati oba mo komoriyë, tapëti mo i'di kö'du ku kpuru Lawo Laka aba zi vo lituwë mati mo inzi. ³ Tapëti koli 'bomo, mo ayada rë ni zi zë mo ëdi na didi. Zë ongonni mo ko'do 'butësowo aba, mo ame'donni zë ëti kö'du Damöku 'ba Wirì. ⁴ Mati mo gba zë ëti mo iya zi zë henye, "Ile Yerusalema dë, isiye kinye bi Lawo Laka zi 'Bu ki'di kaa mati ma yada zi ye mo alömu zi ko'do. ⁵ Yowani i'di bapatisi wini aba, ko'do tisi aba aki'diyë bapatisi Lawo Laka aba."

Oba Yësu komoriyë

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Mati vo lituwë gba Yësu aba, ako'jonnì ho mo iyanni henye, "Yere, yaanya aba omba ki'di damöku zi Yiserele hulëhu löhu?" ⁷ Yësu iya zi zë henye, "Omba dë zi ye yolo kadra 'ba kö'du mati o'do rë ni nani, nje 'Bu ra ayolo. ⁸ Mora Lawo Laka atayi de ehe aki'di kyigo zi ye. Here, akayade kö'du ma zi vidì mi Yerusalema, mi Yudiya biya, mi Samariya, ehe mi damöku ne biya."

⁹ Tapëti kö'du kiya 'ba Yësu nenyë, ehe mati zë ëdinni bi kongō, oba mo riyë mi foli. Zë o'bönni dekpe mo kongō. ¹⁰ Mora mati mo ëdi ti'bë ku riyë, zë nduwë bi kongō komoriyë. Kandi kora riyö usunni böngo kanyi ëdi toronni dakapa

zë. ¹¹ Zë iyanni henye, “Kö'du a'di kora 'ba Galilaya ëdi tore kinye bi kongo komoriyë? Oba Yësu ku komoriyë. Mora mo ata'ba hulëhu tëmì gëri kòlò mati onge mo tì'bë.”

*Vidi maako zi kiri peti Yudasi
(Mt 27:3-10)*

¹² Vo litu a'banni ta Döku 'ba Olivo zi Yerusalema. Döku 'ba Olivo ëdi lasi 'ba wiri kòlò ta ra Yerusalema. Vo litu mati i'bënni ani ne, ¹³ zë ra Petero, Yowani, Yemisi, Anderiya, Pilipo, Toma, Baratolomoya, Matayo, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Simona mati o'do lovo dakaño 'bëni, ehe Yudasi wisi 'ba Yemisi. Mati vo lituwë a'banni ku gawo, zë i'bënni riyë mi loko toro ma ëdinni 'domo. ¹⁴ Vo lituwë 'duwi rë nni toto amötu na radroko, vidi mbare, ehe Mariya ma 'ba Yësu, öndu mo ëti. ¹⁵ Kadra naniye aba, vo lö'bö 'ba Yere ëdinni biya lamikölö 'butëriyö mi ratoto bi kòlò, ehe Petero ënyi riyë ame'do zi zë. ¹⁶ Mo iya henye, “Aboka me, kyigo 'ba Lawo Laka aba, Dawidi iya kö'du 'ba Yudasi, mora kö'du mati mo iya ne o'do rë ni ku. ¹⁷ Yudasi mo kòlò tëmì ze o'do loo ze aba, mora mo ika vidiyë zi Yësu kiri. ¹⁸ Here, Yudasi ogo kaño kahi ma i'di zi mo ga kö'du kyënyë ko'do 'bomo ne. Mati mo alëpi ta riyë akaño mi yaka, ida ro mo api. ¹⁹ Mati vidi 'ba Yerusalema ayolönni kö'du nenyë, zë ako'jonnì yaka nani Akeledama, kö'du ya'ba aba mi ha 'bëzë, 'Yaka 'ba Yama.’ ²⁰ Mi buku Wayeto 'ba Dawidi iya henye, 'Mila loko 'bomo na mbiya, ehe mila vidi maako dë lima ani.' Iya kpa henye, 'Vidi maako miri loo 'bomo ne.’

²¹⁻²² “Here, domba vidi maako kpa zi konyi ze yada zi vidi maakowe henye, Yësu ënyi ku tëmì koli. Mo mëdi tëmì vidi kora kòlò ma ëdi ze aba tëmì biyeto. Mo mëdi ze aba tëmì kadra mati Yowani abapatisi Yere Yësu, le ko'do ma oba mo komoriyë.”

²³ Zë inzinni vidi kora riyö. Ma kòlò tëmì zë Yosepa, ako'jo Barasaba, ako'jo kpa Jusitusu, ehe agamo Matiyasi. ²⁴ Here, zë biya amötunni, iyanni henye, “Yere, ayolo kö'du sösu mi di'di 'ba vidi biya. Ayada zi ze ma kòlò ma inzi ku

²⁵ zi tëdi na vo litu ehe zi loo peti Yudasi ko'do.” ²⁶ Zë u'dunni födö, ehe inzi Matiyasi zi droko mi gboko 'ba vo lituwë 'butë domokölö ne.

2

Tayi 'ba Lawo Laka

¹ Mi ko'do tayi 'ba Lawo Laka aba, vo lö'böwë ga Yere biya ga bi kòlò. ² Kandi kporo aa ta komoriyë kaa taa 'ba buluku mora oso ndo mi loko mati zë atoto rë nni 'domo ne. ³ Here zë ongönni wa alaya kaa ndende wa'do ta bi lasi apere rë ni yaga alima da vidi biya na kòlò kòlò. ⁴ Zë biya osonni ndo Lawo Laka aba, ayetonni me'do tëmì ha maakowe, kaa mati Lawo Laka i'di zë zi me'do.

⁵ Yude vidi 'ba Wirì kayo mati ëdi alimanni tëmì dakaño biya mi damöku ne, ëdinni lima mi Yerusalema. ⁶ Mati zë owonni kporo wa ne, vidi kayo atoto rë nni ga bi kòlò. Zë biya na rakaga ga kö'du vidi kòlò tëmì zë owo vo kö'du kombe ëdi ame'do ha 'bëni aba. ⁷ Tëmì rakaga 'bëzë ne zë iyanni henye, “Vidi nenyee biya mati ëdi ame'donni here ne, anzanni dë vidi 'ba Galilaye? ⁸ Kö'du a'di dowo zë ëdinni ame'do ha 'beze aba? ⁹ Kya ze maakowe tëmì Patiya, Mediya, Elamo, Mesopotamiya, Yudiya, Kapadosiya, Poniytusu, Asiya, ¹⁰ Paragiya, Pambaliya, Ezipeto, kapa 'ba Libiya kara ra Sirënë, Roma, ¹¹ Keriti, ehe Arabiya. Kya ze maakowe o'jo Yude, ehe maakowe inzi rë nni zi tëdinni na Yude. Ze biya dowo zë ëdinni ame'do ta ha 'ba vidi biya, zi yada kö'du kyige mati Wirì o'do ne.” ¹² Da vidi biya na wiri wiri. Maakowe alimanni ha oka ma kòlò ko'jo henye, “Kö'du nenyee biya a'di?” ¹³ Maakowe o'donni lasa ra vo lö'böwë 'ba Yere, iyanni henye, “Zë uwënni a'ji.”

Petero ame'do zi vidi kayo

¹⁴ Petero ënyi riyë vo litu 'butë domokölö ne ëti, ehe ame'do gu kyembe laka aba zi vidi kayo, iya henye. “E Yude mora e biya mati alime mi Yerusalema, owowe me'do mati momba zi kiya. ¹⁵ Vidi nenyee anzanni dë na a'ji kaa mati asösuwë. Kadra 'ba damindö ëdi

madɔmosowɔ. ¹⁶ Nenye ëdī kō'du mati Wiri ayada zi nēbī Yowele kiya,
¹⁷ Èzē ndundu 'ba kō'do ɔkɔ ku, ma kī'dī Lawo Laka ama zi vīdī biya. Gisi 'be ma kora mīnzō ëtī akayētinnī kō'du kise 'bama. Gisi kora obiye akongonni wa kazi Wiri. Korokyedre 'be wiri akisi zē.
¹⁸ Mī kō'do naniye ma kī'dī Lawo ama zi vo kalima ame, 'dō vīdī kora mbara ëtī, akayētinnī kō'du kise 'bama.
¹⁹ Ma kō'do kō'du koro komoriyē ehe kyinē 'ba kō'du maakowe lebi dakaɲo. Ani yama atēdī, wa'do ehe kyētu.
²⁰ Kadra akopi rē nī na kōndu, ehe yehe atēdī na yama gba kazi kō'do bikanyi kyedre 'ba Yere alaya.
²¹ Here Yere akayomɔ vīdī biya mati ako'jo kō'du ga wakɔnyī."
²² "Vīdī 'ba Yiserele, owowe me'do nenyee. Momba kiya kō'du ga kō'du 'ba Yēsu 'ba Nazereta. Wiri utu Yēsu zi ye zi kō'du koro rakaga aba kō'do ehe da kyinē. E biya ayole nenye ku. ²³ Wiri omba dɔ mo ku nzo akī'dī Yēsu zi ye. Here obe mo ehe i'diyē mo zi kora vo kō'du kyēnyē kō'de tēmī tu'dē maakowe zi tōtō mo da taka. ²⁴ Mora Wiri ila mo na dangölō tēmī koli ehe aliro na didī, ga kōdu koli ɔ'bo dē ta'da mo."
²⁵ "Dawidi iya kō'du 'ba Yēsu henye, 'Mongɔ Yere 'duwī kara ra ma, ehe mere dē, mo ëdī ma aba, da kala ma, ma tiri.
²⁶ Ga kō'du nenye, di'di ma atēdī na rakyenyi, me'do 'bama atēdī 'ba rakyenyi, lima 'bama atēdī kō'du sōsu laka aba.
²⁷ Yere omba dē zi ma kila bi lima 'ba lawo 'ba vīdī koli, ehe mo omba dē zi kila ida ra vīdī laka 'bomo teɲe mī ogo.
²⁸ Mo ayada zi ma gērī 'ba didī, ehe mo o'do ma na rakyenyi tēdī 'bomo kara ra ma.'"
²⁹ "Aboka me, ëdī tinyō zi ma zi me'do ga kō'du zutu 'beze Dawidi. Mo oli ehe usu, ehe dawogo mo ëdī ze aba kinye ndenye. ³⁰ Mora Dawidi ne nēbī ra,

ehe mo ayolo henye, Wiri o'do lömu vīdī maako ta dakota 'bomo kadra maako aba atēdī na yere. ³¹ Dawidi ayolo nenye ako'do rē nī, ehe mo ayada zi ze akaliro Korisito na didī. Mo iya henye, 'Wiri ila mo dē mī ogo, mandere ida rɔ mo zi teɲe.'"

³² Ze biya da kato'bo yada zi ye henye Wiri aliro Yēsu ku na didī. ³³ Oba Yēsu ku komoriyē zi lima da kala tiri 'ba Wiri, ehe Wiri i'di Lawo Laka ku zi mo, kaa mati 'Bu alömu. Yēsu ra kpa i'di Lawo Laka zi ze, ehe nenye ëdī wa mati yaanya aba ëdiyē kongɔ kowo mo aba.

³⁴ "Dawidi i'bē dē komoriyē, mora mo iya henye,

'Yere iya zi Yere 'bama zi lima da kala nī ma tiri,

³⁵ le ezē mo o'do vo wehe 'bomo ku kaa gba'da 'ba burutu zi mo.'"

³⁶ "Vīdī 'ba Yiserele biya ayolo henye, Wiri o'do Yēsu 'dō na Yere ehe na Korisito, i'diyē mo le koli riyē da taka."

³⁷ Mati vīdī owonni kō'du nenye, zē kazi rakyenyi. Zē ako'jonnī ha Petero, vo litu maakowe ëtī iyanni henye, "Aboka me, a'di ra da kō'do?" ³⁸ Petero iya zi zē henye, "Oto de zi Wiri tēmī kō'du kyēnyē kō'do biya, iriyē bapatisi mī ru Yēsu Korisito, zi ye kila ga kō'du kyēnyē 'be, ehe akiriye wakī'dī 'ba Lawo Laka. ³⁹ Lömu nenye zi ye gisisi 'bee ëtī, kpa zi vīdī biya mati Yere 'beze Wiri akinzi, kpa vīdī mati zē na kowɔ." ⁴⁰ Petero ayada kō'du kayo maakowe kpa zi zē zi rē nni kyigɔ, mo iya henye, "Ma lenzee zi re yomɔ kazi wa mati ako'do rē nī biya zi vīdī 'ba kō'du kyēnyē kō'do nenye." ⁴¹ Mī kadra nani vīdī kpulukuwota omannī mī kō'du kise, irinni bapatisi, adrako da watiti 'ba vo kō'du kombe.

Rakida 'ba vo kome

⁴² Zē ayaɲa kadra 'benni mī kō'du yandi kazi vo lituwē, rakida, wakonyo 'ba Yere, mötu aba. ⁴³ Vīdī biya na rakaga ehe na tere ga kō'du wakoro kayo ehe kyinē wa mati vo lituwē o'donni. ⁴⁴ Vo kome nduwē rē nni toto ga bi kolō ehe zē ayanyanni mī wa mati zē ëdinni mo aba. ⁴⁵ Zē ogonni wasisi 'benni yaga, ehe i'dinni kōhi mo zi vīdī ma omba. ⁴⁶ Kō'do ta

ga ko'do, zë atoto rë nni mi yëkëlu. Zë onyonna wa bi kôlô mi liŋo kutu kutu ehe ayanyanni mi wakonyo 'bënni na rakyenyi kazi dakumbë, ⁴⁷ ezë ëdinni Wirî yeto. Vidî biya omba zë. Ta ga ko'do 'duwi Yere ayövu zë mati ayomö ku.

3

Petero Yowani aba akö'jonna kora vo keŋe

¹ Kadra 'ba mötu ëdi kaa kadra wota 'ba hutaga, Petero ehe Yowani aba ëdi ti'bënni mi yëkëlu. ² Kora mati o'jo na keŋe ne injë ha loko 'ba yëkëlu. Ta ga ko'do biya i'di mo dakapa ha loko nenyë, ako'jo Ha Resi Teme. Mo alima ani ehe wa lenze kazi vidî mati ëdi ti'bënni loko. ³ Kora ne ongo Petero ehe Yowani ëdi tödunni mi yëkëlu, ehe mo ako'jo hë zë kö'du kôhi. ⁴ Mora zë ongonni bi mbiyi do mo ehe iyanni henye, "Ongo bi riyë de ze." ⁵ Kora ne ongo bi dë zë asösu 'bëni na ki'ja wa maako kazi zë.

⁶ Mora Petero iya zi mo henye, "Manza dë kôhi aba, mandere dahabo, mora ma ki'di zi yi wa mati mëdi mo aba. Mi ru 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, miya zi yi ënyi riyë ayeto lasi." ⁷ Petero iri mo kala ma tiri aba akonyi mo riyë. Kandi ndi kora ne gbonzö mo aba, ayi na kyigö, ⁸ ehe mo öfu riyë, ayeto lasi. Mo i'bë ga ndi Petero Yowani aba mi yëkëlu, lasi, töfu ehe Wirî yeto aba. ⁹ Vidî biya ongonni mo lasi toko ehe Wirî yeto aba. ¹⁰ Zë ayolonna mo kora vo lenze mati ëdi alima ha Resi Teme 'ba yëkëlu ne, zë na rakaga. Zë obonni dë yolo kö'du a'di ra o'do rë ni zi kora ne.

Me'do 'ba Petero mi yëkëlu

¹¹ Mati kora ne zo ga ndi Petero Yowani aba, vidî biya ahonni zi zë bi mati ako'jo loko sënjë 'ba Solomono. ¹² Petero ongo vidî kayo ma atoto rë nni ne ehe mo iya henye, "Vidî 'ba Yiserelee, kö'du a'di e na rakaga ga kö'du mati o'do rë ni ne? Asösuwë dëdi ze kyigö maako aba? Asösuwë da tobö ze kora nenyë ko'do zi lasi ga kö'du ze na laka?"

¹³ Wirî 'ba Abarayama, Yisika, Yakoba, ehe zutu 'bezee, i'di ru kyedre zi vo Litu 'bëni Yësu. Mora ombë mo dë, i'diyë mo

zi Pilato zi kofo, mati Pilato omba zi mo kinga na dangölö. ¹⁴ Ombe Yësu dë mo le na laka ehe tinyö ne. Ako'jowe kö'du kora ma ofo vidî zi kinga na dangölö, ¹⁵ ehe ofowe mo ma i'di didi zi vidî. Mora Wirî injë mo temi koli, ehe ze biya da tobö yada zi ye wa mati mo o'do.

¹⁶ Onge kora nenyë, ehe ayole mo. Koma mi ru 'ba Yësu ra o'do mo kyigö. Koma mi Yësu ra o'do kora nenyë ti'de na laka. ¹⁷ Aboka me, ma yole ehe vo dagba 'be ayolonna dë wa mati zë o'donna. ¹⁸ Wirî iya kpuru kazi nëbi ëniyë henye, Korisito ëni aki'ja riti, ehe yaanya aba ne mo asesi lömu ëni ku. ¹⁹ Here, ote de zi Wirî, here akila kö'du kyënyë 'be, ²⁰ here kadra akatayi mati Yere aki'di kyigö zi ye, here mo akutu Yësu Korisito, mati mo inzi zi ye. ²¹ Mora Yësu akalima komoriyë le ezë Wirî o'do wasisi ku biya na kyiyi, kaa mati mo iya kyere kpuru nëbi laka 'bomowe aba. ²² Mosa iya henye, 'Yere Wirî 'be akinzi vidî temi yë kôlô zi tedi nëbi kpa kaa mo inzi ma. Owowe kö'du mati mo ayada zi ye. ²³ Vidî maako mati oro nëbi nenyë dë, atanza dë na vidî 'ba Wirî löhu.'

²⁴ Nëbi Samowelee ehe biya nëbi maakowe mati ayinni ta go mo, zë ame'donna ga kö'du wa ma ëdi rë ni ko'do yaanya aba ne. ²⁵ E gisi 'ba nëbiyë ehe iriyë lömu 'ba Wirî ku, mati Wirî o'do zutu 'be ëti. Kaa mo iya zi Abarayama henye, "Temi kozo 'bëiyë, ma ki'di ya'da zi vidî biya 'ba dakaŋo ne." ²⁶ Wirî inzi vo litu ëni, ehe utu mo dagba zi ye, zi ki'di ya'da zi ye, here oto de temi kö'du kyënyë 'be ne."

4

Petero Yowani aba ika komo magalesi

¹ Mati Petero Yowani aba ëdinni gba ame'do zi vidiyë, vo kyëlu 'ba vo ga yëkëlu kongö, ehe Sadekee okonni. ² Kora nenyëe na kamo ga kö'du vo lituwë ëdinni vidiyë yandi henye, yöku atënyi temi koli, kaa Yësu ënyi temi koli. ³ Tapëti kadra kutë, zë irinni Petero, Yowani aba i'dinni zë mi kamba yondö aba. ⁴ Mora vidî kayo mati owonni kö'du kise ne,

omanni. Yaanya aba watiti 'ba vo lö'bö ga Yere ëdi kpulukumuyi.

⁵ Mi damindö vere vo dagbe, kyedree, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa atoto rë nni mi Yerusalema. ⁶ Kyedre 'ba vo karase Anasi ëdi ani, Kayafa, Yowani, Alekazende, ehe maakowe ta dakota 'ba vo da karasa. ⁷ Zë ikanni Petero Yowani aba loko, o'donni zë atoro kutë, ako'jonnü hë zë, iyanni henye, "Kyigö 'ba a'di aba, ehe mi ru 'bëyi o'de kö'du nenye?"

⁸ Petero oso ndö Lawo Laka aba, iya henye, "Vo dagba 'ba vo dakanowe ehe kyedree, ⁹ ëzë ako'jowe he ze ndenye ga kö'du laka mati o'dö rë ni, ga kö'du vidi ma ako'jo, ¹⁰ mëdi na yolo zi ye ehe zi vidi biya 'ba Yiserele, kora nenye ëdi toro kinye na laka ga kö'du kyigö 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, mati i'diyë koli da taka, mati Wirü injë tëmi koli. ¹¹ Yësu ra yitö mati vo wa kuvöwë ombanni dë, mora yaanya aba mo ra yitö ma dagba na laka ndra. ¹² Yësu ra nje ëdi kyigö aba zi wayomö. Ru mo ra nje kölö mi damöku ne akato'bo yomö vidi biya."

¹³ Vidi kyedree na rakaga mati ongönni Petero Yowani aba erenni dë, ehe zë ayolönni vo litu riyö nenye zë öngbö kora mbiya ayandi zë dë. Vidi kyedree ayolönni, zë ëdinni kyere Yësu aba. ¹⁴ Mora ö'bönni dë tandi ga kö'du kora mati ako'jo ne ëdi toro ani. ¹⁵ Kyedree utunni zë yaga tëmi magalesi. Here zë iyanni zi oka ma kölö maako, ¹⁶ "A'di ra da kö'dö zi kora nenye? Vidi biya mi Yerusalema ayolönni kö'du koro nenye mati vo lituwë o'donni, ehe dö'bo dë kiya o'dö rë ni dë. ¹⁷ Zi kö'du nenye sesi mo kazi apere rë ni, diya zi zë, ma me'donni dë zi vidi maako löhu mi ru 'ba Yësu."

¹⁸ Here zë ako'jonnü vo litu riyö ne hulëhu loko, ehe ayadanni zi zë, ma yandinni wa maako dë mi ru 'ba Yësu. ¹⁹ Petero Yowani aba aya'banni dö mo zi zë iyanni henye, "Asösuwë Wirü omba ze, zi ye ra koro, mandere zi mo ra koro? ²⁰ Dö'bo dë lima ti, ga kö'du wa ma dongö ehe dowo." ²¹ Kyedree i'janni kö'du maako dë na kyënyë zi riti ki'di zi Petero ehe Yowani, here zë ilanni zë na dangölö. Vidi biya Wirü yeto aba ga

kö'du ma o'dö rë ni. ²² Kora mati ako'jo kö'du koro nenye aba, köö 'bomo ndra ta da 'butësowö.

Mötu 'ba vo kome

²³ Kandi mati ila Petero ehe Yowani aba na dangölö, zë a'banni hulëhu ehe ayadanni zi okanniyë kö'du mati kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe iyanni zi zë. ²⁴ Mati köso vo lö'böwë 'ba Yere owonni kö'du nenye, zë amötunni zi Wirü na radroko ehe iyanni henye, "Yere, o'dö komoriyë, dakanö, ranga, wasisi biya mi zë, ²⁵ mi kyigö 'ba Lawo Laka, ame'do zi zutu 'beze Dawidi, vo litu 'ba Wirü, iya henye,

'Kö'du a'di tu'dëë biya na kamo?

Kö'du a'di vidi ëdinni kö'du sösu ma lumë ne kö'dö?

²⁶ Yere 'ba dakanö ako'jo rë nni kö'du wehe, ehe vo daliye adroko rë nni da Yere ehe Masiya 'bomo.' "

²⁷ "Kinye mi Yerusalema, Heroda ehe Ponitisi Pilato atoto rë nni tu'dëë ëti ehe vidi 'ba Yiserele. Here zë ofo rë nni ra vo litu laka 'bëyi Yësu, Masiya kinzi 'bëyi. ²⁸ Zë o'donni wa mati omba zi kö'dö na kyigö. ²⁹ Yere, owo me'do tere 'bëzë. Akonyi vo litu 'bëyi, here o'dö ze na kyigö zi me'do kö'du kise 'bëyi. ³⁰ Ayada kyigö kyedre 'bëyi, kaa ëdi vidi kö'jo ehe kö'du koro kö'dö, rakaga aba mi ru laka 'ba vo litu 'bëyi Yësu." ³¹ Tapëti amötunni ku, bi 'ba ratoto aköho rë ni. Zë osonni ndö Lawo Laka aba, ayetonni me'do mi kö'du kise a Wirü ne kazi tere.

Mi wa yanya

³² Gboko 'ba vo lö'böwë kö'du sösu 'bëzë biya kölö. Vidi maako iya dë wa biya mati ëdinni mo aba ne 'bëni ra, mora zë ayanyanni mi wa oka ma kölö maako aba. ³³ Kyigö aba vo lituwë ayadanni zi vidi biya henye, Yësu ëdi yaanya aba na didi. Wirü i'di ya'da zi vo lö'bö 'bëniyë. ³⁴ Vidi maako i'bë dë kö'du sösu aba ga kö'du wa, ga kö'du vidi ma ëdi kanö aba mandere lokowe, akogo zë yaga ehe ika kahi mo ne zi ³⁵ vo lituwë. Here zë i'dinni kahi mo ne zi vidi ma omba. ³⁶ Yosepa mo kozo 'ba Lëvi, ta Seyipurusu, mati vo lituwë ako'jonnü mo Baranaba, kö'du

ya'ba aba vidi 'ba kö'du laka kiya zi oka, ³⁷ mo ogo yaka 'bëni yaga, ehe ika kôhi mo zi vo lituwë.

5

Ananiya mbara 'bëni Safira aba

¹ Kora maako ru mo Ananiya, mbara 'bëni Safira aba, ogonni kaŋo 'bënni yaga. ² Mora idanni da kö'du zi sesi kya 'ba kôhi ne, na 'bënni. Here mati Ananiya oba kɔɔ kôhi ne zi vo lituwë, ³ Petero iya zi mo henye, "Ananiya, kö'du a'di i'di Satani yi ko'ba, zi sesi kya 'ba kôhi mati i'ja ta da kaŋo ma ogo ne? Kö'du a'di iga ndɔndɔ zi Lawo Laka? ⁴ Wa ne 'bëyi ra mati gba ogo dë, ehe kpa tapëti kogo mo, kôhi mo gba zɔ na 'bëyi. A'di ra o'dɔ yi zi kö'du ma here ne ko'dɔ? Iga ndɔndɔ ne dë zi vidi, iga ndɔndɔ ne zi Wiri."

⁵ Kandi mati Ananiya owo kö'du ne, mo alëpi akaŋo brua na yöku. Vidi biya mati owonni ne, biya na tere. ⁶ Gisi kora obi ayinni loko, ehe olonni ida rɔ mo. Here zë injënni yaga, usunni. ⁷ Kadra wota aba yaa, mbara 'bomo Safira ayi loko, mora ayɔɔ kö'du mati o'dɔ rë ni zi kora 'bëni ne dë. ⁸ Petero ako'jo hɔ mo iya henye, "Ayada zi ma, ogowe kaŋo ne da kôhi nenye?" Mo alëzë iya henye, "ɔɔ, kôhi ne mo ra biya ne." ⁹ Petero iya zi mo henye, "Kö'du a'di yi kora 'bëyi aba riyö, ide me'do zi yonzɔ Lawo Laka? Kora mati usunni Ananiya, ëdinni ha loko, ehe akumbënni yi yaga." ¹⁰ Kandi mo alëpi burutu Petero oli. Mati gisi kora obi nee, ayinni hulëhu loko, i'janni Safira ako'do ani na yöku. Here zë injënni mo yaga ehe usunni mo dakapa kora 'bomo. ¹¹ Kanisa na tere, ehe vidi biya mati owonni kö'du ma o'dɔ rë ni ne.

Kö'du koro rakaga aba

¹² Vo lituwë o'donni kö'du koro rakaga aba kyɔ mi kutë vidi. Vo kusu ga Yere biya 'duwi rë nni toto mi kapa 'ba yëkëlu ako'jo loko sënjë 'ba Solomono. ¹³ Vidi maakowe yaga tëmi gboko 'bëzë omba dë zi rë ni drɔko zë aba, mora vidi biya ombanni zë le ndra. ¹⁴ Vidi kora kyɔ ehe mbara ayetonni koma mi Yere. ¹⁵ Here vidi rakɔe ika zë yaga da gëri o'ba da agburuku.

Asösunni ëzë Petero alasi ta dakapa, ehe galili mo akalëpi dë zë, akakɔ'jɔ zë. ¹⁶ Vidi kayo ma ëdinni alima mi gawowe kara Yerusalema, ikanni zë mati rakɔɔ aba mandere zë mati dakyikyia aba mi nni, akɔ'jɔ zë biya.

Yaza 'ba vo lituwë

¹⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Sadeke biya osonni ndɔ na mikumbë. ¹⁸ Zë irinni vo lituwë, i'dinni zë mi kamba ta da komo vidi biya. ¹⁹ Mora mi yɔndɔ nani malayika kazi Yere ayëhu ha loko 'ba kamba, ayasi vo lituwë yaga. Malayika iya henye, ²⁰ "I'bëe mi yëkëlu, ehe ayade zi vidi me'do 'ba didi nenye biya." ²¹ Here zë i'bënni kadra asi ku nzere, ehe ayetonni kö'du yandi mi yëkëlu.

Kyedre 'ba vo karase vidi 'bëni ëti ako'jonnii ga bi kölö magalesi mati zë kyedree 'ba Yiserele. I'dinni kö'du zi vo lituwë kika zi nni tëmi kamba. ²² Vo kanya 'ba yëkëlu mati utu zë mi kamba, i'janni vo lituwë dë. Zë a'banni, iyanni henye, ²³ "Di'ja ze kamba na kisi njëri, ehe vo kanye ëdi tɔrɔnni ha loko. Mora mati da yëhu ha loko, ehe dödu mi mo, di'ja vidi maako dë ani." ²⁴ Kyedre vo kanye 'ba yëkëlu ehe kyedree 'ba vo karase owonni kö'du kiya 'bëzë ne, mora ayɔɔlonni dë a'di ra sösunni atëdi. ²⁵ Vidi maako ayi ödu loko iya henye, "Yaanya aba kora naniye, mati i'diyë mi kamba ëdinni mi yëkëlu vidi yandi." ²⁶ Kyedre vo kanya 'ba yëkëlu i'bënni vo kanye ëti ehe ikanni vo lituwë hulëhu, mora o'donni zë dë na kamo, ga kö'du zë na tere kazi vidi ayetonni zë ku'du yitö aba.

²⁷ Mati ika vo lituwë ku komo magalesi, kyedre 'ba vo karase iya henye, ²⁸ "Da yada ku huwë zi ye, ayandiye kö'du dë mi ru 'ba Yësu. Mora onge wa mati o'de ne te. E'di yandiye vidi biya mi Yerusalema, ehe ëdi ayɔnze zi kö'du koli 'bomo ya'ba gu ze." ²⁹ Petero vo litu maakowe ëti aya'banni dɔ mo iyanni henye, "Doro ze Wiri ndra ta da vidi. ³⁰ Ofowe Yësu mo tötö aba da taka, mora Wiri 'ba zutu 'beze injë mo na didi. ³¹ Wiri o'dɔ mo na vo dagba 'beze ehe na vo wayɔmɔ. Wiri i'di bi zi mo da kala ni ma tiri, ehe vidi 'ba Yiserele ata'banni hulëhu zi mo ehe

akila kö'du kyënyë 'bëzë. ³² Ze kinye zi yada kö'du nenyë biya zi ye, ehe Lawo Laka zi yada kpa zi ye, mo wakî'dî 'ba Wîrî zi vîdî biya ma oro Wîrî."

³³ Mati vîdî 'ba vurëë owonnî kö'du nenyë, zë ayinnî na kamo, ombannî zi kofu vo lituwë. ³⁴ Mora ma kölö maako tēmî zë, Farasi ru mo Gamalili, mo vo komoyandi 'ba kö'du kî'dî ma oro mo ndra. Mo i'dî kö'du zi vo lituwë koba dero tisi yaa yaga. ³⁵ Here mo iya zi vîdîyë 'ba mî vurëë henye, "Kora 'ba Yiserele, komowe mandi re kö'du wa mati ëdî ko'de zi kora nenyëe. ³⁶ Tadura alaya kadra ma alaga nani aba, o'do rë nî na vîdî kyedre maako, ehe vîdî kora kaa lamisowo adrako rë nni mo aba. Mora mati ofo mo, vo ga ndî mo apere rë nni biya, kö'du 'bomo ne inde rë nî. ³⁷ Yaa mati iti ga vîdî 'ba dakaŋo 'beze, Yudasi tēmî Galilaya alaya kpa. Vîdî kayo alö'bönnî ga ndî mo, mora ofo mo, ehe vo lö'bö ga ndî mo apere rë nni biya. ³⁸ Here miya zi ye tēdiyë na kowo ta ra kora nenyëe. Ile zë na bi dë nni. Èzë kö'du ko'do 'bëzë ne 'ba vîdî köndu, akinde rë nî. ³⁹ Mora èzë ayi kazi Wîrî, o'be dë yata, nje èzë ombe zi wehe ko'do Wîrî aba." Vo vurëë ombannî da me'do 'bomo. ⁴⁰ Zë ako'jonnî vo lituwë hulëhu loko, u'bönnî zë, ehe i'dî kö'du zi zë, ma me'donnî dekpe löhu mî ru 'ba Yësu. Ilannî zë ti'bë.

⁴¹ Vo lituwë ilannî magalesi rakyenyi aba, ga kö'du Wîrî o'do zë zi riti kî'ja ga kö'du 'ba Yësu. ⁴² Duwî ayaŋa kadra 'bënnî mî yëkëlu, ehe mî liŋo kölö maako ta ga agamo oronnî dë ta bi kö'du yandi, ehe yada kö'du yöyö laka Yësu ra Korisitö.

6

Vo wakonyi madomoriyö

¹ Mî kadra naniye, vîdî kayo ayinnî adrako rë nni vo lö'böwë. Kya maakowe mati ëdinnî ame'do ha 'ba Girigî aba ne, ayetonnî rë nni lamo zë mati ëdinnî ame'do ha 'ba Hibîru aba. Zë iyannî henye, mbara lu'bë ma ëdinnî ame'do ha 'ba Girigî aba ne, i'dî mî wayanya 'ba wakonyo 'bëzë dë ta ga ko'do biya. ² Vo litu 'butë domoriyö ako'jonnî gboko 'ba vo lö'böwë bi kölö, iyannî henye, "Doro

ze dë ta bi yëti kö'du kise 'ba Wîrî zi loo 'ba wakonyo ra yanya. ³ Aboka me, inziye vîdî kora madomoriyö mati vîdî owo zë, ehe ayolonnî kö'du, ehe osonnî ndo Lawo Laka 'ba Wîrî aba. Da kî'dî zë na vo ga loo nenyë kongö. ⁴ Da kato'bo yanya kadra 'beze mötu aba ehe me'do 'ba Wîrî yëti."

⁵ Kö'du sösu nenyë o'do vîdî biya na rakyenyi ehe inzinnî Setifano. Mo ëdî koma kyedre aba ehe oso ndo Lawo Laka aba. Zë inzinnî Pilipo kpa, Porusi, Nikonara, Timotiyö, Paramenasi, Nikola tēmî Atiyoko, mati inzi rë nî zi tēdinnî na Yude. ⁶ Kora nenyëe ika zë zi vo lituwë. Here vo lituwë amötunnî, i'dî kala nni da kora nee, zi kinzi zë zi loo nenyë ko'do. ⁷ Kö'du kise 'ba Wîrî apere rë nî, ehe vîdî kayo mî Yerusalemaya ayinnî zi tēdî na vo lö'böwë. Vo karasa kayo oronnî koma.

Kirî 'ba Setifano

⁸ Wîrî i'dî kyigö zi Setifano zi kö'du koro kyedre ko'do ehe rakaga mî kutë vîdî. ⁹ Mora vîdî kora maakowe tēmî Sirënë ehe Alikazenderiya, zë tēmî gboko ma ako'jo rë nni "Kora 'ba dangölö." Zë ayeto hë nni wasa Setifano aba. Maakowe tēmî gawo 'ba Silisiya ehe Asiya awasa hë nni kpa mo aba. ¹⁰ Mora zë o'bönnî dë Setifano aba, ga kö'du mo vo kö'du yolo kyedre ehe Lawo Laka i'dî kyigö zi mo me'do.

¹¹ Zë ogonnî vîdî kora kyënyëë zi zë kiya henye, "Dowo ze mo ëdî ame'do na kyënyë ra Mosa ehe Wîrî." ¹² Zë o'donnî vîdîyë, kyedre 'bënnî ehe vo komoyandiye 'ba kö'du kî'dî 'ba Mosa zi kö'du kyënyë sösu ra Setifano. Zë biya irinnî mo ehe ikannî mo komo magalesi. ¹³ Kya 'ba vîdî kora maakowe idannî kö'du zi ndondo kiga gu Setifano, ehe zë iyannî henye, "Kora nenyë 'duwî ëdî ame'do na kyënyë ra yëkëlu laka nenyë ehe kö'du kî'dî 'ba Mosa. ¹⁴ Dowo ze mo ëdî akiya henye, 'Yësu 'ba Nazereta nenyë, akiha akaŋo yëkëlu ne ehe akuwî dalëti mati Mosa i'dî zi ze ne.'" ¹⁵ Zë biya mati mî gboko 'ba magalesi ongönnî bi da Setifano. Zë ongönnî komo mo uwî rë nî kaa komo 'ba malayika.

7

Me'do 'ba Setifano

¹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Setifano, “Èdinnì kò'du tinyö ra yada rë yì?” ² Setifano aya'ba da me'do iya henye, “Önduwë ehe 'buwë, owowe me'do 'bama. Wirì 'ba bikanyi kyedre alaya zi zutu 'beze Abarayama, mati mo èdì gba mì Mesopotamiya, gba kazi rë nì kidra zi Harani. ³ Wirì ayada zi mo, iya henye, 'Ila dakaño 'bëyi, karo 'bëyi, ehe i'bë dakaño mati ma kayada zi yì.’

⁴ Here Abarayama ila dakaño 'ba Sadiyana i'bë alima mì Harani. Tapèti koli 'ba 'bu mo, Wirì utu Abarayama zi lima mì dakaño nenye yaanya aba èdì alime 'dömo ne. ⁵ Wirì i'di kapa maako dë zi mo, gbì le ma tisi mo. Mora Wirì alömu zi ki'di zi mo dakota 'bëni èti nburu, èzë Abarayama anza dë le gisisi aba. ⁶ Wirì iya henye, 'Kozo 'ba Abarayama akalimannì tisiwa aba mì dakaño 'ba vo leze. Ani zë atèdinnì na vo kalima, oka ako'do zë na kyënyë koo lamisowo. ⁷ Mora ma ki'di riti zi vidì ma o'dönnì zë na vo kalima oka. Here yaa zë atayinnì ma mötu ga bi nenye.’”

⁸ “Wirì ida kò'du Abarayama aba, mo o'do kyinë 'ba kò'du kida ne nbete aba. Here mati o'jo Yisika zi Abarayama, tapèti ko'do mamodömowota, Abarayama anbete mo. Yaa Yisika ayi na 'bu zi Yakoba, here Yakoba ayi na 'bu zi gisi 'bëniyë 'butë dömoriyö, mati zë ra vidì dagbe 'ba daliño 'butë dömoriyö 'ba Yiserele.

⁹ Vidì kora nenye zutu 'beze ra, zë na mì kumbë ra öndu nnì Yosepa. Zë ogonnì mo na vo kalima mì Ezipeto, mora Wirì èdì mo aba. ¹⁰ Wirì ayömo mo biya tëmì riti 'bomo ne, o'do mo kora vo kò'du yolo zi Yere 'ba Ezipeto. Mo o'do Yosepa na Yere 'ba Ezipeto ehe i'di mo na vo da wa biya mati mo èdì mo aba.”

¹¹ “Mì kadra nani mì Ezipeto ehe Kanana nyenyo ana dë. Madöyi kyënyë riti ehe zutu 'beze döbännì dë zi wakonyo ki'ja kyö zi konyo. ¹² Mati Yakoba owo henye nyenyo èdì mì Ezipeto, mo utu gisi 'bëni zutu 'beze mì ma dagba ani.

¹³ Mì kadara ti'bë 'bëzë ma da riyo mo, Yosepa ayada rë nì zi öndu niyë, èyi ra nì, ehe yere 'ba Ezipeto ayolo vo dakota 'ba Yosepa. ¹⁴ Yosepa utu litu zi 'bu nì ehe karo niyë zi tayi. Watiti 'bëzë èdì 'butëmädömoriyö dömomuyi. ¹⁵ 'Bu mo Yakoba i'bë mì Ezipeto ehe oli kpa, kaa zutu 'beze. ¹⁶ Yaa yöku zë injë hulëhu mì Sikimo, ehe usu zë mì wogo, mati Abarayama ogo kazi gisi 'ba Hamora.”

¹⁷ “Ndundu mo aba kadra oko zi Wirì zi ko'do wa ma mo alömu zi Abarayama. Watiti 'ba vidì 'beze mì Ezipeto övu ku kyedre. ¹⁸ Here yere maako ayi da kyiti mì Ezipeto, mo ayolo Yosepa dë. ¹⁹ Mo o'do zutu 'beze na kyënyë, ehe na kamo zë èti. Mo o'do zë zi gisi 'bëniyë kila yaga zi koli. ²⁰ Mì kadra nenye o'jo Mosa. Mo wisi na teme komo Wirì, ehe vo dakota 'bomo ongönnì go mo mì liño 'ba 'bu mo yehe wota aba. ²¹ Mati o'do zë na wehe zi mo kila yaga, wujë 'ba yere i'ja mo ehe iri mo, kaa wisi èni. ²² Mosa i'ja wayandi laka mì Ezipeto. Mo kora kyigo ehe me'do 'bomo na laka.”

²³ “Mati koo 'ba Mosa èdì 'butësowo, mo i'bë vidì 'bëni Yiserele kongö. ²⁴ Ko'do kölö maako aba, mo i'ja vidì 'ba Ezipeto èdì vidì ma kölö tëmì vidì 'bëniyë ko'do na kyënyë. Mo akonyi vidì 'bëni ne, ofo vidì 'ba Ezipeto ne. ²⁵ Mosa asösu vidì 'bëniyë ayolönnì ku, Wirì ako'do nì zi zë kinga na dangölö, mora zë ayolönnì dë. ²⁶ Mì ko'do vere aba, Mosa i'ja vidì 'bëni Yiserele riyo èdinnì rë nnì ku'bö, ehe mo ayönzo zi zë yata. Mo iya henye, 'E kora nee na öndu, kò'du a'di èdiyë re ku'bö go mo?’ ²⁷ Mora kora mati ayeto oka nì ku'bö, adu'du Mosa dakapa, ehe ako'jo kò'du iya henye, 'Èyi ra o'do yi na vo de ze, vurë 'beze kikye aba? ²⁸ Omba zi kofo ma, kaa ofo vidì 'ba Ezipeto mataganya ne?’ ²⁹ Mati Mosa owo kò'du ne, mo aho tëmì Ezipeto i'bë alima mì dakaño 'ba Mediyana. Gisi riyo 'bomo nee o'jo ani.”

³⁰ “Tapèti koo 'butësowo, malayika alaya zi Mosa mì wa'do möku mì da lipi kara ra Döku 'ba Sinayi. ³¹ Mosa na rakaga kò'du wa mati mo ongö ne. Mo i'bë kara zi kongö mo na laka, ehe gu Yere iya henye, ³² 'Ma Wirì 'ba zutu 'be, mati

Abarayama, Yisika, ehe Yakoba ëdinni amötu.' Mosa ayeto tese tere aba, ehe omba dë zi bi kongɔ da möku ne. ³³ Yere iya zi mo henye, 'Oto kamoka 'bëyi nee 'de, ga kö'du bi ma ëdi tɔɔ 'domo ne kaɔo laka ra. ³⁴ Komo ma aba, mongɔ riti 'ba vidi 'bama mi Ezipeto ne ku. Mowo rala'ba 'bëzë ne ku, ehe mayi ku akaɔo zi yomɔ zë. Yaanya aba ne, momba yi kutu hulëhu mi Ezipeto.'

³⁵ "Mosa kölo nere ra vidi 'ba Yiserele ombanni dë, iyanni zi mo henye, 'Eyi ra o'do yi na vo de ze ehe vo vurë kikyë?' Malayika 'ba Wirï ame'do zi Mosa mi möku, ehe Wirï utu Mosa zi yomɔ Yiserelee ehe zi tedi na vo dagba 'bëzë. ³⁶ Mosa agaga zë temi Ezipeto, ehe da Ranga Kahi, ehe mi da lipi kö'du koro ko'do rakaga aba koo 'butësowɔ."

³⁷ "Mosa ra iya zi vidi 'ba Yiserele henye, 'Wirï akinzi kölo temi kutë vidi 'be zi tedi na nëbi kaa mo inzi ma.' ³⁸ Mosa ika vidi 'beze mi da lipi, ehe malayika ame'do zi mo da Döku 'ba Sinayi. Ani mo iri me'do 'ba didi zi ki'di zi ze."

³⁹ "Mora zutu 'bezee ombanni dë zi Mosa koro, zë ombanni ta'ba hulëhu mi Ezipeto. ⁴⁰ Vidi iyanni zi Arona henye, 'O'do wirï maakowe zi laga dagba zi ze. Mosa ika ze yaga ta Ezipeto, mora da yolo dë a'di ra o'do rë ni zi mo.' ⁴¹ Zë o'donni wirï mbiya na da kyinë isa kora, zë i'dinni wakumu zi mo, ehe na rakyenyi kö'du wa mati o'donni ne. ⁴² Wirï opi gë ni zi vidi 'bëni, ehe ila zë zi mötu kyëlu mi komoriyë, kaa ma iya mi wayöruwë 'ba Nëbiyë, 'Vidi 'ba Yiserele, i'diyë wakumu dë zi ma ehe waki'di zi ma mi koo 'butësowɔ aba mi da lëpi ne? ⁴³ Tapëti mo injë loko tisi 'ba wirï Molesi zi mötu, ehe obe kyëlu 'ba wirï Repena kpa. O'de wirï mbiya nenyee zi mötu, mora yaanya aba ma kinjëe 'de kafo dakaɔo 'ba Babalöni.'

⁴⁴ Mi da lipi zutu 'bezee o'donni bi lima 'ba Wirï, kaa Wirï ayada zi Mosa ko'do. ⁴⁵ Yaa i'di zi zutu 'bezee, ehe zë obanni mo mati ëdi ti'bënni Yasowa aba zi kiri dakaɔo ne kazi vidi naniye mati Wirï ore yaga. Mo alima ani le mi kadra 'ba Dawidi. ⁴⁶ Dawidi o'do Wirï na rakyenyi, ehe ako'jo ho mo ëzë na to'bo zi kuvö loko

'ba Wirï zi gisi 'ba Yakoba. ⁴⁷ Ndundu mo aba Solomono ra o'ba loko ne zi Wirï."

⁴⁸ "Mora Wirï Kyedre alima dë mi loko mati vidi köndu ra uvö. E'di kaa nëbi iya henye,

⁴⁹ 'Wirï iya henye, Komoriyë kyiti 'bama, dakaɔo gara 'ba ndi ma. Kyinë 'ba loko a'di ra akuvë zi ma? Mi bi vala ra ma kalawo? ⁵⁰ Mo'do wasisi ku biya? "

⁵¹ "E vo kazi kö'du kowo, ehe vidi 'ba da kyigo! E'diyë kaa vidi mati ombanni nbete dë. E 'duwi wehe ko'do Lawo Laka aba, kaa zutuwe o'donni! ⁵² Nëbi maakowe ëdinni mati zutu 'be o'do zë dë na kyënyë? Zë ofonni nëbiyë mati ayadanni kö'du tayi 'ba Wirï ma Tinyö. Yaanya aba asusuwë mo, ehe ofowe mo. ⁵³ Malayika i'dinni kö'du ki'di 'ba Wirï zi ye, mora gba orowe dë."

Ku'du 'ba Setifano yitö aba

⁵⁴ Mati vo vurë owonni me'do 'ba Setifano, zë ayinni na kamo kyirinni konyo aba, ⁵⁵ mora Setifano oso ndo Lawo Laka aba. Mo ongo bi komoriyë, ongo bikanyi kyedre 'ba Wirï, ehe Yësu ëdi tɔɔ da kala tiri 'ba Wirï. ⁵⁶ Mo iya henye, "Mongɔ komoriyë ayëhu rë ni, Wisi 'ba Vidi ëdi tɔɔ da kala tiri 'ba Wirï."

⁵⁷ Vo vurë nee agbögbö hë nni na gu kyembe ehe isi mbili nni. Kandi zë biya alodronni da Setifano, ⁵⁸ ehe u'dunni mo yaga temi gawo kyedre ne. Ayetonni mo ku'du yitö aba. Vo kiye o'banni bongo 'bënni ndi kora maaako ru mo Sawolo. ⁵⁹ Mati ëdinni Setifano ku'du yiyö aba zi koli, mo ako'jo yaga, iya henye, "Yere Yësu, iri lawo ma kalakyedre aba!" ⁶⁰ Mo odrɔ domo ni akaɔo, ehe udu gu kyembe aba iya henye, "Yere, aya'ba kö'du kyënyë ko'do 'bëzë ne dë, dë zë." Here mo oli.

8

Yaza 'ba vo kome

¹ Sawolo ra omba da ku'du 'ba Setifano yitö aba. Mi kadra nani kanisa mi Yerusalema mi rayaza kyedre. Biya vo lö'böwë ga Yere, nje vo lituwë, apere rë nni mi Yudiya ehe Samariya. ² Kya vo koma maakowe usunni Setifano ehe

i'dinni lu'bë kö'du mo. ³ Sawolo ayeto kö'du kyënyë ko'do zi kanisa. Mo i'bë ta halinjo ta halinjo kiri vidi kora ehe vidi mbara zë ki'di mi kamba.

Pilipo mi Samariya

⁴ Vo lö'böwë ga Yere ma apere rë nni ne, i'bënni ta ga bi biya kö'du yöyö laka ne yada mo aba. ⁵ Pilipo i'bë mi gawo kyedre 'ba Samariya ehe ayöyö kö'du 'ba Korisito ne zi vidi. ⁶ Zë oze mbili nni zi Pilipo, kaa mati zë owonni ehe kongonni kö'du koro mati mo o'do. ⁷ Vidi kayo dakyiky i'ba ako'jo zë, ehe dakyiky i'bënni yaga ta rë zë ha gbögbö aba. Vo keje kayo ehe vo ka'bo ako'jo zë. ⁸ Vidi biya mi gawo nani na rakyenyi, ga kö'du ma edi rë ni ko'do ne.

⁹ Kadra maako aba kora maako ru mo Simona alima ani vidi 'ba Samariya ko'do na rakaga. Mo edi möri ko'do ehe o'do rë ni na vidi kyedre maako. ¹⁰ Vidi biya ma wadakayo aba ehe vo leri atoto rë nni toko ro mo, zë iyanni henye, "Kora nenyë vo kyigo 'ba Wirri, ma ako'jo Kyigo ma Kyedre." ¹¹ Kadra konda aba, Simona edi möri ko'do zi vidi ko'do na rakaga, ehe zë asesi rë nni toto toko ro mo.

¹² Mora mati zë omani ku mi kö'du kiya 'ba Pilipo, ga kö'du 'ba Damöku 'ba Wirri ehe ru 'ba Yesu Korisito, abapatisi zë biya kora mbara aba. ¹³ Simona oma kpa, ehe abapatisi mo. Mo alima kara zi Pilipo, ga kö'du mo ongo bi biya da kö'du koro ne rakaga aba. ¹⁴ Vo lituwë mi Yerusalema owonni henye, kya vidi maakowe mi Samariya irinni me'do 'ba Wirri ku. Here zë utunni Petero ehe Yowani zi zë. ¹⁵ Mati vo litu riyö nenyë okonni, zë amötunni henye zi zë kiri Lawo Laka. ¹⁶ Gba kazi nenyë, Lawo Laka i'di dë gba zi ma kölö maako temi zë, abapatisi zë injë mi ru 'ba Yere Yesu. ¹⁷ Petero, Yowani aba i'di kala nni da vidi 'ba Samariye, ehe zë irinni Lawo Laka.

¹⁸ Simona ongo Lawo Laka i'di zi vo kome mati vo lituwë i'di kala nni dë zë. Here mo i'di kahi ¹⁹ zi Petero, Yowani aba ehe iya henye, "I'di kyigo nenyë kpa zi ma, ezë vidi maako mi'di kala ma ku do mo, akiri Lawo Laka."

²⁰ Mora Petero iya zi mo henye, "Yi 'dö kahi 'bëyi ne aba akinde re mi wa'do, ga kö'du asösu zi waki'di 'ba Wirri kogo kahi aba. ²¹ Nenyë anza dë loo 'bëyi, ehe Wirri ongo ku di'di yi anza dë na laka. ²² Oto dë yi temi kö'du sösu kyënyë 'bëyi ne, ehe ako'jo ha Wirri zi kila yi. ²³ Mongo yi ndo na mikumbë, ehe ida yi ku gö mi geri kö'du kyënyë ko'do 'bëyi." ²⁴ Simona iya henye, "Amötu zi Yere, here kö'du ma iya ne mo'do rë ni dë zi ma."

²⁵ Tapëti Petero ehe Yowani aba ayëtinni kö'du 'ba Yere ku, a'banni zi Yerusalema. Ta da geri 'bëzë, zë ayëtinni kö'du yöyö laka ne mi dalinjo kayo 'ba Samariya.

Pilipo vo mi turu 'ba Atepiyö aba

²⁶ Malayika 'ba yere iya zi Pilipo henye, "I'bë dambaro da geri konda 'ba lipi mati i'bë ta Yerusalema zi Gaza." ²⁷⁻²⁸ Here Pilipo i'bë. Kora limu mi turu 'ba Atepiyö edi kpa ti'bë ta da geri nani mi gbugburu. Mo kyedre 'ba vo kahi sesi zi Kadasi, mati edi mbara yere 'ba Atepiyö. Mo i'bë mi Yerusalema zi mötu, ehe yaanya aba edi ku da ga geri eni linjo. Mo edi alima mi gbugburu eni kö'du ko'jo temi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. ²⁹ Lawo Laka iya zi Pilipo henye, "I'bë zi gbugburu nani, alima kara ro mo." ³⁰ Pilipo aho kara ehe owo kora ne edi kö'du ko'jo temi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. Pilipo ako'jo ho mo iya henye, "Ayolo mi kö'du mati edi ako'jo ne ku?"

³¹ Mo aya'ba do mo iya henye, "Hala ma to'bo yolo, nje ezë vidi maako ra akonyi ma?" Mo ako'jo Pilipo zi tayi riyë ehe lima dakapa ni. ³² Kora ne edi wayöru ko'jo iya henye,

"Akoko mo kaa timelë mati da geri eni zi kofo.

Mo udu dë,
kaa timelë ma yëvu ro mo umu le du udu dë.

³³ O'donni mo na komokaya,

mo iri vurë ma tinyö dë.

Hala mo ato'bo tedi gisisi aba,

ezë didi mo oba ku 'de?"

³⁴ Vo limu ne iya zi Pilipo henye, "Ayada zi ma, nëbi ne edi ame'do kö'du ni, mandere kö'du vidi maako?" ³⁵ Here Pilipo ta bi nenyë ayeto temi kö'du wayöru nenyë

ehe ayada zi mo kö'du yöyö laka ga kö'du 'ba Yësu. ³⁶ Mati zë ëdî ti'bënnî ta da gëri, zë ayinnî bi ma wini aba. Kora limu ne iya henye, “Ongö te, kinye wini ëdî. Kö'du a'di ɔ'bo dë bapatisi ma?” ³⁷⁻³⁸ Mo i'dî kö'du zi karo ne tɔɔ. Zë 'dö riyö i'bënnî akaŋo mî wini, Pilipo abapatisi mo.

³⁹ Tapëti tasi 'bëzë yaga tēmî wini, Lawo 'ba Yere oba Pilipo 'de. Vo limu ne ongo mo dekpe löhu, mora mo ëdî ti'bë da gëri ënî rakyenyi aba. ⁴⁰ Pilipo yaa alaya mî Azotusu. Mo i'bë tēmî gawo zi gawo, biya ta da gëri zi Kasariya, yëti kö'du laka zi vidî.

9

Rakopi 'ba Sawolo

(Loo 22:6-16, 26:12-18)

¹ Mî kadra nani Sawolo nduwë yaza, kofo vo lö'böwë ga Yere. Mo i'bë zi kyedre 'ba vo karase, ² ako'jo ho mo kö'du waraga zi vo dagba bi 'ba mötuwë mati ëdinnî mî Damasika. Mo o'do nenyë ga kö'du mo omba zi kîri ehe koba mî Yerusalema vidî kora mandere mbara ma omannî mî gëri 'ba Yere.

³ Mati Sawolo ëdî ku kara zi tɔko Damasika, bikanyi laka ta komoriyë truku'du ayanyi bi toko ta rɔ mo. ⁴ Mo alëpi dakaŋo, owo gu iya zi mo henye, “Sawolo, Sawolo, kö'du a'di ëdî ma yaza?”

⁵ Sawolo ako'jo kö'du iya henye, “Yere yî 'bëyi ëyi?” Yere aya'ba do mo iya henye, “Ma Yësu ra. Ma ra vidî ma ëdî ayaza.

⁶ Yaanya aba ënyi riyë ehe i'bë mî gawo kyedre ne, ani akayada zi yî a'di zi ko'do.”

⁷ Vidî kora mati ëdinnî Sawolo aba, ɔɔnnî ani kazi me'do. Zë owonnî gu, mora ongɔnnî vidî maako dë. ⁸ Sawolo ënyi riyë ta akaŋo, ehe mati ayëhu komo nî, mo ɔ'bo dë zi wa maako kongɔ. Vidî maako ra irî mo kala aba kɔko mî Damasika, ⁹ ehe ko'do wota aba mo ɔ'bo dë zi bi kongɔ ehe onyo wa kpa dë, mandere wa kuwë.

¹⁰ Vo lö'bö maako ru mo Ananiya alima mî Damasika. Yere ame'do zi mo tēmî rayada. Ananiya aya'ba do mo iya nenyë, “Yere, kinye mëdî.” ¹¹ Yere iya zi mo henye, “Ënyi riyë ehe i'bë linɔ 'ba Yudasi da gëri mbiyî ne. Èzë ɔko ku ani, aki'ja

kora maako ru Sawolo tēmî gawo 'ba Tasisi. Sawolo ëdî amötu, ¹² ehe mo ongo rayada kora maako ru mo Ananiya ëdî atayi zi mo ehe i'dî kala nî do mo, here zi mo bi kongɔ löhu.”

¹³ Ananiya aya'ba do mo iya henye, “Yere, vidî kayo ayadannî zi ma, kö'du kyënyë mati kora nenyë o'do zi vidî laka 'bëyi mî Yerusalema. ¹⁴ Kinye mo ayi kalakonda aba kazi kyedree 'ba vo karase zi kîri vidî biya mati ëdinnî ru yî ko'jo.”

¹⁵ Yere iya zi Ananiya henye, “I'bë, minzi mo ku zi ko'do mo zi yada ru ma zi tu'dëë, yeree, ehe vidî 'ba Yiserele. ¹⁶ Ma na bi da ma ma kayada zi mo hala mo aki'ja riti ga kö'du ru ma.” ¹⁷ Ananiya i'bë ehe ödu mî loko mati Sawolo ëdî lima 'domo. Ananiya i'dî kala nî do mo ehe iya henye, “Öndu Sawolo, Yere Yësu ra utu ma. Mo ra kpa alaya zi yî da gëri tayi 'bëyi kinye ne. Mo omba yî zi bi kongɔ löhu, ehe zi koso ndo Lawo Laka aba.”

¹⁸ Truku'du wa maako kaa ɔko kyenze alëpi ta komo Sawolo, ehe mo ɔ'bo bi kongɔ löhu. Mo ënyi riyë abapatisi mo.

¹⁹ Here mo onyo wa, rɔ mo akyigo.

Sawolo ayëti kö'du mî Damasika

Sawolo alima ko'do maakowe aba vo lö'böwë 'ba Yere ëti mî Damasika.

²⁰ Kandi mo i'bë mî bi 'ba mötuwë ayeto yëti zi vidî henye, Yësu ra Wisi 'ba Wiri.

²¹ Vidî biya ma owonnî Sawolo, na rakaga ehe iyannî henye, “Anza dë kora nenyë ra ëdî riti kî'dî zi vidî ma alimannî mî Yerusalema, mati ëdinnî amötu mî ru 'ba Yësu? Mo ayi dë kinye zi kîri zë ehe koba zë zi kyedree 'ba vo karase?” ²² Sawolo ayëti kö'du kyigo aba. Yude ma alimannî mî Damasika, mo o'do zë na rakaga mati mo ayɔnzɔ zi yada zi zë Yësu ra Korisitɔ.

²³ Yaa kya zë maakowe o'donnî mala zi Sawolo kofo, ²⁴ mora mo i'ja. Mo ayolo zë ëdinnî ga ha resi 'ba gawo ne kongɔ kadra ehe yondɔ aba zi mo kofo. ²⁵ Yondɔ maako aba, vo lö'böwë Sawolo izannî mo akaŋo mî бага kyedre ta da tëri.

Sawolo mî Yerusalema

²⁶ Mati Sawolo ɔko mî Yerusalema, ayɔnzɔ zi rë nî droko vo lö'böwë ëti. Mora zë biya na tere, ga kö'du zë omannî

dè mo vo lö'bö ma tinyö ra. ²⁷ Here Baranaba akonyi mo, oba mo zi vo lituwè. Mo ayada hala Sawolo ongo Yere, ehe hala Yere ame'do zi mo. Baranaba iya kpa henye, mati Sawolo ëdi mi Damasika, mo ame'do kazi tere mi ru 'ba Yësu. ²⁸ Sawolo alasi na dangölö vo lö'böwè ëti mi Yerusalema, ehe ayada kö'du 'ba Yere zi vidì biya. ²⁹ Mo 'duwi hë nni wasa Yude ma ëdinni me'do mi ha 'ba Girigi, ehe zè ombanni zi mo kofo. ³⁰ Mora vo lö'böwè i'janni kö'du nenye, ehe obanni Sawolo zi Kasariya. Ani zè utunni mo zi Tasisi.

³¹ Here kanisa mi Yudiya, Galilaya, ehe Samariya yaanya aba ku mi kadra 'ba rakyëyi, ehe ayinni na kyigo, ehe Lawo Laka akonyi zè zi tövu ehe zi tere Wiri.

Petero ako'jo Anisi

³² Mati Petero ëdi alasi ta ga bi ne biya, mo i'bè zi vo lö'bö lake ma alimanni mi gawo 'ba Liyida. ³³ Ani mo i'ja kora maako ru mo Anisi, mo na rakoo, koo madomowota mi sora o'bo dè zi lasi. ³⁴ Petero iya zi Anisi henye, "Yësu Korisito ako'jo yi ku! Ënyì riyè, ehe aköku agburuku 'bëyi ne." Kandi mo oro riyè. ³⁵ Vidì biya mi Liyida ehe Saroo onganni Anisi, ayinni na vo lö'böwè ga Yere.

Petero injë Doroka tëmi koli

³⁶ Mi Jopa mbara vo lö'bö maako, ëdi ru mo Tabita. Ru mo ha Girigi aba Doroka. Mo ëdi 'duwi kö'du laka kö'do zi vidì ehe zi vo leriye. ³⁷ Mora mo alëpi na koo ehe oli. Zè akakanni ro mo, i'dinni mo mi lokotoro. ³⁸ Jopa anza dè na kowo ta ra Liyida, ehe vo lö'böwè owonni Petero ëdi ani. Zè utunni vidì kora riyö zi kiya zi mo, "Ako, ayi ze aba kandi ezè ato'bo!" ³⁹ Kandi Petero i'bënni zè ëti. Vidì kora nee obanni Petero riyè mi lokotoro. Mbara lu'bè kayo ëdinni ani akudu. Zè ayadanni zi mo bongé mati Doroka ëdi ako'do mo gba na didi.

⁴⁰ Tapëti Petero utu vidì ku biya yaga ta loko, odrö da omo ni akaño, amötu. Here ofo rè ni zi yöku 'ba Doroka ehe iya henye, "Tabita, ënyì riyè!" Mbara ne ayëhu komo ni. Mati ongo Petero, mo alima riyè. ⁴¹ Petero iri mo kala ni aba akonyi mo da ndi mo. Petero ako'jo

mbara lu'bè nee ehe kya 'ba vo lö'bö laka maakowe, ayada zi zè Doroka ënyì ku na didi tëmi koli. ⁴² Vidì biya mi Jopa mati owonni kö'du ma o'do rè ni ne, ma kayo tëmi zè omanni mi Yere. ⁴³ Petero alima mi Jopa kö'do kayo aba mi liño 'ba kora maako ru mo Simona, vo wana kö'jo ra.

10

Petero Koronliyö aba

¹ Mi Kasariya kora maako ëdi ani ru mo Koronliyö, mo vo da kanya lamikölö 'ba Roma ako'jo "Gboko tëmi Italiya." ² Koronliyö kora 'ba yëni ra, mati ere Wiri ehe vidì biya 'bëni ëti. Mo i'di kahi kyo zi vo leriye, ehe 'duwi amötu zi Wiri. ³ Kadra wota tapëti kadra kutè, Koronliyö ongo rayada kazi Wiri. Mo ongo malayika kazi Wiri ëdi tayi zi mo, ehe kö'jo mo ru aba, "Koronliyö."

⁴ Koronliyö na rakaga, mati mo ongo bi da malayika. Here, mo ako'jo kö'du iya henye, "Yere, a'di ra kö'du nenye biya go mo?" Malayika aya'ba do mo iya henye, "Wiri owo mötu 'bëyi ku, ehe ayolo waki'di 'bëyi zi vo leriye ne ku. ⁵ Yaanya aba utu vidì kora maakowe Jopa, zi kora maako ru mo Simona Petero. ⁶ Mo ëdi alima kora maako aba vo liko kö'do ru mo Simona, mo alima mi liño ma kara ha ranga." ⁷ Tapëti kö'du nenye kiya, malayika i'bè wëni. Koronliyö ako'jo riyö vo kalima 'bëniyè ehe vo kanya kölö 'bëni ma ëdi Wiri mötu. ⁸ Mo iya ga kö'du ne biya zi zè, ehe utu zè Jopa.

⁹ Kadra kutè mi kö'do ma ta go mo, mati kora nenye ëdinni ku tayi kara Jopa, Petero i'bè ku riyè komo lembe amötu. ¹⁰ Mati zè ëdinni wakonyo kö'jo, mo na o'bo, omba zi wakonyo, mora mo ongo rayada kazi Wiri. ¹¹ Mo ongo komoriyè ayëhu rè ni, ehe wa maako ayi akaño kaa mbili bongö kyedre bi golo'bo sowo ëni aba. ¹² Mi mo dakyinë ngötu biya, ngötuwè 'ba liño, watelee, ehe aliye. ¹³ Gu iya zi mo henye, "Petero, ënyì riyè! Ofo nenye, ehe onyo zè."

¹⁴ Mora Petero iya henye, "Yere, mo'bo dè kö'do mo, gba monyo wa maako na ti'da, ehe anza dè na laka zi konyo." ¹⁵ Gu

ame'do zi mo löhu, “Èzè Wirì o'do wa maako ku ñbala, iya dè henye, anza dè na laka zi konyo.” ¹⁶ Nenyè o'do rè nì da wota, gba kazi mbili bongo ne truku'du koba hulèhu komoriyè.

¹⁷ Mati Petero gba sösu mî me'do nenyè a'di, kora ma Koronöliyö utu zè ne, ayi oronni ha loko 'ba resi. I'janni gèri liño 'ba Simona ku, ¹⁸ ehe ako'jonnì kodo here ne Simona Petero èdì alima ani.

¹⁹ Mati Petero èdì gba kö'du ma o'do rè nì ne sösu, Lawo iya zi mo henye, “Kora wota èdinni kinye bi koma kö'du yi. ²⁰ Kandi i'bè akaño, ehe i'bè zè èti. Asösu dè, ma ra mutu zè.” ²¹ Petero i'bè akaño iya zi kora nee henye, “Ma ra èdiyè akoma. Ayiye ga a'di?”

²² Zè aya'banni da me'do iyanni henye, “Vo da kanye Koronöliyö ra utu ze. Mo kora laka ra, mo amötu Wirì, ehe vidì biya 'ba Yuda ombanni mo. Malayika laka 'ba Wirì ra ayada zi Koronöliyö zi kutu litu zi yi, here mo atobò kowo a'di ra zi yi kiya.” ²³ Petero ako'jo zè zi ko'do ani. Mî ko'do vere, Petero ehe kya 'ba vo lö'böwè mî Jopa i'bènnì kora mati ayinni kazi Koronöliyö ne èti.

²⁴ Mî ko'do vere aba zè okonni mî Kasariya bi ma Koronöliyö èdì bi zè kisi. Mo ako'jo karo 'bèniyè ehe aboka ma kare. ²⁵ Mati Petero okò, Koronöliyö amètè mo, here mo alodro burutu Petero, ehe ayeto mo yeto. ²⁶ Mora Petero injè mo, ehe iya henye, “Orò riyè! Ma anza dè ndra ta da vidì köndu.”

²⁷ Mati Petero ödu loko, mo èdì gba me'do Koronöliyö aba, vidì kayo èdinni ani. ²⁸ Petero iya zi zè henye, “Ayole ku laka, ze Yude kö'du ki'dì 'beze ila ze dè zi wa maako kö'do vidì maako èti, mora Wirì ayada zi ma, mo asösu dè vidì maako èdì na ti'da mandere anza na laka. ²⁹ Mati utuwè zi ma zi tayi kinye, mayi ku. Yaanya aba momba zi yolo kö'du a'di utu litu ga ma?”

³⁰ Koronöliyö aya'ba do mo iya henye, “Ko'do sowo alaga èdì kaa kadra wota 'ba hutaga, mèdì amötu liño. Truku'du kora maako usu bongo kanyi orò da komo ma.

³¹ Mo iya henye, ‘Koronöliyö, Wirì owo mötu 'bèyi ku ehe mo ayolo waki'dì 'bèyi zi vo leri ku. ³² Yaanya aba utu litu mî

Jopa zi Simona Petero. Mo èdì na yingo mî liño 'ba Simona vo liko kö'do, alima kara ha ranga.’ ³³ Mutu litu kandi gè yi, ehe èdì da kö'du komba laka aba zi yi tayi ne. Ze biya dèdì kinye da komo Wirì zi kowo a'di akiya.”

Me'do 'ba Petero

³⁴ Petero ame'do henye, “Yaanya aba ma yolo ku Wirì o'do lövo vidì biya kölö.

³⁵ Wirì na rakyenyi vidì ma ere nì, ehe o'do wa ma lake. ³⁶ Ayole kö'du kise mati Wirì i'dì zi vidì 'ba Yiserele, mati mo utu Yèsu Korisito, Yere 'ba vidì biya, zi rakyèyi ki'dì zi zè. ³⁷ Ayole ku wa mati o'do rè nì,

ta bi ne biya mî Yudiya. Ayeto biya mî Galilaya, tapèti Yowani ayada biya zi vidì bapatisi. ³⁸ Wirì i'dì Lawo Laka ehe kyigo zi Yèsu tëmì Nazereta. Mo èdì Yèsu aba,

mati mo alasi toko kö'du laka kö'do, ehe vidì kö'jo aba, zè ma hu kyigo 'ba Satani. ³⁹ Ze biya dongo wa ma o'do 'dö mî Yuda

ehe mî Yerusalema. I'dì Yèsu zi koli da taka, ⁴⁰ mora kö'do wota aba yaa, Wirì injè mo na didì, ehe o'do mo zi kongò.

⁴¹ Anza vidì biya ra ongo mo, ze ra nje dongo mo, wakonyo ehe wakuwè mo aba tapèti tënyì 'bomo tëmì koli. Ze ra Wirì inzi zi yada kö'du mo zi vidì maakowe.

⁴² Wirì ayada zi ze zi yöyö zi vidì henye, Yèsu ra inzi mo ku zi vurè 'ba didì yöku èti kiya. ⁴³ Nèbì biya iyanni henye, vidì biya ma èdinni koma aba mî Yèsu, akila kö'du kyènyè 'bèzè ne mî ru mo.”

⁴⁴ Anza vidì biya ra ongo mo, ze ra nje dongo mo, wakonyo ehe wakuwè mo aba tapèti tënyì 'bomo tëmì koli. Ze ra Wirì inzi zi yada kö'du mo zi vidì maakowe.

⁴² Wirì ayada zi ze zi yöyö zi vidì henye, Yèsu ra inzi mo ku zi vurè 'ba didì yöku èti kiya. ⁴³ Nèbì biya iyanni henye, vidì biya ma èdinni koma aba mî Yèsu, akila kö'du kyènyè 'bèzè ne mî ru mo.”

⁴² Wirì ayada zi ze zi yöyö zi vidì henye, Yèsu ra inzi mo ku zi vurè 'ba didì yöku èti kiya. ⁴³ Nèbì biya iyanni henye, vidì biya ma èdinni koma aba mî Yèsu, akila kö'du kyènyè 'bèzè ne mî ru mo.”

⁴² Wirì ayada zi ze zi yöyö zi vidì henye, Yèsu ra inzi mo ku zi vurè 'ba didì yöku èti kiya. ⁴³ Nèbì biya iyanni henye, vidì biya ma èdinni koma aba mî Yèsu, akila kö'du kyènyè 'bèzè ne mî ru mo.”

Tu'dè irinni Lawo Laka

⁴⁴ Mati Petero èdì gba ame'do, Lawo Laka ayi da vidì ma èdì mbili nni koze ne. ⁴⁵ Kya 'ba vo kome ma ñbete, mati ayinni Petero èti, zè na rakaga ga kö'du

Lawo Laka i'dì ku zi tu'dèè, ⁴⁶ ga kö'du zè owonni tu'dè èdinni ku me'do mî ha mènzè maakowe Wirì yeto aba. Here Petero iya henye, ⁴⁷ “Tu'dè nenyee i'dì

Lawo Laka ku zi zè, kpa kaa dèdì mo aba. Ma yolo ku vidì maako obò dè ze yata ta bi zè bapatisi.” ⁴⁸ Petero i'dì kö'du zi zè bapatisi mî ru 'ba Yèsu Korisito. Here zè

ako'jonnì ho mo zi lima rè nni ko'do tisi aba.

ako'jonnì ho mo zi lima rè nni ko'do tisi aba.

ako'jonnì ho mo zi lima rè nni ko'do tisi aba.

11

Petero mi kutë vo lö'böwë mi Yerusalema

¹ Vo lituwë ehe vo lö'böwë mi Yudiya owonni henye tu'dëë ombanni da kö'du kise 'ba Wirī ku. ² Here mati Petero ayi Yerusalema, kya vo kome nbete ayeto hë nni wasa mo aba, ³ zë iyanni henye, "Yi alima na yingö mi liņö 'ba tu'dëë, ehe onyo wa kpa zë eti!"

⁴ Here Petero ayada kö'du ma o'do rë ni, iya henye, ⁵ "Mëdi mi gawo 'ba Jopa ehe mëdi amötu, mati mongö rayada kazi Wirī. Mongö komoriyë ayëhu rë ni, ehe wa maako kaa mbili böngö kyedre iri ta bi golo'bo 'bomo sowö tayi akaņo zi ma. ⁶ Mati mongö bi mi mo, ngötuwë 'ba liņö, ngötu mökuwë, watelee, ehe aliye. ⁷ Mowo gu iya zi ma henye, 'Petero, ënyi riye! Ofo nenyee, ehe onyo zë.' ⁸ Mora miya henye, 'Yere, mo'bo dë ko'do here, gba monyo wa maako mati ëdi na ti'da ehe mandere anza na laka zi konyo ne dë.'

⁹ Gu ta komoriyë ame'do zi ma löhu, iya henye, 'Ezë Wirī o'do wa maako ku nbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo.'

¹⁰ Nenyë o'do rë ni da wota, gba kazi koba mo biya löhu komoriyë. ¹¹ Truku'du kora wota tëmi Kasariya oronni komo loko mati mëdi alima 'domo. ¹² Lawo Laka ayada zi ma ti'bë zë eti ehe kazi kö'du sösu. Here öndu mi Yësu modaka i'bënni ma aba, ehe dödu mi loko 'ba kora nenyë. ¹³ Mo ayada zi ze malayika alaya zi ni, iya henye, 'Utu vidi maako Jopa zi kora maako ru mo Simona Petero, ¹⁴ mo akayada zi ye hala yi ehe vidi biya mi liņö 'bëyi akayomo.' "

¹⁵ "Tapëti ma yeto me'do, i'di Lawo Laka zi zë, kaa mati Lawo Laka i'di zi ze biyeto aba. ¹⁶ Ma sösu me'do 'ba Yere, iya henye, 'Yowani abapatisi wini aba, mora akabapatisiye Lawo Laka aba.'

¹⁷ Wirī i'di zi tu'dë naniye kpa waki'di mati mo i'di zi ze, mati di'di koma 'beze mi Yere Yësu Korisito. Hala ma kayata Wirī?" ¹⁸ Mati zë owonni Petero iya nenyë, oronni ta bi hë nni wasa, ehe ayetonni Wirī yeto, iyanni henye, "Wirī

yaanya aba o'do tu'dëë ku dë nni koto zi ni, ehe i'di didi ku kpa zi zë."

Kanisa mi Atiyoko

¹⁹ Kya 'ba vo lö'bö 'ba Yere maakowe apere rë nni ga kö'du 'ba wayaza ma ayeto kofo 'ba Setifano aba. Zë i'bënni kowö kaa Ponisiya, Seyipurusu, ehe Atiyoko. Zë ayadanni kö'du kise ne nje zi Yude. ²⁰ Kya 'ba vo lö'bö maakowe tëmi Seyipurusu ehe Sirënë i'bënni Atiyoko ehe ayetonni yada zi vidi 'ba Girigi kö'du yöyö laka ne ga kö'du 'ba Yere Yësu. ²¹ Kyigö 'ba Yere ëdi zë aba, ehe vidi kayo oto dë nni zi Yere, ehe omani mi mo.

²² Kö'du yöyö ma o'do rë ni ne, oko zi kanisa mi Yerusalema, ehe zë utunni Baranaba Atiyoko. ²³ Mati Baranaba oko ani, ehe ongo hala Wirī i'di kö'du lake ku zi zë. Mo na rakyenyi, ehe mo alenze zë zi limanni koma aba mi Yere biya di'di nni aba. ²⁴ Baranaba mo kora laka 'ba koma kyedre aba, ehe oso mo ndo Lawo Laka aba. Vidi kayo oto dë nni zi Yere.

²⁵ Here Baranaba i'bë Tasisi Sawolo koma. ²⁶ Mati mo i'ja Sawolo, ika mo Atiyoko. Ani zë adrokanni rë nni kanisa eti koo kölö, ehe ayandi vidi kayo. Ani mi Atiyoko vo lö'böwë 'ba Yere dagba ako'jo Korisito 'ba.

²⁷ Mi kadra nenyë aba, kya 'ba nëbi maakowe ta Yerusalema ayinni Atiyoko. ²⁸ Ma kölö tëmi zë ru mo Agabusu. Wakonyi 'ba Lawo Laka aba, mo ayada kö'du iya henye, "Madöyi kyënyë atëdi tëmi damöku ne biya." O'do rë ni mi kadra ma Kulidasi ra na yere. ²⁹ Vo lö'bö ma ëdinni mi Atiyoko ombanni zi kutu wakonyi maako zë ato'banni zi önduwë mi Korisito ma ëdinni mi Yudiya. ³⁰ Here zë inzinni Baranaba ehe Sawolo zi koba waki'di 'bënni zi vo dagbe 'ba vo lö'böwë mi Yerusalema.

12

Heroda ayaza vo kome

¹ Mi kadra nani, Yere Heroda ayaza kya vidi 'ba kanisa. ² Mo i'di kö'du zi vo kanye zi da Yemisi öndu 'ba Yowani kikyë kulu aba. ³ Mati Heroda ongo nenyë o'do vidi 'ba Yude na rakyenyi, mo iri Petero mi

kadra karama 'ba mangolo'bo kazi langa. ⁴ Mo i'di Petero mi kamba, ehe i'di ko'du zi vo kanya gboko sowo zi go mo kongo. Heroda o'do mala zi mo ki'di bi 'ba vurè, komo vidi kayo tapeti karama 'ba laga 'ba koli. ⁵ Mati Petero edi na sesi mi kamba, vidi 'ba kanisa onni de ta bi 'ba motu zi Wiri ga ko'du mo.

Ayasi Petero na dangolo temi kamba

⁶ Gba ta komo yondo zi Petero ki'di bi 'ba vurè, mo edi ako'do, ehe ida mo nyori riyò aba mi kutè vo kanya riyò. Vo kanya riyò maakowe edinni ha loko ma ödu mi kamba ne kongo. ⁷ Truku'du malayika kazi Yere alaya, ehe bikanyi ayanyi bi toko mi kamba. Malayika ne isa Petero ta dakapa mo, ehe aliro mo riyè. Here mo iya henye, "Kandi! Enyi riyè!" Nyori alèpinni ta kala mo, ⁸ ehe malayika ne iya zi mo henye, "Enyi, usu bongò rè yi, ehe usu kamoka 'beyi." Petero o'do ko'du ma ayada zi ni. Here malayika iya henye, "Yaanya aba usu bongò alikolu 'beyi, ehe usu ga ma."

⁹ Petero i'benni malayika aba, mora mo asosu ko'du ne wiri ra isi ni. ¹⁰ Zè i'bè alaganni gboko riyò 'ba vo kanye, ehe mati ayinni ha resi 'ba kahi zi gawo kyedre, ayèhu rè ni na bi de ni. Zè i'benni yaga, ehe mati edi t'i'benni ta da geri, kandi malayika alaya de. ¹¹ Mati Petero ayolo ko'du ma o'do rè ni ne, mo iya henye, "Yaanya aba ma yolo ku Yere ra utu malayika eni zi yomo ma kazi Heroda, ehe kazi wa biya vo dagbe 'ba Yude asosunni zi ko'do zi ma."

¹² Here Petero i'bè zi lijo 'ba Mariya, ma 'ba Yowani Marako. Vo lo'böwè 'ba Yere ayinni ga bi kolò ani, ehe edinni amötu. ¹³ Petero akökò ha resi, ehe vo kalima mbara maako ru mo Roda, ayi ha loko zi do mo ya'ba. ¹⁴ Mati mo owo gu Petero, mo rakyenyi aba ndra, mo ayèhu ha resi de. Mo aho hulèhu loko, ehe iya zi vidiyè henye Petero edi atoro ani. ¹⁵ Mora vidi biya ayadanni zi mo, iyanni henye, "Yi vo nökyi." Mora mo zo kiya henye, ne Petero ra. Here zè iyanni henye, "Ne malayika omo ra."

¹⁶ Petero zo kökö, le mi ndundu mo zè ayèhunni ha resi. Zè ongonni mo ehe zè

na rakaga. ¹⁷ Petero ame'do kala ni aba zi zè zi toronni ti. Mo ayada hala Yere ika ni yaga temi kamba. Mo iya kpa henye, "Ayade zi Yemisi ehe zi öndu maakowe ko'du ma o'do rè ni ne." Tapeti mo, mo ila bi nani ehe i'bè bi maako.

¹⁸ Mi damindö vere, vo kanya ma edinni bi kongo rasosu kyedre aba, ehe rakaga aba ko'du a'di oko zi Petero. ¹⁹ Heroda i'di ko'du zi vo kanya 'beniyè zi mo koma, mora du i'janni mo de. Here mo ako'jo ha vo kanye, ehe i'di zè zi kofo. Tapeti nenye, Heroda ila Yudiya i'bè zi lima mi Kasariya yaa.

Koli 'ba Heroda

²⁰ Heroda ehe vidi 'ba Tiyere ehe Sidoni na kamo oka ma kolò maako aba. Here gboko temi zè i'benni Balatusu kongo, ma kolò temi vidi kyedre mi turu 'ba Heroda. Zè alèlunni da Balatusu henye nombanni zi rakyèyi ko'do mi kutè gawo 'bèzè ehe Heroda, ga ko'du dakaño 'bèzè i'ja wakonyo 'beni ta bi ma Heroda na vo do mo.

²¹ Mi kadra ma zè ombanni do mo, Heroda ayi usu rè ni mi bongò 'ba yere. Mo alima da kyiti 'ba vurè eni. ²² Vidi agbögbö hè nni iyanni henye, "Ame'do ndra kaa Wiri ta da vidi kora!" ²³ Kandi malayika kazi Yere otra mo akaño, ga ko'du mo oba wakoro 'ba Wiri. Kuruwè onyonni Heroda ehe oli.

²⁴ Kö'du kise 'ba Wiri zo rè ni pere. ²⁵ Tapeti Baranaba ehe Sawolo o'donni loo ma utu zè zi ko'do mo ne ku, a'banni Yerusalema, ehe obanni Yowani Marako kpa nni aba.

13

Baranaba ehe Sawolo

¹ Mi kutè vidi 'ba kanisa 'ba Atiyoko nèbi maakowe ehe vo komoyandiye edinni. Zè ra Baranaba, Simiyono ako'jo kpa Nigara, Lusiyosi temi Sirènè, Manani mo aboka 'ba yere Heroda ma kara, ehe Sawolo. ² Mati zè edinni Yere yeto ehe ha koro, Lawo Laka iya henye, "Inziye Baranaba ehe Sawolo zi loo mati minzi zè zi ko'do." ³ Here tapeti ha koro ehe motu, zè i'dinni kala nni de zè, ehe utunni zè da geri 'benni.

Baranaba ehe Sawolo mi Seyipurusu

⁴ Lawo Laka utu Baranaba ehe Sawolo zi Selesiya, ehe ta ani zè i'bènni da rutu 'ba Seyipurusu. ⁵ Zè ɔkonnì Salamisi, ayetonnì kö'du kise 'ba Wirì yèti mi bi 'ba mötuwè 'ba Yude. Yowani Marako èdi zè aba kaa vo wakonyi. ⁶ Baranaba ehe Sawolo umunnì da rutu zi Papahosi. Ani zè i'jannì kora maako tëmi Yude, ru mo wisi 'ba Yèsu. Mo vo möri ehe nèbì vo ndɔndɔ. ⁷ Mo o'dɔ loo kpa zi Serigisu Pawolosi, yere 'ba rutu ne.

Serigisu Pawolosi, vo kö'du yolo, omba zi kowo kö'du kise 'ba Wirì, ehe mo utu litu kö'du Baranaba ehe Sawolo. ⁸ Mora Barayèsu vo möri, ru mo maako Elimasi, awasa kö'du 'bèzè ne. Mo ayonzo zi yere sesi kazi koma mi Yèsu. ⁹ Here Sawolo, ru mo maako kpa Pawolo, oso ndɔ Lawo Laka aba, mo ongo bi mbiyi da Elimasi ¹⁰ ehe iya henye, “Yi wisi 'ba Satani! Yi vo ndɔndɔ ehe vo wehe 'ba kö'du laka. Ndala aba, atoro ta bi me'do kyenyè kiya ra gèri tinyò 'ba Yere? ¹¹ Yere omba ti'bè riti ki'di zi yi, yi ko'do yaa na vo komoköndu. ɔ'bo dekpe zi bikanyi 'ba kadra kongɔ.”

Kandi komo kora ne ayöfu matutu köndu aba, ehe mo i'bè toko vidi maako koma zi ni gaga kala aba. ¹² Mati yere ongo kö'du mati o'do rè ni ne, mo rakaga aba mi kö'du yandi ga kö'du 'ba Yere ne. Here mo oma mi Yere.

Pawolo ehe Baranaba mi Atiyoko Pisiya

¹³ Pawolo ehe oka maakowe eti ilanni Papahosi ehe i'bènni zi Paga mi Pambaliya, mora Yowani Marako ila zè i'bè hulèhu mi Yerusalema. ¹⁴ Koso zè ne i'bènni dagba kazi Paga zi Atiyoko mi Pisiya. Here mi ko'do 'ba ralawo aba zè i'bènni mi bi 'ba mötu ehe alimanni akaño. ¹⁵ Tapèti kö'du ko'jo tëmi kö'du ki'di ehe wayöruwè 'ba nèbiyè, vo dagbe utunnì vidi maako zi yada zi Pawolo ehe Baranaba henye, “Aboka me, èzè èdiyè kö'du maako aba zi kiya mati akakonyi vidi, iye.”

¹⁶ Pawolo ènyi riyè. Mo o'do kala ni, ehe ame'do, iya henye, “Vidi 'ba Yiserele, ehe vidi maako 'ba tu'dèe kpa mati èdinni mötu Wirì, oze mbili ye. ¹⁷ Wirì 'ba

Yiserele inzi zutu 'bezee, ehe mo ila vidi 'beze kaa vo leze mati èdi alimanni Ezipeto. Ani mo o'do zè na kyigo. Here kyigo gära 'bèni aba, mo ayasi zè yaga. ¹⁸ Koo 'butèsowɔ mo ongo gè zè mi da lipi. ¹⁹ Tapèti mo ayaña tu'dè madomoriyò mi Kanana, mo i'di dakaño 'bèzè zi vidi 'bèniyè kaa drivu. ²⁰ Nenyè o'do rè ni iri koo lamisowɔ 'butèmuyi.”

“Tapèti kadra nani, Wirì i'di vidi 'bezee na vo vurèe le mi kadra 'ba nèbi Samowele. ²¹ Here vidi ombanni yere. Wirì i'di zi zè Yere Sawolo, wisi 'ba Kisi ta daliño 'ba Benyimona. Mo iri koo 'butèsowɔ. ²² Tapèti Wirì iri Sawolo, i'di Dawidi na yere pèti mo. Wirì iya ga kö'du mo henye, ‘Dawidi wisi 'ba Jese èdi kyinè 'ba vidi ma o'do ma ndra na rakyenyi. Mo o'do wa biya, mati momba mo zi ko'do.’ ²³ Tèmi kozo 'ba kora nenyè, Wirì ika vo wayomɔ Yèsu zi Yiserele, kaa alömu.”

²⁴ “Mora gba kazi Yèsu ayi dè, Yowani èdi ayada zi vidi biya mi Yiserele zi dè nni koto hulèhu zi Wirì ehe bapatisi kiri. ²⁵ Mati loo 'ba Yowani èdi ku kara zi rè ni kinde, mo iya henye, ‘Asösu 'be ma èyi ra? Manza dè vidi mati èdiyè bi mo kisi. Owowe mo èdi tayi. Mo atayi 'da, ehe manza dè laka zi kamoka omo kinga.’ ”

²⁶ “Öndu me, kozowe 'ba Abarayama, tu'dèe biya mati èdinni kinye Wirì mötu, kö'du kise 'ba wayomɔ nenyè utu zi ze. ²⁷ Vidi 'ba Yerusalema ehe vo dagba 'bèzèe ayolonni dè èyi ra Yèsu. Mandere zè ayolonni kpa dè mi me'do 'ba nèbiyè mati èdi ako'jonnì mi ko'do 'ba ralawo biya. Zè o'donnì me'do 'ba nèbiyè ayi ku tinyò vurè kikye aba ra Yèsu. ²⁸ Gbi le èzè i'ja kö'du maako dè le zi Yèsu ki'di zi kofo, zè nduwè ha Pilato ko'jo zi mo kofo. ²⁹ Tapèti o'donnì wa mati nèbiyè ayörunni kö'du Yèsu, oba mo akaño ta da taka ehe i'di mi ogo.”

³⁰ “Mora Wirì injè mo tëmi koli. ³¹ Ko'do lakyi aba Yèsu alaya zi vidi mati i'bènni mo aba tëmi Galilaya zi Yerusalema. Yaanya aba èdinni kö'du mo yada zi vidi 'bezee. ³² Ze kinye zi yada zi ye kö'du yöyö. Wa mati Wirì alömu zi zutu 'bezee, ³³ na ko'do, yaanya aba mo o'do ku zi ze

Yësu kijnjë aba zi didi. Èdi kaa Wayeto 'ba Dawidi ma riyö iya henye, 'Yi wisi ama ra, ndenye mayi ku na 'Bu yi.' "

³⁴ "Wirì injë Yësu tëmì koli ehe ila ida ro mo dë zi teje. Èdi kaa Wirì iya, 'Ma ki'di zi yi wa laka mati ma lömu zi Dawidi.'

³⁵ Ehe mi Wayeto 'ba Dawidi maako iya henye,

'Ila vidi laka 'bëyi ne dë zi teje mi ogo.'

³⁶ Mati Dawidi èdi gba na didi, mo oro Wirì. Here tapëti mo oli, usu mo mi ogo 'ba zutu 'bomowe, ehe ida ro mo eje.

³⁷ Mora vidi mati Wirì injë tëmì koli, ida ro mo eje dë."

³⁸ "Aboka me, kö'du kise ne èdi henye, Yësu akila kö'du kyënyë 'be! ³⁹ Kö'du ki'di 'ba Mosa o'bo dë e ko'do tinyö tëmì kö'du kyënyë 'be biya. Mora vidi ma èdi koma aba mi Yësu, Wirì ako'do mo tinyö.

⁴⁰ Èdiyë komokandi aba kazi, kö'du ma nèbi iyanni ne mo'do rë ni dë zi ye. Zë iyanni henye,

⁴¹ 'E vidi ma o'de lasa ra Wirì, èdi rakaga aba ehe akoli.

Ma ko'do wa maako mi kadra 'be, o'be dë zi koma, èzë vidi maako ayada le zi ye.' "

⁴² Mati Pawolo ehe Baranaba èdinni ku bi 'ba mötu 'ba Yude kila, vidi alenzenni zë zi kiya kyö kö'du kölö nenye ko'do 'ba ralawo vere aba. ⁴³ Tapëti mötu, Yuda kayo ehe tu'dë kayo ma èdinni Wirì mötu ne, i'bënni zë èti. Pawolo ehe Baranaba alenze zë biya zi lima mi rakyëyi 'ba Wirì.

⁴⁴ Mi ko'do 'ba ralawo vere, vidi biya 'ba mi gawo ayinni zi kö'du kise 'ba Yere kowo. ⁴⁵ Mati Yude ongönni vidi kayo nee, zë na mikumbë. Zë alidinni Pawolo ehe ame'donni na kyënyë ra kö'du biya mati mo iya ne. ⁴⁶ Mora Pawolo ehe Baranaba kazi tere iyanni henye, "Domba zi yada kö'du kise 'ba Wirì zi ye, gba kazi yada zi vidi maakowe. Mora ombe kö'du kise ne dë! Nenyë ayada henye, ombe didi ma nburu nburu ne dë. Yaanya aba dëdi ti'bë zi tu'dëe. ⁴⁷ Yere i'di kö'du zi ze henye, 'Mi'di yi kinye kaa bikanyi zi tu'dëe, zi koba wayomö 'ba Wirì zi vidi mi dakaño biya.' "

⁴⁸ Kö'du kise nenyë o'do tu'dëe na rakyenyi, ehe zë ayetonni me'do 'ba Yere. Vidi biya ma inzi ku kö'du didi ma nburu nburu, here omani mi Yere. ⁴⁹ Kö'du kise ga kö'du 'ba Yere apere rë ni biya mi dakaño nenyë. ⁵⁰ Mora Yude i'bënni zi mbara kyigo ma erenni Wirì, ehe kora vo dagbe 'ba gawo. Zë ofonni zë na kyënyë ra Pawolo ehe Baranaba, ehe ayetonni zë yaza. Zë orenni zë yaga tëmì kapa 'ba dakaño nenyë. ⁵¹ Pawolo ehe Baranaba akyito durufu 'ba ga bi nani ta ndi nni, ehe i'bënni dagba zi Yiköniyömu. ⁵² Mora vo lö'böwë 'ba ga ndi Yësu biya na rakyenyi, ehe osonni ndo Lawo Laka aba.

14

Pawolo ehe Baranaba mi Yiköniyömu

¹ Pawolo ehe Baranaba ame'donni mi bi 'ba mötu mi Yiköniyömu, ehe Yuda kayo ehe tu'dë kayo omani mi Yere.

² Mora Yuda ma ombanni dë koma mi mo, o'donni tu'dë maakowe na kamo ehe ofo rë nni na vo wehe ra önduwë mi Korisito. ³ Pawolo ehe Baranaba alimanni ani kadra konda aba, me'do kö'du 'ba Yere kazi tere, ehe Yere i'di kyigo zi zë, zi kö'du koro ko'do ehe rakaga, mati akayada kö'du kise 'ba rakyëyi èdi tinyö.

⁴ Vidi mi gawo 'ba Yiköniyömu ayölonni dë a'di zi sösu. Kya maakowe omani mi gboko 'ba Yude ehe maakowe omani mi vo lituwë.

⁵ Ndundu mo aba, tu'dë maakowe ehe Yude, bi kölö vo dagba 'bënni èti, ombanni mala ko'do zi ko'do zë na kyënyë ehe zë ku'du yitö aba brua. ⁶ Mati Pawolo ehe Baranaba ayölonni wa ma èdi rë ni ko'do, zë ahonni mi dakaño 'ba Léyiköniya, ani mi gawo 'ba Liyisitra ehe Dëbë ehe bi ma kara dakapa dakaño ne.

⁷ Ani zë nduwë kö'du yöyö laka ne yeti.

Pawolo ehe Baranaba mi Liyisitra

⁸ Mi Liyisitra, kora maako èdi ani o'jo mo na ndi keñe ehe o'bo dë zi lasi. ⁹ Kora ne èdi mbili ni koze da me'do 'ba Pawolo. Mati Pawolo ongo mo èdi koma aba mi Yësu zi kö'jo, ¹⁰ mo agbögbö hë ni iya henye, "Ènyi riyë!" Kora ne öfu riyë ehe ayeto lasi toko. ¹¹ Mati vidi kayo ne

ongonni wa ma Pawolo o'do ne, agbögbö hē nni yaga mi ha 'ba Lëyikoniya, iyanni henye, "Wiriyè ofonni rē nni ku na vidī kōndu ehe ayinni ku akaṅo zi ze!" ¹² Vidī i'dinni ru da Baranaba, Zeyusi, ehe i'dinni ru da Pawolo Hemoso, ga kō'du mo ra ame'do. ¹³ Yèkèlu 'ba Zeyusi èdi kara ha bi tödu zi gawo kyedre. Vo karasa 'ba Zeyusi ika ise ehe döruwè ha resi 'ba gawo kyedre, ga kō'du mo ehe vidiyè ombanni zi ki'di wakumu zi zè.

¹⁴ Mati Pawolo ehe Baranaba ayolonni kō'du nenye, zè izanni bōngō 'benni ahonni mi kutè vidī kayo ne hē nni gbögbö aba henye, ¹⁵ "Èdiyè kō'du nenye kō'do ga a'di? Ze vidī kōnduwè ra kaa e. Dika ze kō'du yöyö laka ra zi ye here zi ye kila wiri mbiya ma kazi kō'du, ehe oto de zi Wirī ma didi, ma o'do komoriyè, dakaṅo, wini kyedre, ehe wa biya mi zè. ¹⁶ Mi kadra ma alaga, Wirī ila vidī ti'benni mi gèri 'benni, ¹⁷ mora mo ayada mo èdi ani tēmi wa laka mati mo o'do. Wirī utu mirè ta komoriyè ehe o'do wa 'be mi yaka övu. Mo i'di wakonyo zi ye ehe o'do di'di ye na rakyenyi." ¹⁸ Gbi le tapèti Pawolo ehe Baranaba iyanni nenye biya, na kyigo zi zè yata vidī ta bi wakumu ki'di mo zi nni.

¹⁹ Kya 'ba Yude tēmi Atiyoko ehe Yikoniyömu ayinni, ofonni vidī kayo ne na wehe ra Pawolo. Zè otranni mo yitö aba ehe otōnni mo yaga tēmi gawo kyedre. Asösunni mo oli ku, ²⁰ mora mati vo lö'böwè atoto rē nni toko ra Pawolo, mo oṛo riyè ehe i'bè hulèhu mi gawo kyedre ne. Mi kō'do vere aba, mo ehe Baranaba i'benni zi Dèbè.

Pawolo ehe Baranaba a'banni Atiyoko mi Siriya

²¹ Pawolo ehe Baranaba ayētinni kō'du yöyö laka ne mi Dèbè ehe vidī kayo ayinni na vo lö'böwè. Here zè i'benni hulèhu Liyisitra, Yikoniyömu, ehe Atiyoko. ²² Zè akyigonni vo lö'böwè ehe alenzenni zè zi limanni mi koma. Zè ayadanni zi zè henye, "Da tödu ze Damöku 'ba Wirī tēmi rayaza kyedre." ²³ Pawolo ehe Baranaba inzinni kyedree zi nni mi kanisa biya na kōlō kōlō. Here zè oro hē nni, amötunni, ehe i'dinni rēnni zi Yere zi gè zè gaga,

ma èdinni koma aba mi Yere. ²⁴ Tapèti ti'bè kpuru Pisidiya, ze ayinni Pambaliya, ²⁵ ehe tapèti zè ayētinni kō'du mi Paga, here zè i'benni akaṅo zi Italiya.

²⁶ Ta Italiya i'benni zi Atiyoko mi Siriya. Ani vo lö'böwè kyere dagba i'dinni zè zi Wirī gè zè kongō, mati èdinni loo kō'do, yaanya aba loo inde rē ni ku. ²⁷ Tapèti toko mi Atiyoko, zè ako'jonnī kanisa bi kōlō. Zè ayadanni zi vidī wa ma Wirī akonyi zè zi kō'do, ehe hala mo o'do zi tu'dèè zi koma. ²⁸ Here zè alimanni ani vo lö'bö èti mi kadra konda.

15

Ratoto mi Yerusalema

¹ Vidī kora maakowe ayinni ta Yudiya zi Atiyoko ehe ayetonni yandi önduwè 'ba Korisito, iyanni henye, "Ayomo zè dè nje èzè aṅbete zè ku kaa Mosa ayandi."

² Pawolo ehe Baranaba awasa hē nni zè èti. Here kanisa omba zi kutu Pawolo ehe Baranaba ehe vidī maakowe zi ti'bè Yerusalema zi me'do mi kō'du nenye zi vo lituwè ehe kyedree mi Yerusalema. ³ Here kanisa utu zè. Mati zè èdinni ati'bè, zè i'benni kpuru Ponisiya ehe Samariya, ehe ayadanni hala tu'dèè oto dè nni ku zi Wirī. Kō'du yöyö nenye o'do önduwè biya na rakyenyi.

⁴ Mati kora ne okonni mi Yerusalema, kanisa iri zè kalakyedre aba, ehe vo lituwè kyedree èti. Pawolo, Baranaba ehe vidī ma ayinni zè èti, ayadanni biya zi zè wa ma Wirī o'do kpuru kazi zè.

⁵ Here kya 'ba vo koma maakowe mati zè kpa Farasiye, zè oṛonni riyè iyanni henye, "Tu'dèè ma ṅbete zè, ehe moronni kō'du ki'di 'ba Mosa."

⁶ Vo lituwè ehe kyedree atoto rē nni me'do mi kō'du nenye. ⁷ Ame'donni kadra konda aba. Here Petero ènyi riyè ehe iya henye, "Önduwè, ayole ku henye, kyere mi kadra ma alaga, Wirī inzi ma tēmi kutèè henye tu'dè akowonni ta dami'di ha ma kō'du yöyö laka ehe koma. ⁸ Wirī mati ayolo a'di ra èdi mi di'di vidī biya, mo ayada mo omba zè ku, Lawo Laka ki'di aba zi zè, kaa mo i'di zi ze. ⁹ Wirī o'do zè dè kutu ta re ze. Mo o'do di'di zè ṅbala koma aba. ¹⁰ Yaanya aba, kō'du a'di èdiyè yonzo Wirī, wa yeto ki'di gu

vo lö'bö nenyee? Wakinjë nenyee ayeto ndra le ze ehe zutu 'bezee ɔ'bo dë kinjë. ¹¹ Mora doma henye, akayomɔ ze waki'di 'ba rakyëyi aba kazi Yere Yësu, kpa kaa tu'dëe."

¹² Vidi biya alimanni liwo mati owonni Baranaba ehe Pawolo ayadanni hala Wirï o'do kö'du koro, kyinë kyigo 'bëni, ehe rakaga zi tu'dëe kpuru kazi zë. ¹³ Tapëti zë indenni me'do ku, Yemisi iya henye, "Önduwë, oze mbili ye zi ma! ¹⁴ Simona ayada henye hala Wirï ayi mi kadra ma dagba zi tu'dëe, ehe o'do kya maakowe na vidi ëni. ¹⁵ Me'do 'ba nëbiyë ida rë ni ku kö'du kiya 'bama aba. Eäi na yöru,

¹⁶ 'Ma kata'ba ehe kuvö löhu loko 'ba Dawidi ma alëpi.

Ma kuvö tëmi rayana 'bomo ehe k'o'jo mo riyë löhu,

¹⁷ here vidi ma ɔsonni ehe tu'dëe, mati ma k'o'jo zi tëdinni vidi 'bama, akomanni Yere.

Ma Yere ra, miya wa nenyee.

¹⁸ Ma ayada zë mi kadra ma alaganni kyere.' "

¹⁹ Here ma sösu dë da ki'di wakinjë yeto da tu'dëe, ma ëdinni ku dë nni kopi zi Wirï. ²⁰ Da yöru ehe nje yada zi zë, anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wirï mbiye, anza dë zi ndoro ko'do, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati urï gu mo, ehe anza dë zi konyo yama. ²¹ Ga kö'du ki'di 'ba Mosa ayëti ku mi gawo biya mi koo lakyi, ehe ta ga ko'do 'ba ralawo biya ëdi ako'jo mi bi 'ba mötu 'beze.

Waraga zi tu'dë ma ëdinni koma aba mi Yere

²² Vo lituwë ehe kyedree, ehe biya vidi 'ba kanisa ombanni zi kutu kya kora 'bënni maakowe zi Atiyoko zi ti'bënni Pawolo ehe Baranaba ëti. Zë inzinni Sila ehe Yudasï, mati ako'jo kpa Barasaba, zë ra na vo dagbe 'ba önduwë. ²³ Zë ayörunni waraga iya henye, "Ze vo lituwë, ehe kyedree, ze önduwë dutu wamëtë zi ye biya tu'dë mati vo lö'böwë 'ba Yere mi Atiyoko, Siriya ehe Silisiya."

²⁴ "Dowo ze henye, vidi maakowe ta kinye, o'donni yë rasösu aba, ga kö'du ma zë iyanni, mora dutu zë dë. ²⁵ Here

da toto re ze ehe domba ku zi kinzi kya kora maakowe kutu zë zi ye, ni aboka laka 'beze Baranaba ehe Pawolo ëti. ²⁶ Kora nenyee i'di didi nni ku kö'du 'ba Yere Yësu Korisito. ²⁷ Dëdi kpa kutu zi ye Yudasï ehe Sila, zë ra akayadanni zi ye hë nni aba, kpa kaa da yöru. ²⁸ Lawo Laka ayada zi ze henye, di'di ze kya wakinjë maako dë ndra zi ye ta da ma nenyee: ²⁹ anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wirï mbiye, anza dë zi konyo yama, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati urï gu mo, ehe anza dë zi ndoro ko'do. Eë ö'de kö'du nenyee, ako'de na laka. Dutu wamëtë 'beze zi ye."

³⁰ Kora sowo ne ilanni Yerusalema ehe i'bënni Atiyoko. Here zë ako'jonnï vidi 'ba kanisa bi kölo ehe i'di waraga ne zi zë. ³¹ Mati waraga ne ako'jo, i'di rakyigo ehe rakyenyi kyedre zi zë. ³² Yudasï ehe Sila zë ku nëbiyë, zë iyanni kö'du kayo mati i'di kyigo zi önduwë. ³³ Kora mati zë ta Yerusalema, tapëti alimanni kadra maako aba mi Atiyoko, zë ënyinni ta'ba zi vidi mati utunni zë. Önduwë iyanni zi zë henye, "I'bëe na rakyëyi." ³⁵ Mora Pawolo ehe Baranaba alimanni nduwë mi Atiyoko. Ani zë ayandinni kö'du ehe ayëtinni me'do 'ba Yere, vidi kayo maakowe ëti.

Pawolo inye rë nni Baranaba aba

³⁶ Kadra maako aba yaa, Pawolo iya zi Baranaba henye, "Di'bë ze hulëhu ehe ti'bë kongö önduwë mi Korisito mi gawo biya mati da yëti me'do 'ba Yere mi zë. Here da kayolo ze hala zë ëdinni ako'do."

³⁷ Baranaba omba zi Yowani koba, ru mo vere Marako. ³⁸ Mora Pawolo omba dë, ga kö'du mo ila zë mi Pambaliya ehe mo ɔo ku ta bi loo ko'do zë ëti. ³⁹ Pawolo ehe Baranaba awasa hë nni, ehe vidi kölo tëmi zë i'bë gëri 'bëni kutu. Baranaba oba Marako ehe i'bënni Seyipurusu, ⁴⁰ mora Pawolo inzi Sila ehe i'bënni gëri ma kutu. Önduwë mi Korisito i'dinni zë ku da kala Wirï. ⁴¹ Pawolo i'bë kpuru Siriya ehe Silisiya vidi 'ba kanisa ko'do zi kyigo.

16

Timotiyo o'do loo Pawolo aba ehe Sila

1 Pawolo ehe Sila a'bannī zi Dēbē ehe Liyisitra. Ani vo lō'bō maako alima ani, ru mo Timotiyo. Ma mo Yuda ra ehe vo koma, mora 'bu mo tēmī Girīgī. 2 Önduwē mī Korisito mī Liyisitra ehe Yikōniyōmu iyannī kō'du laka ra Timotiyo, 3 ehe Pawolo omba mo zi ti'bēnnī ēti. Mora Pawolo aṅbete mo dagba, ga kō'du vidī 'ba Yude biya toko ani, ayolōnnī henye 'bu 'ba Timotiyo tēmī Girīgī. 4 Mati zē i'bēnnī tēmī gawo zi gawo agamo, zē ayadannī zi vidiyē a'di ra vo lituwē ehe kyedree mī Yerusalema ombannī, ehe zi zē koro kō'du kira nenyee. 5 Kanise ayinnī na kyigo mī koma 'bēnnī, ehe 'duwī vidī kayo i'dī koma 'bēnnī mī Yere.

Rayada 'ba Pawolo mī Trowasi

6 Pawolo aboka 'bēni ēti 'bēnnī kpuru tēmī Paragiya ehe Galatiya, ga kō'du Lawo Laka ila zē dē zi kō'du yēti mī Asiya. 7 Tapēti zē okōnnī mī Mayisiya, zē ayonzonni zi ti'bē mī Bataniya, mora Lawo Laka 'ba Yēsu ila zē dē. 8 Here zē i'bēnnī dagba kpuru Mayisiya le okōnnī zi Trowasi. 9 Yōndo aba, Pawolo ongo rayada, vidī maako tēmī Mesedōniya ēdi toro ani ehe lenze nī, iya henye, “Ayi Mesedōniya zi kōnyi ze!” 10 Tapēti Pawolo ongo rayada ne ku, da yeto gēri koma zi ti'bē Mesedōniya. Da yolo ku Wiri ra ako'jo ze zi kō'du yōyō laka ne yēti ani.

Ludiya ayi na vo lō'bō 'ba Yere

11 Dī'bē ze mbiyī tēmī Trowasi zi Samotresi baburu aba, ehe mī ko'do vere aba doko ze mī Napolisi. 12 Ta karani, dī'bē ze mī Filipi, gawo mati dagba Roma iri mī Mesedōniya. Do'do ze da kyō mī Filipi. 13 Mī ko'do 'ba ralawo, dī'bē ze yaga ha resi 'ba gawo kyedre ne dakapa ranga, da sōsu 'beze da ki'ja bi 'ba mōtu ani. Da lima ze akaṅo ehe da me'do zi mbara mati ayinnī. 14 Ma kolō tēmī zē ra Ludiya, mo tēmī gawo kyedre 'ba Tayatira ehe mo vo bōngo 'buluyē kogo dagba ra. Mo vo mōtu 'ba Yere Wiri ra, ehe Yere ayēhu di'di mo zi komba da kō'du mati Pawolo ēdi kiya. 15 Here tapēti mo vo dakota 'bēni ēti abapatisi zē, mo asesi zo ze lenze, “Èzē asōsu ma tinyō mēdi koma aba mī Yere,

ayi alima linjo 'bama.” Ndundu mo aba, mo alēlu de ze gbō.

Pawolo ehe Sila mī kamba

16 Mī ko'do kolō maako aba, ze da gēri 'beze zi ti'bē bi 'ba mōtu, dandōsi de ze wu'jē vo kalima aba. Mo ēdi dakyikyī aba mī nī here i'dī kyigo zi mo zi yada kō'du ma gba ani. Tapēti kō'du nenyē ko'do, mo o'do kōhi kyō zi kyedre 'bēniyē. 17 Wu'jē ne usu ga Pawolo, ehe kōsi ze, ehe mo zo nduwē hē nī gbōgbō, henye, “Kora nenyee vo kalima 'ba Wiri ma kyedre. Zē ēdinnī ayada zi ye hala zi yōme.” 18 Nenyē i'bē ko'do kayo aba. Ndundu mo aba, Pawolo ofo rē nī ehe iya zi dakyikyī na kamo, iya henye, “Mī ru 'ba Yēsu Korisito, mī'di kō'du zi yī kila wu'jē tisi nenyee!” Kandi dakyikyī ne ila mo.

19 Mati vo kyeti 'ba wu'jē vo kalima ne ayolōnnī henye ga gēri 'ba kōhi ko'do 'bēzē i'bē ku, zē irinnī Pawolo ehe Sila ehe ikannī zē zi vo kalakonde mī bi 'ba wakogo. 20 Zē ayadannī zi vo mī turu henye, “Yuda nenyee ēdinnī ku gawo kyedre 'beze ne yaṅa! 21 Zē ēdinnī ayada zi ze ko'do wa mati ze vidī 'ba Rome ila ze dē zi ko'do.”

22 Vidī kayo alōdrōnnī na radrōko wehe aba da Pawolo ehe Sila. Here vidī 'ba mī turu iyannī zi vidiyē henye ote bōngo 'bēzē, ehe i'dinnī kō'du zi vidiyē zē ku'bō mōvo aba. 23 Tapēti waku'bō kyēnyē, i'di zē mī kamba, ehe ayada zi vo ga kamba kongō ne zi gē zē kongō laka kazi ahonnī. 24 Vo ga kamba kongō ne o'do kaa mati ayada zi mo. Mo i'di zē mī kutē kamba ehe ida ndi zē nyōri aba ra kulugbu yeto.

25 Mī kutē yōndo, Pawolo ehe Sila ēdinnī amōtu ehe ngala 'ba wayeto ya'bi aba zi Wiri, maboso maakowe ēdi 'bēnnī mbili nni koze. 26 Truku'du kinzikinzi kyigo ayi akōho kamba le hu mo aba. Ha loko ayēhu rē nni, ehe nyōri alēpī biya ta ndi mabosowe. 27 Mati vo ga kamba kongō aliro ehe ongo ha loko ayēhu rē nī ku huwē, mo oba kulu 'bēni ehe omba ku kara zi rē nī kofo, ga kō'du mo asōsu 'bēni maboso ahonnī ku. 28 Mora Pawolo agbōgbō hē nī, “Ofo rē yī dē! Vidī maako aho dē.”

29 Vo ga kamba kongō ako'jo kō'du wa'do ehe i'bē mī kamba. Mo alēpī

tese aba akaŋo burutu Pawolo ehe Sila. ³⁰ Tapëti mo ayasi zë yaga tëmì kamba, mo ako'jo hë zë iya henye, "A'di ra ma ko'do zi tomo?"

³¹ Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Oma mi Yere Yësu, ehe akayomo yi. Nenye ëdi kpa tinyo zi vidi biya ma alima liŋo 'bëyi." ³² Here Pawolo ehe Sila ayadanni zi mo kö'du 'ba Yere, ehe kpa zi vidi biya liŋo 'bomo. ³³ Mati gba na yondo, vo ga kamba kongo oba zë bi mati mo ato'bo kaka oŋo zë. Here mo biya vo dakota 'bëni ëti abapatisi zë. ³⁴ Vo ga kamba kongo oba Pawolo ehe Sila liŋo 'bëni, i'di wa zi zë konyo. Mo na rakyenyi, ga kö'du mo i'di koma 'bëni ku mi Wirì ehe vo dakota 'bomowe kpa.

³⁵ Mi damindö vere aba, vo 'ba mi turuwë, utunni kya turu daköndu maakowe kö'du ki'di aba zi vo ga kamba kongo iya henye, "Ile Pawolo ehe Sila mi'bënni."

³⁶ Vo ga kamba kongo ayada zi Pawolo iya henye, "Vo mi turu i'dinni kö'du zi ye kinga yi Sila aba na dangölö. Yaanya aba i'bëe na rakyeyi."

³⁷ Mora Pawolo iya zi turu daköndu nee henye, "Ze vidi 'ba Roma ehe turuwë 'ba Roma ëdi ze ku'bo ta da komo vidi kayo, kazi vurë 'beze kiya. Zë u'dunni ze mi kamba. Yaanya aba zë asösu 'bënni, zë ato'bönni ze kutu na liwo? E e, zë o'dönni de! Zë ra mayinni kinye ehe ze yasi yaga."

³⁸ Mati turu daköndu ne ayada zi vo mi turu henye, Pawolo ehe Sila zë vidi 'ba Roma, zë na tere. ³⁹ Zë i'bënni ako'jonnì hë zë kö'du 'ba wakila. Zë ayasinni zë yaga tëmì kamba ehe ako'jonnì hë zë, zi ti'bënni 'de tëmì gawo ne. ⁴⁰ Here Pawolo ehe Sila i'bënni mbiyi liŋo 'ba Ludiya, ani zë ongönni önduwë, iyanni me'do 'ba rakyigo zi zë, ehe i'bënni gbo.

17

Riti mi Tasalanika

¹ Tapëti zë i'bënni kpuru Ambahipolisi ehe Apoloniya, zë i'bënni dagba zi Tasalanika. Bi 'ba mötu 'ba Yude ëdi mi gawo kyedre nani. ² Here ëdi kaa 'duwi, Pawolo i'bë ani zi bi 'ba mötu, ehe mi ko'do 'ba ralawo wota mo ame'do zi vidiyë. Mo ame'do tëmì wayöruwë

³ zi yada zi zë henye, ëdi laka zi Korisito ki'ja riti, ehe ëdi laka mo ënyi tëmì koli. Pawolo ayada kpa zi zë henye, "Yësu mati mëdi kö'du mo kiya, Korisito ra." ⁴ Kya maakowe tëmì zë omanni mi kö'du ma Pawolo iya, ehe ayinni na vo lö'bo kaa Pawolo ehe Sila. Tu'dë maakowe ehe mbara kayo mati vidi ayölonni zë ndra omanni kpa mi kö'du kise ne.

⁵ Yuda maakowe, na mikumbë ehe zë omanni vidi 'ba kö'du kyënyë ko'do maakowe mati alimanni toko ra bi 'ba wakogo zi yeto wehe ko'do mi gawo kyedre ne. Zë ombanni zi Pawolo kiri ehe Sila kika yaga zi vidi kayo ne, ehe zë i'bënni zo mbiyi liŋo 'ba Jasoŋo. ⁶ Mora mati zë i'janni zë de ani, zë irinni Jasoŋo ehe öndu maakowe ëti. Zë obanni zë zi vo kalakonda 'ba gawo kyedre ehe hë nni gbögbö aba henye, "Pawolo ehe Sila o'dönni kö'du kyënyë ku ta bi ne biya. Yaanya aba, ayinni ku kinye ⁷ ehe Jasoŋo iri zë kalakyedre aba liŋo 'bëni. Zë biya owenni kö'du ki'di 'ba Yere 'ba Roma ku, iyanni henye, vere maako ru mo Yësu, Yere ra." ⁸ Vo mi turu nenye na rasösu, mati owonni nenye. ⁹ Here zë o'dönni Jasoŋo ehe maakowe ëti zi kphi kopi dagba atehe 'da zë kila ati'bë.

Mi Beriya

¹⁰ Mi yondo kölo ne, önduwë utunni Pawolo ehe Sila zi Beriya, ehe tapëti zë ökonni, i'bënni mi bi 'ba mötu 'ba Yude. ¹¹ Vidi 'ba Beriya ndra na laka ta da vidi 'ba Tasalanika, ga kö'du zë rakyenyi aba zi kö'du kise ne kiri, ehe ko'do ta ga ko'do, zë ayandinni wayöruwë, zi kongo ezë kö'du nenye tinyo. ¹² Kayo tëmì zë i'di koma 'bënni mi Yere, vidi mbara Girigi mati vidi ayölonni zë ndra ehe vidi kora kayo, ¹³ mora mati Yude mi Tasalanika owonni Pawolo ëdi kö'du kise 'ba Wirì ne yeti mi Beriya, zë i'bënni ani ehe o'dönni vidi kayo ne zi tedinni na vo wehe 'ba Pawolo. ¹⁴ Kandi önduwë utunni Pawolo akaŋo ha ranga, mora Sila ehe Timotiyö alima 'bënni mi Beriya. ¹⁵ Vidi kora maakowe i'bënni na kowo Pawolo aba le kaa Atenisi, ehe a'banni kö'du aba zi Sila ehe Timotiyö zi tayinni kandi zi ni.

Mi Atenisi

16 Mati Pawolo ëdi bi Sila ehe Timotiyɔ kisi mī Atenisi, mo rasösu kyedre aba zi kongɔ wiri mbiya mī gawo kyedre ne. 17 Mo i'be mī bi 'ba mötu 'ba Yude zi me'do zi Yude ehe zi vidi 'ba Girigiyë ma erenni Wiri. Ko'do ta ga ko'do mo ame'do kpa zi vidi mati mo i'ja bi 'ba wakogo. 18 Kya vo komoyandi Epikuriyɔno maakowe ehe vo komoyandi Isitowiki maakowe awasa hë nni kpa mo aba. Vidi ako'jonni kö'du henye, "A'di ra vo lumë nenye ayɔnzɔ zi kiya?"

Maakowe iyanni henye, "Pawolo ëdi kö'du wiri 'ba vo leze ra yeti!" Zë iyanni here ga kö'du mo ëdi ame'do kö'du 'ba Yësu ehe tēnyī 'ba vidi tēmi koli. 19 Zë ikanni Pawolo bi 'ba ratɔtɔ ako'jo Aropagusi, ehe iya henye, "Ayada zi ze, a'di ra kö'du yandi kyiyi 'bēyi ne biya ëdi? 20 Dowo ze ika kö'du rakaga maakowe da yɔlɔ zë dë mī me'do 'bēyi ne a'di ra?" 21 Kpa ndra ta da wa maako, vidi 'ba Atenisi ehe vo leze mati ëdi alimanni ani, ɔwɔ zi kowo ehe zi me'do kö'du wakyiyi maako.

22 Here Pawolo ɔɔ mī kutë bi 'ba Aropagusi iya henye, "Vidi 'ba Atenisi, monge vidi 'ba yēni ndra. 23 Mati mëdi ti'be kpuru bi kongɔ aba da wa mötuwë, mi'ja me'do da karasa: Zi wiri ma kazi yɔlɔ. Amötuwë wiri nenye, mora tinyö ayɔle mo dë. Here momba zi yada kö'du mo zi ye."

24 Wiri nenye ra o'dɔ damöku ehe wa biya mī mo. Mo Yere 'ba komoriyë ehe dakaɲo ehe mo alima dë mī yëkëlu mati uvö kala vidi köndu aba. 25 Mo omba wakonyi dë kazi vidi maako. Mo i'di didi, lawo, ehe wa kpa biya zi vidi. 26 Tēmi vidi kölö, Wiri o'dɔ vidi mati alimanni dakaɲo, ehe mo o'dɔ kadra ehe bi zi vidi limanni 'dɔmo. 27 Wiri o'dɔ nenye biya, here zi ze nī koma, ehe tokɔ yaga, ehe nī ki'ja. Mora mo anza dë na kɔwɔ ta re ze, 28 ehe mo i'di kyigɔ zi ze, zi lima, zi tehe, ehe zi tēdi eyi 'bēni ze. "Ze gisi ɔmo," kaa vo ngala ya'bi 'be maakowe iyanni. 29 Kyere ze gisi 'ba Wiri, da sösuwë dë henye, mo ëdi kaa wiri mbiya o'dɔ yaga tēmi dahabo mandere manzede mandere yitö. Mo anza dë kaa wa mati vidi köndu

akasösu ehe ko'dɔ. 30 Kɔɔ mati alaga kyere naniye, Wiri ila nenye biya ga kö'du vidi ayɔlɔnni dë a'di ra nēdinni ko'dɔ. Mora yaanya aba mo iya henye, vidi biya ta bi ne motɔ dë nni zi mo. 31 Mo ako'jo ko'do mo ku mati ako'dɔ vurë vidi 'ba damöku na laka. Ehe mo inzi kora ne, Yësu zi ko'dɔ vurë. Wiri i'di yɔlɔ mo nenye zi ze biya Yësu kinjë aba tēmi koli.

32 Kandi mati vidi owonni Pawolo iya, kora injë tēmi koli, kya zë maakowe ayetonni kogo. Maakowe iyanni henye, "Da kowo ze yi ame'do ga kö'du nenye kadra maako aba löhu." 33 Mati Pawolo ila bi 'ba ratɔtɔ ne ku, 34 kya kora maakowe i'dinni koma 'bēni mī Yere ehe i'bēni Pawolo aba. Ma kölö tēmi vidi 'ba ratɔte ru mo Danasiyösi, ehe mbara maako ru mo Damari ehe maakowe kpa kayo i'di koma 'bēni mī Yere.

18

Pawolo mī Koriti

1 Pawolo ila Atenisi i'be Koriti, 2 ani mo i'ja Akuwila, kora maako Yuda ra tēmi Poniyitusu. Anza na konda ta ga ma nenye, Akuwila ayi ta Italiya mbara 'bēni Pisisila aba, ga kö'du Yere Kulidasi i'di kö'du Yude biya zi Roma kila. Pawolo i'be zi kongɔ Akuwila ehe Pisisila 3 ehe i'ja zë vo loko da'börö kuvöwë ra. Pawolo kpa vo loko da'börö kuvö ra, here mo alima zë eti ehe o'dɔnni lɔɔ ga bi kölö. 4 Mī ko'do 'ba ralawo biya, Pawolo i'be bi 'ba mötu 'ba Yude. Mo ame'do zi Yude ehe tu'dë maakowe ehe ayɔnzɔ zi zë kopi.

5 Mora tapëti Sila ehe Timotiyɔ ɔkɔnni ta Mesedoniya, mo ayaɲa kadra 'bēni biya zi yeti kö'du zi Yude Yësu mo Korisito ra. 6 Ndundu mo, zë ofɔ rë nni dɔ mo alidinni mo. Here mo akɔhɔ durufu ta ra bɔngɔ 'bēni ehe iya zi zë henye, "Wa mati o'dɔ rë nī zi ye, atēdi kö'du litë 'be ra! Ayaɲe ru ma dë. Yaanya aba ehe dagba ani mëdi ti'be yeti zi tu'dë maakowe." 7 Pawolo idra rë nī liɲɔ 'ba kora maako ru Tito Jusitusu mo vo mötu zi Wiri, ehe liɲɔ 'bɔmo kara dakapa bi 'ba mötu. 8 Kurusipo ra vo dagba 'ba bi 'ba mötu ne. Mo ehe vidi biya mī dakota 'bɔmo i'di koma 'bēni mī Yere. Ma kayo

maakowe mi Koriti owonni kö'du kise ne kpa, ehe vidi biya mati koma aba mi Yere abapatisi zë.

⁹ Yondo kölö maako aba, Yere ame'do zi Pawolo temi rayada iya henye, "Ere de, zi sesi kö'du yeti nduwë dagba. Oro de! ¹⁰ Ma yi aba, ehe vidi o'donni wa maakowe de zi yi. Vidi kayo mi gawo kyedre nenyë, 'bama ra." ¹¹ Pawolo alima mi Koriti köö kölö ehe yehe modaka, vidi yandi me'do 'ba Wirri aba.

¹² Mati Galiko Yere 'ba Akasiya, kya Yuda maakowe ayinni bi kölö ehe irinni Pawolo. Zë ikanni mo bi 'ba vurë ¹³ ehe iyanni henye, "Kora nenyë edi yonzo zi vidi 'beze ko'do zi motu Wirri mi geri mati kö'du ki'di 'beze omba de." ¹⁴ Gba kazi Pawolo me'do, Galiko iya henye, "Eze edi vurë kiya ra kora nenyë, na vo kö'du kyenyë ko'do mandere wa maako eme de, ma kowo me'do 'beyi ne. ¹⁵ Mora kyere nje me'do 'ba ha, ru ehe kö'du ki'di 'be, onge go mo na bi de. Momba de zi vurë ma here ne, kiya." ¹⁶ Here mo utu zë yaga ta bi 'ba vurë. ¹⁷ Vidi ne irinni Sositenisi, vo dagba bi 'ba motu 'ba Yude, u'bönni mo komo bi 'ba vurë. Mora du kö'du ne ogo de da Galiko.

Pawolo a'ba Atiyoko 'ba Siriya

¹⁸ Tapëti lima 'ba Pawolo yaa vo lö'bö 'ba Yere eti mi Koriti, mo iya zi zë alime gbo ehe i'bë Siriya, Akuwila aba ehe Pirisila. Mora gba mo i'bë de, mo atëte de ni bi 'ba Senesiriya ga kö'du mo o'do lömu zi Wirri. ¹⁹ Mati zë okonni Efeso, Pawolo ila Pirisila ehe Akuwila. Mo i'bë bi 'ba motu zi me'do zi Yude ani. ²⁰ Zë ako'jonni ho mo zi lima ani na konda, mora mo omba de. ²¹ Mo ayada zi zë alime gbo, ehe iya henye, "Eze Wirri ila ma, ma tayi hulëhu." Here mo ila Efeso.

²² Pawolo i'bë zi Kasariya, bi mati mo amëte kanisa. Here mo i'bë dagba Atiyoko. ²³ Tapëti lima 'bomo tisi ani, mo ila ehe i'bë zi bi kayo mi Galatiya ehe Paragiya. Mo akonyi vo lö'böwë ani zi tayinni na kyigo mi koma 'bënni.

Apolo mi Efeso

²⁴ Yuda maako ru mo Apolo ayi zi Efeso. Apolo o'jo mo mi gawo kyedre

'ba Alikazenderiya. Mo vo kö'du yolo 'ba wayöruwë 'ba Wirri kayo. ²⁵ Mo ayolo kö'du 'ba geri 'ba Yere kpa kayo, ehe mo edi ame'do mi mo, da kö'du komba kyedre aba. Wa mati mo ayandi kö'du Yesu edi tinyö, mora mo ayolo nje bapatisi 'ba Yowani. ²⁶ Apolo ayeto me'do kazi tere bi 'ba motu. Mati Pirisila ehe Akuwila owonni mo, zë obanni mo lijo 'bënni ehe akonyinni mo zi yolo kö'du 'ba Wirri na laka.

²⁷ Apolo omba zi ti'bë zi Akasiya. Here önduwë ayörunni waraga ayada zi vo lö'böwë mati edinni ani ne, zi mo kiri kalakyedre aba. Tapëti Apolo oko mi Akasiya, mo na wakonyi kyedre zi vidi biya mati i'di koma 'bënni mi Yere Yesu ga kö'du waki'di 'ba rakyeyi 'ba Wirri. ²⁸ Mo alëpi mi ha wasa Yude eti, ehe ta da komo vidi kayo. Mo oba temi wayöruwë zi yada henye, Yesu mo Korisito ra.

19

Pawolo mi Efeso

¹ Mati Apolo edi mi Koriti, Pawolo i'bë kyëti dakaño, ehe oko mi Efeso. Ani mo i'ja kya vo lö'bö 'ba Yere maakowe. ² Mo ako'jo hë zë iya henye, "Mati i'diyë koma 'be mi Yesu, i'di Lawo Laka ku zi ye?" Zë aya'banni do mo iyanni henye, "E e, gba dowo ze kö'du 'ba Lawo Laka de."

³ Pawolo ako'jo hë zë iya henye, "Here, bapatisi 'ba a'di ra iriyë?" Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Bapatisi 'ba Yowani."

⁴ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Yowani abapatisi vidi, here zi de nni koto zi Wirri. Mora mo ayada kpa zi zë, vidi maako edi tayi, ehe zë aki'di koma 'bënni mi mo. Yesu ra vidi mati Yowani edi ame'do kö'du mo."

⁵ Tapëti vidi owonni Pawolo iya nenyë, abapatisi zë mi ru 'ba Yere Yesu. ⁶ Here, Pawolo i'di kala ni de zë. I'di Lawo Laka ku zi zë ehe zë ame'donni ha kazi yolo maako aba, ehe kumë me'do. ⁷ Ani edi kaa kora 'butë domoriyö mi gboko nenyë.

⁸ Yehe wota aba, Pawolo i'bë mi bi 'ba motu 'ba Yude, ehe ame'do vidi eti kazi tere kö'du damöku 'ba Wirri. Mo ayonzo zi de zë lëlu, ⁹ mora maakowe temi zë na vo kazi kö'du kowo, ehe ombanni de zi

koma. Ta da komo vidi kayo, zè iyanni kö'du kyënyë ra gëri 'ba Wiri. Pawolo ila zë, ehe oba vo lö'böwë ni aba zi loko yandi 'ba Tiyerenisi. ¹⁰ Mo ame'do ani 'duwi koo riyö, le Yuda biya ehe tu'dë maakowe mi Asiya owonni kö'du kise 'ba Yere.

Gisi 'ba Seva

¹¹ Wiri i'di kyigo zi Pawolo kö'du koro ko'do. ¹² Vidi obanni mandili ehe bongo mati ise ida ra Pawolo, ehe zë injënni zë, zi vidi biya mati na rakoo. Biya vidi mati na rakoo ak'ojo, ehe dakyikyi i'bënni yaga. ¹³ Kya kora Yuda maakowe, i'bënni toko yonzo zi kore dakyikyi yaga mi ru 'ba Yere Yësu. Zë iyanni zi dakyikyi henye, "Ayi yaga mi ru kölö 'ba Yësu, mati Pawolo ëdi ayëti!" ¹⁴ Gisi kora madomoriyö 'ba kyedre 'ba vo karase 'ba Yude, ru mo Seva gisi 'bomo ëdinni ko'do nenye.

¹⁵ Ko'do maako aba dakyikyi iya zi zë henye, "Ma yolo Yësu, ehe mowo kö'du Pawolo, mora yi 'beyi eyi?"

¹⁶ Mora kora mati dakyikyi aba mi ni ne, öfu dë zë ehe u'bö zë. Zë ahonni yaga ta loko, na ga mbiya ehe onjo aba. ¹⁷ Mati Yude ehe tu'dë maakowe mi Efeso owonni kö'du nenye, zë tere aba, here zë ayetonni ru 'ba Yere Yësu. ¹⁸ Yaanya aba vo lö'bö kayo odrö hë nni ga kö'du kyënyë mati nëdinni ako'do. ¹⁹ Kya maakowe mati na vo möri ne, ikanni buku 'bënni ehe o'bo zë komo vidi kayo. Buku nenyee ogo kpuluku'butëmuyi kahi nbiriri. ²⁰ Here kö'du kise 'ba Yere apere rë ni, ehe ayi ndra na kyigo.

Kö'du ki'di kowe mi Efeso

²¹ Tapëti kö'du nenye biya o'do rë ni ku, Pawolo omba zi ti'bë Mesedoniya ehe Akasiya da gëri 'bëni Yerusalema. Pawolo iya henye, "Ta nani ma kati'bë gba zi Roma." ²² Here mo utu vo konyi 'bëni riyö, Timotiyö ehe Eresito zi Mesedoniya. Mora mo alima nduwë tisi mi Asiya.

²³ Mi kadra nani kö'du kyënyë o'do rë ni mi Efeso ga kö'du Gëri 'ba Yere. ²⁴ Vo toka 'ba manzede kuku maako ru mo Demetrise ëdi loo 'bëni aba, ko'do wiri mbiya 'ba Aratemise temi manzede. Zë

mati o'donni loo zi mo, i'janni kahi kyo. ²⁵ Demetrise ika bi kölö vidi mati mi loo kölö ne, ehe iya henye, "Aboka me, ayole dëdi lima na laka ga kö'du nenye. ²⁶ Mora tinyö onge ku, ehe kowo hala kora nenye Pawolo ëdi vidi kayo kofö, anza dë nje mi Efeso, mora ta ga bi ne biya mi Asiya. Mo iya henye, wiri mati ze vidi köndu dëdi ko'do mo ne, anza wiri ma tinyö ra dë. ²⁷ Vidi biya akayeto kö'du kyënyë kiya ra loo 'beze. Vidi atoronni ta bi koro wiri kyedre 'ba Aratemise, mati ëdi mötu mi Asiya ehe biya mi damöku ne."

²⁸ Mati vidi 'ba loo owonni nenye, ënyinni na kamo ehe ayetonni hë nni gbögbö, "Kyedre ra Aratemise, wiri 'ba Efeso." ²⁹ Kandi gawo kyedre ne ku ha gbögbö aba, ehe vidi kora maakowe irinni Gayisu ehe Arisitarise, mati ayinni ta Mesedoniya Pawolo aba. Here vidi biya ahonni bi 'ba ratoto 'ba gawo. ³⁰ Pawolo na bi dë ni omba ti'bë komo vidi kayo, vo kome ilanni mo dë. ³¹ Kya 'ba vo kalakonda maakowe mati na aboka 'bomowe utunni kö'du kise kpa zi mo, mo lenze kazi ti'bë. ³² Vidi kayo bi 'ba ratoto ne, hë nni gbögbö kö'du wa maako, ehe agamowe kpa hë nni gbögbö ga kö'du maakowe. Da vidi biya na wiri wiri, ehe na kayo temi zë ayolonni dë kö'du a'di nayinni go mo bi kölö. ³³ Vo dagba 'ba Yude adu'dunni kora maako ru mo Alekazende komo vidi kayo, ehe ayetonni yada zi mo a'di ra zi kiya. Mo ame'do kala ni aba zi zë toro ti, ehe ayonzo zi mi kö'du ne ya'ba, a'di ra ëdi ti'bë dagba. ³⁴ Mora mati vidi kayo ongönni mo Yuda ra, zë biya agbögbö hë nni kadra riyö aba, "Kyedre ra Aratemise, wiri 'ba Efeso."

³⁵ Ndundu mo aba vo mi turu 'ba gawo ne, o'do vidi kayo zi tedi ti. Here mo iya henye, "Vidi 'ba Efeso, vidi biya mi damöku ne ayolonni henye yëkelu ëdi mi kutë gawo kyedre 'beze, ga kö'du zi mötu kyedre wiri Aratemise. Eyä ra ayolo dë henye, kyinë mo, mati alëpi ta komoriyë, ëdi kinye? ³⁶ Vidi maako o'bo dë tandi ga kö'du nenye. Here, alime ti, o'de kö'du kyënyë maako dë. ³⁷ Ike kora nenyee kinye, anza dë le, zë ra olonni yëkelu mandere lidi wiri 'beze. ³⁸ Ezë Demetrise

vo loo 'bèni èti asusunnì vidi maako, dèdi ze kalakonda aba, 'duwì bi 'ba vurè èdi na yèhu. Vurè akikye rè nì 'da ani. ³⁹ Èzè waako èdi ndra ta da mati ombe, akako'jo mî bi 'ba vurè. ⁴⁰ Tapèti kò'du mati o'do rè nì ndenye, kyènyè mo èdi, akasusu ze ra, na vo kò'du kî'dî pere. Wakila anza dè ga kò'du biya 'ba kò'du kî'dî pere ne, da to'be dè zi hu kò'du ma laka ne kiya." ⁴¹ Tapèti kò'du nenye kiya, mo apere ratoto ne, mo ayada zi vidi ti'bènni.

20

Pawolo i'bè kpuru Mesedoniya ehe Gîrigi

¹ Tapèti ha gbögbö inde rè nì ku, Pawolo ise kò'du zi vo ló'bówè ehe ame'do me'do 'ba rakyigó zi zè. Mo ila zè, ehe i'bè zi Mesedoniya. ² Kaa mati mo i'bè ta bi maako zi agamo, mo ame'do me'do 'ba rakyigó zi vo ló'bówè kò'du kise kayo aba. Ndundu mo, mo i'bè Gîrigi ³ ehe alima ani yehe wota. Pawolo omba ku zi ti'bè Siriya. Mora Yude o'donni yeře ro mo, here mo omba zi ti'bè hulèhu ta gèri 'ba Mesedoniya. ⁴ Mo oba Sapatere wisi 'ba Piyasi ta Beriya, Arisitarisi, Sekandusu ta Tasalanika, Gayisu ta Dèbè, Timotiyó, ehe vidi riyo 'ba Asiya ru zè Tayihikasi ehe Trohimusu nì aba. ⁵ Zè i'bènni dagba zi Trowasi, ehe isinni bi ze ani. ⁶ Tapèti karama 'ba mangolo'bo konyo kazi langa, dayi ze ta Filipi. Yaa ko'do da muyi aba, di'ja zè mî Trowasi, ehe da lima ani ko'do 'ba gima kóló.

Pawolo mî Trowasi

⁷ Mî dagba ko'do 'ba gima, da toto re ze wakonyo bi kóló. Pawolo ame'do zi vidi le mî kutè yondó, ga kò'du mo omba ti'bè mindó aba. ⁸ Riyè mî lokotoró bi ma dèdi re ze toto, ani lamba kayo èdi. ⁹ Kora obi maako ru mo Yuteyusi èdi alima mî bingó 'ba loko. Mati Pawolo ame'do, ame'do na konda, Yuteyusi anano. Ndundu mo aba, mo i'bè ko'do ehe alèpi tèmì lokotoró ma wota 'ba riye le dakaño. Mati injènni mo riye, mo oli wèni ku. ¹⁰ Pawolo i'bè akaño ehe idè rè nì da Yuteyusi. Mo iri mo mî kanza nì ehe iya henye, "Asösuwè dè! Mo èdi na didi." ¹¹ Tapèti Pawolo i'bè hulèhu

riyè mî lokotoró, mo owe mangolo'bo ehe onyo. Mo ame'do le ra bi kezi ehe i'bè. ¹² Here zè obanni kora obi ne liño na didi, ehe zè rakyenyi aba.

Ta Trowasi zi Meletusu

¹³ Di'bè ze dagba zi baburu ehe di'bè baburu aba zi Asoso, ehe domba ti'bè zi Pawolo koba mî baburu. Mo ako'jo nenye ga kò'du mo èdi ti'bè ani ndi aba. ¹⁴ Mati mo i'ja ze mî Asoso, mo ayi mî baburu ehe di'bè zo dagba zi Mitiyilina. ¹⁵ Mî ko'do vere, dayi zi bi maako kara ra Kiyosi ehe mî ko'do vere dokó Samoso. Tapèti ko'do ma nani, di'bè ze Meletusu. ¹⁶ Pawolo omba zi ti'bè dagba Efeso kopi, ga kò'du mo omba dè zi kadra yanja mî Asiya. Mo na korokoro ehe omba zi tedi mî Yerusalema mî ko'do karama 'ba wakumu ta yaka.

Pawolo iya alime laka zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso.

¹⁷ Ta Meletusu Pawolo utu kò'du kise zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso zi tayinni zi nì. ¹⁸ Mati zè okonni ani, mo iya henye, "Ayole wa mati mo'do ku biya mî kadra medi èti, mati mayi dagba zi Asiya. ¹⁹ Yuda maakowe o'donni mala ra ma ehe o'do ma na rasosu ehe riti. Mora medi loo 'ba Yere ko'do komo tolo aba ehe kazi rakisi. ²⁰ Mati ma yeti kò'du mî vidi kayo, mandere yandi kò'du mî liño 'be, miri wa maako dè hulèhu ta bi yada wa mati akakonniye. ²¹ Ma yada zi Yude ehe tu'dè maakowe zi dè nni kotó zi Wirì tèmì kò'du kyènyè ko'do 'bènni ehe zi koma mî Yere 'beze Yèsu. ²² Ma yolo dè, a'di ra ako'do rè nì zi ma mî Yerusalema, mora ma koro Lawo Laka 'ba Wirì ehe ti'bè ani. ²³ Mî gawo kyedre biya mî'bè, Lawo Laka ayada zi ma henye, akî'di ma mî kamba ehe ma tedi mî riti. ²⁴ Mora ma sosu wa ma ako'do rè nì zi ma dè, momba nje zi taho zi kinde loo mati Yere Yèsu i'di zi ma ko'do. Loo nenye zi yada kò'du yöyö laka 'ba Wirì, waki'di 'ba rakyeyi."

²⁵ "Mî'bè tèmì bi maako, zi bi maako, yeti zi ye kò'du 'ba damoku 'ba Wirì, mora yaanya aba ma yolo ku, vidi maako tèmì yè ongo ma dekpe löhu. ²⁶ Ma yada zi ye ndenye, mo'do wa kyènyè maako dè zi ye. ²⁷ Ma yada wa mati Wirì omba zi

ye yolo ne, ku biya. ²⁸ Ongɔ ga re, ehe vidī biya Lawo Laka i'dī ku kale ze zi gē zē kongɔ. Ēdiyē na vo yako 'ba kanisa 'ba Wirī, kanisa mati Wirī ogo yama 'ba wisi 'bēnī aba. ²⁹ Ma yolo ku, tapētī tī'bē 'bama, maakowe atayinnī kaa wōliwōli kyēnyē lēpī de kamo aba. ³⁰ Kya 'ba vidī 'be maakowe, akigannī mbērē zi vo lō'bō 'ba Yere ta'da. ³¹ Ēdiyē bi kida aba! Asōsuwē hala kadra ehe yondɔ aba koo wota ma sesi yandi ye tolo aba komo ma.

³² Yaanya aba, mi'dī yē ku da kala Wirī. Asōsuwē kō'du kise 'ba waki'dī 'bomo 'ba rakyēyi. Kō'du kise nenyē, ato'bo konyi ye, ehe aki'dī zi ye drivu mī kutē zē biya mati o'do zē nbala. ³³ Momba kōhi 'ba vidī maako dē, mandere bongo. ³⁴ Ayole ku hala mo'do loo kala 'bama aba zi kō'do ma na didi ehe aboka me. ³⁵ Mora wa biya mati mo'do, yada hala ako'de zi konyi vo leriye. Asōsuwē, Yere 'beze Yēsu iya henye, 'Ya'da ayi kayo ta bi waki'dī ndra ta da wakiri.' "

³⁶ Tapētī Pawolo inde me'do kiya ku, mo alomvo akaŋo zē eti biya ehe amotunnī. ³⁷ Vidī biya udunnī ehe onzonnī mo ehe unzunnī ho mo. ³⁸ Zē na rasōsu ga kō'du Pawolo ayada zi zē henye, "Onge ma dekpe löhu." Here zē i'bēnnī mo aba zi baburu.

21

Pawolo i'bē Yerusalema

¹ Tapētī kiya alime gbɔ, di'bē mbiyi zi Kosi baburu aba. Mī damindō mo aba dokɔ Rudasiya ehe ta karani, di'bē zo Patara. ² Di'ja baburu ēdī tī'bē Ponisiya, dödu ze mī mo di'bē gbɔ. ³ Dayi ze bi mati dongɔ ze Seyipurusu ehe di'bē zo daaba 'bomo, bitɔɔ 'ba baburu 'ba Tiyere mī Siriya, ani baburu omba ku zi wakinjē yasi tēmī nī. ⁴ Di'ja ze vo lō'bōwē 'ba Yere ehe da lima zē eti gima kōlō. Here Lawo Laka ayada zi zē, zi yada zi Pawolo mī'bē dē Yerusalema. ⁵ Mora mati Gima inde rē nī ku, da yeto tī'bē dagba da gērī 'beze löhu. Vidī kora biya mbara 'bēnnī eti ehe gisisi alasinnī ze aba tēmī gawo zi ha ranga kyedre. Dodrɔ domo ze akaŋo dagōti, damōtu. ⁶ Tapētī kiya alime gbɔ

zi oka kōlō maako, dēkyi mī baburu ehe zē i'bēnnī hulēhu liŋɔ.

⁷ Di'bē ze ta Tiyere zi Potemasi, ani da mētē ze önduwē ehe da lima zē eti kō'do kōlō aba. ⁸ Mī kō'do ma vere di'bē zi Kasariya ehe da lima ze liŋɔ 'ba Pilipo vo kō'du yēti. Mo kōlō tēmī vidī kora madomoriyō mati akonyinnī vo lō'bōwē. ⁹ Mo ēdī gisi mīnzō kazi koze aba sowo. Zē na vo kumē kō'du.

¹⁰ Dēdī ze mī Kasariya kō'do kayo aba, mati nēbi ru mo Agabusu ayi zi ze ta Yudiya. ¹¹ Mo iri kō'di ga Pawolo, ehe mo ida kala nī ehe ndi nī mo aba. Here mo ayada zi ze, iya nenyē, "Lawo Laka iya henye, Yude mī Yerusalema akidannī kora vo kyeti 'ba kō'di nenyē. Zē aki'dinnī mo kpa zi tu'dē maakowe."

¹² Tapētī Agabusu iya nenyē, ze ehe vidī ma ēdinnī lima ani, alenzennī Pawolo zi tī'bē dē zi Yerusalema. ¹³ Mora Pawolo aya'ba da me'do iya henye, "Kō'du a'di, ēdiyē kudu ehe di'di ma kowe? Manza dē nje nzo zi kida, mora mēdī kpa nzo zi koli ga kō'du 'ba Yere Yēsu mī Yerusalema."

¹⁴ Kyere do'bo dē zi Pawolo kō'do zi dē nī kopi, dila mo ehe damōtu, "Ako Yere, o'do zi ze wa mati omba zi rē nī kō'do."

¹⁵ Here ze nzo zi tī'bē Yerusalema. ¹⁶ Kya 'ba vo lō'bō maakowe tēmī Kasariya, i'bēnnī ze aba ehe obannī ze zi lima liŋɔ 'ba Manasono. Mo ta Seyipurusu ehe vo lō'bō ra biyeto aba.

Pawolo ehe Yemisi

¹⁷ Mati dokɔ mī Yerusalema, önduwē na rakyenyi irinnī ze kalakyedre aba. ¹⁸ Pawolo i'bē ze aba zi Yemisi kongɔ kō'do vere aba, ehe kyedree 'ba kanisa ēdinnī biya ga bi mo. ¹⁹ Pawolo amētē zē ehe ayada hala Wirī o'do nī zi konyi tu'dē maakowe. ²⁰ Vidī biya mati owonnī nenyē ayetonnī Wirī, ehe iyannī zi Pawolo henye, "Öndu ze, ato'bo kongɔ hala kpuluku 'ba vidī 'beze Yude ayinnī ku na vo lō'bōwē! Ehe zē biya nzo zi koro kō'du ki'dī 'ba Mosa. ²¹ Mora ayada zi zē henye, ēdī ayandi Yude mati ēdinnī alima mī kutē tu'dē maakowe, kazi koro kō'du ki'dī 'ba Mosa. Zē iyannī henye, ayada zi nni nbete gisi kora 'bēnnī dē mandere lō'bō ga dalēti 'beze. ²² A'di ra da kō'do yaanya

aba, vidi owonni ku edi kinye? ²³ Ako, o'do wa ma da ko'jo ko'du mo. Vidi kora sowo 'beze maakowe o'donni lomu ku zi Wiri. ²⁴ Oba kora nenyee o'do re yi nbala ze eti na ko'du ki'di 'ba Mosa, ehe opi waki'di 'bezé here ze mohi de nni. Here zi vidi biya yolo henye, ko'du ako anza de mi ko'du yada 'bezé ne. Ze akayolonni orowe ko'du ki'di 'ba Mosa. ²⁵ Kadra ma alaga nani aba, da yada zi vo lo'bowé 'ba tu'de maakowe, mati da sosu zi ze ko'do. Diya zi ze, monyonni wa mati i'di zi wiri ma mbiya ne de. Ayada zi ze, monyonni yama de, mandere ida 'ba ngotu mati uri gu mo. Ayada kpa zi ze, mo'donni ko'du kyenyé 'ba ndoro de."

²⁶ Mi ko'do vere aba, Pawolo oba kora sowo ni aba ehe ako'jo re nni nzo mi kadra koló. Here mo i'be mi yekelu ehe ayada ndala aba kadra 'ba ra ko'do nbala ne akinde re ni ehe ndala aba aki'di wakumu zi ma koló temi ze.

İri Pawolo mi yekelu

²⁷ Mati kadra 'ba ra ko'do nbala ku kara zi re ni kinde, kya 'ba Yuda maakowe temi Asiya ongonni Pawolo mi yekelu. Ze o'donni vidi kayo na kamo Pawolo aba, ehe ze irinni mo. ²⁸ Vidi kayo he nni gbögbö aba, iyanni henye, "Kora 'ba Yuda akonyi ye ze! Kora nenyee i'be ta bi ne toko, ko'du kyenyé kiya aba ra vidi 'ba Yiserele, ehe ko'du ki'di 'ba Mosa, ehe yekelu nenyee. Mo ika komokaya kpa zi yekelu laka nenyee, tu'de maakowe kika mi mo." ²⁹ Kya ze maakowe asosunni henye Pawolo ika Trohimusu ta Efeso mi yekelu, ga ko'du ze ongonni ze 'do riyö mi gawo kyedre ne.

³⁰ Mi gawo kyedre ne biya kporo aba, ehe vidi ayinni taho aba. Ze irinni Pawolo ehe otonni mo yaga temi yekelu. Here ha loko biya isi re ni. ³¹ Vidi ombanni ku kara zi Pawolo kofo, mati kyedre 'ba turu anjiya mi turu 'ba Roma owo henye biya Yerusalema ayeto ku zi kamo ko'do. ³² Kandi mo oba kya vo kanya maakowe ehe vo da kanye, ehe ahonni bi mati vidi kayo atoto re nni zi mo. Kandi mati vidi kayo ne ongonni vo kyelu ne, ehe vo hu kanye, ze ononni ta bi Pawolo ku'bo.

³³ Kyedre 'ba vo kyelu ne i'be ehe iri mo, ehe ida mo nyori riyö aba. Here mo ayonzo zi yolo, eyi ra Pawolo ehe a'di ra mo o'do. ³⁴ Kya 'ba vidi kayo maakowe agbögbö he nni ko'du wa maako, ehe maakowe agbögbö he nni ko'du wa maako 'beri. Mora edinni ku ko'do kporo kyo kyedre 'ba vo kyelu o'bo de zi wa maako ki'ja. Here mo i'di ko'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye. ³⁵ Mati ze ononni ani, vidi kayo ayinni na kamo, here vo kanya irinni Pawolo riyé ehe injenni mo. ³⁶ Vidi kayo alo'bönni ga ndi ze ehe nduwé he nni gbögbö aba henye, "Ofo mo! Ofo mo!"

Pawolo ame'do zi vidi kayo

³⁷ Mati ombanni ku zi Pawolo koba mi bi 'ba vo kanye, mo ako'jo ha kyedre 'ba vo kyelu ne, iya henye, "Ma to'bo de kiya ko'du maako zi yi?" Kyedre 'ba vo kyelu ne ako'jo ho mo iya henye, "Hala ayolo ha 'ba Girigi?" ³⁸ Anza de vidi 'ba Ezipeto mati ayeto kamo anza na kowo ehe alepi dagba zi vo wehe ko'do kpulukusowo yaga mi da lipi?"

³⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "E e. Ma Yuda ra, ta Tasisi gawo kyedre laka mi Silisiya. Ako ila ma, ma me'do zi vidi kayo nee."

⁴⁰ Kyedre 'ba vo kyelu ayada zi mo, mo ato'bo me'do. Here Pawolo oro riyé ame'do kala ni aba zi vidi. Mati de ze ku liwo, mo ame'do zi ze ha 'ba Hibiru aba.

22

¹ "Önduwé ehe 'buwé, owowe kaa miya wa mati o'do re ni." ² Mati vidi kayo ne owonni Pawolo ame'do zi nni mi ha 'ba Hibiru, ze ayinni ndra liwo. Here Pawolo iya henye, ³ "Ma Yuda ra, o'jo ma mi gawo kyedre 'ba Tasisi mi Silisiya. Mora mövu kinye mi Yerusalema na vo ko'du ko'jo 'ba Gamalili, ehe ayandi ma zi kusu ga ndi ko'du ki'di 'ba zutu 'beze biya. Tinyö, ma kpa momba zi Wiri koro, kaa e biya mati ndenyee."

⁴ "Ma yaza vidi mati usu Gëri 'ba Yere, ehe mofu kya maakowe. Miri maakowe ehe mi'di mi kamba. Ma sosu de, ezé ze kora mandere mbara. ⁵ Kyedre 'ba vo karase, ehe biya vidi mi magalesi akato'bo

yadannì zi yì nenyè èdì tìnyö. Mìrì waraga kazi zè, zi öndu ze mî Damasika, here zi ma kîrî vîdî ehe zi kika zè mî Yerusalema zi yaza."

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bèni
(Loo 9:1-19, 26:12-18)

⁶ "Ko'do kölö maako aba, kaa kadra kutè, mēdî ku zi tōkō kara Damasika, bikanyi ta komoriyē, kandi ayanyi bi toko ra ma. ⁷ Ma lēpî dakaŋo ehe mowo gu èdî ko'jo wa, 'Sawolo, Sawolo, kö'du a'di èdî yaza ma? "

⁸ "Ma ya'ba dō mo henye, 'Yi 'bèni èyî, Yere?' Yere aya'ba dō mo iya henye, 'Ma Yēsu 'ba Nazereta! Ma ra, èdî ayaza ne.' ⁹ Vidî ma èdinnî tî'bè ma aba, ongōnnî bikanyi ne, mora owonnî gu dē."

¹⁰ "Ma ko'jo kö'du henye, 'Yere, omba a'di zi ma ko'dō?' Here mo ayada zi ma iya henye, 'Ènyî riyē ehe i'bè mî Damasika. Èzè okō ani, a'di akayada zi yî ko'dō.' ¹¹ Bikanyi kyedre ne ku ndra here mō'bō dē zi bi kongō. Oke ra irinnî ma kala aba kika mî Damasika."

¹² "Mî gawo kyedre nani, kora maako èdî ru mo Ananiya, mo koma aba mî kö'du kî'dî 'ba Mosa, ehe Yude biya mati alimannî ani, ombannî mo laka. ¹³ Mo ayi zi ma, ehe iya henye, 'Sawolo, öndu ma, yaanya aba akongō bi löhu!' Kandi mō'bō bi kongō. ¹⁴ Here Ananiyasi ayada zi ma iya henye, 'Wîrî mati zutu 'beze amötunnî, inzi yî ku zi yōlō wa mati mo omba o'dō rē nî ku. Mo inzi yî zi kongō Mo Mati Tînyö, ehe zi gu mo kowo, ¹⁵ ga kö'du zi tēdî na vo kiya 'ba wa mati ongo ehe owo. ¹⁶ A'di ra èdî bi mo kisi? Ènyî riyē! İrî bapatisi zi kö'du kyēnyē 'bēyî kaka, mōtu aba zi Yere.' "

Ako'jo Pawolo zi kö'du yēti zi tu'dē maakowe

¹⁷ "Tapētî ma nenyè ma'ba Yerusalema ehe mî'bè mî yēkēlu zi mōtu. Ani mongo rayada ¹⁸ 'ba Yere. Mo iya zi ma henye, 'Kandi, ila Yerusalema! Vidî ombannî dē kowo, wa mati èdî akiya ga kö'du ma.' ¹⁹ Ma ya'ba dō mo henye, 'Yere, zè ayōlōnnî henye mî bi 'ba mōtu kayo 'beze mîrî, ehe mu'bō vîdî mati èdinnî koma aba mî yî. ²⁰ Ofo Setifano ga kö'du mo

ame'do kö'du yî. Mōrō ani, ehe hu kö'du kî'dî nduwē. Here mongo ga bongō 'ba kora mati ofonnî mo.' ²¹ Mora Yere ayada zi ma tî'bè, ehe mo alōmu zi kutu ma kōwō zi tu'dē maakowe."

²² Vidî kayo ne owonnî le Pawolo iya nenyè. Here zè ayetonnî hē nni gbōgbō. "Ofowe kora nenyè! Mo o'bō dē zi lima."

²³ Zè nduwē hē nni gbōgbō. Zè akōhōnnî bongō 'bènnî toko ehe u'dunnî durufu mî buluku. ²⁴ Kyedre 'ba vo kyēlu mî turu 'ba Roma, i'dî kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye, ehe ku'bō so'da aba. Mo o'dō nenyè zi yōlō kö'du a'di vîdî èdî hē nni gbōgbō da Pawolo. ²⁵ Mati vo kanya èdinnî ku Pawolo kida zi ku'bō, mo ako'jo ha vo da kanye ma èdî tōrō ani, "Èdî na dangölō zi ku'bō vîdî 'ba Roma dagba ayōnzō mo dē komo vurē?" ²⁶ Mati vo da kanye owo nenyè, mo i'bè zi kyedre vo dē nî iya henye, "Èdî a'di ko'dō? Kora nenyè vîdî 'ba Roma ra!"

²⁷ Here, kyedre 'ba vo kyēlu ne i'bè zi Pawolo ehe ako'jo hō mo, iya henye, "Ayada zi ma, yî vîdî 'ba Roma ra?" Pawolo aya'ba dō mo lēzē aba iya henye, "ōō."

²⁸ Kyedre 'ba vo da kyēlu iya henye, "Mopi kōhi kyo zi tayi vîdî 'ba Roma." Mora Pawolo aya'ba dō mo iya henye, "O'jo ma vîdî 'ba Roma." ²⁹ Zè mati ombannî zi hō mo ko'jo, ina rē nni kōwō kandi ta rō mo. Kyedre 'ba vo da kyēlu na bi dē nî na rakaga mati mo ayōlō henye nî'dî Pawolo, nida vîdî 'ba Roma ku nyōri aba.

Pawolo komo magalesi 'ba Yude

³⁰ Ko'do vere aba, kyedre 'ba da vo kyēlu omba ku zi yōlō kö'du ma tînyö, kö'du a'di Yude asusunnî Pawolo gō mo. Here mo inga nyōri 'ba Pawolo 'de, ehe mo i'dî kö'du zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude biya zi rē nni tōtō. Here mo ika Pawolo loko ehe o'dō mo tōrō komo zè.

23

¹ Pawolo ongo bi mbiyî da gboko 'ba magalesi ehe iya henye, "Öndu me, zi ko'do ndenye, ma litu zi Wîrî di'di ŋbala aba." ² Here Ananiya kyedre 'ba vo

karase i'di kö'du zi kora mati ëdinni atoro kara, dakapa Pawolo zi ho mo kisa. ³ Pawolo opi komo ni zi kyedre vo karasa ehe iya henye, "Yi ta re yi yaga nbala kaa yiku kanyi, mora miyi ku na kondu kaa kalili. Wiri aku'bo yi. Alima nani zi vure ko'do ra ma ko'du ki'di 'ba Mosa aba. Mora mi kadra kolö ne, i'di kö'du zi kora nee, zi kowe kö'du ki'di ma ku'bo."

⁴ Kora mati oronni kara dakapa Pawolo ako'jonni kö'du iyanni henye, "Ayolo de, edi kyedre 'ba vo karase 'ba Wiri ra lidi?"

⁵ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Ako ondu me! Ma yolo de mo kyedre 'ba vo karase ra. Wayöruwe ayada zi ze, anza de zi me'do kyenyë kiya ra vidi vo dagba 'be."

⁶ Mati Pawolo ongo kya 'ba kyedre maakowe Sadeke, ehe maakowe Farasiye, mo agbögbö he ni iya henye, "Ondu me, ma Farasi, ehe wisi 'ba Farasi ra. Ma kinye bi 'ba vure ne, ga kö'du moma yoku atenyi na didi." ⁷ Kandi mati Pawolo iya nenyë, Farasiye ehe Sadekee ayetonni mi ha wasa kyedre, ehe vo dagbe 'ba Yude ayetonni kapa maako. ⁸ Sadekee omani de mi malayike, lawowe, mandere yoku atenyi na didi. Mora Farasiye omani biya mi wa nenyee, ⁹ ehe here ani ha gbögbö kayo edi. Kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa mati ëdinni Farasiye, ze ayinni na kamo ehe iyanni henye, "Di'ja waako de na kyenyë ra kora nenyë. A'di ra ezë lawo mandere malayika tinyo ame'do ku zi mo."

¹⁰ Ha wasa ne ayi ku na kyigo, kyedre 'ba vo da kanye edi na tere henye, vidi akizanni Pawolo na nzoyi. Here mo i'di kö'du zi vo kanye zi ti'be loko ehe Pawolo yomo. Here, ze obanni mo hulëhu bi lima 'ba vo kanye.

¹¹ Yondo nani aba, Yere oro dakapa Pawolo iya henye, "Akyigo re yi! Te kaa mati ayada kö'du ma zi maakowe mi Yerusalema, akayada kö'du ma kpa mi Roma."

Yere zi Pawolo kofa

¹² Mi damindo vere, Yuda maakowe atoto re nni ga bi kolö ehe alömunni, iyanni henye, nonyonni wa mandere uwenni wa maako de, le ezë nofonni

Pawolo ku. ¹³ Ze mati o'donni yere ne ndra ta da 'butësowo. ¹⁴ Here kya ze maakowe i'benni zi kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ehe iyanni henye, "Da lömu Wiri henye, donyo wa maako de, le ezë dofo Pawolo ku. ¹⁵ E ehe biya magalesi i'bee zi kyedre 'ba vo da kanye ehe rako'ba henye ombe yolo ndra vure ma iya ra Pawolo. Ako'jowe kö'du mo zi kika komo vure 'be. Here, da tedi bi mo kisi, zi mo kofa gba kazi mo toko ani."

¹⁶ Mati wisi 'ba emi 'ba Pawolo owo kö'du 'ba yere ne, mo i'be bi lima 'ba vo kanye ehe ayada zi Pawolo. ¹⁷ Here Pawolo iya zi kyedre 'ba vo da kanya lamikölö maako henye, "Oba kora obi nenyë zi kyedre 'ba vo da kanye. Mo edi kö'du aba zi yada zi mo." ¹⁸ Kyedre 'ba vo da kanya lami ne oba mo zi kyedre 'ba vo da kanye iya henye, "Maboso ru mo Pawolo ako'jo ma zi kika kora obi nenyë zi yi, ga kö'du mo edi kö'du aba zi yada zi yi."

¹⁹ Kyedre 'ba vo kyëlu oba kora obi ne dakapa ehe ako'jo ho mo na liwo, "A'di ra omba yada zi ma?" ²⁰ Mo aya'ba do mo iya henye, "Vidi kora maakowe ëdinni kö'du sösu aba zi he yi ko'jo zi kika Pawolo aka'jo zi magalesi 'ba Yude mindö aba. Ze akiyanni, nombanni zi kö'du yolo ndra kö'du mo. ²¹ Mora ako, o'do wa ma ze iyanni ne de. Ndra ta da kora 'butësowo ombanni lodro da Pawolo. Ze o'donni lömu anza de zi konyo mandere kuwe wa maako le ezë nofonni Pawolo ku. Yaanya aba ëdinni bi mo kisi zi kowo a'di ra akiya." ²² Kyedre 'ba vo kyëlu utu kora obi ne 'de tapeti mo iya zi mo henye, "Ila vidi kolö maako de yolo kö'du mati ayada zi ma nenyë."

Utu Pawolo zi Felekisi

²³ Kyedre 'ba vo da kanye ako'jo kyedre 'ba vo kanya lamiriyö ehe ayada zi ze, "Kadra madomosowo yondo aba, lamiriyö vo kanya ma ndi medinni nzo zi ti'be zi Kasariya. Oba 'butëmadomoriyö kora da akakya ehe lamiriyö vo kanya wehe aba. ²⁴ Ako'je akakya nzo kö'du Pawolo ehe ayole laka mo moko kazi kö'du maako kpuru zi vo daka'jo Felekisi."

²⁵ Kyedre 'ba vo da kyëlu ne ayöru waraga iya henye,

²⁶ “Wamëtë kazi Kulidasi Layisisi, zi kyedre vo dakaŋo Felekisi. ²⁷ Yuda maakowe irinni kora nenyè ehe kara zi mo kofo. Mora mati ma yolo mo vidi 'ba Roma, moba vo kanya maakowe ehe ayomanni mo. ²⁸ Momba zi yolo kö'du a'di ra ombanni mo dë. Here mika mo komo magalesi ²⁹ ehe ma yolo henye nje kö'du ki'di 'ba yëni 'bëzë. Kora nenyè o'do kö'du kyënyë maako dë zi mo koli mandere ki'di mo mi kamba. ³⁰ Kandi mati ma yolo ëdi yere ko'do ro mo, mutu mo zi yi ehe ma yada vo mo susuwë zi kika kö'du ko'do kyënyë 'bomo ne mi bi vurë 'bëyi.”

³¹ Vo kanya oronni kö'du ki'di 'ba kyedre 'ba vo da kanye ehe mi yondo kolö nani, zë obanni Pawolo zi gawo kyedre 'ba Anitipatrissi. ³² Mi ko'do vere, vo kanye ndi aba, a'banni bi lima 'ba vo kanye, ehe ilanni vo kanye mati da akakya nduwë ti'bë mo aba dagba. ³³ Mati zë ayinni zi Kasariya, zë i'dinni waraga ne zi vo dakaŋo ehe i'dinni Pawolo zi mo. ³⁴ Vo dakaŋo ako'jo waraga ne. Here mo ako'jo ha Pawolo, dakaŋo vala ra mo ta 'domo. Mati mo ayolo mo ta Silisiya, ³⁵ vo dakaŋo iya henye, “Ma kowo kö'du 'bëyi ne, ëzë vidi ne ayinni, ikanni kö'du kyënyë mati ombanni yi dë go mo ne ku.” Tapëti mo iya kö'du nenyè, mo i'di kö'du zi Pawolo sesi na maboso mi linjo 'ba Yere Heroda.

24

Asusu Pawolo bi vurë 'ba Felekisi

¹ Yaa ko'do muyi aba, Ananiya kyedre 'ba vo karase, vo dagba 'bënni ëti ehe vo me'do mi bi 'ba vurë kö'du vidi maakowe ru mo Teretalusi, i'bënni zi Felekisi zi yada kö'du kyënyë ma Pawolo o'do. ² Here, ako'jo Pawolo loko ehe Teretalusi ayeto me'do, “Kyedre Felekisi, ika vidi 'bezee mi rakyëyi konda, ehe ga kö'du ko'do 'bëyi, ga kö'du dakaŋo 'beze, ëdi ndra na laka. ³ Ze biya 'duwi dëdi na rakyëyi ga kö'du wa mati o'do. ⁴ Momba dë zi yi yaza, mora ako, ëdi na mikuku ze aba, ehe owo ha ma nje kadra tisi aba. ⁵ Di'ja kora nenyè na vo

mikile, mo ayeto kö'du kyënyë ko'do mi kutë Yude ehe biya tëmi damöku ne. Mo ëdi kpa na vo dagbe 'ba gboko maako ako'jo Nazarenesi. ⁶⁻⁷ Mati mo ayonzo zi komokaya kika ra yëkëlu ne, diri ze mo. ⁸ Èzë ako'jo ho mo, aki'ja na bi dë yi henye, me'do 'beze ne tinyö, akayolo biya kazi mo wa mati da susu mo kö'du mo.” ⁹ Yuda kayo ame'donni riyë ehe ombanni da kö'du mati Teretalusi iya.

Pawolo agaga gë ni komo Felekisi

¹⁰ Vo dakaŋo Felekisi o'do kala zi Pawolo zi me'do, ehe mo ayeto, kiya henye, “Ma yolo ku, o'do vurë 'ba vidi dakaŋo nenyè ku koo lakyi aba, ehe ma rakyëyi aba, zi ga ma gaga komo vurë 'bëyi. ¹¹ Anza dë ndra ta da ko'do 'butë domoriyö mati alaga, mi'bë zi mötu mi Yerusalema. Ako'jo ha vidi maako ëzë anza dë tinyö. ¹² Gba Yude i'janni ma dë he ze wasa vidi maako aba mi yëkëlu, mo'do kö'du kyënyë maako dë mi bi 'ba mötuwë mandere mi gawo kyedre. ¹³ Gëri maako anza dë ani, zë ato'banni yada kö'du kyënyë nenyè, zë yaanya aba ëdinni kika ra ma. ¹⁴ Momba do mo nenyè zi ye, mëdi mötu Wiri 'ba zutu 'bezee. Gëri nani kiri aba mati zë iyanni henye anza dë tinyö. Mora moma kpa mi wa biya mati ayöru mi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe mi wayöruwë 'ba Nëbiyë. ¹⁵ Mëdi kpa kö'du sösu aba mi Wiri kaa vidi nenyè, henye Wiri akinjë vidi biya tëmi koli, ma laka mandere ma kyënyë. ¹⁶ Here ga kö'du tinyö ma yolo ku, mi'di ra ma zi tedi kö'du sösu ma di'di nbala aba, mi wa mati mo'do zi Wiri mandere zi vidi.

¹⁷ “Tapëti tedi 'bama na kowo ta ra Yerusalema koo lakyi aba, mi'bë ani zi kya 'ba kchi kiri zi vidi 'bame ehe zi wakumuwë ki'di. ¹⁸ Nenyè ëdi wa mati mëdi ko'do, mati zë i'janni ma mi yëkëlu, ma na nbala mi kö'du ki'di 'ba Mosa. Manza dë vidi kayo aba, ehe kö'du ko'do kyënyë maako anza dë. ¹⁹ Yuda maakowe tëmi Asiya ëdinni mi kadra nani, ehe ëzë, zë ëdinni kö'du maako aba zi kiya ra ma, na kyënyë, zë atëdinni kinye yaanya aba. ²⁰ Mandere ako'jo hë zë, zë mati ëdinni kinye ne. Zë akato'bo yadanni zi yi henye,

zë i'janni ma dë kö'du kyënyë maako aba, mati magalesi o'donni vurë le ra ma. ²¹ Nje kö'du kyënyë kölö mati akikanni ra ma ëdi, ma gbögbö ha ma yaga bi 'ba vurë, mati miya henye, 'Ma ndenye bi 'ba vurë, ga kö'du moma henye, yöku atënyï na didi!'

²² Felekisi ayolo Gëri 'ba Yere ndra. Mi ndundu mo, mo isi ha vurë, ehe iya henye, "Ma kö'do ndundu vurë 'bama tapëti toko 'ba Layisisi, kyedre 'ba vo kyëluwë." ²³ Mo i'di kö'du zi vo da kanye zi Pawolo sesi na maboso, mora mo misi go mo dë, mandere zi yata aboka mowe ta bi mo konyi.

Asesi Pawolo na maboso

²⁴ Kö'do maakowe aba yaa, Felekisi ayinni mbara 'bëni Dorosila aba. Dorosila Yuda ra. Felekisi utu litu kö'du Pawolo, ehe mo oze mbili ni mati Pawolo ëdi ame'do zi mo, zi tedi koma aba mi Yësu Korisito. ²⁵ Mora Felekisi na tere, mati Pawolo ayeto me'do zi mo, zi kö'du laka kö'do, asesi rë yi kazi kö'du kyënyë, ehe vurë ma ëdi atayi. Here mo iya zi Pawolo henye, "O'bo ku, yaanya aba. I'bë. Mora ëzë mëdi kadra aba, ma kutu litu kö'du yi." ²⁶ Tapëti ma nenyë, Felekisi 'duwi litu kutu kö'du Pawolo ehe me'do mo aba, ga kö'du mo asösu 'bëni Pawolo akogo komo ni.

²⁷ Köo riyö aba, Porosiyasi Fesitösi ayi na vo dakaño tapëti Felekisi. Mora Felekisi omba zi kö'do vo dagbe 'ba Yude na rakyenyi, mo asesi Pawolo mi kamba.

25

Pawolo komo Fesitösi

¹ Kö'do wota aba tapëti Fesitösi ayi mi dakaño, mo i'bë ta Kasariya zi Yerusalema. ² Ani kyedree 'ba vo karase ehe vo dagba 'ba Yude maakowe ayadanni zi mo kö'du kyënyë mati zë ongonni Pawolo o'do. ³ Zë ako'jonnï ha Fesitösi ëzë mo akomba zi Pawolo kika Yerusalema. Zë alenzenni mo zi kö'do nenyë ga kö'du zë ëdinni yere kö'do zi lodro da Pawolo ehe mo kofu ta da gëri. ⁴ Mora Fesitösi ayada zi zë, "Akasesi Pawolo mi Kasariya, ehe kandi mëdi ati'bë ani na bi da ma. ⁵ Eëzë mo o'do kö'du

kyënyë maako, vo dagba 'be mi'bënni ma aba ehe mikanni kö'du kyënyë mati mo o'do ne ani."

⁶ Fesitösi alima mi Yerusalema kö'do madomowota mandere kö'do 'butë ndra gba kazi ti'bë Kasariya. Here kö'do vere aba, mo alima bi 'ba vurë, ehe ika Pawolo bi 'ba vurë. ⁷ Kandi mati Pawolo ayi loko, vo dagbe ta Yerusalema onni toko ro mo ehe iyanni henye, i'ja mo kö'du kyënyë kayo maako aba. Mora zë o'bönni dë zi yada kö'du ne ëdi tinyö. ⁸ Here Pawolo ame'do gë ni gaga aba, "Mo'do kö'du kyënyë maako dë ra kö'du ki'di 'ba Yude ehe mo'do kö'du kyënyë ako kpa dë ra yëkëlu mandere ra Yere 'ba Roma."

⁹ Fesitösi omba zi vo dagbe kö'do na rakyenyi. Here mo ako'jo ha Pawolo iya henye, "Omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi ma vurë 'bëyi kiya ga kö'du nenyee?"

¹⁰ Pawolo aya'ba iya henye, "Ma mëdi mi bi 'ba vurë 'ba Yere 'ba Roma, ehe nani bi ma akikye vurë ra ma. Ayolo na laka mo'do kö'du kyënyë ako dë zi Yude. ¹¹ Eëzë mo'do kö'du maako na kyënyë zi ma koli ho mo, mo'bo dë kiya henye, momba dë zi koli. Mora mo'do kö'du kyënyë maako dë, ehe vidi maako anza dangölö aba zi ma ki'di zi vidi nenyee. Yaanya aba ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bama kiya."

¹² Tapëti Fesitösi ame'do vo magalesi 'bëni ëti, mo ayada zi Pawolo iya henye, "Ako'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra vurë 'bëyi kiya, ehe zi Yere 'ba Roma akati'bë!"

Pawolo ame'do zi Agiriba ehe Berenisi

¹³ Kö'do maako aba yaa, Yere Agiriba ehe Berenisi ayinni Kasariya na yingo 'ba Fesitösi. ¹⁴ Alimanni ani kö'do lakyi aba, mati Fesitösi ayada zi yere kö'du 'ba Pawolo, mo iya henye, "Felekisi ila kora maako kinye mi kamba, ¹⁵ ehe mati mi'bë Yerusalema, kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ayinni ehe ayadanni zi ma kö'du kyënyë kö'do 'bomo, ehe ako'jonnï ha ma zi vurë 'bomo kikye. ¹⁶ Ma yada zi zë, anza dë mi dalëti 'ba Roma zi vidi kora ki'di zi vidi mati ikanni kö'du kyënyë ro mo, gba kazi mo i'ja gëri maako dë zi gë ni gaga. ¹⁷ Here mati zë ayinni kinye ma aba,

ma yaŋa kadra dè. Mi ko'do vere ne, mīri bi lima 'bama da kyiti 'ba vurè, ehe mī'di kö'du zi mo kika. ¹⁸ Mora mati kora nee oronni riyè, zi kö'du kyènyè 'bomo kiya, zè asusunnī mo ga kö'du kyènyè ma anza dè mī kö'du sōsu 'bama. ¹⁹ Zè awasa hē nni mo aba kö'du koma yēni 'bēnni ehe kora mati oli ru mo Yēsu, Pawolo iya mo ēdi na didi. ²⁰ Ma yolo dè hala zi vurè 'bomo kiya tinyō ga kö'du nenyè biya, ma ko'jo ha Pawolo èzè mo omba ku zi ti'bè Yerusalema, ehe zi vurè ko'do ro mo ani. ²¹ Mora Pawolo ako'jo kö'du zi sesini mī kamba le Yere 'ba Roma ra ako'do kö'du ma nomba. Here, mī'di kö'du zi mo sesi kinye le ma kutu mo zi Yere 'ba Roma.”

²² Agiriba iya zi Fesitōsi henye, “Momba kpa zi kowo a'di kora nenyè akiya.” Fesitōsi aya'ba do mo iya henye, “Akowo ho mo mindō aba.”

²³ Ko'do ma vere aba, Agiriba ehe Berenisi aba o'donni wayada kyedre mati zè ayinni mī loko 'ba ratoto. Vo kyèluwè 'ba anjiya ehe vidi ma dagbe 'ba gawo ēdinni kpa ani. Fesitōsi i'di kö'du zi Pawolo kika loko ²⁴ ehe iya henye, “Yere Agiriba ehe yinge, onge bi da kora nenyè. Yude biya ta Yerusalema ehe Kasariya ayinni zi ma, iyanni henye, nombanni zi kofo mo. ²⁵ Mi'ja kö'du kyènyè maako zi mo kofo dè. Mora ga kö'du mo ako'jo ku zi Yere 'ba Roma ra zi vurè 'bēni ko'do, momba ku zi mo kutu Roma. ²⁶ Ma kayōru kö'du tinyō maakowe ga kö'du kora nenyè zi Yere 'ba Roma. Here, mika mo komo we biya, mora gogo komo yi, Yere Agiriba. Tapēti me'do 'beze ga kö'du 'bomo, ehe mēdi wa maako aba zi yōru. ²⁷ Anza dè na laka zi maboso kutu zi Yere 'ba Roma gba kazi yolo kö'du kyènyè mati mo o'do.”

26

Pawolo komo Agiriba

¹ Agiriba iya zi Pawolo henye, “Yi yaanya aba ame'do ga kö'du yi.” Pawolo iza ga kala ni yaga ehe iya nenyè,

² “Yere Agiriba, ma na rakyenyi ga kö'du nenyè, zi me'do 'bama kiya komo yi ndenyè tēmi kö'du biya, mati Yude asusunnī ma go mo. ³ Ayolo na kayo

kö'du dalēti 'ba yēni 'beze ehe koma mati inye mī ze. Here ma ko'jo hē yi zi kowo mīkuku aba zi ma. ⁴ Yude biya ayolonni ma ku kyere ma gba na wisi obi. Zè ayolonni kyinē 'ba lima a'di mēdi mo aba, mī dakaŋo 'bama ehe mī Yerusalema. ⁵ Ehe èzè zè ombanni, zè ato'bonni yada zi yi ma Farasi ra, mī gboko mati oro kö'du ki'di ndra ta da maako. ⁶ Yaanya aba, mēdi ku komo vurè ga kö'du moma mī lömu mati Wiri o'do kyere zi vidi 'beze. ⁷ Kadra ehe yondo 'butè domoriyō tu'dè 'beze alitunnī zi Wiri, kisi bi lömu ya'da omo. Yere Agiriba, ga kö'du sōsu nenyè, kya 'ba vo dagba 'beze maakowe ikanni wasusu maako ra ma. ⁸ Kö'du a'di e biya da jiji aba, Wiri injè yöku zi didi?”

⁹ “Ma kadra maako aba, ma sōsu henye, ma ko'do wa maako biya ma to'bo, zi wehe ko'do ra Yēsu 'ba Nazereta. ¹⁰ Mo'do nenyè dagba mī Yerusalema, ehe kalakonda 'ba kyedree 'ba vo karase mī'di vidi 'ba Wiri kayo mī kamba. Momba da kö'du zi zè kofo. ¹¹ Mēdi zè yaza 'duwi mī bi 'ba mötu 'beze, ehe ma yonzo ko'do zè, zi kö'du kyènyè kiya ra Wiri. Tinyō, ma na kamo zè eti, henye, mī'bè zè koma mī gawo kyedre 'ba vo leze maakowe.”

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bēni (Loo 9:1-19, 22:6-16)

¹² “Yere Agiriba, kadra maako aba, mēdi da gēri 'bama zi Damasika kalakonda ehe dangölō aba kazi kyedree 'ba vo karase. ¹³ Kaa kadra kutè, mongo bikanyi, anyi ndra ta da kadra. Ayanyi bi da ma ta komoriyè ehe da vidi biya mati ēdinni ti'bè ma aba. ¹⁴ Ze biya da lēpi dakaŋo. Here mowo gu iya zi ma ha 'ba Hibiru aba henye, ‘Sawolo, Sawolo, kö'du a'di ēdi yaza ma? Èdi na lumè zi wehe ko'do ma aba!’ ”

¹⁵ “Ma ko'jo kö'du henye, ‘Yere, yi 'bēyi ēyi ra?’ ”

“Yere aya'ba do mo iya henye, ‘Ma Yēsu ra! Ma ra ēdi ayaza. ¹⁶ Yaanya aba oro riyè da ndi yi. Ma yada ra ma zi yi, ga kö'du minzi yi ku zi tēdi na vo litu ama. Ayada zi maakowe wa ma ayolo kö'du ma ehe a'di ma kayada zi yi yaa.’ ¹⁷ Yere iya kpa henye, ‘Ma kagaga gē yi kazi vidi 'ba

Yude ehe kazi tu'dè maakowe mati mèdi yì kutu zi zè, ¹⁸ zi komo zè yèhu here zi dè nnì koto tèmì biköndu zi bikanyi ehe tèmì kyigɔ 'ba Satani zi Wirì. Here akila kö'du kyënyë 'bèzè ehe koma mī ma, zè ra vīdī laka ma Wirì inzi.' ”

Pawolo ayada kö'du loo 'bëni

¹⁹ “Yere Agiriba, moro rayada mati ta komoriyë zi ma nenyë. ²⁰ Dagba mo ma yëti kö'du zi vīdī mī Damasika, ehe here mī'bè zi Yerusalema, ehe biya mī Yudiya. Ndundu mo, mī'bè zi tu'dè maakowe ehe miya henye, ‘Ore ta bi kö'du kyënyë kö'do, ehe oto de zi Wirì! Here ayada wa ma o'de tèmì gèrì lima 'be.’ ²¹ Ga kö'du nenyë ra kora maakowe irinnì ma mī yèkèlu ehe ayonzonni zi ma kofo. ²² Mora mī kadra nenyë biya Wirì akonyi ma, ehe ma yëti kö'du 'dò zi vo wadakayowe ehe zi vo leriye. Ma yada zi zè nje wa ma nèbiyë ehe Mosa iyanni ako'do rè nī. ²³ Ma yada zi zè hala Korisito ne akayaza ehe atèdī vo dagba zi tēnyī tēmī koli, here mo akika bikanyi zi vīdī 'bëniyë ehe zi tu'dè maakowe.”

²⁴ Gba kazi Pawolo inde gaga gè nī, Fesitosi ambere, “Pawolo! Yi vo lökyi ra. Kö'du yolo kyedre 'bëyi ne èdī ku yi ko'do na lökyi.”

²⁵ Mora Pawolo aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, Fesitosi, manza dè vo lökyi. Wa ma, mèdi akiya, èdī tīnyö, ehe me'do laka ra. ²⁶ Yere Agiriba, ma tɔ'bo me'do zi yi biya kazi tere ga kö'du ayolo kö'du nenyee ku. Ma yolo ku tīnyö, Yere Agiriba, ayolo zè ku biya na kolo kolo ga kö'du wa nenyë o'do rè nī dè na koho na kowo mī ga bi golo'bo maako.” ²⁷ Pawolo iya zi Yere Agiriba henye, “Oma ku mī nèbiyë? Ma yolo oma ku.”

²⁸ Agiriba iya zi Pawolo henye, “Mī kadra kodo nenyë, asösu 'bëyi ako'do ma Korisito 'ba?”

²⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “Èzè iri kadra kodo mandere kadra konda, ma sösu yi ehe vīdī biya mati owonni ma ndenye atèdinnì kaa ma kazi nyori nenyee.”

³⁰ Here, Yere Agiriba, vo dakaŋo Fesitosi, Berenisi ehe vīdī biya maakowe zè èti, ènyinnì riyë. ³¹ Mora gba zè i'bënni

dè, zè iyanni henye, “Kora nenyë, i'ja mo dè kö'du kyënyë maako aba. Anza dè laka zi mo koli mandere mo ki'di mī kamba.” ³² Agiriba ayada zi Fesitosi henye, “Kora nenyë o'bo zi kila na dangölö, èzè mo ako'jo kö'du dè zi Yere 'ba Roma ra zi vurè 'bëni kiya.”

27

Pawolo i'bë Roma

¹ Mati oko ku kadra 'beze zi ze ti'bè Italiya, vo da kanye mī turu 'ba Roma, Juliyasi, mo vo da kanya lamikölö 'ba Yere 'ba Roma. I'di mo zi ga Pawolo kongo ehe maboso maakowe èti. ² Di'bè ze yaga baburu 'ba Dramatiumu, mati ku nzo zi ti'bè bi tɔɔ 'ba baburu maakowe, na ga konda ta ha föfö 'ba Asiya. Arisitarisi tēmī Tasalanika mī Mesedoniya, i'bè ze aba mī baburu. ³ Mī ko'do vere aba, doko dagoti 'ba Sidoni. Juliyasi kö'du ko'do 'bomo na laka zi Pawolo. Mo ila mo kpa ti'bè oka niyë kongo, here zè o'bōnni ki'di zi mo wa ma mo omba.

⁴ Mati dila Sidoni ku, buluku èdī zo luku ki'di zi ze, ehe di'bè ze kara zi rutu 'ba Seyipurusu zi tɔmɔ kazi buluku. ⁵ Here di'bè ze dambaro 'ba Silisiya ehe Pambaliya le dayi ze, zi bi tɔɔ 'ba baburu 'ba Mayira mī Lasiya. ⁶ Ani vo kyëlu ne i'ja baburu ta Alikazenderiya mati èdī ati'bè Italiya. Mo i'di kö'du zi ze ti'bè mī baburu nani.

⁷ Di'bè ze na konda liyaa ko'do kayo aba ehe riti kyedre aba, tɔkɔ Sinodusi. Buluku ila ze dè zi ti'bè kowo mī bi nani, here di'bè dopi Salamona, bi ma rutu 'ba Keriti akagaga ge ze kazi buluku ⁸ Di'bè ze liyaa na konda ta ha föfö kyedre ehe ndundu mo aba doko bi ma ako'jo Bitɔɔ 'ba Wayomɔ, anza na kowo ta ra gawo 'ba Lasiya.

⁹ Yaanya aba da yaŋa kadra ku na kayo, ehe da lima na konda, le Ko'do Kyedre 'ba Wakila alaga. Here anza dè na laka zi ze ti'bè. Here Pawolo ame'do zi vīdī 'ba mī baburu, ¹⁰ “Kora nenyee, oze mbili ye zi ma. Èzè di'bè ze yaanya aba, baburu 'beze ehe söndu 'bomo akayaŋa rè nī na kyënyë, ehe vīdī kayo akoli.” ¹¹ Mora Juliyasi oze mbili nī da me'do 'ba vo

baburu kopi ehe vo kyeti mo, anza kö'du Pawolo. ¹² Bitoro 'ba baburu anza dè na laka zi lima 'domo tona aba. Ga kö'du nenyè, vidi kayo idanni kö'du henye, da yonzò ze, zi ti'bè na konda ta ha föfö kyedre zi Fenekisi. Fenekisi edi bitoro 'ba baburu ra mi Keriti mati ayèhu zi dambaro-damirè ehe daaba-damirè, ehe da to'bo lima tona aba ani.

Buluku da föfö kyedre

¹³ Mati buluku liyaa ta dambaro ayeto luku, kora nee asösunnì zi mala 'bènni ko'do. Here zè otønni mongo 'ba baburu, ehe di'bè na konda kara ta dagöti 'ba Keriti. ¹⁴ Mora kandi buluku kyigò mati ako'jo "Daaba-humirè" aluku zò ki'di zi ze tëmi rutu. ¹⁵ Buluku otra baburu, ehe do'bo dè zi ti'bè zi mo. Here dila buluku baburu kinjè. ¹⁶ Di'bè ze na konda zi rutu tisi 'ba Kawuda kapa mati buluku anza. Ze riti kyedre aba zi ga tönbö 'ba baburu kiri. Mora ndundu mo aba di'ja ze bi 'bomo. ¹⁷ Here vidi otønni tönbö mi baburu ehe olonni ko'di nbiri toko ra baburu zi nda'ba ga bi kölö. Ga kö'du zè na tere, henye akotra yayi dagöti 'ba Seyiritisi, zè obanni bongo 'ba baburu akaño, ehe buluku injè baburu na konda. ¹⁸ Buluku ku na kyenyè, ko'do vere aba, zè u'dunnì kya söndu 'ba baburu maakowe yaga. ¹⁹ Mi ko'do ma wota kala nni aba, zè u'dunnì kya 'ba wa 'ba baburu maakowe yaga. ²⁰ Ko'do kayo aba, do'bo dè kadra kongò mandere kyèluwè. Buluku kyigò zò nduwè luku, ehe ndundu mo aba, dila biya kö'du sösu 'ba zi tòmò.

²¹ Kyere vidi maako tëmi ze onyo wa maako dè ndi kadra konda aba, Pawolo orò riyè ehe ayada zi kora nenyee, "Èzè owowe ha ma, da lime mi Keriti, wa 'be nenyè ayaña rè ni dè ehe ölu kpa dè. ²² Mora yaanya aba, ma lenzee, ere dè ediyè rakyenyi aba ga kö'du akayome. Nje baburu ra atölu. ²³ Ma 'bama zi Wiri, ehe ma mötu mo. Yondò ma alaga ne, mo utu malayika ²⁴ zi yada zi ma, iya henye, 'Pawolo ere dè! Akatorò mi vurè komo Yere 'ba Roma. Ehe ga kö'du yi, Wiri laka akayomò didi 'ba vidi mi baburu biya.' ²⁵ Ediyè na rakyenyi. Ma yolo ku tinyö henye, Wiri ako'do te wa ma mo

alömu. ²⁶ Mora buluku akadrönyi ze zi rutu maako, ehe baburu akayaña rè ni."

²⁷ Ko'do 'butè domosowò ehe yondò, buluku 'ba wini kagba adrönyi ze toko ta ra Föfö Mediterina. Mora edi kaa mi kutè yondò, vidi mati mi baburu ayolönni ze ku kara dakaño aba. ²⁸ Zè ayerinni, ehe i'janni henye, wini ne edi mitiri 'butèsowò na yöndu. Yaa zè ayerinni löhu ehe i'janni edi nje mitiri 'butèwota. ²⁹ Vidi mi baburu na tere da kotra kya ri'di maakowe, here zè izanni akaño mongo sowò ta kafo 'ba baburu. Here zè amötunnì kö'du bikanyi 'ba kadra. ³⁰ Vidi mati mi baburu ombanni zi taño. Here izanni tönbö mi wini, o'ba rè nni nedinni kya 'ba mongo maakowe ra kiza akaño ta komo dagba 'ba baburu. ³¹ Mora Pawolo iya zi vo kyèlu Juliyasi ehe vo kanye henye, "Èzè vidi nenyee alimanni dè da baburu, anze dè geri maako aba zi didi yè yomò." ³² Here, vo kanye ikyenni ko'di mati iri tönbö 'ba tòmò ne, ehe ila lepì mi föfö.

³³ Gba kazi bikanyi 'ba kadra, Pawolo alenze vidiyè zi wakonyo. Mo ayada zi zè iya henye, "Ko'do 'butè domosowò aba ediyè kö'du sösu aba henye onyowe waako dè. ³⁴ Ma lenzee zi wa maako konyo. Didi 'be orò dè mo. O'de nenyè ehe vidi ma kölö maako tëmi yè aki'ja riti." ³⁵ Tapèti Pawolo iya nenyè, mo oba nzoyi mangolo'bo ehe i'di öwö'di zi Wiri. Here ta da komo vidi biya, mo owe mangolo'bo ne ehe onyo kya mo. ³⁶ Zè biya rakyenyi aba, ehe vidi biya tëmi zè onyo wa maako. ³⁷ Vidi ma edinni mi baburu ne, lamiriyö 'butèmadomoriyö domomodaka, ³⁸ ehe tapèti vidi biya onyonni wa ku, zè u'dunnì söndu 'ba wakonyo mi föfö zi baburu ko'do na pèlè.

Baburu ayaña rè ni

³⁹ Damindö ayi, ehe vidi ma mi baburu ne ongönni föyi maako zè ayolönni dè. Mora zè ongönni yayi 'ba ha föfö. Here zè ombanni zi yonzò zi taño baburu aba dakaño da ha föfö. ⁴⁰ Zè ikyenni mongo nee ehe ila zè alèndi mi föfö. Mi kadra kölö ne zè inganni ko'di mati edi geri yada zi baburu ne. Tapèti mo, zè injènni bongo

ma dagba komo baburu ehe ila buluku ra zi baburu drɔnyi dagōti. ⁴¹ Mora aho dakaŋo otra rē nī ra lumu 'ba yayi 'ba ha föfö. Kapa baburu ma dagba ne alaka mī yayi, ehe kapa mo, ma hulēhu alowe na nzoyi kazi kyigo 'ba wini kagba.

⁴² Vo kanye ombannī ku zi mabosowe kofo zi sesi zē ta bi tele ehe kazi ahonnī. ⁴³ Mora kyedre vo kyēlu omba zi didi 'ba Pawolo yomɔ, ehe mo ila vo kanye dē zi mala ma zē ombannī zi ko'do. Tapētī mo, mo i'dī kō'du vidī biya mati atō'bo tele zi töfu mī wini ehe dagba zi dagōti. ⁴⁴ Here mo ayada zi maakowe mīrinnī nzoyi kaga 'ba baburu. Ndundu mo aba, vidī biya oko dagōti kazi kō'du maako.

28

Mi Malata

¹ Mati dayi ze dagōti, da yolo ze rutu ne ako'jo Malata. ² Vidī bi naniye na aboka, ehe zē irinnī ze kalakyedre aba wa'do drɔko, ga kō'du mirē ēdī ata'di ehe bi na bikyēyi. ³ Tapētī Pawolo atoto dawanya yērī, ehe i'dī da wa'do, bikyītu o'do wiri zi tele yaga ehe onyo kala mo. ⁴ Mati vidī bi naniye ongōnnī wiri ove rē nī ra kala Pawolo, iyannī zi oka ma kōlō maako henye, “Kora nenye vo wakofu ra! Mo aluyī dē mī föfö, mora kō'du laka ko'do akila mo dē zi lima.” ⁵ Pawolo akɔho wiri ne mī wa'do ehe o'do wa kyēnyē maako dē. ⁶ Vidī asesinnī sōsu henye kala Pawolo ne atō'bu riyē mandere kandi akalēpī brua. Alimannī mo kongɔ kadra konda aba, ehe mati kō'du ako o'do rē nī dē zi mo, zē ofo kō'du sōsu 'bēnnī ehe iyannī henye, “Kora nenye, wiri ra.”

⁷ Vo dagba 'ba rutu ne ako'jo Pobiliyō, ehe mo ēdī kaŋo maako aba ani na 'bēnī. Mo iri ze kalakyedre aba liŋɔ 'bēnī ko'do wota aba. ⁸ Bu mo mī sora, na koo rakyītu aba, ehe mīkoo kindrī aba. Pawolo i'bē zi mo, ehe i'dī kala nī do mo, ehe ako'jo kora ne mötu aba. ⁹ Tapētī kō'du nenye o'do rē nī, vidī biya da rutu ne ika vidī 'bēnnī 'ba rakoo zi Pawolo, ehe ako'jo zē biya. ¹⁰ Vidī nee oronnī ze, ehe mati di'bē, zē i'dinnī zi ze wa biya ma domba.

Ta Malata zi Roma

¹¹ Yehe wota aba yaa, di'bē ze mī baburu mati alima mī Malata tona aba. Baburu ne ta Alikazenderiya mī Ezipeto, ehe ēdī na yolo henye, “Wiri loŋa.”

¹² Doko ze mī Seyirakusi da lima ze ani ko'do wota aba. ¹³ Ta karani, di'bē ze zi Rahagīmu. Ko'do vere aba, buluku 'ba dambaro ayeto luku, ehe ko'do riyō aba yaa, doko ze Putali. ¹⁴ Ani di'ja ze öndu maakowe. Zē alenzennī ze zi lima rē nī. Ko'do kōlō 'ba gima aba yaa, di'bē gawo kyedre 'ba Roma. ¹⁵ Kya öndu maakowe mī Roma owonnī kō'du ze, ehe ayinnī de ze kutrē Bi Wakogo 'ba Apiyusi ehe, Loko 'ba Yingɔ Wota. Mati Pawolo ongɔ zē, mo o'do öwö'di zi Wiri rakyenyi kyedre aba.

Mi Roma

¹⁶ Doko ze mī Roma, ehe ila Pawolo zi lima mī loko na bi dē nī, vo kanya aba kōlō zi go mo kongɔ. ¹⁷ Tapētī ko'do wota aba mati doko ani, Pawolo ako'jo bi kōlō kya 'ba vo dagbe 'ba Yude, ehe iya henye, “E öndu me, mo'do waako dē na kyēnyē zi vidī 'bezee, ehe mo'do waako kpa dē na kyēnyē ra dalēti 'ba zutu 'bezee. Mora mī Yerusalema i'dī ma na maboso mī Roma. ¹⁸ Zē ongōnnī mī kō'du kyēnyē ma asusu ma go mo, ehe omba zi ma kinga na dangölō. Zē i'jannī mo'do kō'du ako dē na kyēnyē zi koli. ¹⁹ Vo dagba 'ba Yude ombannī da kō'du ne dē, here ma ko'jo kō'du zi Yere 'ba Roma zi vurē 'bama kiya. Mora manza dē kō'du kyēnyē maako aba zi kiya ra dakaŋo 'bama. ²⁰ Ida ma nyori nenye aba ga kō'du wa ma ze vidī 'ba Yiserele domba zi rē nī ko'do. Kō'du nenye ra ma ko'jowe kinye zi me'do ga kō'du wa ma domba ze nenye.”

²¹ Vo dagbe aya'bannī do mo iyannī henye, “Vidī kōlō maako tēmī Yudiya ayōru waraga dē zi ze ga kō'du yi. Ehe ma kōlō tēmī zē ayi dē zi kō'du ko'do 'bēyi yada mandere zi kō'du kyēnyē maako kiya rē yi. ²² Mora domba ze zi kowo wa ma akiya. Da yolo ze ku henye, vidī biya ta bi ne ombannī gboko kyiyi nenye dē.”

²³ Here, zē i'dinnī kadra 'ba ko'do zi Pawolo, watiti kyedre 'bēzē ayinnī mī kadra nani, bi mati Pawolo ēdī lima 'domo. Ta damindō le yondo aba, mo ayada zi zē kō'du kise 'ba Damōku 'ba Wiri. Mo iri

tëmi kö'du kī'dī 'ba Mosa ehe wayöruwë
'ba Nëbiyë zi yonzɔ zi kika zë zi Yësu.

²⁴ Kya vo dagba maakowe ombannī da
kö'du ma Pawolo iya ne, mora maakowe
ombannī dë. ²⁵ Kyere zë ombannī da
kö'du tëmi kutë nnī dë, ayetonnī tī'bë
wënnī. Mora Pawolo iya henye, "Lawo
Laka iya kö'du tinyö mati mo utu nëbi
Yisaya ²⁶ zi yada zi zutu 'bezee,

'ī'bë zi vīdī nenyee ehe ayada zi zë,
"Akowowe ehe akowowe, mora ayɔle dë.
Akonge ehe akonge mora ayɔle dë."

²⁷ Ge biya ëdiyë dī'di kyënyë aba.

Mbili ye owo kö'du dë ehe komowe ayöfu
ku.

Zë ɔ'bɔnnī dë zi bi kongɔ,
mandere kö'du kowo,
mandere kö'du yɔɔ.

Ëzë ato'be, oto de zi ma, ehe ma kako'je.' "

²⁸⁻²⁹ Pawolo iya henye, "Momba zi ye
yɔɔ henye, Wiri omba zi yomɔ tu'dëë,
ehe zë akowonnī."

³⁰ Koo riyo aba Pawolo alima mī loko
kopi ehe iri vīdī biya ma ëdī tayi mo
kongɔ ne kalakyedre aba. ³¹ Mo ayëtī
kö'du 'ba Damöku 'ba Wiri kazi tere ehe
yandi kö'du 'ba Yere Yësu Korisitɔ, ehe
vīdī maako ayonzɔ dë zi mo yata.

Waraga kazi Yemisi

Koma kö'du yɔɔ aba

¹ Kazi Yemisi, vo litu 'ba Wirī ehe 'ba Yere Yēsu Korisito. Wamētē biya zi vidī a Wirī mati opere rē nni mī damōku ne biya.

² Öndu ma'e emī ma eti, edi 'e na rakyenyi ezē kyinē 'ba kö'du yonzɔ biya ayi le gērī 'be'e, ³ ga kö'du ayɔɔ 'e koma 'be'e yonzɔ, atēdi nduwē zi ye. ⁴ Ayɔɔ 'e nduwē 'be'e, ako'dɔ 'e ndɔ na kyigɔ. ⁵ Mora ezē vidī maako tēmī 'e omba kö'du yɔɔ, mo ma mōtu zi Wirī, mati akī'dī zi mo kyɔ ndra, kazi kö'du kyēnyē ki'ja mī mo.

⁶ Mora ezē mo amōtu, mo moma kazi da jijiji. Vidī mati dɔ mo jijiji edi kaa kagba 'ba wini mī ranga mati edi kope ehe buluk injē. ⁷ Vidī ma here ne'e ma asōsunnī dē na kirinnī wa kazi Wirī. ⁸ Zē ɔronnī dē da gērī kōlō.

Leri wa kyɔ aba

⁹ Öndu mati na vo leri, mo mēdi rakyenyi aba ga kö'du mo edi vo da wa kayo. ¹⁰ Mora vo da wa kayo, mo mēdi rakyenyi aba ga kö'du mo vo leri. Wa kayo 'bomo akalaga kaa dōru 'ba wevo 'ba mōku. ¹¹ Kadra asi nzere, bi kyitu o'bo weno ne, dōru mo alēpī, ehe teme 'bomo ne ayaɲa gbɔ. Mī gērī kōlō ne, vo wa kayo akayaɲa mī lɔ'ɔ 'bomo.

¹² Vo rakyenyiye ra mati alimannī koma aba hu wa yonzɔ. Ezē zē ɔronnī na kyigɔ mī wa yonzɔ, akirinnī biriti 'ba didī mati Wirī alōmu ku zi zē mati o'donnī lɔvɔ mo. ¹³ Ezē ayonzɔ vidī, mo miya dē henye, "Wa yonzɔ nenyē ayi kazi Wirī." Ga kö'du Satani ɔ'bo yonzɔ Wirī dē, ehe Wirī ɔ'bo yonzɔ vidī maako dē. ¹⁴ Mora ayonzɔ vidīye, mati kö'du komba kyēnyē 'bēzē otɔ zē ku 'de, ehe kuyi zē akpa kö'du ko'dɔ 'bēzē aba. ¹⁵ Here kö'du sōsu kyēnyē 'bēzē ne ɔmɔ, ehe o'jo kö'du kyēnyē, ehe kö'du kyēnyē, mati ovu ku kyedre, o'jo koli.

¹⁶ Öndu ma'e emī ma eti, mo'ba 'e dē.

¹⁷ Wa kī'dī biya laka ne, ehe waki'dī biya

ɲbala ne ayi ta komoriyē, ayi akanjo kazi Wirī 'Bu 'ba bi kanyi 'ba komoriyē. Mo ofo dē kaa galili. ¹⁸ Mī kö'du ko'dɔ ɔmo, mo ika ze zi tēdi nenyē kpuru tēmī me'do 'ba tīnyō, here zi ze tēdi na vo dagba mī kutē wa ko'dɔ ɔmo'e biya.

Kowo ko'dɔ aba

¹⁹ Öndu ma'e emī ma eti, asōsu 'e kö'du nenyē. Vidī biya mē'dī kandi zi me'do kowo, mora liya zi me'do ehe liya zi tayi na kamo. ²⁰ Kamo 'ba vidī kōndu o'dɔ kö'du laka dē, mati Wirī omba. ²¹ Here ayaɲa 'e kö'du ko'dɔ ma kyēnyē, ehe biya rasesi tēmī kö'du mati eme dē, mati kyɔ mī kutē 'e. Ra kī'dī zi Wirī, ehe njē me'do mati mo iyī mī di'di 'e, mati ato'bo yomɔ 'e.

²² O'ba'e re 'e dē nje mbiliye koze aba da me'do ɔmo. Ta gɔ mo, i'dī 'e mī gɔ mo yonzɔ. ²³ Vidī mati oze mbili nī da me'do, mora i'dī dē mī gɔ mo yonzɔ, edi kaa kora mati ongo bi mī ngana, ehe ongo rē nī kaa mati nēdi, ²⁴ ehe i'bē gbɔ 'de, kandi atōlu tēmī mo wa mati mo ongo ne alaya kaa a'da. ²⁵ Mora kora mati ongo bi kara mī kö'du kī'dī ma tīnyō, mati inga vidī na da ngōlō, ehe mo nduwē mbili nī koze gɔ mo, anza dē nje kowo mo mora kpa ko'dɔ mo, Wirī akī'dī ya'da zi mo mī wa mati mo o'dɔ.

²⁶ Ezē vidī mati ongo rē nī 'ba yēni, ehe asesi ndende nī dē, mo edi rē nī ko'ba, ehe yēni 'bomo ne o'dɔ waako dē. ²⁷ Yēni mati Wirī 'Bu ze omba edi ɲbala kazi ndondɔ edi henye: Zi ga gisiwala ehe ga mbara lu'bē kongɔ tēmī riti 'bēzē, ehe rasesi kazi wa kyēnyē 'ba damōku ne.

2

Ko'dɔ vidī 'e mī gērī maako

¹ Öndu ma'e emī ma eti, kaa vo koma'e mī Yere 'beze Yēsu Korisito, Yere 'ba bikanyi, o'dɔ 'e vidī 'e dē mī gērī maako 'beri tara da laya 'bēzē ta yaga. ² Kaa kora vo wa aba kyɔ usu inzi 'ba dahabo ehe bongɔ ma laka ayi mī ratoto 'be'e ehe kora vo leri mī bongɔ liza ayi kpa. ³ Ezē, ayada wa towɔ ndra zi kora mati usu rē nī na laka ehe iya, henye zi mo, "Alima da bi lima makaka nenyē kinye. Mora iya

zi kora vo leri henye, ɔɔ nani, mandere alima kinye dakaŋo da ndi yi.” ⁴ Here, o'do 'e kö'du kyënyë 'ba rakinye ku mi kutë 'e. Èdi 'e na vo vurë 'ba kö'du sösu 'ba Satani aba.

⁵ Owo'e te, öndu ma'e ëmi ëti. Wirï inzi vidi leri 'ba damöku nenyë, zi tedi ndo koma aba ehe zi tedi damöku mati mo alömu ku zi zë, mati o'donni lovo mo. ⁶ Mora alidi 'e vo leri. Anza dë vo wa aba kyö'e ra ëdinni 'e ko'do na kyënyë kika mo komo vo vurë'e? ⁷ Zë ra dë mati ame'donni mi kö'du kyënyë mi ru laka nani mati i'di zi ye ne?

⁸ Ako'do 'e kö'du ma laka, ezë oro 'e kö'du ki'di 'ba damöku mati i'ja mi kö'du yöru, “O'do lovo vo halinjo oka, kaa o'do lovo yi.” ⁹ Mora ezë o'do kö'du zi vidi 'e tada ra laya 'bëzë, o'do kö'du kyënyë ku, ehe kö'du ki'di aki'di yi mi kamba kaa vo kö'du ki'di kowe. ¹⁰ Vidi mati owe kö'du ki'di kölo o'do kö'du kyënyë ku zë kowe aba biya. ¹¹ Iya henye, “O'do ndoro dë.” Iya kpa henye, “Ofo vidi dë.” Ezë o'do ndoro dë, mora ofo vidi ku, ayi ku na vo kö'du ki'di kowe. ¹² Ame'do ehe o'do kaa vidi mati akiya vo vurë ro mo kö'du ki'di aba, mati akila 'e na dangölö. ¹³ Wirï ayada mikyëyi 'bëni dë, zi vidi mati ikye vurë kazi mikyëyi. Mikyëyi i'bë ndra tada vurë kiya!

Koma ko'do aba

¹⁴ Öndu ma'e ëmi ma ëti, ezë vidi maako iya noma, mora mo o'do kö'du laka, a'di ra ëdi na laka zi mo? Koma nani ato'bo mo yomo? ¹⁵ Ezë öndu maako'e ëmi maako'e ëti anzanni bongö aba ehe wakonyo, ¹⁶ a'di ra ëdi na laka mi kö'du kiya 'bëyi zi zë, “Wirï mi'di ya'da zi ye, asesi 'e na kyëtu, onyo 'e na laka,” ezë i'di wa ma laka dë zi zë? ¹⁷ Here ezë koma ëdi kölo ehe o'do waako dë, anza koma laka ra dë.

¹⁸ Mora vidi maako akiya henye, “Vidi kölo maako ëdi koma aba, agamo ëdi 'ba kö'do mo.” Kö'du ya'ba 'bama ëdi henye, “Ayada zi ma, hala vidi maako ato'bo tedi koma aba kazi kö'do mo, makayada koma 'bama zi mo kö'du kö'do aba.” ¹⁹ Oma ku henye Wirï ëdi nje kölo? Laka. Dakyiki esenni kpa tere aba komo Wirï. ²⁰ Yi kora vo lumë. Omba yolo koma kazi kö'do mo,

eme dë? ²¹ Anza dë zutu 'beze Abarayama ra komo Wirï na laka tëmi kö'du kö'do 'bomo, mati mo i'di wisi ëni Yisika da bi 'ba wakumu? ²² O'bo 'e dë kongö? Koma omo kö'du kö'do omo aba o'donni lo'bo bi kolo. Koma omo ëdi ndo tëmi lo'bo kö'do omo. ²³ Kö'du yöru ayi ku tinyö, mati iya henye, “Abarayama oma mi Wirï, Wirï iri mo na vo kö'du laka kö'do tëmi koma omo.” Here ako'jo Abarayama na aboka a Wirï.

²⁴ Ongö te henye, ëdi lo'bo kö'do 'ba vidi 'e ra i'di zë na laka Wirï aba, anza dë nje koma 'bëzë aba. ²⁵ Èdi kpa te kaa vo rönyï Rahaba aba here. I'di mo na laka komo Wirï tëmi kö'du kö'do omo vo buluku'e 'ba Yiserele kiri kala kyedre aba, konyi tahonni ta gëri 'beri maako. ²⁶ Here ida ra ma kazi lawo ne yöku ra. Kpa here koma ma kazi lo'bo kö'do ne yöku.

3

Ndende

¹ Öndu ma 'e ëmi ma ëti, anza dë kyö tënü 'e zi tayinni na vo komo yandi 'e. Kaa ayolo 'e henye, ze vo komoyandi 'e akiya vurë kyedre kyigö re ze ndra tada oka'e. ² Ge ze biya 'duwi dëdi kö'du litë kö'do. Ezë vidi o'do kö'du litë dë mi kö'do kiya 'bëni, mo ëdi tinyö laka, ato'bo kpa zi gë ni kongö laka. ³ Di'di ze kö'di ha akakya zi kö'do zi he ze kowo zi kö'do mo ti'bë bi mati domba ze. ⁴ Mandere akoba tönbö kyedre kaa ga kö'du yada, mati buluku kyigö adu'du, dato'bo kopi wa tisi 'ba dahu tönbö aba, mati domba ti'bë zi mo. ⁵ Here ëdi ndende aba. Tisi wa aba kaa ëdi, ato'bo me'do kö'du wa kyedre'e.

Asösu 'e te hala möku kyedre ato'bo kusu mo wa'do tisi aba. ⁶ Ndende ëdi kaa wa'do. Èdi damöku 'ba kö'du kyënyë, i'ja bi 'bëni mida re ze ehe apere kö'du kyënyë kpuru tëmi lima 'beze. Usu wa'do mi bi tinyö lima 'beze, wa'do mati ayi zi mo kazi gehena.

⁷ Vidi köndu ato'bo kopi wa widi maako'e biya, ngötu möku'e, aliye, wa-tele'e, kyenze ëti. ⁸ Vidi maako gba o'bo dë zi ndende kopi. Èdi kö'du kyënyë kö'do, ëdi kyö waroso 'ba koli aba. ⁹ Di'di ze öwö'di zi Yere ehe 'Bu ndende ze aba,

ehe kpa zi vidī maako'e sēnē mo aba, mati o'do zē kpa na kyinē 'ba Wiri. ¹⁰ Me'do 'ba öwö'di kī'di ehe wa sēnē ope yaga tēmī ha kölō ne. Öndu ma 'e emī ma eti, nenyē o'do rē nī dē here. ¹¹ Ku'ju 'ba wini ope yaga wini ma ndili ehe ope wini ma kata dē tēmī bi hwērē kölō ne. ¹² Öndu ma 'e emī ma eti, kaga liṅo ɔ'bo dē tana manga, manga ɔ'bo dē tana liṅo. Ku'ju alöwu 'dō wini ma yɔ'do ehe wini ma ndili dē.

Kyinē 'ba kö'du yolo riyē

¹³ Eyī ra na vo kö'du yolo mī kutē 'e? Mo ma yada mī lima laka 'bēnī, kö'du ko'do mati ayi kazi vo kö'du yolo. ¹⁴ Mora ezē yī na mikumbē 'ba mikata mī di'di yī, o'do dakumbē dē ehe iga ndondo dē ra kö'du tinyō. ¹⁵ Kyinē 'ba kö'du yolo nani ayi dē akaṅo ta komoriyē, ayi kazi dakyikyīye. ¹⁶ Bi ma mikumbē mikata aba 'do mo, kpa kyinē 'ba kö'du ko'do kyinyē 'ba Satani aba biya. ¹⁷ Kö'du yolo 'ba riyē ēdī biya na ṅbala, na rakyēyī, liya, akonyi aboka, mikyēyī ndo, kö'du ko'do laka aba. Ēdī vo tinyō, anza vo komokandi. ¹⁸ Vidī 'ba mikyēyī o'donni kö'du laka.

4

Ī'di re 'e zi Wiri

¹ Kamo ralamo aba mī kutē 'e ne ayi ta kila? Ayinnī tēmī da kö'du komba 'ba mī di'di 'e, mati lifonni mī re 'e. ² Omba 'e wa, mora i'ja 'e zē dē. 'E gbo nzo zi wakofō, ehe omba'e wa'e, mora i'ja 'e zē dē. Alamo re 'e ehe u'bō re 'e. Anza dē wa mati omba 'e, ga kö'du ako'jo 'e ha Wiri dē kö'du mo. ³ Ezē ako'jo'e, iri 'e dē, ga kö'du ako'jo 'e kö'du wa zi ko'do mo mī da kö'du komba 'be'e.

⁴ Vidī kazi koma'e ra. Ayolo 'e dē henye ere, zi tēdī na obaka 'ba damökü, ne ku vo wehe 'ba Wiri. ⁵ Asösu'e dē henye ere, kö'du tinyō anza dē mī kö'du yöru mati iya henye, "Lawo mati Wiri i'di mī ze, oso ndo na kö'du komba." ⁶ Mora rakyēyī mati Wiri i'di ēdī ndrē. Kaa wayöru iya henye,

"Wiri omba vo rakisiye dē,
mora i'di rakyēyī zi vo raya'ba'e."

⁷ Here, i'di re 'e zi Wiri. Agaga ge 'e kazi Satani, ehe mo ataho 'de kazi 'e. ⁸ Aiyie

kara zi Wiri, ehe mo atayi kara re 'e. Akaka kala 'e, 'e vo kö'du kyenyē ne'e. O'do di'di 'e ṅbala, 'e vo komokandi ne'e. ⁹ Ēdī 'e rasösu, kudu lu'bē aba. Opi 'e kogo 'be'e mī kudu. Opi 'e rakyenyi mī da komo yaṅa. ¹⁰ Ala'ba re 'e di'di Yere, mo akinjē 'e riyē.

¹¹ Öndu ma'e, emī ma eti, ame'do 'e dē na kyenyē ra aboka maako. Ezē ame'do 'e na kyenyē ra aboka maako, ame'do 'e na kyenyē ra kö'du kī'di. Ezē ame'do 'e na kyenyē ra kö'du kī'di, oro 'e kö'du kī'di dē, mora ēdī 'e vurē ra ko'do. ¹² Vo kö'du kī'di kölō, vo vurē kölō, mati ato'bo yomo ehe yaṅa. Yi eyī ra zi vurē 'ba aboka yi ko'do?

¹³ Yaanya aba owō'e ha ma, 'e mati iya 'e henye, "Ndenye mandere mindö aba dati'bē zi gawo kyedre maako, bi ma dakalima koo, ti'bē mī lo'ɔ maako, kōhi ko'do kyō." ¹⁴ Ayol ɔ'e dē, a'di ra ako'do rē nī mindö aba. 'E kaa kyētu 'ba wa'do, mati alaya mī kadra tisi, ehe inde rē nī gbo. ¹⁵ Wa mati akiya 'e ēdī henye, "Ezē Yere omba, dakalima ze da ko'do nenyē mandere nani." ¹⁶ Mora yaanya aba 'e na rakisi, ame'do 'e na rakisi. Rakisi ne biya anza laka. ¹⁷ Here zē maako'e mati ayolonni kö'du laka zi ko'do, mora zē o'donni dē, zē o'donni kö'du kyenyē ku.

5

Kö'du zi vo wa kyō

¹ Yaanya aba, 'e vidī 'ba wa aba kyō, oze mbiliye zi ma. Udu 'e tolo aba, ga kö'du riti kyenyē mati ēdī tayi de 'e ne. ² Wa da kayo 'be'e ne enje ku 'de, bongo 'be'e kuru onyo ku. ³ Dahabo 'be'e manzede aba ayöfu do mo ku wa lēndrē aba. Wa lēndrē nenyē atēdī na vo kiya ma ra 'e, akonyo ida re 'e kaa wa'do. Ulu 'e ha wa ku kyō mī ko'do ma alaga nenyē'e. ⁴ Ī'di 'e biriti kpa dē zi zē mati o'donni lo'ɔ mī yaka 'be'e. Yere kyedre owo kudu 'bēzē ku. ⁵ Lima 'be'e ma dakaṅo kinye ne, kyō na rakyenyi. O'do re 'e ku nzo zi riti kī'di zi ye. ⁶ Asusu 'e vidī mbiya kofō mo, agaganni gē nī kpa dē kazi 'e.

Mikuku mötu aba

⁷ Öndu ma 'e emi ma eti, edi 'e mikuku aba le Yere 'boko. Ongö 'e te hala vo yaka uku mi ni, bi kaño eni kisi zi tana wa kyö. Mo isi bi mo mikuku aba zi mire tayi.

⁸ Edi 'e kpa na mikuku. Asesi 'e kö'du sösu 'be'e ri ye, ga kö'du tayi 'ba Yere edi ku kara. ⁹ Öndu ma'e emi ma eti, ame'do 'e de ra oka maako, kazi Wiri ikye vure re 'e. Vo vure kikye edi ku kara, nzo zi laya.

¹⁰ Öndu ma 'e emi ma eti, asösu 'e kö'du nebi mati ame'do nni mi ru 'ba Yere. Oba ze kaa ga kö'du yada 'ba mikuku mi riti.

¹¹ Dako'jo ze na vo rakyenyi, ga kö'du ze nduwé kö'du laka ko'do. Owo 'e hala Yakoba nduwé kö'du laka ko'do, ayolo 'e ku hala Wiri i'di zi mo mi ndundu mo. Kö'du Yere ndo na mikyeyi ehe lovo.

¹² Ta da mo biya, öndu ma 'e emi ma eti, alömu 'e de komoriye aba, mandere dakaño aba, mandere kpa wa maako aba. Iya 'e nje henye "oo," ezé omba kiya oo, ehe "e'e" ezé omba kiya 'e'e. Here ayi 'e de mi vure a Wiri.

¹³ Vidi maako temi 'e mi riti? Mo ma motu. Vidi maako na rakyenyi? Mo ma ya'bi ngala 'ba wayeto. ¹⁴ Vidi maako temi 'e na ko'ö? Mo ma ko'jo vidi kyedre 'ba kanisa'e zi motu de ni yeni kulö ro mo mi ru 'ba Yere. ¹⁵ Motu mati koma aba ne, ako'do vidi ko'ö ne na laka, Yere akinje mo riye. Ezé mo o'do kö'du kyenyé, akila mo.

¹⁶ Here ayasi kö'du kyenyé 'beyi zi oka ma kolö maako, ehe amötu kö'du oka ma kolö maako, here zi ko'jo na laka. Motu 'ba vidi laka edi na kyigo.

¹⁷ Eliya mo kora kaa ze. Mo amötu henye mire a'di de, ehe mire a'di de dakaño koo wota deni aba. ¹⁸ Löhu mo amötu, ehe komoriye i'di mire, dakaño o'jo wa tana 'beni gbo.

¹⁹ Öndu ma 'e, ezé vidi kolö maako temi 'e awiri de ni temi kö'du tinyö, ehe vidi maako mika mo hulöhu, ²⁰ asösu 'e kö'du nenyé: Vidi mati opi da vo kö'du kyenyé ko'do ku temi geri lité 'bomo, akayomo mo temi koli, akayöfu da kö'du kényé kayo ne'e biya.

Dagba waraga 'ba Yowani

Me'do 'ba didi

¹ Dayöru zi ye kö'du me'do 'ba didi, mati ëdi kyere biyeto aba. Dowo ze ku, dongo ze ku komo ze aba. ² Dongo ze ku, kala ze ise ro mo ku. ² Mati didi nenyè alaya ku, dongo ze, here da me'do kö'du mo ehe yada zi ye kö'du 'ba didi nburu nburu mati 'Bu o'do na yolo zi ze. ³ Wa mati dongo kowo mo aba, dayöyö ze kpa zi ye, here zi ye re 'e drako ze aba mi mötu 'ba ga bi kolö mati dëdi mo aba, Wiri ehe Wisi omo Yësu Korisito. ⁴ Dayöru ze henye zi rakyenyi 'beze kinde.

Wiri bikanyi ra

⁵ Yaanya aba kö'du kise mati dowo ze kazi Wisi omo, ehe yöyö mo ëdi henye, Wiri bikanyi ra, biköndu ako anza dë mi mo. ⁶ Èzë diya ze henye, ze na radrako mo aba, mora mi kadra kolö ne zo lima mi biköndu, ze ne 'dö ndondo kiga mi me'do 'beze kpa kö'du ko'do 'beze aba. ⁷ Mora èzë dalima ze mi bikanyi, kaa mo ëdi mi bikanyi, here datëdi ze mi lima kolö oka maako aba, ehe yama 'ba Yësu, Wisi omo o'do ze ku nbala tëmï kö'du kyënyë.

⁸ Èzë diya ze danza kö'du kyënyë aba, do'ba re ze ku, ani kö'du tinyö ako anza dë mi ze. ⁹ Mora èzë dayasi kö'du kyënyë 'beze zi Wiri, mo akasesi kö'du ki'di ëni ako'do wa mati ëdi laka, mo akila ze tëmï kö'du kyënyë 'beze, manbala biya tëmï kö'du ko'do kyënyë 'beze. ¹⁰ Èzë diya ze henye, do'do kö'du kyënyë dë, do'do ze Wiri yada zi tëdi na vo ndondo, me'do 'bomo anza dë mi ze.

2

Korisito vo konyi 'beze

¹ Mëdi nenyè yöru zi ye, gisi ama'e, kazi o'do'e kö'du kyënyë, mora èzë vidï maako o'do kö'du kyënyë ku, dëdi maako aba mo akayata ge ze zi 'Bu, Yësu Korisito ra tinyö laka. ² Korisito ra na bi dë ni umu rë ni zi kö'du kyënyë 'beze kila, anza dë nje kö'du

kyënyë 'beze, mora kpa kö'du kyënyë 'ba vidï biya.

³ Èzë dowo 'e kö'du ki'di a Wiri, ani tinyö dayolo mo ku. ⁴ Zë mati iyanni henye na yolönni mo ku, mora owonni kö'du ki'di 'bomo dë, vo ndondo 'e ra, kö'du tinyö anza dë mi zë. ⁵ Zë biya mati owonni me'do 'bomo, lovo 'ba Wiri ëdi ndo mi mo. Nenyè ëdi hala dato'bo yolo henye, dëdi mi ra drako Wiri aba. ⁶ Zë mati iyanni henye, nëdinni ku na radrako Wiri aba, ma limanni te kaa Yësu Korisito o'do.

⁷ Aboka ma'e, kö'du ki'di nenyè mëdi ayöru zi ye anza na kyiyi, ëdi kö'du ki'di ko'cö ra, mati owo'e tëmï biyeto aba. Kö'du ki'di ko'cö ne ëdi kö'du kise mati owo'e ku nzo ne. ⁸ Here, kö'du ki'di mati yaanya aba mëdi ayöru zi ye ne, kö'du ki'di kyiyi ra. Nenyè kö'du tinyö ongo mi Yësu kpa mi ye, ga kö'du biköndu ëdi laga 'de, bikanyi ma tinyö ëdi ku nzo biyanyi.

⁹ Zë mati iyanni henye, nëdinni lima mi bikanyi, mora zë nduwë koyi öndu nni 'e ëmi ëti, ëdinni mi biköndu mi kadra nenyè. ¹⁰ Zë mati o'donni lovo öndu nniye, ëdinni mi bikanyi, here waako anza dë mi zë zi vidï maako zi kö'du kyënyë ko'do. ¹¹ Mora zë mati oyi öndu nni 'e ëmi ëti, zë ëdinni mi biköndu, zë ëdinni alasi mi mo, ayolönni dë kila nëdinni ati'bë, ga kö'du biköndu ne o'do zë ku na komo köndu.

¹² Mëdi ayöru zi ye gisi a ma 'e, ga kö'du kyënyë 'be 'e ila ku ga kö'du 'ba Korisito.

¹³ Mëdi ayöru zi ye, 'bu 'e, ga kö'du ayolo 'e mo ëdi kyere biyeto aba. Mëdi ayöru zi ye, vidï mati zë gba na obi, ga kö'du a'da 'e Satani ku.

Mëdi ayöru zi ye gisi ama 'e, ga kö'du ayolo 'e 'bu ne ku.

¹⁴ Mëdi ayöru zi ye 'bu'e, ga kö'du ayolo 'e mo ëdi kyere biyeto aba. Mëdi ayöru zi ye vidï mati zë gba na obi, ga kö'du 'e na kyigo, me'do 'ba Wiri alima mi ye, a'da'e Satani ku.

Lovo 'ba damöku

¹⁵ O'do 'e lovo damöku dë mandere wa mati ëdi na 'ba damöku ne. Èzë o'do'e lovo damöku, o'do'e lovo 'bu ne dë. ¹⁶ Wa

mati biya 'ba damöku ne, wa mati ra 'ba kö'du kyënyë omba ne, wa mati vidī ongo komba aba, wa biya mī damöku nenyë mati vidī ëdī rē nni kisi kö'du mo, ma kölō tēmī zē ayi dē kazi 'bu, ayi biya tēmī damöku ne. ¹⁷ Damöku wa biya mī mo aba mati vidī omba ëdī alaga 'de, mora zē mati o'dōnnī da kö'du komba 'ba Wiri, akalimannī n̄buru.

Vo wehe 'ba Korisito

¹⁸ Gisi ama 'e, ndundu mo ëdī ku kara. Ayada zi ye henye, vo wehe 'ba Korisito atayi, yaanya aba vo wehe kayo 'ba Korisito alayannī ku nzo, here dayolo ze ndundu mo ëdī ku kara. ¹⁹ Vidī nenyë'e anza nni dē t̄nyō mī gboko 'beze, kö'du nere ra zē ilannī ze. Ëzē ëdinnī mī gboko 'beze, zē akalimannī ze aba. Mora zē i'bē wënnī, here ëdī na yolo henye ma kölō maako anza dē tēmī gboko 'beze.

²⁰ Mora Lawo Kölō Laka aloko yaga de 'e, here 'e biya ayolo'e t̄nyō ku. ²¹ Mëdī ayōru zi ye, anza dē ga kö'du ayolo t̄nyō dē, ëdī ga kö'du ayolo 'e ku, ehe ayolo 'e kpa henye, ndōndo ayi dē tēmī kö'du t̄nyō. ²² Ëyī ra ëdī na vo ndōndo ne? Ëdī zē mati iyannī henye, Yësu anza dē Korisito. Vidī ma here ne'e zē vo wehe 'ba Korisito, zē ombannī 'bu dē 'dō Wisi aba. ²³ Kö'du zē mati biya ombannī Wisi dē, kpa ombannī 'bu dē. Zē mati ombannī Wisi, ombannī 'bu kpa.

²⁴ Ayolo'e laka zi sesi kö'du kise ne mī di'di 'e tēmī biyeto aba. Ëzē asesiye kö'du kise nani, ëdiye 'duwī na radroko mī Wisi 'bu aba. ²⁵ Nenyë ëdī wa mati Korisito na bi dēnī alōmu zi didī n̄buru ki'dī zi ze.

²⁶ Mëdī nenyë yōru zi ye kö'du zē mati ëdinnī yōnzo zi ye ko'ba. ²⁷ Mora kö'du 'e, Korisito ope yaga Lawo Kölō Laka ënī de 'e. Lawo Kölō Laka omo ayandi kö'du wa ku biya zi ye, wa mati mo ayandi ëdī t̄nyō anza ndōndo ra dē. Oro'e wa yandi 'ba Lawo Kölō Laka, alima'e na radroko mī Korisito.

²⁸ Oo, gisi ama'e, alima 'e na radroko mo aba, here ëzē mo alaya, datëdī ze kyigo aba, doho re ze dē kazi komokaya mī kadra mati mo ayi. ²⁹ Ëzē ayolo'e ku mo

ëdī laka, akayolo'e henye, vidī biya mati o'dō wa mati na laka, mo Wisi omo ra.

3

Gisisi 'ba Wiri

¹ Ongō 'e te, hala 'bu o'dō lovo ze ndra. Lovo 'bomo ëdī kyedre ne re ra ako'jo ze gisisi 'ba Wiri, here t̄nyō, dëdī ze. Kö'du ne re ra damöku ayolo ze dē, ayolo Wiri dē. ² Aboka ma'e, yaanya aba ze gisisi a Wiri, mora anza dē gba na yolo datayi ze na a'di. Mora dayolo ze ku henye ëzē Korisito alaya, datëdī ze kaa mo, ga kö'du dakongo ze mo t̄nyō kaa mati mo ëdī. ³ Vidī mati ëdī kö'du sösu nenyë aba mī Korisito, ma sesi rē nī n̄bala, kpa te kaa Korisito ëdī n̄bala.

⁴ Vidī mati o'dō kö'du kyënyë, o'dō kö'du kyënyë ku kö'du ki'dī 'ba Wiri kowe. ⁵ Ayolo'e ku henye, Korisito alaya zi kö'du kyënyë koba 'de, ani kö'du kyënyë anza dē mī mo. ⁶ Here, vidī mati alima na radroko Korisito aba, anza dē nduwë zi kö'du kyënyë ko'do, mora mo mati zo nduwë zi kö'du kyënyë ko'do, ongo mo dē mandere ayolo mo dē.

⁷ Vidī maako mo'ba 'e dē, gisi a ma. Vidī mati o'dō wa ma laka, ëdī n̄bala, kpa te kaa Korisito ëdī n̄bala. ⁸ Vidī mati nduwë zi kö'du kyënyë ko'do, 'ba Satani ra, ga kö'du Satani o'dō kö'du kyënyë akpa biyeto aba. Wisi 'ba Wiri alaya ga kö'du nenyë zi yaña wa mati Satani o'dō. ⁹ Vidī mati zē na gisi 'ba da kö'du ko'do komba 'ba Wiri ëdī mī di'di zē, ga kö'du Wiri 'bu zē, o'bōnnī dē nduwë zi kö'du kyënyë ko'do. ¹⁰ Nenyë kö'du 'beri mī kutë gisi a Wiri gisi 'ba Satani aba. Zē mati biya o'dō nni wa ma laka dē mandere o'dōnnī lovo oka'e dē anza nni dē gisi 'ba Wiri.

O'do lovo oka maako

¹¹ Kö'du kise mati owo'e biyeto aba ëdī henye do'do 'e lovo oka. ¹² Danza 'e dē kaa Kayina, mo 'ba Satani, ofo öndu nī Abele. Kö'du a'di Kayina ofo mo? Ga kö'du wa mati mo o'do biya na kyënyë, mora wa mati öndu mo o'do biya na laka. ¹³ Here, re 'e maga dē, öndu ma'e ëmī ëtī. Ëzē vidī 'ba damöku nenyë oyinnī 'e. ¹⁴ Dayolo ze

dila koli ku, dayi ku mi didi, dayolo ze here, ga ko'du do'do ze lovo ondu ze 'e emi ze eti. Vidi mati o'do lovo de gba hu kyigo 'ba koli. ¹⁵ Ze biya mati na vo wa koyi 'e ne, ze vo wa kofo 'e ra, ayolo 'e ku henye, vo wa kofo 'e anzanni de didi nburu nburu aba mi nni.

¹⁶ Nenye dayolo hala lovo edi, Korisito i'di didi ni ko'du ze. Ze kpa zi didi ze ki'di ko'du ondu ze 'e emi ze eti. ¹⁷ Vidi mati ze wa aba kyog, ongo ondu mandere emi mati omba wa maako, isi di'di nni kazi ze, o'bo de zi kiyanni henye, no'donni lovo Wiri. ¹⁸ Gisi ama'e, lovo 'beze anza de nje me'do kiya, medi lovo ma tinyo, mati ayada re ni mi lo'bo ko'do.

Kyigo komo Wiri

¹⁹ Nenye edi hala dakayolo henye ere, ze 'ba tinyo. Nenye edi hala ²⁰ ezé didi ze o'do ze na komo kaya daiya ze ralawo tinyo a Wiri. Dayolo ku henye Wiri edi kyedre ndra tada ko'du 'ba mi di'di ze, ehe mo ayolo wa biya. ²¹ Aboka ma'e, ezé ko'du sosu mi di'di ze o'do ze de na komokaya, dedi ze kyigo aba mi komo Wiri. ²² Diré ze kazi mo wa mati da ko'jo, ga ko'du doró ze ko'du ki'di omo ehe ko'du wa mati o'do mo na rakyenyi. ²³ Wa mati mo i'di mi ko'du ki'di edi henye, doma ze mi Wisi éni Yésu Korisito ehe do'do ze lovo oka maako te kaa mati Korisito i'di ko'du mo zi ze. ²⁴ Ze mati oronni ko'du ki'di a Wiri alimanni na radroko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radroko ze aba. Nenye hala dayolo mo alima mi ze, dayolo ga ko'du mo i'di Lawo Koló Laka zi ze.

4

Lawo ma tinyo ma ndondo aba

¹ Aboka ma'e, oma 'e de mi lawo biya, mora ayonzó'e lawo ne'e ezé edinni kazi Wiri. Nebi vo ndondo 'e kyog i'benni yaga taga bi ne biya. ² Nenye edi hala akato'bo yolo'e Lawo Laka a Wiri: Vidi maako mati iya tinyo henye, Yésu Korisito ayi kaa vidi kondu, edi Lawo Laka mati ayi kazi Wiri aba. ³ Mora lawo maako mati andi ko'du 'ba Yésu, anza de kazi Wiri. Lawo mati mo edi mo aba, edi vo wehe 'ba Korisito,

owo'e henye, atayi ehe yaanya aba edi ku kinye mi damoku ne nzo.

⁴ Mora 'e 'ba Wiri ra, gisi ama 'e, a'da 'e da nebi vo ndondo 'e ku ga ko'du Lawo Laka mati edi mi ye ne, edi ndra na kyigo tada lawo mi ze mati 'ba damoku. ⁵ Nebi vo ndondo naniye ame'donni ko'du wa 'ba damoku, ehe damoku oze mbili de ze ga ko'du ze 'ba damoku ne. ⁶ Mora ze 'ba Wiri ra. Vidi mati ayolo Wiri owo de ze, vidi mati anza de 'ba Wiri, owo de ze de. Nenye edi hala daka to'bo yada wa mati 'berí mi kuté 'ba Lawo ma tinyo lawo ma anza de tinyo aba.

Wiri edi lovo

⁷ Aboka'e, do'do 'e lovo oka maako, ga ko'du lovo ayi kazi Wiri. Vidi mati o'do lovo, mo Wisi 'ba Wiri ra, ayolo Wiri. ⁸ Vidi mati o'do lovo de, ayolo Wiri de, ga ko'du Wiri lovo ra. ⁹ Wiri ayada lovo éni zi ze Wisi koló éni kutu mi damoku ne, ga ko'du zi ze tedi didi aba kpuru kazi mo. ¹⁰ Nenye edi hala lovo edi. Anza de henye do'do ze lovo Wiri, mora mo o'do lovo ze, ehe utu Wisi éni zi kumu re ni zi ko'du kyenyé 'beze kila.

¹¹ Aboka'e, ezé edi nenye hala Wiri o'do lovo ze, do'do lovo oka maako. ¹² Vidi maako gba ongo Wiri de, mora ezé do'do lovo oka maako, Wiri alima mi radroko ze aba, lovo omo edi ndo mi ze.

¹³ Dayolo ku henye, dalima mi radroko Wiri aba, here mo alima mi radroko ze aba, ga ko'du mo i'di Lawo Laka éni ku zi ze. ¹⁴ Dongo ze dayada zi ze maako'e henye, 'Bu utu Wisi éni zi tedi vo wa yomo 'ba damoku. ¹⁵ Ezé vidi mati iya henye Yésu Wisi 'ba Wiri ra, mo alima mi radroko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radroko mo aba. ¹⁶ Ze na bi de ze dayolo, doma ku lovo mati Wiri edi mo aba ko'du ze.

Wiri lovo ra, ze mati alimanni mi lovo, alimanni mi radroko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radroko ze aba. ¹⁷ Lovo o'do ndo mi ze, zi ze tedi ze na kyigo da kadra 'ba vuré, ehe datedi ze mo aba, ga ko'du didi 'beze mi damoku nenye edi kpa te kaa 'ba Korisito. ¹⁸ Ani tere anza de mi lovo, lovo ma laka ore tere biya yaga. Here, lovo o'do de ndo mi vidi mati edi na tere, ga ko'du tere edi zi riti ko'do.

¹⁹ Do'do lovo ga kö'du Wirī o'do lovo ze dagba. ²⁰ Èzè diya do'do lovo Wirī, mora doyi öndu'e emi eti, ze vo ndondo. Kö'du vidi ma o'do lovo öndu ni 'e de, mati mo ongo, mo o'bo de lovo Wirī, mati mo ongo de ne ko'do. ²¹ Kö'du ki'di mati Korisito i'di zi ze edi nenyè, zè biya mati o'donni lovo Wirī, mo'donni lovo öndu nni mandere emi 'e kpa.

5

Da'da damöku ku

¹ Mo mati oma henye ere, Yèsu ne Korisito ra, edi wisi 'ba Wirī ra, ehe mo mati o'do lovo 'Bu, o'do lovo Wisi kpa. ² Nenyè edi hala dayolo ze henye ere, do'do lovo gisi a Wirī, èzè do'do lovo Wirī, ehe doro kö'du ki'di omo kpa. ³ Kö'du lovo Wirī ko'do 'beze edi henye, doro kö'du ki'di omo. Kö'du ki'di omo anza de na kyigo kö'du ze, ⁴ ga kö'du gisi 'ba Wirī biya ato'bo ta'da damöku ne. Da'da ze damöku nenyè temi geri 'ba koma. ⁵ Eyi ra ato'bo ta'da damöku? Nje vidi mati oma henye, Yèsu Korisito Wisi 'ba Wirī ra.

Hu kö'du doro ga kö'du Yèsu Korisito

⁶ Yèsu Korisito ra ayi wini 'ba bapatisi 'beni aba, ehe yama 'ba koli 'bomo. Mo ayi de nje wini aba, mora 'do wini yama aba. Lawo Kölö Laka ayada, ga kö'du mo edi tinyö. ⁷ Vo kiya edinni wota: ⁸ Lawo Kölö Laka, wini, yama. Zè wota ne ayadanni biya kpa te kö'du kölö ne. ⁹ Doma ze kö'du kiya 'ba vidi köndu, mora kö'du kiya a Wirī edi ndra na kyigo, mati mo iya kö'du Wisi eni. ¹⁰ Here zè biya mati omani mi Wisi 'ba Wirī, edinni kö'du yada nenyè aba mi di'di nni, mora zè mati

omanni de mi Wirī, o'donni Wirī zi tedi na vo ndondo. ¹¹ Kö'du yada ne edi: Wirī i'di zi ze didi ma nburu nburu, ehe didi nenyè edi Wisi omo aba. ¹² Mo mati edi Wisi ne aba, edi didi nenyè aba. Mo mati anza de Wisi 'ba Wirī aba, anza de didi aba.

Didi nburu nburu

¹³ Medi nenyè yoru zi ye, zi ye yolo 'e edi 'e didi nburu nburu aba, èzè oma 'e mi Wisi 'ba Wirī. ¹⁴ Dakyigo re ze komo Wirī, ga kö'du dayolo ze henye, mo owo de ze èzè dako'jo ze ho mo kö'du wa maako'e kaa da komba 'bomo. ¹⁵ Mo owo de ze èzè da ko'jo ze ho mo, kyere dayolo ze nenyè edi tinyö. Dayolo kpa henye mo i'di zi ze wa mati dako'jo kö'du mo ku nzo.

¹⁶ Èzè öndu yi mandere emi o'do kö'du kyenyè, mati ika zè de zi koli, amötu zi Wirī mati aki'di didi zi zè. Nenyè zi zè mati kö'du kyenyè ika zè de zi koli. Kö'du kyenyè maako ika koli. Damötu de zi Wirī ga kö'du nani. ¹⁷ Biya wa ko'do mati eme de, ne na kö'du kyenyè, mora ani kö'du kyenyè maako edi ika koli de.

¹⁸ Dayolo ku henye, gisi a Wirī maako anza de sesi nduwè kö'du kyenyè ko'do, ga kö'du Wisi 'ba Wirī asesi zè ne laka, ehe Satani o'bo de zi zè ko'do na kyenyè. ¹⁹ Dayolo ku henye, ze gisi 'ba Wirī ra, ehe damöku ne edi mi kyigo 'ba Satani. ²⁰ Dayolo ku Wisi 'ba Wirī ayi i'di kö'du yolo ku zi ze, here zi ze yolo Wirī ma tinyö ne. Dalima mi rado'ko Wirī ma tinyö aba, kpa mi rado'ko Wisi omo Yèsu Korisito aba. Nenyè Wirī tinyö ra, ehe nenyè edi didi ma nburu nburu ra. ²¹ Gisi ama'e, asesi re 'e laka kazi wiri ndondo 'e.